

CHEVROLET TRACKER

CHEVROLET

АВТОМОБИЛЬДІ ПАЙДАЛАНУ БОЙЫНША
НҰСҚАУЛЫҚ

TRACKER

**Автокөлікті пайдалану
жөніндегі нұсқаулық**

МІНДЕТТИ ТҮРДЕ ТЕК ҰСЫНЫЛҒАН ЭТИЛДЕНДІРІЛМЕГЕН БЕНЗИНДІ ҚОЛДАНЫҢЫЗ!

Бұл автокөліктің қозғалтқышы автокөлік әзірлеу саласындағы соңғы жетістіктерге сәйкес жобаланып жасалған.

Бұл үнемді, техникалық жетілдірілген және қоршаған ортанды қорғау талаптарына сәйкес келетін модель.

Қозғалтқыштың дұрыс жұмыс істеуі үшін тек этилдендірілмеген жоғары сапалы отынды қолдану қажет.

"Көлік жүргізу және басқару - Отын" тарауын қараңыз 8-23 беттер. Отынның басқа түрлерін пайдалану автокөліктің пайдалану сипаттамаларының нашарлауына алып келуі және кепілдік күшінің жойылу себебі болуы мүмкін!

Осы нұсқаулықта айтылған атаулар, логотиптер, фирмалық белгілер, ұрандар, автокөлік модельдерінің атаулары және автокөлік шанағына орналастырылған нақыштар, соның ішінде GM атауы, GM логотипі, CHEVROLET атауы, CHEVROLET фирмалық белгісі, TRACKER атауы және TRACKER фирмалық белгісі General Motors LLC компаниясының, оның еншілес кәсіпорындарының, филиалдарының немесе лицензиарларының тіркелген сауда белгілері және (немесе) қызмет көрсету белгілері болып табылады. Осы нұсқаулықта сипатталған функциялар сіздің сатып алуыңыздың бөлігі болып табылмайтын қосымша нұсқалар немесе осы пайдалануши нұсқаулығы басып шығарылғаннан кейін енгізілген түрлендірулер болғандықтан, сіздің көлігіңізде болмауы мүмкін. Автокөліктегі белгілі бір функцияның болуын растау үшін нақты көлік құралын сатып алу туралы құжаттамаға жүгініңіз.

Қажет болған жағдайда пайдалана алу үшін, осы нұсқаулықты автокөлік салонында сақтаңыз.

Chevrolet автокөлігін сатып алғаныңыз үшін Сізге алғысымызды білдіреміз.

МАЗМУНЫ

1. Кілттер, есіктер мен терезелер 1-1
2. Орындықтар мен қорғаныс жүйелері 2-1
3. Заттарды сақтауға арналған орындар 3-1
4. Аспаптар және басқару органдары 4-1
5. Жарықтандыру 5-1
6. Ақпараттық ойын-сауық жүйесі 6-1
7. Климат-бақылауды басқару органдары 7-1
8. Автокөлікті жүргізу және басқару 8-1
9. Автокөлікке күтім жасау 9-1
10. Техникалық деректер 10-1

ИЕСІНІҢ НАЗАРЫНА

Осы нұсқаулықты қалай қолдану керек

- Осы нұсқаулықта осы модельдің барлық опциялары мен жабдықтары сипатталған. Мәзірдің жеке элементтері мен функцияларын сипаттау әр түрлі аймақтар үшін жасалған түрлendірулер мен орындаулардың айырмашылығына, сондай-ақ қосымша жабдықтар мен аксессуарлардың болмауына немесе болуына байланысты сіздің көлігінгізге қолданылмауы мүмкін.
- Нұсқаулықтың алғашқы беттеріндегі және әр тараудың басындағы мазмұн кестесі нұсқаулықтың қалай құрылғанын түсінуге көмектеседі.
- Автокөліктің ақпараттық жүйесінің дисплейлеріндегі деректер сіздің ана тілінізде көрінбейі мүмкін.

Қарап, ескерту және назар аударының Көлік жапсырмаларында және осы нұсқаулықта келтірілген ескертурлер туралы хабарламалар қауітерді және осы қауітерді болдырмау немесе азайту үшін не істей керектігін сипаттайды.

▲ ҚАУІП!

Қарап ауыр жарақатқа немесе елімге әкелетін қауіптің жоғары дәрежесін көрсетеді.

▲ ЕСКЕРТУ!

"Ескерту" белгісі жарақатқа немесе өлімге әкелуі мүмкін қауіпті көрсетеді.

▲ НАЗАР АУДАРЫНЫЗ!

"Назар аударыныз" белгісі материалдық шығынға алып келуі мүмкін немесе көлікке зақым келтіруі мүмкін қауіпті көрсетеді.

Сызылған шенбер - тыйым салуды білдіретін қауіпсіздік белгісі болып табылады: «Тыйым салынған», «Орындауға тыйым салынады» немесе «Мұның орын алмауын қамтамасыз ету қажет».

Шартты белгілер

Автокөліктің кейір компоненттері мен оларға орнатылған тақтайшалар мәтіндік хабарламалардың орнына шартты белгілерді қамтиды. Тәмендегі символдар іс-қымыл принципін сипаттайдын немесе нақты компоненттерге, жүйелерге/ басқару органдарына, хабарламаларға, құрылғыларға немесе индикаторларға қатысты мәтіндік ақпаратты толықтырады.

: бұл символ автокөлікті Пайдалану жөніндегі нұсқаулықтағы тиісті ақпаратпен немесе нұсқаулықтармен танысу қажет болған жағдайларда пайдалынлады.

: бұл символ Техникалық қызмет көрсету жөніндегі нұсқаулықтағы тиісті ақпаратпен немесе нұсқаулықтармен танысу қажет болған жағдайларда пайдалынлады.

: бұл символ басқа беттегі толық ақпаратпен танысу қажет болған жағдайда қолданылады.

Автокөліkte қолданылатын шартты белгілер

Тәменде автокөлікте қолданылатын шартты белгілердің суреттері және олардың түсіндірмелері келтіріледі. Автокөлік жүйелері туралы толық ақпарат алу үшін осы Нұсқаулықтың тиісті бөлімдерін қараңыз.

ИЕСІНІҢ НАЗАРЫНА

- Кондициялау жүйесі
- Кондициялау жүйесінің тоқазыту агенті
- Қауіпсіздік көлшіктері жүйесінің бақылау шамы
- Бұғатталуға қарсы жүйе (ABS)
- Тежегіш жүйесінің бақылау шамы
- Қызмет көрсеткен компоненттерді тиісінше көдеге жарату
- Жоғары қысымы су ағынының әсеріне үшірілатпаңыз
- Қозғалтқыштың салқыннатқыш сүйкіткішінің температурасы
- Ашық отты пайдаланбаңыз!
- От қауіпті!
- Үкітимал фронтальді соқтығысудың алдын алу жүйесі
- Сақтандырыштар бұғаттау қақпағы құлпының орналасуы
- Сақтандырыштар
- Бала орындығын бекіту жүйесі ISOFIX/LATCH
- Сақтандырыштар блогының қақпақтарын мықтап жабыңыз
- Lane Change Alert (қайта ауыстыруға көмек жүйесі)
- Келе жатқан жолақтан абайсызда шығу туралы ескерту жүйесі

- Келе жатқан жолақтан шығудың алдын алу жүйесі
- Ақаулықтың бақылау шамы ("Қозғалтқышты тексеру" бақылау шамы)
- Мотор майның қысымы
- Тұрақтауға көмек көрсету жүйесі
- Алдыраға жаяу жүргіншіні анықтау индикаторы
- Құттатау
- Артқы жақтан көлденен бағытта қозғалатын нысандар туралы ескерту жүйесі
- Үкіледті техникалық маман
- Қозғалтқышты қашықтан іске қосу : "Белдікті тағызың" бақылау шамы
- Соқыр аймақтарды бақылау жүйесі
- Қозғалтқышты автоматты тоқтату / автоматты іске қосу жүйесі
- Шиналардан аяу қысымының мониторы
- Тайғанаңтауға қарсы жүйе / StabiliTrak жүйесі / бағыттық тұрақтылықты қолдану жүйесі (ESC)
- Жоғары қысым!
- Алдағы көлікті анықтау индикаторы

Отын

Талап етілетін

95

Автокөлікті октандық саны кем дегендे 95-тен тәмен емес сәйкес келетін жоғары сұрыпты этилденбеген бензинмен толтырыңыз. Автокөліктің булінүіне және отын шығының арттыруға жол бермеу үшін октан саны көрсетілгеннен тәмен бензинді пайдаланбаңыз. Қараңыз: **Жанармай** ⇒ 8-23.

1

КІЛТТЕР, ЕСІКТЕР ЖӘНЕ ТЕРЕЗЕЛЕР

• КІЛТТЕР МЕН ҚҰЛЫПТАР.....	1-2	• ІШКІ АЙНАЛАР.....	1-11
• ЕСІКТЕР.....	1-7	• ТЕРЕЗЕЛЕР.....	1-11
• АВТОКӨЛІКТІ ҚОРҒАУ.....	1-8	• ТӨБЕ.....	1-14
• СЫРТҚЫ АЙНАЛАР.....	1-10	• ЕСКЕРТПЕЛЕР.....	1-16

КІЛТТЕР МЕН ҚҰЛЫПТАР

Кілттер

Қосалқы кілттер

Егер сізге ауыстыру кілті мен белсендіру кодтары қажет болса, оларды Chevrolet дилері арқылы сұраға болады.

Кілтсіз қолжетімділік

RKE радиосалпыншағының тәменгі жағындағы бүйірдегі түймені басып, кілтті тартып шығарып алыңыз.

Бұл түймені баспай, кілтті ешқашан шығармаңыз.

Есік құлыштарын қашықтықтан басқару жүйесі (кілтсіз кіру)

Құлыштарды қашықтықтан басқару жүйесінің салпыншағының әрекет ету радиусы қысқарған кезде:

- Қашықтықты тексерініз. Мүмкін, салпыншақ көліктен тым алыс шыгар.
- Қеліктің орналасқан жерін тексерініз. Басқа автокөліктөр немесе нысандар сигналды бұғаттауы мүмкін.
- Салпыншақтағы батареяны тексерініз. Бұдан әрі осы бөлімдегі "Батареяны ауыстыру" параграфын қараңыз.
- Егер салпыншақ әлі де дұрыс жұмыс істемесе, өз дилеріңізге немесе аттестатталған қызмет көрсету станциясына хабарласыңыз.

Құлыштарды қашықтан басқару жүйесінің жұмысы (кілтсіз кіру)

Салпыншақ автомобильден 30 м дейінгі қашықтықта жұмыс істейді.

Салпыншақ жұмысына басқа да факторлар әсер етуі мүмкін. Есік құлыштарын қашықтан басқару жүйесі (кілтсіз кіру) $\Rightarrow$ 1-2 бөлімін қараңыз.

Салпыншақта келесі түймелер орналасуы мүмкін:

: Барлық есіктердің құлыштарын құлыштау үшін басыңыз.

Құлыштарды жабу индикациясы пернені екінші рет басқан кезде бұрылыс қарсеткіштерін жыпылықтату және (немесе) дыбыстық сигналды қосу арқылы жүзеге асырылуы мүмкін. Жеке баптауларды сақтау бөлімін $\Rightarrow$ 4-15 қараңыз.

Сондай-ақ, түймесін басу арқылы ұрлыққа қарсы дабылды қосуға болады. 1-14 Автокөлік дабылы бөлімін $\Rightarrow$ 1-8 қараңыз.

Терезелер толығымен жабылғанша түймесін басып, үстап тұрыңыз (егер бұл функция жиһінтықта көзделген болса).

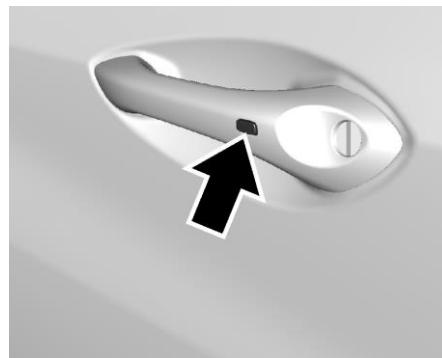
Терезені қашықтықтан басқару режимі қосулы болмаса, әйнек көтергіштер жұмыс істемейді. "Жеке баптауларды сақтау" бөлімін $\Rightarrow$ 4-15 қараңыз.

■ : Есік құлышының бұғатын ашу үшін басыңыз. Сондай-ақ батырмасын **■** басу арқылы ұрлышқа қарсы дабылды өшіруге болады. Автокөлік дабылы бөлімін $\Rightarrow$ 1-8 қараңыз. Терезелер толығымен ашылғанша түймесін басып **■**, ұстап тұрыңыз (егер үл болғанда, жиынтықта көздеген болса). Терезені қашықтықтан басқару режимі қосулы болмаса, әйнек көтергіштер жұмыс істемейді. Жеке баптауларды сақтау бөлімін қараңыз $\Rightarrow$ 4-15.

Есік құлыштарын қашықтан басқару жүйесінің жұмысы

Құлышты қашықтан басқару жүйесінің қалтадан, сәмкеден, портфельден және т.б. радиосалпыншақты алмастан, есіктерді құлыштауға және құлышын ашуға, сондай-ақ артқы қайырмалы есікті ашуға мүмкіндік береді. Құлыштарды қашықтықтан басқару жүйесінің салпыншағы салонның немесе бағаж бөлімшесінің ашылатын есігінен 1 м дейінгі қашықтықта болуы тиіс. Есіктердің сыртқы тұтқалары түймелермен жабдықталуы мүмкін.

Жүргізушиңің есігінен кілтсіз ашу/құлыштау
Есіктер құлыштаулы және радиосалпыншақ жүргізуши есігінің тұтқасынан 1 метр қашықтықта болған кезде, бул есік тұтқадағы құлыштау/ашу түймесін басу арқылы ашылады.

Жүргізуі жағы көрсетілген, жолаушы жағы соган үқсас

Жолаушылардың есіктері жағынан кілтсіз ашу/құлыштау

Есіктер құлыштаулы және радиобрелок есік тұтқасынан 1 метр қашықтықта болғанда, бул есік тұтқасындағы құлыштау/ашу түймесін басу арқылы барлық есіктердің құлышын ашуға болады.

Автокөлік салонында ұмытылған радиосалпыншақ туралы хабарлау

Барлық есіктер жабылғаннан кейін үш мәрте берілетін дыбыстық сигнал қозғалтышы өшірүлі көлікте қалдырылған радиосалпыншақ туралы хабарлама береді. Бұл функцияны қосу және өшіру тәртібін Жеке баптауларды сақтау бөлімін қараңыз $\Rightarrow$ 4-15.

Артқы қайырмалы есікті қашықтықтан ашу

Есіктер құлыштаулы болғанда, артқы қайырмалы есік тұтқасындағы құлышты ашу/құлыштау түймесін басу, RKE салпыншағы 1 м қашықтықта болса, артқы қайырмалы есікті ашады.

Автокөліктегі қашықтың басқару пульттерін бағдарламалау

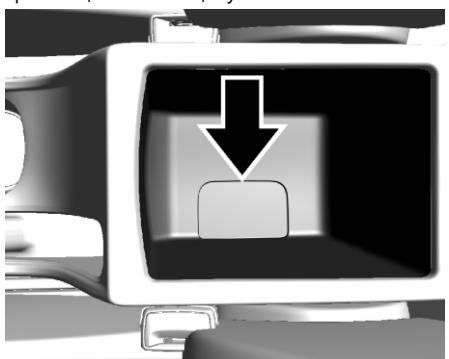
Автокөліктегі басқару блогында тіркеlegtегі есік құлыштарын қашықтың басқаруға арналған салпыншақтарға жағынан жұмыс істейді. Салпыншақ жоғалған немесе ұрланған жағдайда дилеріңізден басқа салпыншақты сатып алуға және бағдарламалауға болады. Жоғалған немесе ұрланған қашықтың басқару пульттері жұмыс істемейтін етіп автокөліктегі қайта бағдарламалауға болады. Өр автокөлікке сегіз салпыншаққа дейін тіркеуге болады.

Қашықтан басқару пульті батареясының заряды таусылған кезде автокөлік қозғалтқышын іске қосу

Қозғалтқыштың қосулы кезде радиосалпыншақтың батареясы аз болса, жүргізушінің ақпарат орталығының дисплейінде «NO REMOTE DETECTED» (радиосалпыншақ табылмады) немесе «NO REMOTE KEY WAS DETECTED PLACE KEY IN TRANSMITTER POCKET THEN START YOUR VEHICLE» (радиосалпыншақ табылмады, радиосалпыншақты осы үшін көзделген бөлікке салып, қозғалтқышты іске қосыңыз) деген хабарламалар көріні мүмкін.

Бул ретте сондай-ақ «REPLACE BATTERY IN REMOTE KEY» (радиосалпыншақтағы қуат элементін аударыңыз) хабарламасы пайда болуы мүмкін.

Қозғалтқышты іске қосу ішін:

1. Радиосалпыншақты орталық консольдегі зат сақтау бөліміне қойыңыз.

2. Содан кейін беріліс қорабы режимдерін аудыстырып қосқыш селекторды P (тұрак) немесе N (бейтарап) күйіне қойып, тәжігіш педальды және ENGINE START/STOP түймесін басыңыз.

Мүмкіндігінше, қашықтан басқару пультінің батареясын тезірек аудыстырыңыз.

Батареяны аудыстыру

Егер DIC дисплейінде REPLACE BATTERY IN REMOTE KEY (ҚАШЫҚТАН БАСҚАРУ САЛПЫНШАҒЫНЫҢ БАТАРЕЯСЫН АУДЫСТЫРЫҢЫЗ) хабарламасы көрсетілсе, батареяны аудыстырыңыз.

▲ НАЗАР АУДАРЫҢЫЗ!

Батареяны аудыстырган кезде таратқыштағы тізбектерге қол тигізбеніз. Сіздің дененіздің статикалық заряды таратқышты зақымдауы мүмкін.

Батарея қайта зарядталмайды. Батареяны аудыстыру үшін:

1. Радиосалпыншақтың бүйіріндегі түймені басу арқылы кілтті шығарып алыңыз.

2. Кілтке арналған ұшық жаңындағы жерге жаллақ құралды салып, радиосалпыншақ корпусын екіге бөліңіз.

3. Қаттырақ басып қалып және радиосалпыншақтың төменгі жағына қарай итеріп, батареяны алып шығыңыз.

4. Артқы қақпаққа оң жағымен бағыттап, жаңа батареяны салыңыз. Батареяны орнына бекіту үшін оның устінен басыңыз. Ауыстыру үшін CR2032 немесе ұқсас батареяны пайдаланыңыз.

5. Радиосалпыншақтың қақпағын орнына орнатыңыз.

Есік құлыштары

⚠️ ЕСКЕРТУ!

Құлышталмаған есіктер қауіпті болуы мүмкін.

- Жолаушылар, өсіреле балалар есіктерді оңай ашып, жолда көліктен құлап кетуі мүмкін. Жолда есіктердің құлышын ашуға болады. Егер есік құлышталмаған болса, онда апат кезінде көліктен шығып кету ықтималдығы артады. Осылайша, жолаушылар қауіпсіздік белдіктерін тиисті түрде тағып алуы керек, ал есіктер көлік қозғалысы кезінде үнемі құлыштаулы болуы керек.

- Есірі құлышталмаған көлікте қалып қойған балалар сыртқа шыға алмай қалуы мүмкін. Бала қызып кетуді сезіні мүмкін, бұл созылмалы салдарды бар зақымдануларға немесе ыстық өтуден өлімге алып келуі мүмкін. Көліктен шыққан кезде автокөлікті міндетті түрде құлыштаңыз.

- Жылдамдықты темендектен немесе тоқтаган кезде бөтен адамдар құлышталмаған есіктер арқылы ішке оңай кіре алады. Есіктердің бұғаттау осының алдын алады.

Есік құлыштарын сыртынан бұғаттау немесе бұғаттан босату тәртібі:

- Құлыштарды қашықтан басқару салпыншағындағы немесе түймесін басыңыз. Құлыштарды қашықтан басқару жүйесінің жұмысы (кілтсіз кіру) бөлімін $\Rightarrow$ 1-2 қараңыз.

- Жүргізуінің есігіндегі құлышты кілтпен бекітіңіз. Есіктің құлыштарын ішінен бұғаттау немесе бұғаттан босату тәртібі:

- Есіктің электрлік бұғатын ажыратқыштағы басыңыз .

- Құлыштың бұғатын ашу үшін есік тұтқасын тартыңыз.

Кілтсіз қолжетімділік

Құлыштарды қашықтан басқару жүйесінің салпыншағы бар болса, салонның ашылатын есігінен немесе жұксалыстың қайырмалы есігінен

1 м аспайтын қашықтықта болуы тиіс. Есікті ашу үшін есік тұтқасының түймесін басыңыз. "Құлыштарды қашықтан басқару жүйесінің жұмысы" (Кілтсіз кіру) бөлімін $\Rightarrow$ 1-2 қараңыз.

Есік құлыштарын электр бұғаттау

: Есіктерді жабу үшін басыңыз. Есік құлышталған кезде индикатор жанады. Есікті ашу үшін ажыратқышты қайта басыңыз.

Автоматты түрде құлыштау

Есік құлыштарын автоматты бұғаттау (АБК)

Барлық есіктер жабылған, тұтану қосулы және БАҚ тетігі Р (тұрақ) күйінен шығарылған кезде есіктер автоматты түрде құлышталады.

Есіктердің бірінің құлпыны ашсаныз, содан кейін оны ашып, қайта жапсаныз, аяғыңызды тежеуіш басқысынан алған кезде немесе келік жылдамдығын 13 км/сағ (8 миль/сағ) асyrған жағдайда есіктер автоматты түрде құлышталады.

Есіктердің бұғаттын ашу үшін:

- Есіктердің электрлік бұғаттауды ажыратқыштағы басыңыз.
- Беріліс ажыратып-қосқышын тұрақ (P) қалпына қойыңыз.

Есік құлыштарының автоматты түрде бұғаттауды және бұғаттын ашуды бағдарламалады болады. Жеке баптауларды сақтау бөлімін ⇨ 4-15 қараңыз.

Есік құлыштарын автоматты бұғаттау (МБК)

Бұл функция қосымша қауіпсіздіктің қамтамасызы етеді, автокөліктің жылдамдығы 15 км/сағ-қа жеткен кезде, барлық есіктер автоматты түрде құлышталады.

Баптаулардың ақпараттық-ойын-сауық жүйесінің мәзірінде өзгертуге болады. Жеке баптауларды сақтау бөлімін ⇨ 4-15 бөлімін қараңыз.

⚠ ҚАУІП!

Көлік жүргізу кезінде есік құлыштарының бұғаттын ашпаңыз. Егер жолаушылардың бірі абысызда есікті ашса, бұл ауыр жарақатқа немесе өлімге әкеп соқтыратын ЖКО-ға әкелуі мүмкін.

Тұтандыру құлпынан кілтті алған кезде есік құлыштары мен отын бағының құмойнының луғі автоматты түрде бұғаттан ашылады.

Балалар қауіпсіздігіне арналған құлыштар

⚠ ҚАУІП!

Егер артқы орындықта балалар болса, құлыштардың балалардан бұғаттауды колданыңыз.

Есік құлпының ішкі тұтқасын бұғаттау үшін ийніректі көрсеткімен көрсетілген бағытта жылжытыңыз. Есік құлпының ішкі тұтқасы бұғаттаулы болса, есікті ішінен ашу мүмкін емес.

Есік құлпының ішкі тұтқасын бұғаттан ашу үшін тұтқаны көрсеткімен көрсетілгенге қарама-қарсы бағытта жылжытыңыз. Есік құлпының ішкі тұтқасы бұғаттан босатылған кезде, есікті ішінен ашуға болады.

ЕСІКТЕР

Артқы қайырмалы есік

▲ ЕСКЕРТУ!

Пайдаланылған газдар қозғалыс кезінде жүк бөлімшесінің артқы есігін немесе жұксалғыш қақпағын ашық қалдыrsa, сондай-ақ заттарды тасымалдау кезінде шанақ пен жұксалғыш қақпағы немесе жүк бөлімшесінің артқы есігі арасындағы тығыздығын арқылы өтіп, автомобиль салонына тусуі мүмкін.

Пайдаланылған газдар құрамында ісі жоқ, көзге көрінбейтін тұншықтырғыш газдар (СО) бар. Газ естен тануға немесе өлімге алып келү мүмкін.

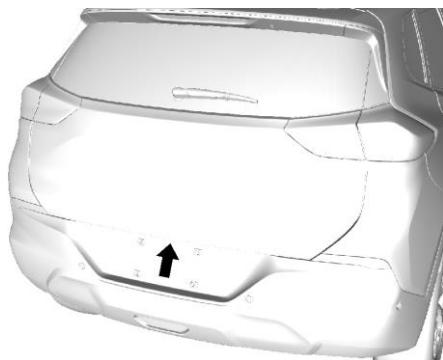
Жүк бөлімшесінің артқы есігінің немесе жұксалғыш қақпағының ашулы күйінде жол журу қажет болған жағдайда:

- Барлық терезелерді жабыныз.
- Аспаптар панелінің үстіндегі немесе астындағы аяу өткізгіштерді толық ашыныз.
- Климат-басқару жүйесінде сыртқы ауаның ең жоғары ену деңгейін орнатыныз және желдеткіштің ең жоғары жылдамдығын қосыныз. Көрсеткіштегі "Климат бақылау жүйелері" бөлімін қараңыз.
- Егер автокөлік артқы қайырмалы есікпен жабдықталған болса, есіктің электр жетегін өшіріңіз.

Пайдаланылған газдар $\Rightarrow$ 8-13 бөлімін қараңыз.

▲ НАЗАР АУДАРЫҢЫЗ!

Ашқан кезде есікті және жұксалғыш әйнектерін зақымдал алмау үшін жоғарыдан және артынан ашуга кедері жоқ екенін көз жеткізіңіз.

Артқы қайырмалы есікті ашу үшін есіктердің электрлік бұғатын ажыратқыштағы түймесін басыңыз немесе барлық есіктерді ашу үшін радиосалпыншақтасы түймесін екі рет басыңыз. Артқы қайырмалы есік тұтқасының астынғы жағындағы сенсорлық панельді басып, есікті көтеріңіз. Артқы қайырмалы есікті түсіру және жабу үшін есіктің ішкі жағындағы тұтқаны төмен қарай тартыңыз. Артқы қайырмалы есікті жабу кезінде

сенсорлы панельді баспаңыз.

Әйтпесе, артқы қайырмалы есік құлыпталмайды.

Радиосалпыншақ құлыптың сенсорлы панелінен 1 м-ден аспайтын қашықтықта орналасқан болса, артқы қайырмалы есікті есік құлыптары бұғаттаулы болса да ашуга болады. Құлыптарды қашықтан басқару жүйесінің жұмысы (кілтсіз кіру) бөлімін $\Rightarrow$ 1-2 қаранды.

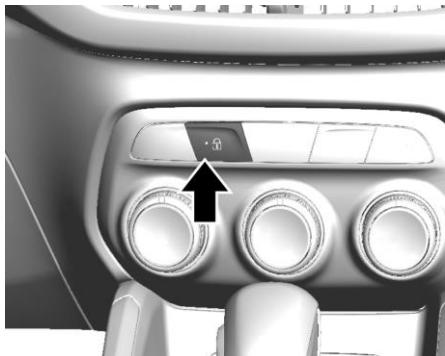
Артқы қайырмалы есік электр құлыппмен жабдықталған. Аккумулятор ажыратылған немесе кернеу төмөн болса, артқы қайырмалы есік ашылмайды. Артқы қайырмалы есіктің жұмысы аккумулятор зарядталғаннан/қосылғаннан кейін қалпына келтіріледі.

АВТОКӨЛІКТІ ҚОРҒАУ

Автокөлік айдал әкетуге қарсы функциялармен жабдықталған, алайда ол айдал әкетудің алдын ала бермейді.

Автокөлік дабылы

Автокөлік үрлікта қарсы дабылмен жабдықталған.

Есік құлыштарын бұғаттауды ажыратқыштар блогында орналасқан индикатор жүйенін күйін көрсетеді: **Үздіксіз жану**: тексеру, қосылу кіріпсі.

Жылдам жыптылықтау: салон есірі, жук салғыш қақтағы немесе қозғалтқыш капоты жабылмаған немесе жүйеде ақау бар.

Баяу жыптылықтау: жүйе қосулы.

Дабылды қосу

1. Автокөлікті өшіріңіз.
2. Қөлік құлыштарын үш жолдың бірімен құлыштаңыз:
  - Қашықтан басқару құралын пайдаланыңыз.
  - Кілтсіз қол жеткізу жүйесінің көмегімен (тистік жиһынтықта).
3. 30 секундан кейін дабыл қосылады және аспаптар панелінде дабылдың жұмыс істеп тұрғанын көрсететін индикатор баяу жыптылықтайты.

锁 түймесін қайта басқан кезде дабыл 30 секундтік кідіріссіз бірден қосылады. Егер есіктер кілттің көмегімен құлышталса, дабыл қосылмайды.

Егер жүргізуінің есірі қашықтың басқарылатын радиосалпыншақ арқылы алдын-ала бұғаттан шығарылмай ашылса, дыбыстық сигнал қосылып, алдын-ала дабыл ретінде жарықтар жыптылықтай бастайды.

Егер автокөлік іске қосылмаса немесе 10 секунд алдын ала дабыл кезінде **锁** қашықтың басқару пультіндегі түймені басу арқылы есік құлыштан босатылмаса, дабыл қосылады.

Бүйірлік есік, капот немесе артқы қайрымалы есік алдын ала дабыл өшірілмей ашылатын болса, бұрылыс көрсеткіштері мен дыбыстық сигнал шамамен 30 секунд бойы естіледі. Осыдан кейін, келесі қалыптан тыс оқиға орын алған жағдайда іске қосылу үшін қорғауга арналған дабыл жүйесі қайта қосылатын болады.

Дабылдың өшүі

Дабыл қорғанысын алып тастау немесе сигнал іске қосылғанда оны өшіру үшін келесі әрекеттердің бірін орындаңыз:

- Құлыштарды қашықтың басқару салпыншағындағы түймесін басыңыз. **锁**
  - Құлыштарды кілтсіз енгізу жүйесін (тистік жабдықты) пайдаланып ашыңыз.
  - Қозғалтқышты іске қосыңыз.
- Дабылдың кездейсок қосылуын болдырмау үшін:
- Барлық жолаушылар көліктен шығып, барлық есіктер жабылғаннан кейін көлікті құлыштаңыз.
  - Әрқашан құлыштардың бұғатын ашу үшін радиосалпыншактарды қолданыңыз немесе кілтсіз кіру жүйесін қолданыңыз (толық жабдықта).

Кілттің көмегімен жүргізушінің есігін ашу жүйенің қорғанысын және дабылды өшірмейді.

Ішке енү әрекетін қалай анықтауға болады

Егер сіз радиосалпыншақты басқанда, дыбыстық сигнал естіліп, бағыт көрсеткіштері үш рет жыптылықтаса, бұл сигнализация кезінде машинаның ішіне кіруге әрекет жасалғанын білдіреді.

Иммобилизатор жұмысы (кілтсіз кіру)

Бұл автомобиль пассивті үрлышқа қарсы жүйемен жабдықталған.

Бұл жүйені қолмен орнатудың немесе дабылдан ажыратудың қажеті жоқ.

Қозғалтқыш сөнген кезде, иммобилайзер автоматты түрде қосылады.

Иммобилайзер жүйесі көлік іске қосылғанда немесе тұтану қосалқы жабдықтың қуат беру режимінде болса және көлікте қолданыстағы радиосалпыншақ бар болса, өшіріледі.

Егер сізде үрлышқа қарсы жүйені қосу немесе өшіру мәселеі туында

аспалтар комбинациясында үрлышқа қарсы жүйе ақаулығының дабылдағышы жанады.

Жүйеде көлігіздің иммобилайзерін басқару блогында тіркелген кемінде бір RKE салпыншағы бар. Көлікті тек дұрыс таңдалған RKE салпыншағының көмегімен іске қосуға болады. Егер салпыншақ зақымдалған болса, машина іске қосылмауы мүмкін.

Автокөлікті іске қосу әрекеті кезінде үрлышқа қарсы ескерту шамы тұтану қосылған кезде қысқа уақытқа жануы мүмкін.

Егер қозғалтқыш іске қосылмаса, ал шам жанып тұrsa, бұл жүйеде ақау бар дегенді білдіреді. Тұтандыруды сөндіріп, қайталаң көрініз.

Егер тұтану режимдері ауыспаса, ал RKE салпыншағы зақымданған болып көрінсе, басқа салпыншақты қолданып көрініз. Сондай-ақ радиосалпыншақты орталық консольдегі зат сактау бөліміне қойып көрүге болады. Дисплейде NO REMOTE DETECTED (радиосалпыншак) хабарламасы пайда болуы мүмкін.

Басқа салпыншақты пайдаланған кезде тұтану режимдері өзгермесе, көлігінізге техникалық қызмет көрсету қажет. Егер тұтану режимдері өзгерсе, онда бірінші салпыншақта ақау болуы мүмкін.

Үрлышқа қарсы жүйеге қызмет көрсете алатын және осы көліктे пайдалану үшін тіркелген жаңа RKE салпыншағын ұсына алатын дилерге хабарласыңыз.

Үрлышқа қарсы жүйені өшіретін немесе белсенсіздіретін кілтті немесе құрылғыны көлікте қалдырмаңыз.

СЫРТҚЫ АЙНАЛАР

Панорамалық айналар

ЕСКЕРТУ!

Объектілер, мысалы автокөліктер, панорамалық айналардан қарғағанда шын мәнісіндегін гөрі алысырақ көрінеді. Кенет оң жақ жолаққа ауыса қалған жағдайда оң жатқан келе жатқан көлікті соғып кетүіңіз мүмкін. Жолақтарды ауыстырымас бұрын, салондағы артқы көрініс айнасына немесе иығыңыздан артқа қарап алыңыз.

Барлық көліктер жүргізуши орнынан көрінуді арттыруға мүмкіндік беретін панорамалық сыртқы артқы айналармен жабдықталған.

Электржетегі бар айналар

Жиналмалы айналар

Электрлік реттелетін айнаны басқару элементтері жүргізушінің бүйіріндегі есікте орналасқан.

Ауыстырып қосқышпен сол немесе оң жақ сыртқы айнаны таңдал, оны төрт позициялы ауыстырып қосқыштың көмегімен реттеңіз.

Жаяу жүргіншілердің қауіпсіздігін қамтамасыз ету үшін сыртқы айналар белгілі бір күштің соққысынан жиналатын болады. Айнаны жұмыс қүйіне қайтару үшін оның корпусын сәл басу керек. Сонымен қатар бұл функция көліктің толық енін азайттындығымен, сәйкесінше тұрақ кезінде зақымдану мүмкіндігін төмендететіндігімен пайдалы. Көлік жүргізәр алдында айналарды жұмыс қүйіне қойыңыз.

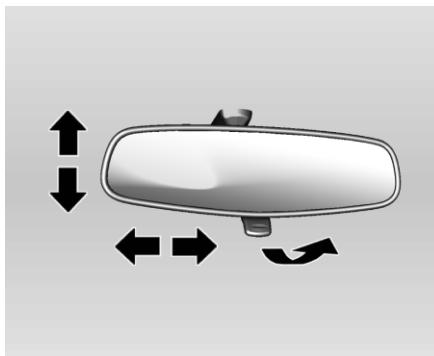
▲ ҚАУІП!

Айналардың дұрыс реттегуін қадағалаңыз және оларды көлік жүргізу кезінде айналадағы объектілер мен автомобилдерді қарау үшін қолданыңыз. Сыртқы артқы айнасы бар автомобилді пайдалануға тыйым салынады.

Айна беттері жүргізушінің көру өрсін арттыру үшін дөнес етіп жасалған; дегенмен, нәтижесінде заттар айнада шын мәнсіндегіден өлдекайда алыс болып көрінеді. Айналарда көрінетін автомобилдерге дейнігі нақты қашықтықты бағалау кезінде мұны есте сақтау керек. Сонымен қатар, жолақты ауыстырган кезде, айналашызға қараңыз немесе ішкі артқы көрініс айнасындағы жағдайды тексерініз.

ІШКІ АЙНАЛАР**Ішкі артқы көрініс айнасы**

Көліктің артындағы кеңістікте жақсы көру үшін айнаның қалпын реттеңіз. Тазартқыш құралды тікелей айнаға сеппеніз. Суға малынған жұмсақ сұлгіні қолданыңыз.

Механикалық артқы көрініс айнасы

Айнаны ыңғайлы күйге енкеіту арқылы реттеуге болады.

Қарығу қаупін азайту үшін айна астындағы інітіректің күйін өзгертіңіз.

ТЕРЕЗЕЛЕР**▲ ЕСКЕРТУ!**

Балаларды, әрекеткө қабілетсіз ересектерді немесе үй жануарларын машинада жалғыз қалдыруға болмайды, әсіреле жылы немесе ыстық ауа райында терезе жабық тұрган кезде. Олар қызып кетуі мүмкін, бұл жылу соққысынан жаракат алуга немесе тіпті өлімге әкелуі мүмкін.

Автокөліктің аэродинамикалық қасиеттері отынды үнемдө мақсатында жобаланады. Бұл артқы терезенің әйнегі түсіп, алдыңы терезелер жабылған кезде импульсті дыбыс шығаруы мүмкін. Дыбысты өшіру үшін алдыңы терезені немесе төбедегі люкті ашыңыз.

Электрлік әйнек көтергіштер

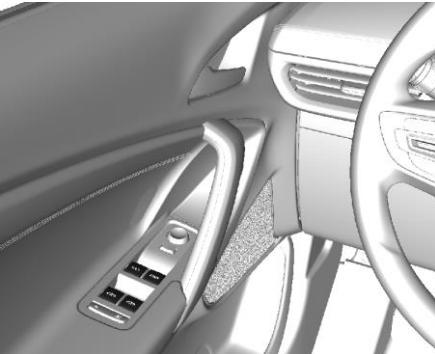
ҚАУІП!

Электрлік әйнек көтергіштерді пайдалану кезінде абай болыңыз. Олардың жұмысы кезінде, әсіресе, балалардың жарапат алуы ықтималдылығы бар. Артқы орындағытарда балалар болса, артқы есіктердегі электрлік терезе көтергіштердің ажыратқыштарын бұғаттаңыз.

Жабу кезінде әйнекті мүмкін қадағалаңыз. Қысылуы мүмкін заттардың жоқтығына көз жеткізіңіз.

Электрлік әйнек көтергіштер тұтану қосулы күйде, қосалқы жабдықтың қуат режимінде, сондай-ақ қосалқы жабдықтың қуат көзі өшірілген кездегі кідіріс режимінде жұмыс істейді. Резервтік қуат модулі бөлімін $\Rightarrow$ 8-11 қарасты.

Тұтандыруды сөндіргеннен кейін кез келген есік ашылған кезде әйнек көтергіштер жұмысын тоқтатады.

Әйнекті түсіру немесе көтеру үшін, сәйкесінше, әйнек көтергішті ауыстырып қосқышты басыңыз немесе тартыңыз.

ҚАУІП!

Басты, қолды және дененің басқа бөліктерін терезеден шығару жарапатқа әкели ү мүмкін. Оларды көліктен шығармаңыз. Бала электрлік әйнек көтергішті кездейсоқ қосып, басылған әйнекке қысылып қалуы мүмкін.

Автокөліктегі кілттерді немесе балаларды қараусыз қалдыруға тыйым салынады. Егер электрлік әйнек көтергіштер дұрыс пайдаланылmasa, ауыр немесе өлімге өзекелін жарапатқа себеп болуы мүмкін.

Басқару

Электрлік әйнек көтеріштердің жұмысын есік панельдерінде орналасқан ажыратқыштардың пернелерін қолдана отырып басқаруға болады.

Терезені ашу үшін ауыстырып қосқышты түсіріңіз.

Терезені жабу үшін ауыстырып қосқышты көтеріңіз.

Әйнек көтергіштерді бір рет басу арқылы басқару функциясы

Әйнек көтергіштер пернені үнемі ұстамай-ақ, бір рет басу арқылы әйнекті ашу немесе жабу мүмкіндігін қамтамасыз етеді. Пернені бір рет басу арқылы әйнекті көтеру және түсіру функциясы барлық есіктердің әйнек көтергіштерінде бар.

Пернені үнемі ұстап тұрмасстан әйнекті толығымен көтеру немесе түсіру үшін пернені 1 секундқа тартыңыз немесе басыңыз және босатыңыз. Әйнек көтергіштің жұмысын тоқтату үшін пернені қайтадан тартыңыз немесе басыңыз.

Электрлік әйнек көтергіштер инициализациясы

Клемманы арылтудан немесе аккумулятор батареясының заряды таусылғаннан кейін, есіктердің электрлік әйнек көтергіштерін қайта инициализациялау қажет болуы мүмкін. Электрлік әйнек көтергіштерді бағдарламалау үшін:

1. Оталдыруды қосыңыз.
2. Терезені толығымен жабыңыз және терезе қозғалысы аяқталғаннан кейін пернені тартылған күйінде тағы 5 секунд үстаңыз.
3. Қалған терезелер үшін 2-т. қайталаңыз.

Қысып қалудан қорғау функциясы

Жүргізуши есігінің автоматты түрде көтеріліп жатқан әйнегі, жолында кедергіні анықтаған жағдайда, қауіпсіздік мақсатында, автоматты түрде ашылады

⚠ НАЗАР АУДАРЫҢЫЗ!

Бірнеше рет іске қосылғаннан кейін кептеліп қалудың алдын алу функциясы өшүи мүмкін. Терезенің ауыстырылған қосынштырылған нақты мақсатынан пайдалануға болмайды.

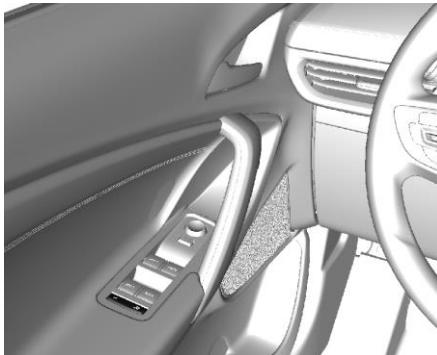
Электрлік әйнек көтергіштерді бағдарламалау

Егер автокөліктің аккумулятор батареясы өшіріліп қалса немесе куаты таусылып қалса, қайта бағдарламалау қажет болуы мүмкін. Егер терезе автоматты түрде көтерілмесе, оны келесідей бағдарламалаңыз:

1. Барлық есіктерді жабыңыз.
2. Қосалқы жабдықтың тұтандынын немесе куат режимін қосыңыз.

3. Бағдарламаланатын терезені толығымен ашпай, оны жабыңыз, содан кейін терезе қосқышын қайтадан тартыңыз.
4. Терезені ашыңыз және терезе толығымен төмөн түскеннен кейін ажыратқыш түймесін біраз уақыт басып тұрыңыз.

Артқы әйнек көтергіштерді балалардан үғфаттау

Артқы есіктердегі әйнек көтергіштердің ажыратқыштарын үғфаттау үшін ажыратқышын пайдалануға болады. Ажыратқышты қайта басқанда үғфаттау өшеді.

Шамадан тыс жүктеу

Терезелердің тым жүйе көтерген және түсірген кезде әйнек көтергіштердің электр қорегі біраз уақытқа ажыратылады.

Артқы әйнекті жылдыту

Батырмасын басу арқылы жұмыс істейді. Жылдыту қозғалтыш қосылған кезде жұмыс істейді және біраз уақыттан кейін автоматты түрде немесе батырманы қайта басқан кезде өшеді.

⚠ НАЗАР АУДАРЫҢЫЗ!

Артқы әйнекті тазарту үшін өткір құралдарды немесе әйнектерге арналған қажақты тазалағыш құралдарды пайдаланбаңыз. Әйнекті тазалағанда немесе артқы әйнектің жаңында жұмыс істегендеге, қыздырығыш элементке сызат түсіруден немесе зақымдаудан сақ болыңыз.

ТӨБЕ

Күннен қорғайтын күнқағарлар

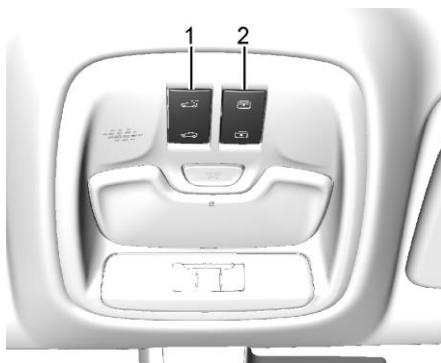
Күннен қорғайтын күнқағарларды жарық сәулемен қарығуды болдырмас үшін жинауға немесе жанға қарай бұруға болады.

Екі күннен қорғайтын күнқағарларда да айна бар. Қолік жүргізіп келе жатқанда жүргізушінің күннен қорғайтын күнқағарындағы айна жабық болуы керек.

⚠ ҚАУІП!

Күннен қорғайтын күнқағарларды олар жолдың, қолік құралдарының жөне басқа да объектілердің шолуын жаппайтында етіп орналастыру керек.

Төбенің желдеткіш люгі

1. Төбедегі люктің ажыратып-қосқышы
2. Күннен қорғайтын экранның ажыратып-қосқышы Қөліктің шатырында мәлдір шыны люк болса, люк жетегі тұтану қосқышы қосалқы жабдықтың (ACC/ACCESSORY) қуат алу күйінде болғанда немесе қосалқы жабдықтың (RAP) қуаттан ажырату кіdrісі күйінде ғана жұмыс істейді. Резервтік қуат модулі бөлімін қараңыз ⇨ 8-11.

Төбедегі люкті ауыстырып қосқыш Бір рет тұрту арқылы ашу және жабу:
Мәлдір люкті бір рет тұрту арқылы ашу үшін ⚡ (1) басып тұрыңыз.

Люк қозғалысын тоқтату үшін ажыратып-қосқышты қайтадан басыңыз.

Мәлдір люкті бір тұрту арқылы жабу үшін басып тұрыңыз ⚡ (1) басып тұрыңыз. Люк қозғалысын тоқтату үшін ажыратып-қосқышты қайтадан басыңыз.

Ашу/жабу (қолмен): Мәлдір люкті ашу үшін ауыстырып қосқышты ⚡ (1) люк қажетті қалыпқа келгенше басып тұрыңыз. Жабу үшін ⚡ (1) түймесін басып тұрыңыз.

Желдету : Мәлдір люкті желдету күйінде ашу үшін жабық күйінен ⚡ (1) басыңыз.

Күннен қорғайтын экранды ауыстырып қосқыш Бір рет тұрту арқылы ашу және жабу: Күннен қорғайтын пердені бір рет тұрту арқылы ашу үшін ⚡ (2) түймесін басып тұрыңыз. Бір тұрту арқылы күннен қорғайтын пердені жабу үшін ⚡ (2) басып тұрыңыз.

Люк қозғалысын тоқтату үшін ажыратып-қосқышты қайтадан басыңыз.

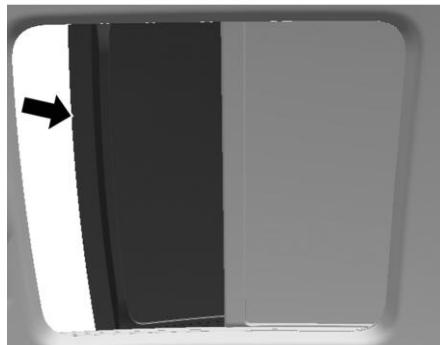
Ашу/жабу: Күннен қорғайтын пердені ашу үшін ысырма қажетті қалыпқа жеткенше ажыратып-қосқышты ⚡ (2) басып тұрыңыз. Пердені жабу үшін пернесін ⚡ (2) басыңыз. Мәлдір люкті ашқан кезде жел дефлекторы автоматты түрде кетеріледі. Люк жабылған кезде жел дефлекторы алынады.

Автоматты кері жүріс жүйесі Төбелік мәлдір люк тек жартылай автоматты режимде жұмыс істейтін автоматты кері жүріс жүйемен жабдықталған.

Жартылай автоматты режимде жабу кезінде люктің жолында кедергі болса, кері жүріс оны анықтайды, жабылууды тоқтатады және люкті қайта ашады.

Қырау немесе басқа факторлар жабылуға кедергі болса, люкті қолмен жабуға болады. Қоғалысты тоқтату үшін ақыратқышты босатыңыз.

Егер жабылуға аяз немесе ұқсас жағдайлар қындық туғызыса, кері жүріс жүйесін уақытша сөндіруге болады. Кері жүріс жүйесін уақытша өшіру үшін люкті немесе экраннның қоғалысын тоқтату үшін қосқышты босатыңыз.

Шатырдың люгіне арналған тығыздарда шаң мен кір жиналуды мүмкін. Бұл шатырдың люгін пайдалану кезінде ақауларға, сондай-ақ шуылға әкелу мүмкін. Суды кетіру жүйесінің бітелуі де мүмкін. Люкті мезгіл-мезгіл ашып, барлық бөгде заттар мен бос кірді алып тастаңыз. Люктің тығыздарының және шатырдың тығыздары аймағын жұмсақ сабын ерітіндісіне малынған таза шуберекпен сүртіңіз. Люктен майды кетірменіз.

Судың су бұрғыш жүйесіне түсі қалыпты жағдай болып табылады.

1-16 КИЛТТЕР, ЕСІКТЕР ЖӘНЕ ТЕРЕЗЕЛЕР

 ЕСКЕРТПЕЛЕР

2 ОРЫНДЫҚТАР МЕН ҚОРҒАНЫС ЖҮЙЕЛЕРИ

• БАС СҮЙЕГІШТЕР.....	2-2	• ҚАУІПСІЗДІК БЕЛДІКТЕРІ.....	2-5
• АЛДЫҢЫ ОРЫНДЫҚТАР.....	2-3	• ҮРЛЕМЕЛІ ҚАУІПСІЗДІК ЖАСТЫҚШАЛАРЫ ЖҮЙЕСІ.....	2-12
• АРТҚЫ ОРЫНДЫҚТАР.....	2-4	• БАЛАЛАРҒА АРНАЛҒАН ҚАУІПСІЗДІК ЖҮЙЕЛЕРИ.....	2-19

2-2 ОРЫНДЫҚТАР МЕН ҚОРҒАНЫС ЖҮЙЕЛЕРИ

БАС СҮЙЕГІШТЕР

Алдыңғы орындықтар

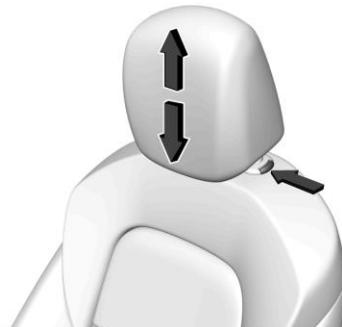
⚠ ЕСКЕРТУ!

Егер бас сүйегіштер орнатылмаған немесе дұрыс реттелмеген болса, соқтығысқан кезде мойын мен омыртқа жарақатын алуудың жоғары қаупі бар. Егер барлық бас сүйегіштер орнатылмаған немесе реттелмеген болса, автокөлікті басқаруға тыбым салынады.

Автокөліктің алдыңғы орындықтарында реттелетін, арқалығымен біріктірілмеген бас сүйегіштер бар.

Бас сүйегішті оның жоғары бөлігі жолаушының басының жоғары жағымен бірдей биіктікте болатында етіп реттепеңіз. Бас сүйегіштің мұндай күйі соқтығысқан жағдайда мойынның жарақат алу қаупін азайтады.
Бас сүйегіштердің биіктігін реттеуге болады.

Бас сүйегішті көтеру үшін оны жоғары тарту керек.

Бас сүйегіштің орнында бекітілгеніне көз жеткізу үшін оны жылжытып көріңіз.

Бас сүйегішті түсіру үшін орындықтың жоғары жағында орналасқан батырманы басып, бас сүйегішті тәмен жылжыту керек. Батырма жіберілгеннен кейін бас сүйегіштің орнында бекітілгеніне көз жеткізу үшін оны жылжытып көріңіз.

Артқы орындықтар

Көліктің артқы орындықтарының бүйір орынарында реттелетін бас сүйегіштер бар.

Бас сүйегіштердің биіктігін реттеуге болады. Бас сүйегішті көтеру үшін оны жоғары тарту керек. Бас сүйегіштің орнында бекітілгеніне көз жеткізу үшін оны жылжытып көріңіз.

Бас сүйегішті түсіру үшін орындықтың жоғары жағында орналасқан батырманы басып, бас сүйегішті тәмен жылжыту керек. Батырма жіберілгеннен кейін бас сүйегіштің орнында бекітілгеніне көз жеткізу үшін оны жылжытып көріңіз.

АЛДЫҢҒЫ ОРЫНДЫҚТАР

Орындарды реттеу

▲ ЕСКЕРТУ!

Қозғалыс кезінде жүргізуі орындықтың реттеуге тырысу автокөлікті басқарудан айрылуға алып келуі мүмкін. Жүргізуши орындықтың автокөлік қозғалысының кезде ғана реттепеңіз.

Орындықтың орнын реттеу үшін:

1. Бұғатын босату үшін орындық жастиқшасының алдыңғы жағындағы тұтқасын тартыңыз.
2. Орынды алға жылжытып, тұтқаны тәмен түсіріңіз.
3. Орындықтың бекітілгеніне көз жеткізу үшін оны алға-артқа жылжытыңыз.

Орындық биіктігін реттеу

Орындықтың көтеру немесе түсіру үшін иінтіректі жоғары немесе тәмен жылжытыңыз.

Орындық арқасының көлбейі

▲ ЕСКЕРТУ!

Жүру кезінде көлбей қалыпта отыру қауіпті болуы мүмкін. Бұл жағдайда тіпті тағуул түрган қауіпсіздік белдіктері де қажетті қорғанысты қамтамасыз ете алмайды. Белдіктің иық тармағы денені ұстамайды. Бұның орнына ол Сіздің алдыңыздың түр. Соқтығысқан жағдайда, сіз оған құлап, мойын жарақатын немесе басқа зақымдар алыныз мүмкін.

Қауіпсіздік белдігінің бел тармағы жоғары көтеріліп, ішті қысып жіберу мүмкін. Барлық күш жамбас сүйектеріне емес, осы жерге түседі. Бұл ішкі органдардың күрделі жарақатына алып келуі мүмкін. Қозғалыс кезінде қауіпсіздік мақсатында орындық арқасы тік орнатылуы тиіс. Одан кейін орындықтың арқалығына ыңғайлы жабысып отырып, қауіпсіздік белдігін дұрыстап бекітіңіз.

Көлік қозғалысы кезінде орындықтың артқы жағын еңкейтуге болмайды.

Қолмен реттелетін орындықтардың артқы жағы

ЕСКЕРТУ!

Соқтығысқан немесе кенеттөн тоқтаған кезде бұғатталмаған арқалық алға қарай жылжып кетуі мүмкін, бұл осы орында отырған адамның жарақат алуына алып келуі мүмкін. Өрқашан итеру мен тарту арқылы арқаның бекітілгенін тексеріңіз.

Орындықтың артқы жағын қолмен реттеу үшін:

1. Интіректі көтеріңіз.
2. Орындықтың арқалығын дұрыс қалыпқа қойыңыз және оны бекіту үшін тұтқаны босатыңыз.
3. Бекітілгенін тексеру үшін арқалықты алға-артқа жылжытыңыз.

Орындық арқасын тік күйге қайтару:

1. Орындық арқалығына баспай, интіректі ең шеткі күйге көтеріңіз, сонда ол тік қалпына езі қайтады.
2. Бекітілгенін тексеру үшін арқалықты алға-артқа жылжытыңыз.

АРТҚЫ ОРЫНДЫҚТАР

Орындықтың арқалығын бүктеу

Артқы орындық арқалықтарын бүгүн болады. Артқы орындықтардың арқалықтарын бүктеу тәртібі:

1. Алдыңыз орындықтардың арқалықтарын тік күйге қойыңыз. Қараныңыз: Орындықтың арқалығын еңкейту ⇒ 2-3.

▲ НАЗАР АУДАРЫҢЫЗ!

Артқы орындықтарды қауіпсіздік белдіктері бекітілген күйде бүктеу орындықтарды немесе белдіктерді зақымдауы мүмкін. Артқы орындықты бүктемес бұрын, қауіпсіздік белдіктерін шешіп, оларды қалыпты жиналған күйне қайтару керек.

2. Артқы орындықтың қауіпсіздік белдігін шешініз.

3. Орындық арқалығын шалқайту тұтқасын тартыңыз.

4. Орындықтың арқа жағын алға қарай түсіріңіз.

5. Қажет болса, екінші орындықтың арқалығы үшін де осы өрекеттерді қайталаңыз.

Орындық арқасын көтеру үшін:

▲ ЕСКЕРТУ!

Қате орналастырылған, бос бекітілген немесе бұралған қауіпсіздік белдігі апат кезінде қажетті қорғаныс деңгейін қамтамасыз етпейді. Қауіпсіздік белдігін дұрыс қолданбаған адам ауыр жарақаттар алуы мүмкін.

Артқы орындықтың арқалығын бастапқы қалпына келтіргеннен кейін қауіпсіздік белдіктерінің дұрыс орнатылғанына, мықтап бекітілгеніне және дүрүлмағанына көз жеткізіңіз.

Орындықтың арқалығын ашылған күйде бекіту үшін оны көтеріп, сәл басыңыраңыз. Аркалықты екі қолыңызбен басыңыз. Аркалықты тік күйде мықтап бекіту үшін оны екі жағынан шетінен басу керек.

Қажет болса, екінші орындықтың арқы жағы үшін бірдей қадамдарды қайталаңыз.

▲ ЕСКЕРТУ!

Орындықтың арқалығы бұғатталмаған болса, ол құтпеген тоқтау немесе соқтығыс жағдайда алға жылжыу мүмкін. Бұл осы орында отырған адамның жарақат алуына алып келуі мүмкін. Бекітілгеніне көз жеткізу үшін арқалықты ысырманың айналасында алға тартыңыз.

Орындық пайдаланылмаған кезде оның арқалығы ашылған күйде бекітілуі керек.

ҚАУІПСІЗДІК БЕЛДІКТЕРІ

Бұл белімде қауіпсіздік белдіктерін қалай дұрыс пайдалану керектігін және не істеуге болмайтынын білесіз.

▲ ЕСКЕРТУ!

Қауіпсіздік белдігін дұрыс қолдану мүмкін емес жерде адамдарды тасымалдауға рұқсат етілмейді. Егер сіз немесе сіздің жолаушының/ жолаушыларының қауіпсіздік белдіктерін пайдаланбаса, онда апат кезінде сіз немесе олар қауіпсіздік белдіктерін қолданғаннан гөрі ауыр жарақат алуы мүмкін. Сіз ауыр жарақат алуының немесе тіпті өліп қалуының мүмкін, көліктің ішіне бір нәрсе тиіл немесе одан лақтырылуы мүмкін. Сонымен қатар, белдігі өлінбеген адам салондағы басқа жолаушыларды жарақаттауы мүмкін.

Жұк белімінде, көліктің ішіне немесе сыртында болсын, отыруға өте қауіпті. Алат жағдайында жұк белімінде отырған жолаушылардың ауыр, тіпті өліммен аяқталатын жарақат алу ықтималдығы жоғары. Жолаушыларға көлік құралының орындықтармен және қауіпсіздік белдіктерімен жабдықталмаған кез келген белігінде жүрге рұқсат берменіз. Барлық жағдайларда қауіпсіздік белдігін бекітіп, жолаушының/жолаушылардың да дұрыс бекітілгеніне көз жеткізу керек.

Автомобилде қауіпсіздік белдіктері туралы еске салатын шамдар бар. Қараңыз: Бекітілмеген қауіпсіздік белдіктерінің индикаторлары ⇨ 4-7.

Қауіпсіздік белдіктері қалай жұмыс істейді

Автокөлікпен журу кезінде сіз көліктіңде жылдамдықпен жүресіз. Егер көлік кенеттен тоқтап қалса, адам оның қозғалысын бір нәрсе тоқтатқанша қозғалысын жалғастырады. Бұл жел әйнегі, аспаптар панелі немесе қауіпсіздік белдігі болуы мүмкін!

Егер сіз қауіпсіздік белдігін бекітіп отырсаңыз, онда сіздің қозғалысының көліктің қозғалысымен бірге баяулайды. Бұл жағдайда тоқтау уақыты артады, себебі ол үлкен қашқытықта орын алады, және

егер сіз белдікпен дұрыс бекітілген болсаныңыз, қауіпсіздік белдіктерінен түсетін күш дененіңде ең мықты сүйектерге түседі. Сол себепті қауіпсіздік белдіктері соншалықты тиімді.

Қауіпсіздік белдіктеріне қатысты сұрақтар мен жауаптар.

Q: Егер адам қауіпсіздік белдіктерін қолданса, апат кезінде машинада құлыпталып қалуы мүмкін бе?

A: Мүмкін, ол қауіпсіздік белдіктерін қолданғанға байланысты емес. Алайда, егер адам қауіпсіздік белдіктерін қолданса, соқтығысқаннан кейін ол есін жоғалтпай, белдікті шешіп, көліктен шыға алу ықтималдығы жоғары.

Q: Автомобиль қауіпсіздік жастақшаларымен жабдықталған болса, неліктен қауіпсіздік белдіктерін тағамыз?

A: Қауіпсіздік жастақшалары тек қосымша қауіпсіздік жүйесі болып табылады.

Олар қауіпсіздік белдіктерімен бірге жұмыс істейді, оларды алмастырмайды. Қауіпсіздік жастақшаларының бар-жоғына қарамастан, жүргізуши мен барлық жолаушылар өздерін барынша қорғауды қамтамасыз ету үшін қауіпсіздік белдіктерімен бекітілуі керек.

Сонымен қатар, барлық мемлекеттерде дерлік зан қауіпсіздік белдігін тағуды талап етеді.

Қауіпсіздік белдіктерін қалай дұрыс пайдалануға болады

Көліктегі әрбір адамның қауіпсіздігін қамтамасыз ету үшін осы ережелерді сактаңыз.

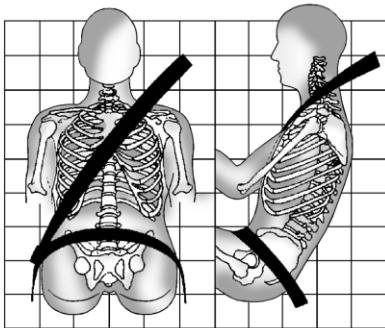
Қауіпсіздік белдіктері және балалар, соның ішінде сәбілдер мен нәрестелер туралы тағы бірдене білуіңіз керек.

Көліктегі бала болса, Үлкен жастағы балалар ⇨ 2-19 немесе Кішкентай балалар мен сәбілдер ⇨ 2-21 белімін қараңыз.

Төмендегі ережелерге қосымша ретінде, балаларға арналған ережелерді оқып, оларды сактаңыз.

Көліктегі жүргендердің әр адамның белдіктермен бекітілуі ете маңызды. Статистика көрсеткендегі, қауіпсіздік белдіктерін пайдаланбайтындар соқтығысу кезінде жиі жаракат алады.

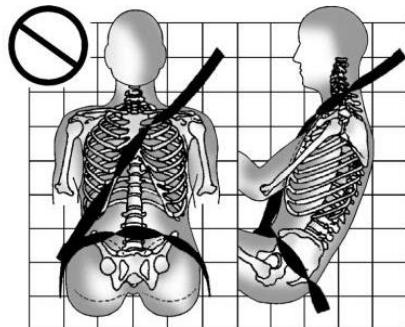
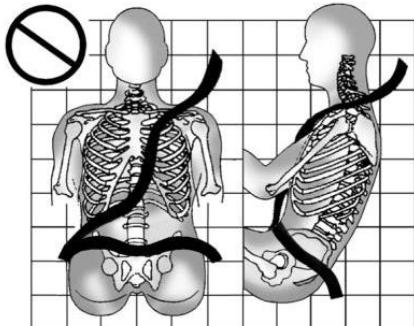
Белдіктерді дұрыс пайдалану үшін белгілі бір ережелерді сактау керек.

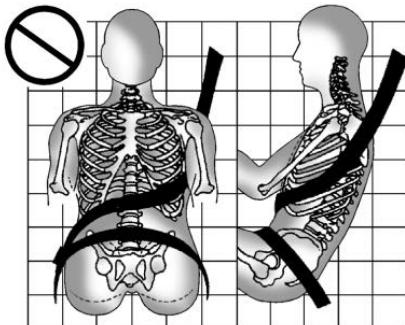
- Тік отырып, аяқтарыңызды міндетті түрде алдыңызға еден үстіне қойып отыру керек (мүмкіндігінше).
- Бекіту үшін міндетті түрде дұрыс ілмекті/құлпыты пайдаланыңыз.
- Бел белдігі белден төмен жаққа тығыз жабысып, жамбасқа сәл тиіп түрүсін керек. Соқтығысқан кезде жүктеме жамбас сүйектеріне туседі және адамның белбеу астына сыртын кетуі екіталай. Егер белдік жоғары жылжып кетсе, онда құш қарынға туседі. Бұл ауыр жарақаттарға және тіпті өлімге әкеleуі мүмкін.
- Иық белдігі иық пен кеуде арқылы өтуі керек. Дененің бұл беліктері басқаларға қарғанда белбеудің тартылу қышіне әлдеқайда жақсы төтеп бере алады. Кенеттен тоқтаған немесе соқтығысқан кезде иық белдігі бүгітталып қалады.

▲ ЕСКЕРТУ!

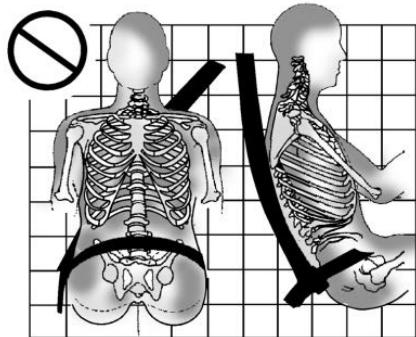
Егер қауіпсіздік белдігі дұрыс бекітілмесе, сіз ауыр жарақат алуының немесе тіпті өліп кетуіңіз мүмкін.

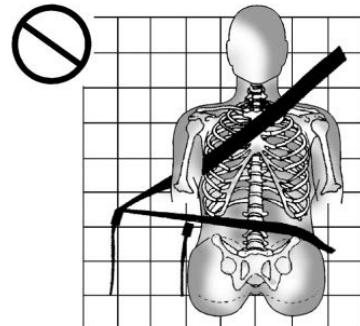
Ешқашан бел немесе иық белдігінің бұралып кетуіне немесе босап қалуына жол берменіз.

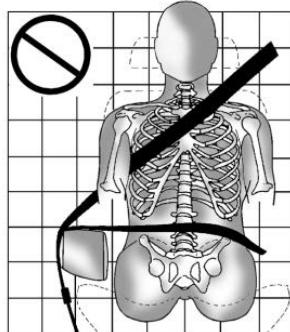
2-8 ОРЫНДЫҚТАР МЕН ҚОРҒАНЫС ЖҮЙЕЛЕРИ

Еш уақытта иық белдігінің екі қолдың астынан немесе артыңыздан өтуіне жол берменғіз.

Бекіту үшін міндетті түрде дұрыс ілмекті/құлышты пайдаланыңыз.

Ешқашан бел немесе иық белдігінің шынтақ таянышының үстімен өтуіне жол берменғіз.

▲ ЕСКЕРТУ!

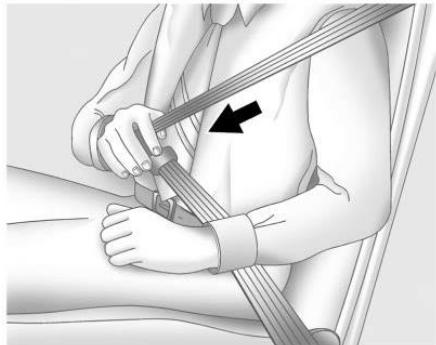
Егер сіз қауіпсіздік белдігін пластикалық орындықтың астына, мысалы, артқы орындықтың артқы жағын бүктеу тұтқасының астына немесе бүйірлік қауіпсіздік жастиқшасының астына койсаныз, белдік қысылып қалуы мүмкін. Соқтығысу кезінде қысылған белбек тиісті қорғанысты қамтамасыз етпейді. Соқтығысу кезінде қысылған белбек тиісті қорғанысты қамтамасыз етпейді.

Белдік-иық қауіпсіздік белдігі

Автокөліктегі барлық орындар белдік-иық қауіпсіздік белдіктерімен жабдықталған.

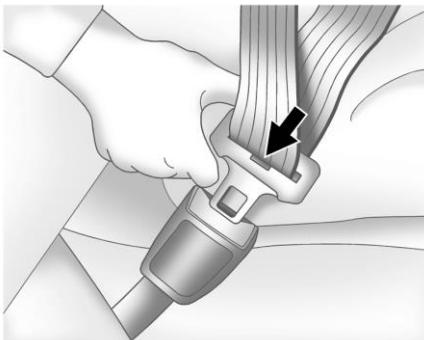
Бұдан әрі белдік-иық қауіпсіздік белдіктерін дұрыс пайдалану туралы нұсқаулықтар көлтірілген.

1. Тік қалыпта отыру үшін орындықты реттеп алыңыз (егер ол реттелетін болса).

2. Іілмек тілін тартып, белдікті шығарып алыңыз. Белдіктің бұратылып кетуіне жол берменіз.

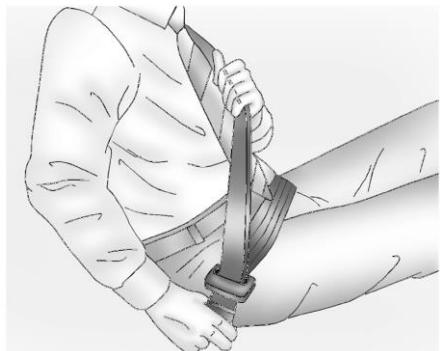
Егер бел/иық белдігін кенет тартып қалсаңыз, ол құлыпталып қалуы мүмкін. Бұл жағдайда оны бұғаттан босату үшін белдікті аздал босату керек. Содан кейін белдікті баяя тартыңыз.

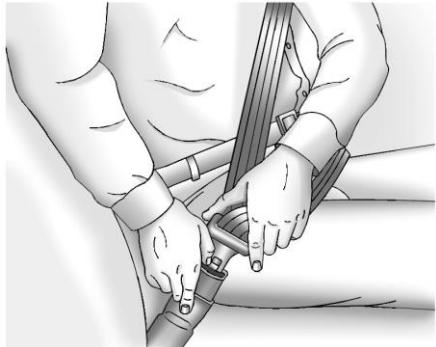
3. Бекітуді орнына түскенше құлышқа салыңыз.

Іілмек тілінің бекітілгенін тексеру үшін оны тартып көрініз.

Қажет болған жағдайда жылдам шешіп алу үшін айылбастаң белдікті босату түймесін тауып алыңыз.

4. Белдіктің белдік бөлігін тығыз бекіту үшін оның иық бөлігін тарту керек.

Белдікті босату үшін құлпыптағы түймені басу керек. Белдік жиналған күйіне оралуы керек.

Қауіпсіздік белдігін ағыту кезінде еш жағдайда асықпаңыз. Егер қауіпсіздік белдігінің кез-келген белгілі жиналған күйіне тым тез оралса, онда көргіш сыналанып, белбене қысылып қалуы мүмкін. Егер бұл қүшпен орын алса, белдікті төтік бағытта тартыңыз және көргіштің бүгатын ашу үшін оны дереу босатыңыз. Егер белдікті сыналанып қалған көргіштен шығарып алу мүмкін болmasa, сізге қызмет көрсететін салонга хабарласыңыз.

Есікті жаппас бұрын, белдіктің есіктің тесігінен салырып тұрмажының кез жеткізің. Егер оны есік қатты қысып қалса,

есік те, қауіпсіздік белдігі де зақымдалуы мүмкін.

Қауіпсіздік белдіктерінің көргіштері

Сіздің көлігіңіз бірінші қатардағы орындықтарда және екінші қатардағы бүйірлік орындықтарда қауіпсіздік белдіктерін көргіштермен жабдықталған. Алдын ала көргіштер жасырылған болса да, олар қауіпсіздік белдіктері жинағының белігі болып табылады. Олар белдіктерді белсенділедірудің шекті шарттары орын алатын мандайлық мандайлықта жақын соқтығысу немесе арқы жақтан орташа немесе қатты қүшпен соқтығысу кезіндегі бастапқы кезеңде қауіпсіздік белдіктерін тартуға көмектеседі. Көлік орындықтарға кіркітілген бүйірлік қауіпсіздік жастықшаларымен жабдықталған болса, қауіпсіздік белдіктерінің көргіштері бүйірден соқтығысқан кезде де қауіпсіздік белдіктерін тартуға көмектеседі.

Көргіштер - бұл бір реттік механизмдер. Егер апат нәтижесінде көргіштер іске қосылған болса, олар және, кей жағдайларда, қауіпсіздік белдіктерінің басқа да құрамдас белдіктері ауыстыруға жатады. Қараныз: Апеннан кейін қауіпсіздік белдіктері жүйесінің құрамдас белдіктерін ауыстыру ⇒ 2-11.

Көліктен шыққанда немесе оған отырганда, сондай-ақ салонда болған кезде шеткі орындықтардың қауіпсіздік белдігіне отыруға болмайды. Қауіпсіздік

белдігінде отырсаныз, оның матасына және көрек-жарақтарына зақым келтіруіңiz мүмкін.

Жүктілік кезінде қауіпсіздік белдігін пайдалану

Қауіпсіздік белдіктері барлығына, соның ішінде жүкті әйелдерге де арналған. Көлікте жүргендердің бері сияқты, егер олар қауіпсіздік белдіктерін елемейтін болса, ауыр жарақат алуы мүмкін.

Жүкті әйел де бел-иық қауіпсіздік белдігін қолдануы керек, бұл ретте белдіктиң бел жақ белігі іштің астында мүмкіндігінше тәмен болуы керек. Баланы қорғаудың ең жақсы тәсілі - ананың қауіпсіздігін қамтамасыз ету. Қауіпсіздік белдігі дүрыс пайдаланылса,

көлік соқтығысқан кезде іштегі нәресте жарапат алмауы мүмкін. Жүкті әйелдер үшін, басқа адамдарға сияқты, қауіпсіздік белбеуінің тиімділігі олардың дұрыс қолданылуына байланысты.

Қауіпсіздік жүйесін тексеру

Қауіпсіздік белдігі туралы еске салғыш индикатордың жай-күйін, барлық ілмектердің, ысырма тілдерінің, белдік шарғылардың күйін, иық белдіктерінің биіктігін реттеу механизмдерін (бар болса) және белдік бекітіштерін тексеріңіз. Қауіпсіздік белдіктерінің бос немесе зақымдалған бөлшектер мен қауіпсіздік белбеу жүйесінің жұмысына нұқсан келтіретін бөлшектері бар-жоғын тексеріңіз. Жөндеу мәселелері жөнінде дилерге хабарласу керек. Жыртылған, тоғзан немесе бұралған қауіпсіздік белдіктері апат кезінде тиімді болмауы мүмкін.

Соққы күшінен жыртылған немесе тоғзан қауіпсіздік белдіктері жыртылып кетуі мүмкін. Жыртылған немесе босаған белдікті дереу ауыстырыңыз. Егер белдік бұратылып кеткен болса, оны белдік таспасындағы тілдің ысырмасын қарама-қарсы бағытта бұру арқылы шешуге болады. Егер бұралған белдікті түзету мүмкін болмаса, көмек алу үшін дилерге хабарласыңыз.

Қауіпсіздік белдігі туралы еске салатын жарықтық индикатордың жұмыс істеп тұрғанын тексеріңіз. Қараңыз: Бекітілмеген қауіпсіздік белдіктерінің индикаторлары $\Rightarrow$ 4-7.

Қауіпсіздік белдіктерін таза және құргақ күйде ұстаңыз. Қараңыз: Қауіпсіздік белдіктеріне күтім жасау $\Rightarrow$ 2-11.

Қауіпсіздік белдіктерінің күтімі

Белдіктерді таза және құргақ күйде ұстаңыз.

Қауіпсіздік белдіктерін ұстау және оларға күтім жасау ережелерін сактаңыз.

Белдіктердің механизмдері құргақ күйінде қалуы көрек. Оларда қоқыс пен шаңың жиналмауын қадағалаңыз. Қажет болған жағдайда, құлыптардың сыртың беттерін және белдіктердің өздерін сабынды сумен сұртуғе болады. Құлып механизміне қоқыс пен шаң түспейтініне көз жеткізіңіз. Егер құлып қоқыспен немесе шаңмен бітеп қалса, дилерге хабарласыңыз. Жүйенің қалыпты жұмысын қамтамасыз ету үшін кейір қосалқы белшектерді ауыстыру қажет болуы мүмкін.

▲ ЕСКЕРТУ!

Қауіпсіздік белдіктерін ағартуға немесе бояуға тыйым салынады. Бұл олардың беріктігін жоғалтуға әкеleуі мүмкін. Соқтығысу кезінде олар жеткілікті қорғанысты қамтамасыз етпеуі мүмкін. Белдіктерді тазалау үшін жылы суға салынған сабынның әлсіз ерітіндісін ғана пайдалануға рұқсат етіледі. Белдіктің өз бетінше құргап кетуін күтініз.

Апattan кейін қауіпсіздік белдіктері жүйесінің құрамдас бөліктерін ауыстыру

▲ ЕСКЕРТУ!

Көлік соқтығысқан кезде қауіпсіздік белдіктері жүйесі зақымдалуы мүмкін. Зақымдалған қауіпсіздік белдіктері жүйесі тиісті қорғанысты қамтамасыз ете алмайтындықтан, оны пайдаланатын адам апат кезінде ауыр, тіпті өлімге әкелетін жарапттар алуы мүмкін. Қауіпсіздік белдіктері жүйелерінің соқтығысудан кейін дұрыс жұмыс істеуіне кепілдік беру үшін оларды кешіктірмей тексеріп, қажет болған жағдайда құрамдас бөліктерін ауыстыру керек.

ҮРЛЕМЕЛІ ҚАУІПСІЗДІК ЖАСТЫҚШАЛАРЫ ЖҮЙЕСІ

Кішігірім оқиғалардан кейін белдіктерді ауыстыру қажет болмауы мүмкін. Дегенмен, апат кезінде пайдаланылған қауіпсіздік белдігінің түйіндері босап қалуы немесе закымдалуы мүмкін.

Қауіпсіздік белдіктері түйіндерін тексеру және қажет болса құрамдас беліктерін ауыстыру үшін дилерге хабарласыңыз. Апат кезінде қауіпсіздік белдіктері жүйесі пайдаланылмаса да құрамдас беліктерді жөндеу және ауыстыру қажет болуы мүмкін.

Қауіпсіздік белдіктерінің кергіштерін апattan кейін немесе қауіпсіздік жастықшасының даярлық индикаторы іске косылғаннан кейін немесе көлік козгалысы барысында жаңып тұрса, тексеруден өткізу керек. Қараңыз: Үрлемелі қауіпсіздік жастықшаларының даярлығының сигнал шамы $\Rightarrow$ 4-7.

▲ ЕСКЕРТУ!

Көлікті немесе оның бөлшектерін көдеге жарату кезінде әрдайым қауіпсіздік ережелерін сақтау керек. Қоршаған ортага және деңсаулық зиян келтірмеу үшін көдеге жаратуды үәкілтті қызмет көрсету орталығы жүзеге асыруы керек.

Көліктे келесідей қауіпсіздік жастықтары бар:

- Алдыңғы қауіпсіздік жастықшасы жүргізуши жағында
- Алдыңғы қауіпсіздік жастықшасы алдыңғы жолаушы жағында
- Бүйірлік қауіпсіздік жастығы жүргізушиңін орындығында
- Бүйірлік қауіпсіздік жастығы алдыңғы жолаушының орындығында
- Жүргізушиге және жүргізушиңін артында отыратын жолаушыға арналған қауіпсіздік жастығы шатырдың бойлық білеуінде
- Алдыңғы жолаушыға және оның артында отырган жолаушыға арналған шатырдың бойлық білеуіндегі қауіпсіздік жастықшасы

Автомобилдеңігі барлық қауіпсіздік жастықшаларында, жаюға арналған саңылаудың жаңында бекітілген беzekte немесе затбелгіде AIRBAG (қауіпсіздік жастықшасы) жазуы бар.

Алдыңғы қауіпсіздік жастықшаларында, рөл дөңгелегінде (жүргізуши үшін) және аспаптар панелінде (жолаушылар жағында) «AIRBAG» жазуы белгіленген.

Бүйірлік қауіпсіздік жастықтары орындық арқалығының немесе есікке жақын орындық жастықшасының бүйірінде «AIRBAG» жазбасымен белгіленген.

Төбениң бойлық білеуіндегі қауіпсіздік жастықшалары төбеде немесе әрлемесінде «AIRBAG» жазуымен белгіленген.

Қауіпсіздік жастықтары қауіпсіздік белдіктерінің қорғанысына қосымша болып табылады.

Қазіргі қауіпсіздік жастықшаларының құрылымы ашылу кезіндегі жаракат алу қаупін азайтады, алайда тиімді қорғауды қамтамасыз ету үшін барлық қауіпсіздік жастықшалары ете жылдам үрленуі керек.

Қауіпсіздік жастықшалары жүйесі туралы ең маңызды ақпарат:

▲ ЕСКЕРТУ!

Қауіпсіздік белдігімен бекітілмеген адам, егер көлікте қауіпсіздік жастықшалары болса да, соқтығысу кезінде ауыр немесе тіпті өлімге өкелетін жаракат алуы мүмкін. Қауіпсіздік жастықтары қауіпсіздік белдіктерімен бірге жұмыс істейді, бірақ оларды алмастырмайды.

Қауіпсіздік жастықшалары кез-келген соқтығысу жағдайына арналмаған.

Кейбір апatty жағдайларда қауіпсіздік белдіктері ғана қорғанысты қамтамасыз етеді. Қараңыз: Қауіпсіздік жастықшасы қашан ашылады? $\Rightarrow$ 2-15.

▲ ЕСКЕРТУ!

Қауіпсіздік белдіктері апат кезінде көліктің ішіндегі заттарға соғылу немесе көліктен шығып кету қаупін азайтады. Қауіпсіздік жастықшалары қауіпсіздік белдіктеріне арналған «қосымша шектеу жүйесі» болып табылады. Автомобиль ішіндегі барлық адамдар қауіпсіздік жастықшаларының жабдықталғанына немесе жабдықталмағанына қарамастан, қауіпсіздік белдіктерімен бесітілуі керек.

▲ ЕСКЕРТУ!

Қауіпсіздік жастықшалары бірден және үлкен күшпен үрленетіндіктен, қауіпсіздік жастықшасының жаһында тұрған адам ауыр және тіпті өлімге әкеletін жарақат алуды мүмкін. Қажеттілігі болмаса, қауіпсіздік жастықшаларына жақын отырудың (орындықтың шетінде отыру немесе алдына енкеюдің) керегі жоқ. Қауіпсіздік белдіктері соқтығысқан жағдайда адамды орында ұстап қалуға көмектеседі. Көлікте қауіпсіздік жастықтары болса да, қауіпсіздік белдігін әрқашан қолдану керек.

▲ ЕСКЕРТУ!

Жүргізуі мүмкіндігінше әрі қарай отыруы көрек, егер бұл оның көлік жүргізу қабілетіне кедергі болмаса. Алдыңғы жолаушыларға арналған қауіпсіздік белдіктері мен қауіпсіздік жастықшалары арқаңызыды орындық арқалықты тигізіп, екі аяғыныңды еденге қойып тік отырған жағдайда анағұрлым тиімді жұмыс істейді. Орындықта немесе шатырдың бойлық білігінде бүйірлік қауіпсіздік жастығы болса, бүйірге немесе есікке немесе есіктің әйнегіне сүйенбеніз.

Аспаптар қалқанында тиісті белгішесі бар қауіпсіздік жастықшасының даярлық индикаторы бар.

Жүйе қауіпсіздік жастығы жүйесіндегі электрониканың жұмысын тексереді. Ақау болған жағдайда, индикатор жанады. Қараңыз: Үрлемелі қауіпсіздік жастықшаларының даярлық сигнал шамы ⇒ 4-7.

Қауіпсіздік жастықтары қайда орналасқан?

▲ ЕСКЕРТУ!

Қауіпсіздік жастықшасынан жоғары немесе оған ете жақын отырған балалар жастықша жұмыс істеп кеткен жағдайда ауыр немесе тіпті өлімге әкеletін жарақат алуды мүмкін. Балалар көлікте белдікпен дұрыс бесітілуі керек. Толық ақпаратты Үлкен жастағы балалар ⇒ 2-19 немесе Кішкентай балалар мен сәбілдер ⇒ 2-21 бөлімінен қараңыз.

2-14 ОРЫНДЫҚТАР МЕН ҚОРҒАНЫС ЖҮЙЕЛЕРИ

Жүргізуші жағындағы алдыңғы қауіпсіздік жастықшасы рөл дәңгелегінің ортасында орналасқан.

Жолаушы жағындағы алдыңғы қауіпсіздік жастықшасы жолаушы жағындағы аспаптар панелінде орналасқан.

Жүргізуші жағы көрсетілген, жолаушы жағы - соған ұқсас

Орындықтарға кіріктірілген жүргізушінің және алдыңғы жолаушының бүйірлік қауіпсіздік жастықшалары есік жағындағы орындықтардың арқалықтарында орналасқан.

Жүргізуші жағы көрсетілген, жолаушы жағы - соған ұқсас

Алдыңғы жолаушы мен оның артындағы жолаушының жағарғы қауіпсіздік жастықтары бүйірлік терезенің үстіндегі шатыр бөлігінде орналасқан.

▲ ЕСКЕРТУ!

Егер адам мен қауіпсіздік жастықшасының арасында қандай да бір зат болса, жастықша тиісті түрде ашылмауы немесе сол затпен адамды үрып қалуы мүмкін, бұл ауыр, тіпті елімши жарақаттарға әкелуі мүмкін. Қауіпсіздік жастықшасының ашылуына ештеңе кедергі болмауы керек. Адам мен қауіпсіздік жастықшасының арасына ешбір зат қойылмауы керек; рөл дәңгелегінің

▲ ЕСКЕРТУ!

Күпшегіне және басқа қауіпсіздік жастықшаларының жабындарына және олардың жаңына ештеңе бекітүге болмайды.

Бүйірлік қауіпсіздік жастығының ашылу жолына кедері келтіретін орындықтарға арналған аксессуарларды пайдаланбаңыз.

Егер шатырдың бойлық жолағында қауіпсіздік жастықтары болса, сіз арқанды терезеден немесе есіктің ашылуынан тартып, автомобилдің төбесіне ештеңе бекіті алмайсыз. Осылайша, сіз осы қауіпсіздік жастықшаларының ашылуын бұғаттай аласыз.

Қауіпсіздік жастықшасы қашан үрленеді?

Бул автомобиль қауіпсіздік жастықшаларымен жабдықталған. Қараңыз: Үрлемелі қауіпсіздік жастығы жүйесі $\Rightarrow$ 2-12. Қауіпсіздік жастықшалары, егер әсер ету күшінде қауіпсіздік жастықшалары жүйесінің іске қосылу шегінен асып кетсе, үрленеді. Иске қосу шегінің көмегімен жүргізуі мен жолаушыларды ұстап тұру үшін қауіпсіздік жастықшаларының қатысы туалап етілетін күрделі қақтығыстар айқындалады. Көлік соққы күшін анықтайтын электронды соқтығысқа қадағаларымен жабдықталған. Иске қосылу

шегі көлік құралының конструкциясына байланысты өзгереді.

Алдыңғы қауіпсіздік жастықшалары орташа немесе ауыр құшті мәндайлық немесе соған жақын соққы кезінде ашылады да, жүргізуі мен алдыңғы жолаушының басы мен кеудесіне түсетін соққының, асерін жеңілдетеді.

Алдыңғы жастықтардың іске қосылуы тек автомобилдің жылдамдығына ғана байланысты емес. Қауіпсіздік жастықшаларының ашылуын, не ашылмауы соқтығысу объектісі, соқтығысу бағыты және тежеу жылдамдығы анықтайды.

Алдыңғы қауіпсіздік жастықшалары соқтығысудың әртүрлі жылдамдықтарында жұмыс істей алады, бұл соқтығысудың тікелей немесе бұрыштық болуына, соқтығысу объектісі бекітілген немесе қозғалмалы, қатты немесе деформацияланатын, тар немесе кең болуына байланысты.

Алдыңғы қауіпсіздік жастықтары көлік аударылғанда, арттан соққы және жанама соққылардың көпшілігінде іске қосылмайды. Алдыңғы қауіпсіздік жастықшалары жеңіл мәндайлық, мәндайлық жақын және алдыңғы жақ соққыларда, бұрышпен бұрышқа соқтығысқанда және бүйірден соқтығысқанда, сондай-ақ автомобиль цилиндр тәріздес нысанға (мысалы, бағана) немесе ағашқа) соқтығысқанда немесе артқы жақтан үлкен

автомобіліктің (мысалы, жүк көлігінің) артқы бөлігінен тәмен жерге соқтығысқан кезде іске қосылмауы мүмкін.

Бүйірлік соққылардан қорғауға арналған орындықтарға орнатылған қауіпсіздік жастықтары соққы орнына байланысты орташа және құшті бүйірлік соқтығысулар кезінде іске қосылуы керек. Бүйірлік қауіпсіздік жастықтары мәндайлық және мәндайлық жақын соққыларда, аударылу және артқы жағындағы соқтығысулар кезінде іске қосылмауы керек. Бүйірлік соққы кезінде орындыққа орнатылған қауіпсіздік жастықшасы тиісті жағынан ашылады.

Есіктердің ойықтарының үстінде орналасқан қауіпсіздік жастықшалары соққы орнына байланысты орташа және қатты бүйірлік соқтығысулар кезінде іске қосылады.

Шатырдың бойлық білеуіне кіріктірілген қауіпсіздік жастықтары мәндайлық және мәндайлық жақын соққыларда, аударылу және артқы жақтан болған соқтығысулар кезінде іске қосылмауы керек. Есіктердің санылаулашының үстіндегі қауіпсіздік жастықшалары тек соққы түсken жағынан ғана ашылады.

Қауіпсіздік жастықтары әрбір апат кезінде міндетті түрде ашыла бермейді. Нақты бір апат кезіндегі қауіпсіздік жастықшасының іске қосылу қажеттілігін тек зардал шеккендер, көліктің зақымдануы немесе жөндеу шығындары негізінде бағалауға болмайды. Көлік соққыны анықтай және диагностикалау модулімен жабдықталған, ол

2-16 ОРЫНДЫҚТАР МЕН ҚОРҒАНЫС ЖҮЙЕЛЕРИ

куші белгілі бір деңгейден асып түсетін соққылар туралы ақпаратты жазып отыра алады.

Егер көлігінәндің қауіпсіздік жастықшаларының жұмысына қатысты сұрақтарыңыз болса, кесіби талдау мән диагностика жөнінде хабарласыныз.

Қауіпсіздік жастықшаларын үрлеу механизмі қандай?

Соқтығысан жағдайда қадағалар жүйесі резервуардан газды шығару механизмін іске қосатын электр сигналын жібереді. Резервуардан шықкан газ қауіпсіздік жастықшасын толтырады, нәтижесінде қауіпсіздік жастықшасы қақпақты тастап, ашылады. Үрлену механизмі, жастықша жөнеке бекіткіштер қауіпсіздік жастықшасы модулінің белгітері болып табылады. Қауіпсіздік жастықтарының орналасуы - қараныз. Қауіпсіздік жастықтары қайда орналасқан? ⇨ 2-13.

Қауіпсіздік жастықшасы адамды қалай үстап қалады?

Орташа жөнеке қатты күшпен болған мандайлық жөнеке мандайлышқа жақын соқтығысу кезінде тіпті қауіпсіздік белдігімен бекітілген адам рөл дәнгелегіне немесе аспаптар панеліне соғылуы мүмкін. Құшті немесе орташа бүйірлік соқтығысу кезінде, тіпті қауіпсіздік белдігімен бекітілген адам автомобиль ішіндең кұрамадас белгітерге соғылып қалуы мүмкін.

Қауіпсіздік жастықтары қауіпсіздік белдіктерімен қамтамасыз етілген қорғанысты толықтырады және әсер ету күшін адам денесіне біркелкі таратады.

Алайда, соқтығысан кезде адам жастықшага қарай қозғалмаса, қауіпсіздік жастықшалары оны қорғай алмайды. Қараныз: Қауіпсіздік жастықшасы қашан үрленеді? ⇨ 2-18.

Қауіпсіздік жастықшалары тек бүл қауіпсіздік белдіктеріне қосымша болып келеді.

Қауіпсіздік жастықшалары іске қосылғаннан кейін не болады?

Ашылғаннан кейін, алдыңғы жөнеке бүйірлік жастықшалардың желі өте жылдам шығып кетеді – жылдамдығы соншалық, тіпті олардың толтырылуын байқамай қалуыныз мүмкін. Шатырдың бойлық білеудінде орналасқан қауіпсіздік жастықшалары ашылғаннан кейін біраз уақытқа шейін газды шығармай тұра алады, тым болмағанда ішінара. Қауіпсіздік жастықшасы модулінің кейір компоненттері бірнеше минут бойы ыстық күйінде қалуы мүмкін.

Қауіпсіздік жастықтарының орны "Қауіпсіздік жастықтары қайда орналасқан?" белімінде ⇨ 2-13.

Адамға қатысты қауіпсіздік жастықшасының белгітері жылы болуы мүмкін, бірақ өте ыстық емес. Қауіпсіздік жастықшасынан ауа шықкан кезде тутін мен шаң тесіктерден шығуы мүмкін. Қауіпсіздік жастықшасы жүргізушінің алдыңғы әйнек арқылы көруіне кедергі

жасамайды, басқару мүмкіндігін шектемейді және автокөліктен шығуға жасамайды.

▲ ЕСКЕРТУ!

Қауіпсіздік жастықшасын үрлеген кезде ауада шаң пайда болуы мүмкін. Шаң астма немесе басқа тыныс алу аурулары бар адамдар үшін қауітпі. Сондықтан, мұны тәуекелсіз жасауга болатын сәтте барлығы көліктен шығып кетуі керек. Егер қауіпсіздік жастықшасы ашылғаннан кейін көліктен шығуға мүмкіндік болмаса, тыныс алу жолдарының аурулары бар адамға терезені ашып, ауаның кіруін қамтамасыз ету керек. Егер қауіпсіздік жастықшасының ашылуы нәтижесінде тыныс алу проблемалары туындаста, медициналық кемекке жүгіну керек.

▲ ЕСКЕРТУ!

Қауіпсіздік жастықшалары іске қосылған қатты соқтығысдың нәтижесінде автомобилдің манызды жүйелері зақымдалуы мүмкін, мысалы, отын, тежегіш, басқару жүйесі және т. б. Егер автомобіль салыстырмалы тұрдегі ауыр оқиғадан кейін қозғала алатын сияқты болса да, орын алған зақымданулар автомобилді қауіпсіз басқаруды қынданатуы мүмкін.
Апттан кейін қозғалтқышты үлкен сақтықпен іске қосу керек.

Қауіпсіздік жастықшаларын іске қосуға қабілетті анағұрлым күшті соқтығысу болған жағдайда, жел ейнегі автомобилдің деформациялануына байланысты сынады. Жолаушы жағында да алдыңғы қауіпсіздік жастықшасы іске қосылған кезде, ейнек сынуы мүмкін.

- Қауіпсіздік жастықтары тек бір рет қана ашыла алады. Қауіпсіздік жастықшасы іске қосылғаннан кейін жүйенің кейір компоненттерін ауыстыру қажет. Егер жаңа компоненттер орнатылмаса, қауіпсіздік жастықшалары жүйесі келесі жолы қорғауды қамтамасыз ете алмайды. Жаңа жүйеде қауіпсіздік

жастықшаларының модульдері және басқа да бөлшектер болуы керек. Басқа бөліктерді ауыстыру қажеттілігі туралы ақпарат автомобилге қызмет көрсету жөніндегі нұсқаулықта көлтірілген.

- Қауіпсіздік жастықтарына қызмет көрсетуге тек білікті механиктерге рұқсат етіледі. Дұрыс емес қызмет көрсету қауіпсіздік жастығы жүйесінің дұрыс жұмыс істемеүінә әкелу мүмкін. Техникалық қызмет жөнінде дилерге хабарласыңыз.

Қауіпсіздік жастықтарымен жабдықталған көліктерге техникалық қызмет көрсету

Қауіпсіздік жастықтарымен жабдықталған көліктер ерекше қызмет көрсетуді қажет етеді.

Қауіпсіздік жастығы жүйесінің құрамдас бөліктері көліктің өртүрлі бөліктерінде орнатылған. Қауіпсіздік жастықтары жүйесіне қызмет көрсету туралы ақпарат алу үшін дилерге хабарласыңыз немесе тиісті нұсқаулыққа жүргініз.

▲ ЕСКЕРТУ!

Автомобилді тұтатқаннан және аккумуляторды өшіргеннен кейін 10 секунд ішінде қауіпсіздік жастықшасы дұрыс емес өрекеттер нәтижесінде іске қосыла алады. Қауіпсіздік жастығының жаңында тұрган адам жаракат алуы мүмкін. Сары қосқыштармен жұмыс жасаудан аулақ болу керек. Олар қауіпсіздік жастығы жүйесімен байланысты болуы ықтимал. Техникалық қызмет көрсететін адам қажетті біліктілік деңгейіне ие болуы керек және үсінілған рәсімдерді сақтауы керек.

Қауіпсіздік жастықтарымен жабдықталған көлікке қосымша жабдықтарды орнату

Автокөліктің жақтауын, бамперін, биiktігін, алдыңғы немесе бүйірлік металл тәсемдерін өзгертептін құрамдас бөліктерді қосу қауіпсіздік жастықтары

жүйесінің жұмысын бұзуы мүмкін. Сондай-ақ қауіпсіздік жастығы жүйесінің жұмысына өзгертулердің енгізу әсер ете алдыңғы, оның ішінде келесі құрамдастардың кез келгенін дұрыс жөндемеу және қате ауыстыры:

- Қауіпсіздік жастықтары жүйесі, соның ішінде қауіпсіздік жастықтары модульдері, алдыңғы және бүйірлік соққы қадағалары, тіркеу және диагностика модульдері немесе қауіпсіздік жастығының сымдары

2-18 ОРЫНДЫҚТАР МЕН ҚОРҒАНЫС ЖҮЙЕЛЕРИ

- Алдынғы орындықтар, оның ішінде тігімдер, тігістер немесе түймеліктер, сыйдұрма ілгектер
- Қауіпсіздік белдіктері
- Руль дөнгелегі, аспалтық панель, тәбенің өнделуі немесе тіреуіштердің сандық енделуі
- Ішкі есік тығыздығыштары, соның ішінде динамиктер

Диперінізден және қызмет көрсету нұсқаулығынан автокеліктері қауіпсіздік жастықшаларының модульдері мен қадағаларының тіркеу және диагностикалау, сондай-ақ қауіпсіздік жастықшалары сымдарының модульдерінің орналасуы, сонымен бірге оларды ауыстырудың тиісті тәртібі туралы акпаратты бліе аласыз.

Егер көлкіті мүмкіндігі шектеулі пайдалануыш үшін бейімдеу немесе басқа қандай да бір себептерге байланысты түрлендіру керек болса, өзініздің диперінізден осы өзгерістер қауіпсіздік жастықшалары жүйесінің жұмысына кедергі келтіретін-келтірмейтіні туралы кеңес алыңыз.

Қауіпсіздік жастықтары жүйесін тексеру

Қауіпсіздік жастықшалары жүйесі жоспарлы техникалық қызмет көрсетуді немесе ауыстыруды қажет етпейді.

Қауіпсіздік жастықшасының дайындық индикаторы жұмыс істейтініне көз жеткізін. Қараңыз: Үрлемелі қауіпсіздік жастықшаларының даярлығының сигнал шамы $\Rightarrow$ 4-7.

▲ НАЗАР АУДАРЫҢЫЗ!

Егер қауіпсіздік жастығының қақпағы сынған, зақымдалған немесе ашық болса, қауіпсіздік жастығы дұрыс жұмыс істемеү мүмкін. Қауіпсіздік жастығының қақпағы ашуға немесе зақымдауға болмайды. Егер қауіпсіздік жастығының қақпақтары ашық немесе зақымдалған болса, оны немесе қауіпсіздік жастықшасының модулін ауыстыру қажет. Қауіпсіздік жастықтарының орны "Қауіпсіздік жастықтары қайда орналасқан?" бөлімінде сипатталған $\Rightarrow$ 2-13. Техникалық қызмет көрсету жөнінде дилерге хабарласыңыз.

Соқтығысқаннан кейін қауіпсіздік жастықшалары жүйесінің компоненттерін ауыстыру

▲ ЕСКЕРТУ!

Көлік соқтығысқан кезде қауіпсіздік жастықшалары жүйесі зақымдалуы мүмкін. Зақымдалған қауіпсіздік жастықшалары жүйесі апат болған жағдайда жүргізуі мен жолаушылардан тиісті қорғауды қамтамасыз ете алмайды, нәтижесінде ауыр жарақатқа немесе тіпті елімге әкеліу мүмкін.

Қауіпсіздік жастықшалары жүйесінің дұрыс жұмыс істеуін қамтамасыз ету үшін соқтығысқаннан кейін оны техникалық қызметкерлер тексеріп, қажет болса, зақымдалған бөліктерін ауыстыруы керек.

Қауіпсіздік жастығы іске қосылғаннан кейін оның құрамдас бөліктерін ауыстыру қажет. Техникалық қызмет жөнінде дилерге хабарласыңыз.

Егер қауіпсіздік жастықшасының даярлық индикаторы сөнбесе немесе қозғалыс кезінде жанбаса, қауіпсіздік жастықшалары жүйесі дұрыс жұмыс істемеү мүмкін.

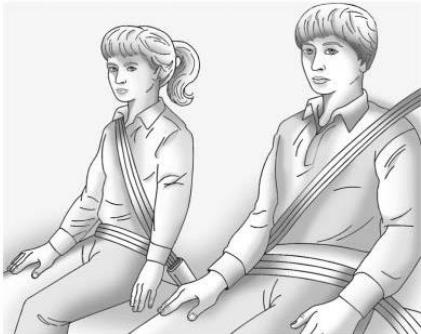
Техникалық қызмет орталығына дереву хабарласыңыз. Қараңыз: Үрлемелі қауіпсіздік жастықшаларының даярлық сигнал шамы $\Rightarrow$ 4-7.

БАЛАЛАРҒА АРНАЛҒАН ҚАУІПСІЗДІК ЖҮЙЕЛЕРИ

▲ ЕСКЕРТУ!

Көлікті немесе оның бөлшектерін көдеге жарату кезінде әрдайым қауіпсіздік ережелерін сақтау керек. Қоршаган ортага және деңсаулыққа зиян келтірмей үшін көдеге жаратуды үәкілдепті қызмет көрсету орталығы жүзеге асыруы керек.

Жасы үлкен балалар

Арнайы орындықтарда отырмайтын үлкен жастағы балалар автокөліктің қауіпсіздік белдіктерін қолдануы керек.

Қосымша жастық өндірушінің нұсқаулығында баланың салмағы мен бойына байланысты шектеулер көрсетілген. Балаға белдік және иық қауіпсіздік белдіктері бар қосымша жастықшаны қолдану қажет пе, жоқ па, оны келесі тесттің көмегімен анықтауға болады:

- Орындықтың арқасына сүйеніп отыру керек. Тізелер орындықтың шетінде бүгіле ме? Солай болса, жалғастырыңыз. Егер жоқ болса, қосымша жастықты пайдалану керек.

- Белдік-иық қауіпсіздік белдігін бекітіңіз. Иық белдігі иық үстіне жата ма? Солай болса, жалғастырыңыз. Егер иық белдігі иықта жатпаса, қосымша жастықты пайдалану керек.

- Бел белбейі белден төмен аймақта тығыз орналасып, жамбасқа сәл тиіп тұр ма? Егер іә болса, жалғастырыңыз. Жоқ болса, қосымша жастықшаны қолдану қажет.

- Бүкіл жол жүру барысында қауіпсіздік белдігінің дұрыс қалпы сақталуы мүмкін бе? Солай болса, жалғастырыңыз. Егер жоқ болса, қосымша жастықты пайдалану керек.

Q: Қауіпсіздік белбейін қалай дұрыс қолдану керек?

A: Үлкен жастағы балалар белдік белбейін қолдануы керек, ал иық белдігі дененің қозғалысын қосымша шектеуі керек.

Иық белдігі бет немесе мойын деңгейінде өтпеуі керек. Бел белдігі белден төмен аймақта тығыз жабысып, жамбасқа сәл тиіп тұруы керек. Соқтығысқан жағдайда күш жамбас сүйектеріне түседі. Белбейді ешқашан қарын деңгейінде болмауы керек, өйткені соқтығысу кезінде бул ауыр немесе тіпті өлімге әкелетін жарақатқа себеп болуы мүмкін.

Статистикалық мәліметтерге сүйенсек, балалар артқы орындыққа ұстап тұратын құрылтыймен тиісті түрде бекітілген болса, балалар анағұрлым қауіпсіз жағдайда болмақ.

Көлік апаты кезінде қауіпсіздік белбеуін тақпаған балалар көліктен шығып кетуі немесе басқа адамдарға соғылып қалуы мүмкін. Үлкен жастағы балалар қауіпсіздік белдіктерін дұрыс пайдалануы керек.

⚠ ЕСКЕРТУ!

Бірнеше баланы бір белдікпен бекітуге болмайды. Бұл жағдайда белдік соқтығысқан кезде пайда болатын құштерді дұрыс үlestіре алмайды. ЖКА кезінде олар бір-бірімен соқтығысып, ауыр жаракаттар алуы мүмкін.

Әрбір қауіпсіздік белдігін бір уақытта тек бір адам ғана пайдалана алады.

⚠ ЕСКЕРТУ!

Балаларға қауіпсіздік белдігін оның иық тарамын екі қолтық астынан немесе баланың арқасынан өткізіп тауға тыым салынады. Егер бала бел-иық қауіпсіздік белдігімен тиісінше бекітілмесе, ауыр жаракат алуы мүмкін. Алат болған жағдайда иық бауы баланың қозғалысын шектей алмайды. Баланы алға қарай тым қатты жылжыуы баланың басына немесе мойнына зақым келтіруі мүмкін. Сондай-ақ бала белдік белбеуінің астына сырғып кетуі мүмкін. Бұл жағдайда күш қарынға туседі, бұл ауыр жаракатқа немесе тіпті өлімге әкелуі мүмкін.

Иық белдігі иық пен кеуде арқылы өтуі керек.

Кішкентай балалар мен сәбилер

Көліктегі барлық адамдар қорғалуы керек! Бұл жас балалар мен сәбілере де қатысты. Қауіпсіздік жүйелерін жасына, бойына және сапардың қашықтығына қарамастан барлық адамдар пайдалануы тиіс.

▲ ЕСКЕРТУ!

Қауіпсіздік белдігінің иық белгігін баланың мойнына орау оның жақақттануына немесе тұншығуына әкелуі мүмкін.

Балаларды көлікте қараусыз қалдыруға және қауіпсіздік белдіктерімен ойнауына рұқсат беруге болмайды.

Әрқашан автомобильде кішкентай балалар мен сәбилер болған кезде арнайы балалар орындықтары қолданылуы керек. Көліктің қауіпсіздік жастықшалары жүйесі де, қауіпсіздік белдіктері жүйесі де кішкентай балалар мен сәбілere арналмаған.

Дұрыс бекітілген балалар жол апаты кезінде көліктен шығып кетуі немесе басқа адамдармен соқтығысу мүмкін.

▲ ЕСКЕРТУ!

Көлікте жүргенде кішкентай баланы немесе нәрестені қолыңызда ұстамаңыз. Соқтығысу кезінде үлкен құштер пайда болады және баланы ұстап қалу мүмкін емес. Мысалы, соқтығыс 40 км/сағ (25 миль/сағ) жылдамдықпен орын алса, салмағы 5,5 кг (12 фунт) бала жолаушының қолынан 110 кг (240 фунт) күшпен итереді. Бала өз жасына сәйкес келетін ұстап тұруши құрылғымен бекітілуі керек.

▲ ЕСКЕРТУ!

Қауіпсіздік жастықшасынан жоғары немесе оған өте жақын отырған балалар жастықша жұмыс істеп кеткен жағдайда ауыр немесе тіпті өлімге келетін жарапат алуы мүмкін. Баланы ұстап тұруши құрылғыны алдыңғы орындыққа артқа қаратып орнатуға тыым салынады. Артқа қарат тұратын балалар орындығы артқы орындыққа бекітілуі керек.

Алға қарат тұратын балалар орындығын да артқы орындыққа орнату үсынылады. Баланы ұстап тұруши құрылғыны алдыңғы жолаушы орындығына қозғалыс бағытымен алға қаратып орнатқан кезде орындықты артқа қарай шеткі қалпына жылжыту қажет.

Балалардың қауіпсіздік жүйелері балаларды көліктегі отыратын немесе басқа күйде ұстап тұратын құрылғылардан тұрады. Кейде оларды балалар орындықтары немесе автомобиль орындықтары деп атайды.

Балалар қауіпсіздігі жүйесі үш негізгі түрge бөлінеді:

- Қозғалыс бағыты бойынша орнатылған балаларға арналған автокөлік креслолары
- Қозғалыс бағытына қарсы орнатылған балаларға арналған ұстап тұруши құрылғылар
- Қосымша жастықшалары мен стандарт қауіпсіздік белділтері бар орындықтар Балаларға арналған ұстап тұруши құралы белгілі бір баланың бойына, салмағына және жасына, сондай -ақ ол орнатылған көлік құралының үйлесімділігіне байланысты Таңдалады.

Барлық тұрдегі балаларға арналған ұстап тұруши құрылғылардың көптеген модельдері бар. Балалар креслосын сатып алғанда, оның автомобильде пайдалануға арналғанына көз жеткізу керек.

Балаларды ұстап құрылғысының нұсқауларында отырғызылуы керек баланың салмағы мен бойы көрсетіледі. Сонымен қатар, ерекше қажеттіліктері бар балаларға арналған ұстап құрылғыларының көптеген түрлері бар.

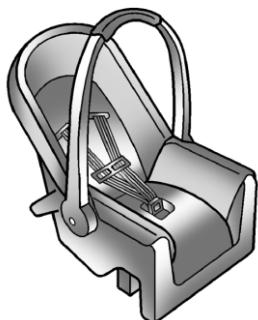
▲ ЕСКЕРТУ!

Апат кезінде мойын немесе бас жаракатының ықтималдығын азайту үшін жас балалар мен сәбілдерді еki жасқа толғанға дейін немесе олардың бойы мен салмағы осы құрылғыға арналған шекті мәндерден аспайынша, арқа қарап тұратын ұстап тұруши құрылғыға отырғызады.

▲ ЕСКЕРТУ!

Кішкентай баланың жамбас сүйектері әлі кішкентай, сондықтан әдеттегі бел белдірі жамбас сүйектерінде қажетті және жеткілікті тәмен жайғасымды қабылдай алмайды. Оның орнына белдік баланың қарнының үстіне түседі. Соқтығыскан кезде белдік денениң сүйекпен қорғалған белгігіне құш береді, бұл ауыр жарақатқа немесе тіпті өлімге әкелуі мүмкін. Жаракат алу қаупін азайту үшін әрқашан балага сәйкес келетін балалар креслосы пайдаланылуы керек.

Балаларға арналған ұстаптың құрылғыларды орнатуға болатын орындар

Қозғалыс бағытына қарсы орнатылатын автобесік

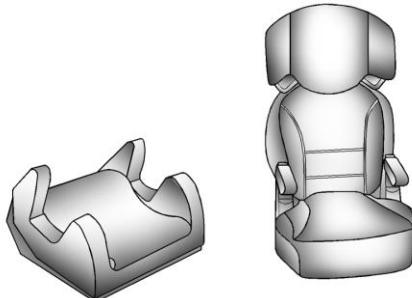
Артқа қаратып орнатылған баланы ұстап тұрушы құрылғы баланың арқасына сүйеніш беру арқылы оның алға жылжып кетуіне хол бермейді.

Белдіктердің көмегімен баланың орындықтағы қалпы, соның ішінде апат кезінде де, сақталады.

Қозғалыс бағыты бойынша орнатылатын балаларға арналған ұстап тұрушы құрылғы

Қозғалыс бағыты бойынша орнатылатын балаларға арналған ұстап тұрушы құрылғы белдіктердің көмегімен баланы алға жылжып кетуден сақтап қалағы.

Жастықша (бустер)

Қосымша жастықшалары мен стандарт қауіпсіздік белдіктері бар орындықтар қозғалыс бағыты бойынша орнатылатын балаларға арналған ұстап тұрушы құрылғыларға сыймайтын балаларға арналған.

Бала стандарт қауіпсіздік белдіктерін қосымша жастықшаның көмегінсіз пайдалана алатындан ескене дейін, қосымша орындықтар стандарт белдіктерді балаларға сәйкестендіріп ықшамдауға мүмкіндік береді. Қауіпсіздік белдіктерінің қилюастрылуын тексеру туралы ақпаратты Улken жастағы балалар белімінен $\Rightarrow$ 2-19 қараңыз.

Көлікке қосымша балаларды ұстая құрылғысын орнату

⚠ ЕСКЕРТУ!

Егер нәресте орындығы автомобильде жақсы бекітілмеген болса, бала ауыр жаракатқа немесе тіпті өлімге ұшырауы мүмкін. Өндірушінің нұсқамаларын және осы нұсқаулықта берілген нұсқауларды орындаң отырып, қауіпсіздік белдігінің көмегімен балаларды ұстая құралын тиісінше бекіту қажет.

Жаракат алу қаупін азайту үшін көліктегі балаларды ұстая құралын орнатылуы қажет.

Балалардың қауіпсіздік жүйелері (балаларға арналған креслолар) орындықтарға белден өтетін белдіктермен, белдік-иық белдігінің белден өтетін беллігімен немесе ISOFIX жүйесінің көмегімен бекітіледі. Қосымша ақпаратты ISOFIX бекіту жүйесі бар балаларға арналған ұстап тұрушы құрылғылар $\Rightarrow$ 2-32 белімінен қараңыз.

Көліктегі балаларды ұстап тұрушы құрылғы дұрыс бекітілмеген болса, соқтығыс кезінде бала жаракат алуы мүмкін.

Автокөлікке балаларды ұстап тұрушы құрылғыны орнатқан кезде нұсқаулармен салыстырып тексеріңіз.

Бұл үшін мыналарды тексеріңіз:

1. Балаларды ұстап тұруши құрылғыдағы нұсқаулар жазылған жасырмалар
2. Баланы ұстап тұруши құрылғыларға арналған нұсқаулар
3. Автокөлікті пайдалану жөніндегі осы нұсқаулық

Балаларды ұстап тұруши құрылғыларға қастысты нұсқаулар өте маңызды, сондықтан олар жоғалған жағдайда өндірушіден оның көшірмесін алу керек.

Есінізде болсын, бекітілмеген балаларды ұстап тұруши құрылғы соқтығысқанда немесе кенет тоқтаған кезде жылжыуы және көліктері адамдарды согуы мүмкін.

Көлікте бала болмаса да, балаларды ұстап тұруши құрылғы көлікте тиісінше бекітілуі керек.

Баланың балаларды ұстап тұруши құрылғыда бекіту

⚠️ ЕСКЕРТУ!

Балаларға арналған орындықта дұрыс бекітілмеген бала соқтығысдан ауыр немесе тіпті өлімге әкелетін жаракат алуы мүмкін. Бала отыратын орындыққа қоса берілген нұсқаулықтағы нұсқауларды орындау арқылы баланы дұрыс бекіту керек.

Балалар креслосын қайда орнату керек

Статистикаға сәйкес, балалар мен сәбілер, артқы орындыққа орнатылған балаларға арналған ұстап тұруши құрылғыға дұрыс бекітілген болса, онда анағұрлым қаүпсіз жағдайда болады.

12 жасқа дейінгі балалар мүмкіндігінше артқы орындыққа бекітілуі керек.

Алдыңғы орындыққа алдыңғы жағы артқа қаратағының балаларды ұстап тұруши құрылғыны орнатуға тығым салынады. Бет жағымен артқа қарап отырган балаға қауіпсіздік жастықшасы ашылған жағдайда үлкен қауіп төнеді.

⚠️ ҚАУІП!

Баланың АУЫР ЖАРАҚАТТАНУЫНА немесе **ӨЛІМІНЕ** әкелу қаупі бар болғандықтан алдында ICKE ҚОСЫЛҒАН ҚАУІПСІЗДІК ЖАСТЫҚШАСЫ орналасқан болса, баланы ұстап тұруши құрылғыны орындықтың үстіне орнатуға ҚАТАҢ ТЫГЫМ САЛЫНАДЫ!

Балаларға арналған ұстап тұруши құрылғыны қауіпсіздік белдіктерінің көмегімен артқы орындыққа бекітілес бұрын, оның көлік құралымен үйлесімді екенине көз жеткізу үшін өндірушінің нұсқауларын қарап шығыңыз. Қосымша жастықшалар мен балалар орындықтары әр түрлі өлшемде болады және олардың кейбіреулері басқаларына қараганда белгілі бір қалыпта орнатуға анағұрлым жақсырақ сәйкес келеді. Артқы орындыққа балаларды ұстап тұруши құрылғыны мықтап бекіту мүмкін болмаса, оны орнатуға тығым салынады.

Балаларға арналған ұстап тұруши құрылғының орналасқан жері мен өлшемдеріне байланысты қасындағы қауіпсіздік белдіктері немесе ISOFIX бекіткіштері басқа жолаушыларға немесе балаларға арналған ұстап тұруши құрылғыларға қол жетімсіз болуы мүмкін.

Балаларға арналған ұстап тұруши құрылғы
қауіпсіздік белдігінің етуіне кедері болса
немесе оның дұрыс орнатылуына бөгет
жасаса, көршілес отырғыштарды
падалануға болмайды.

Балаларға арналған ұстап тұруши
құрылғының алдындағы орындықтың
қалпын дайындаушының
нұсқаулығына сәйкес балаларға
арналған ұстап тұруши құрылғыны
дұрыс бекіту мүмкіндігін қамтамасыз
ететіндей етіп реттеу қажет.

Балаларға арналған ұстап тұруши
құрылғыны орнату кезінде міндетті түрде
өндірушінің нұсқауларын орындал,
құрылғыны мықтап бекітіңіз.

Есінізде болсын, бекітілмеген балаларды
ұстап тұруши құрылғы соқтығысқанда
немесе кенет тоқтаған кезде жылжыуы
және көліктегі адамдарды соғуы мүмкін.
Көлікте бала болмас да, балаларды ұстап
тұруши құрылғы көлікте тиісінше бекітілуі
керек.

ISOFIX бекіткіш жүйесі бар балаларды ұстап тұруышы құрылғыларды орнату мүмкіндігі

Салмақ категориясы	Өлшем класы	Бекіту	ISOFIX бекіткіштерінің орнатылуы		
			Алдыңғы сыртқы жағынан	Артқы шеткі орындық	Артқы ортасында
Автобесік	F	ISO/L1	X	X	X
	G	ISO/L2	X	X	X
0 тобы: < 10 кг	E	ISO/R1	X	IL	X
0+ тобы: < 13 кг	E	ISO/R1	X	IL	X
	D	ISO/R2	X	IL	X
	C	ISO/R3	X	IL	X
I-топ: 9-дан 18 кг-ға дейін	D	ISO/R2	X	IL	X
	C	ISO/R3	X	IL	X
	B	ISO/F2	X	IL, IUF	X
	B1	ISO/F2X	X	IL, IUF	X
	A	ISO/F3	X	IL, IUF	X

Ескертпе: Кестедегі кодтар мағынасы: I U F — — Осы салмақ дәрежесі үшін қолануға рұқсат етілген әмбебап категориядағы алға қаратып отыргызылатын ISOFIX үстап тұруши құрылғылары үшін жарамды. IL — тізімде көрсетілген I S O F I X балаларды үстап тұруши құрылғылар үшін ғана жарамды. Бұл балаларды үстап тұруши құрылғылар ерекше, шектеулі немесе жартылай әмбебап категорияларға жатады.

X — ISOFIX бекіткіштерінің қалпы осы өлшем класындағы және (немесе) салмақ категориясындағы ISOFIX балаларды үстап тұруши құрылғыларға жарамайды.

ISOFIX өлшем класы және құрылғы түрі:

A - ISO/F3 : 9-дан 18 кг-ға дейінгі салмақ категориясындағы бойы барынша үзын балаларға арналған қозғалыс бағыты бойынша орнатылатын үстап тұруши құрылғы.

B - ISO/F2 : 9-дан 18 кг-ға дейінгі салмақ категориясындағы сәбілерге арналған қозғалыс бағыты бойынша орнатылатын үстап тұруши құрылғы.

B1 — ISO/F2X : 9-дан 18 кг-ға дейінгі салмақ категориясындағы сәбілерге арналған қозғалыс бағыты бойынша орнатылатын үстап тұруши құрылғы.

C - ISO/R3 : 18 кг-ға дейінгі салмақ категориясындағы ең үлкен бойлы балаларға арналған қозғалыс бағытына қарсы орнатылатын үстап тұруши құрылғы.

D - ISO/R2 : 18 кг-ға дейінгі салмақ категориясындағы сәбілерге арналған қозғалыс бағытына қарсы орнатылатын үстап тұруши құрылғы.

E - ISO/R1 : 13 кг-ға дейінгі салмақ категориясындағы кіші жастағы балаларға арналған қозғалыс бағытына қарсы орнатылатын үстап тұруши құрылғы.

F - ISO/L1 : Сол жақ бүйірден орнатылатын балаларға арналған үстап тұруши құрылғы (тасымалды бесік).

G - ISO/L2 : Оң жақ бүйірден орнатылатын балаларға арналған үстап тұруши құрылғы (тасымалды бесік).

Балаларға арналған ұстап тұрушы құрылғыны орнату мүмкіндігі

Салмақ категориясы	Жолаушыларға арналған орындар (немесе басқа орындар)		
	Алдыңғы сыртқы жағынан	Артқы шеткі орындық	Артқы ортасында
0 тобы: < 10 кг	X	U	U
0+ тобы: < 13 кг	X	U	U
I-топ: 9-дан 18 кг-ға дейін	X	U	U
II топ (15-тен 25 кг дейін)	X	U	U
III топ (22-ден 36 кг дейін)	X	U	U

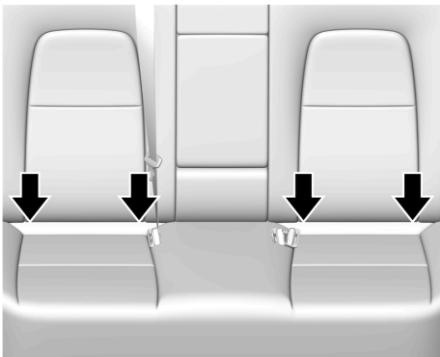
Ескертпе: Кестедегі кодтардың түсіндірмесі:
 U = Осы салмақ категориясында қолдануға рұқсат етілген әмбебап категориядағы балаларды ұстаушы құрылғылар үшін жарамды.

UF = Осы салмақ категориясында қолдануға рұқсат етілген алға қаратып отыргызылатын әмбебап категориядағы балаларды ұстаушы құрылғылар үшін жарамды.

L = Тізімде көрсетілген балаларды ұстаушы құрылғыларға ғана жарамды болып келеді. Бұл балаларға арналған ұстаушы құрылғылар, шект ерекше, шеулі немесе жартылай әмбебап категорияларға жатады.

B = Оы салмақ категориясында қолдануға рұқсат етілген кіріктірілген балаларды ұстаушы құрылғылар үшін жарамды. X = Орындық осы салмақ категориясындағы балаларды ұстап тұрушы құрылғыларды орнатуға жарамсыз.

ISOFIX бекіткіштер жүйесі бар балаларға арналған ұстап тұруышы құрылғылар

Артқы орындықтар

ISOFIX анкерлері арқалық пен орындық жастаныссының түйісінен жеріне жақын орналаскан және **ISOFIX** жазуымен белгіленген.

ISOFIX анкерлері ISOFIX балаларды ұстап тұруышы жүйелерді бекітуге арналған.

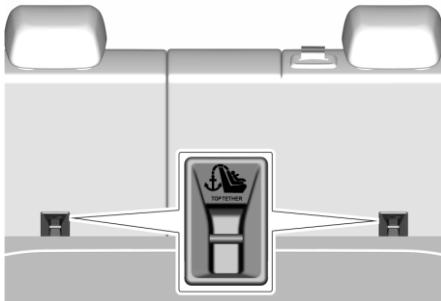
Көлік түріне байланысты нақты ISOFIX балаларға арналған ұстап тұруышы құрылғыларды орнатуға арналған орындар «ISOFIX бекіту жүйесі бар балалар орындықтарын орнату мүмкіндігі» кестесінде көрсетілген.

Қараңыз: Балалар креслосын қайда орнату керек ⇒ 2-24.

Балаларды ұстаушы құрылғыларды ISOFIX анкерлеріне бекіту

1. Балаларды ұстаушы құрылғыны оргнатуды жоспарлап отырған орындықа қойыңыз.
2. ISOFIX бекіткіштерін балаларды ұстаушы құрылғыларға қоса берілген нұсқауларға сәйкес ISOFIX анкерлеріне бекітіңіз.
3. Балаларға арналған ұстаушы құрылғының орындықа берік бекітілгеніне көз жеткізіңіз
4. ISOFIX жүйесінің анкерлерінен бөлек, балаларды ұстаушы құрылғыны бекіту үшін жоғарғы белдікті (Top-Tether) немесе қосымша төменгі тіреуді қолдану керек.

Келіктегі Top-Tether бекіткіштері

Top-Tether бекіткіштері екінші қатардағы орындықтардың артқы жағында орналасқан және таңбасымен белгіленген.

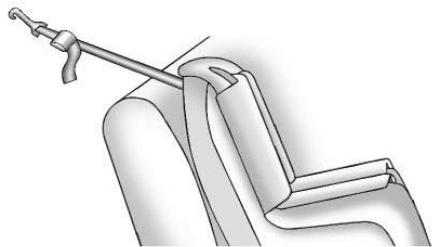
Автокөліктің Top-Tether бекіткіштері тек балаларға аналған ұстаушы құрылғыларды бекітуге арналған.

Top-Tether анкеріне балаларды ұстап тұрушы құрылғыны қалай бекіту керек:

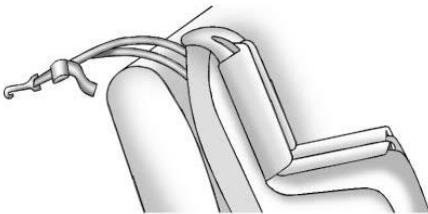
1. Егер балалар орындығын өндіруші Top-Tether бекіткішін пайдалануды үсінса, бар болса, оны жоғарғы анкерге бекітіп, қатайтып қойыңыз.

Балаларды ұстап тұрушы құрылғыны өндірушінің нұсқауларын ескере отырып, келесі әрекеттерді орынданыз:

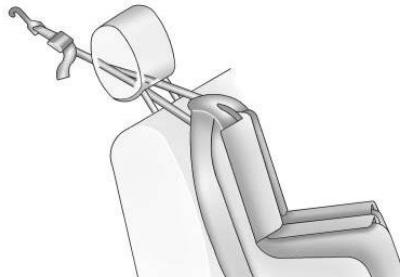
- 1.1. Top Tether анкерін тауып алыңыз.
- 1.2. Балалар орындығын өндірушінің нұсқауларына және темендеғі нұсқауларға сәйкес, Top-Tether белдігін тартыңыз, бекітініз және қатайтыңыз:

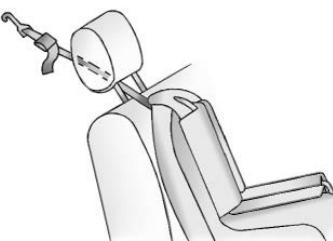
- Егер орындықтың бас сүйегіші болмаса және бірқабат белдік қолданылатын болса, белдікті орындықтың арқасы арқылы өткізіңіз.

- Егер орындықтың бас сүйегіші болмаса және қос қабат белдік қолданылатын болса, белдікті орындықтың арқасы арқылы өткізіңіз.

- Орындықтың реттелетін бас сүйегіші болса және қос қабат белдік пайдаланылса, бас сүйегішті көтеріп, белдікті оның тіреулерінің арасынан өткізіңіз.
- 2. Топ-Tether балаларды ұстап тұрушы құрылтыы бекіткішінің ілгегі толық жабылғанына және Топ-Tether анкеріне бекітілгеніне көз жеткізіңіз.

- Егер бір қабат байламалы белдік қолданылатын болса, онда балалар орындығын реттелетін бас сүйегішімен жабдықталған орындыққа бекіту кезінде бас сүйегішті көтеріп, белдікті оның тіреулерінің арасынан өткізу керек.

Бала креслосын орнату (Қауіпсіздік белдігі бар артқы орындық)

Балаларға арналған ұстап тұрушы құрылғыны қауіпсіздік белдіктерінің көмегімен артқы орындыққа бекітпес бұрын, оның көлік құралымен үйлесімді екеніне көз жеткізу үшін өндірушінің нұсқауларын қарап шығыңыз. Егер балаларды ұстап тұрушы құрылтыда ISOFIX бекіту жүйесі болса, ISOFIX көмегімен орналастыру және бекіту әдістері туралы нұсқауларды

ISOFIX бекіту жүйесі бар балаларды ұстап тұрушы құрылғылар белімінен ⇒ 2-29 қараңыз. Егер балаларды ұстап тұрушы құрылғы көліктің қауіпсіздік белдігі мен Top-Tether зәкірлі белдігін қолдану арқылы бекітілсе, Top-Tether бекіткіштерінің орналасқан жерінің сипаттамасын "ISOFIX бекіту жүйесі бар балаларға арналған ұстап тұрушы құрылғылар" белімінен ⇒ 2-32 қараңыз.

Балаларға арналған креслопардың пайдаланылуы жергілікті немесе үлттық ережелермен немесе өндірушінің нұсқауларымен қарастырылған болса, оны Top-Tether анкерінсіз орнатуға болмайды.

Егер балаларға арналған ұстап тұрушы құрылғы немесе көліктің орындықтары балаларды ұстап тұрушы құрылғының бекітуге арналған ISOFIX жүйесінен жабдықталмаған болса, стандарт қауіпсіздік белдігін пайдаланған жөн. Балаларды ұстап тұрушы құрылғыға қоса берілетін нұсқауларды орындау керек.

Егер артқы орындыққа бірнеше балаларды ұстап тұру құрылғысын орнату қажет болса, қараңыз: Балалар креслосын қайда орнату керек ⇒ 2-24.

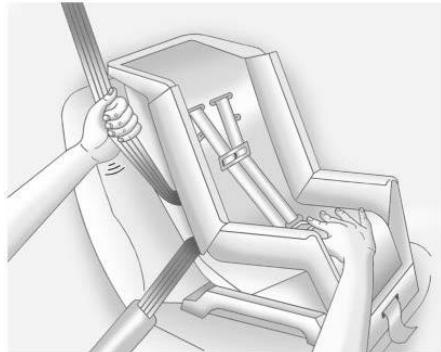
1. Балаларды ұстап тұру құрылғысын орындыққа қойыңыз.
2. Тілшікті ұстап, қауіпсіздік белдігінің бел және иық белілтерін балаларды ұстап тұрушы құрылғы арқылы немесе оны айналдырып өткізіңіз.

Бекіту әдісі балаларды ұстап тұрушы құрылғыға арналған нұсқаулықта сипатталған.

3. Бекітуді орнына түскенше құлыпқа салыңыз.

Қажет кезінде қауіпсіздік белдігін жылдам шешүге болатындей, қауіпсіздік белдігін босату түймесін балаларды ұстап тұрушы құрылғыдан шеткегі айылбастың үстіне қойып қойыңыз.

4. Балаларды ұстап тұрушы құрылғы жөніндегі нұсқаулықтағы нұсқауларға сәйкес, балаларды ұстап тұрушы құрылғыны стандарт қауіпсіздік белдігімен байланыстырып, бекітіп қойыңыз.

5. Балаларды ұстап тұрушы құрылғыда Top Tether бекіткіші болса, құрылғы өндірушісінің оны пайдалану жөнінде нұсқауларын қараңыз. Қараңыз: ISOFIX бекіткіштер жүйесі бар балаларға арналған ұстап тұрушы құрылғылар ⇒ 2-29.

6. Баланы балаларды ұстап тұрушы құрылғыға отырғызбас бұрын, оның мықтап бекітілгеніне көз жеткізіңіз.

Әртүрлі бағытта итеру және тарту арқылы балаларды ұстап тұрушы құрылғының сенімді бекітілгендердің тексеріңіз.

2-32 ОРЫНДЫҚТАР МЕН ҚОРҒАНЫС ЖҮЙЕЛЕРИ

Баланы ұстайтын құрылғыны алып тастау үшін алдымен оны нәресте ұстайтын құрылғы нұсқаулығындағы нұсқауларға сәйкес ашыңыз. Стандарт қауіпсіздік белдігін шешіп алғаннан кейін, оның жиналған күйіне оралғанына көз жеткізіңіз.

Top Tether бекіткіші анкерге бекітілген болса, оны ажыратып алыңыз.

3 ЗАТТАРДЫ САҚТАУҒА АРНАЛҒАН ОРЫНДАР

- ЗАТ САЛАТЫН ЖӘШІКТЕР 3-2
- ТӨБЕГЕ ОРНАТЫЛҒАН ЖҮКСАЛҒЫШ..... 3-4
- ҚОСЫМША МУМКІНДІКТЕР ЗАТ САҚТАУҒА
АРНАЛҒАН.....3-3

3-2 ЗАТТАРДЫ САҚТАУҒА АРНАЛҒАН ОРЫНДАР

ЗАТ САЛАТЫН ЖӘШІКТЕР

▲ ЕСКЕРТУ!

Киім бөлімдерінде ауыр немесе өткір заттарды сақтамаңыз. Апат кезінде киім бөлімінің қақпағы ашылып кетуі, ал аталған заттар жолаушыларға жарақат әкеlei мүмкін.

Қобдиша

Ашу үшін тұтқадан тартыңыз.
Пайдалануыш нұсқаулығы ішінде
сақталады.

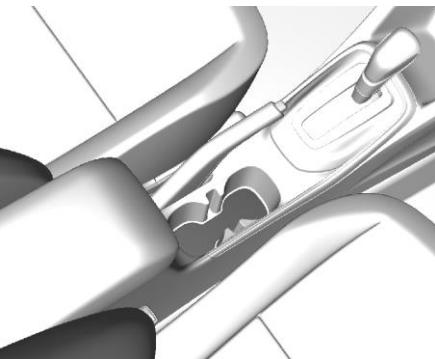
▲ ҚАУІП!

ЖКО немесе кенет тоқтау кезінде жарақат алу қаупін азайту үшін көлік жүргізу кезінде зат сақтау бөлігінің қақпағын жабық ұстаныз.

Стакан ұстағыштар

▲ ҚАУІП!

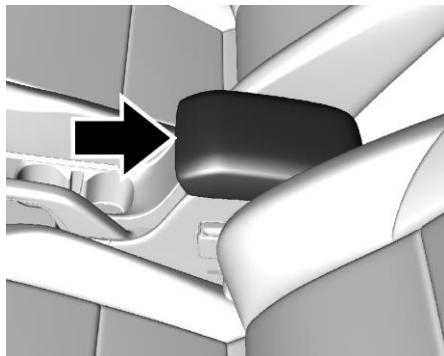
Көлік жүргізу кезінде шыныаяқ ұстағыштарға ыстық сусындар құйылған, аузы жабық емес стакандарды қоймаңыз. Егер сусын төгілсе, ол сізді қүйдіруі мүмкін және сіз көлік басқаруды жоғалтасыз. Кенеттен тежелу немесе соқтығысу кезінде жарақат алу ықтималдығын азайту үшін автокөлік қозғалып келе жатқанда стакан қойғыштарда жабылмаған немесе бекітілмеген бөтөлкелерді, стакандарды, банкалар және т.б. қалдыруға болмайды.

Стакан ұстағыштар орталық консольде орналасқан.

Орталық консольдегі зат жәшігі

Орталық консольдегі зат сақтау бөлімі

Алдыңғы орындықтардың арасындағы орталық консольде зат сақтау бөлімі орналасқан. Оны ашу үшін түймені басыңыз.

ЗАТТАРДЫ САҚТАУҒА АРНАЛҒАН ҚОСЫМША МҮМКІНДІКТЕР

Жұқ пердешесі

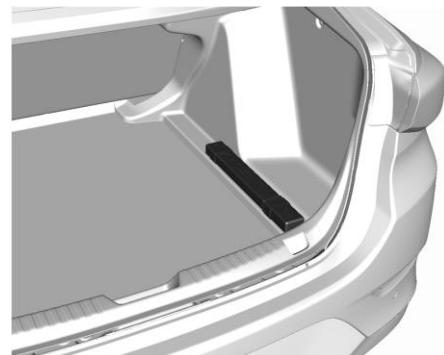
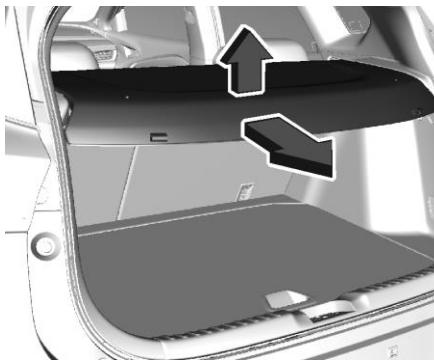
▲ ЕСКЕРТУ!

Бекітілмеген жұқ пердесі кенет тоқтау, бұрылу немесе апат кезінде жарақаттануға әкелуі мүмкін. Сақтау кезінде пердешені берік түрде бекітіңіз немесе көліктен шығарып тастаңыз.

▲ ЕСКЕРТУ!

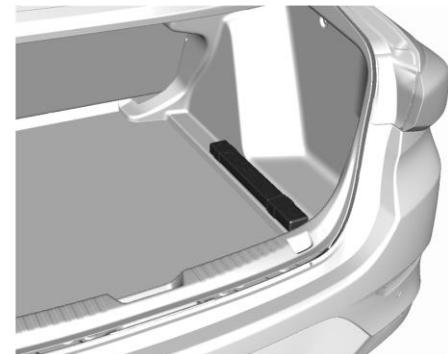
Жұқ пердешесінің үстіне бөгде зат қоймаңыз. Кенет тежеу немесе бұрылу кезінде олар салон ішіне ұшып кіруі мүмкін. Бұл сізге немесе басқа жолаушыларға зақым келтіруі мүмкін.

Жинақта қарастырылған болса, жұқ пердешесін автокөліктің артқы жағындағы заттарды қалқалап жабу үшін пайдалануға болады.

Жұқ бөлімшесінің сөреспін алу үшін бауды шешіп, сөрені бағыттаушы ұялардан сырғытып шығарыңыз. Оны орнына орнату үшін, сөренің екі үшін бағыттаушы ойықтарға салып, бауды жұқ бөлімшесінің қақпағына байланызы.

Апаттық тоқтау белгісі

Апаттық тоқтау белгісі жүксалғышта сақталады.

3-4 ЗАТТАРДЫ САҚТАУФА АРНАЛҒАН ОРЫНДАР

ТӨБЕДЕ ОРНАТЫЛҒАН ЖҮКСАЛҒЫШ

▲ ЕСКЕРТУ!

Көлік төбесіндегі жүксалғыштан ұзындық және кеңірек қандай да бір затты тасымалдау кезінде, мысалы, панельдерді, шерелерді немесе матрасты, көлік қозғалысы барысында оларды жөштіріп әкетуі мүмкін. Бұл ретте жүк жүксалғыштан ажырап кетіп, жол апатына және көліктің зақымдалуына әкелуі мүмкін. Көліктің төбесіндегі жүксалғыштан ұзын немесе жалпақ жүктерді тек GM компаниясы сертификаттаған жүксалғышты пайдаланып тасымалдауға рұқсат етіледі.

▲ НАЗАР АУДАРЫҢЫЗ!

Салмағы 100 кг-нан (220 фунт) асатын жүкті төбедегі жүксалғышта немесе автомобильдің артынан немесе бүйірлерінен салбырап түрган жүкті тасымалдау көліктің зақымдалуына әкелуі мүмкін.

100 кг (220 фунт) асатын жүктерді тасымалдауға тыйым салынады. Жүкті маңдайшалардың арасында біркелкі таралатында және көліктің жарықтандыратын аспаптары мен терезелерін жаппайтын етіп қойыңыз. Жүкті мықты етіп бекітіңіз.

Кейір комплектацияларда көзделген төбедегі жүксалғышты жүкті көліктің төбесінде тасымалдау үшін пайдалануға болады. Егер маңдайшалар төбедегі жүксалғыш жиынтығына кірмесе, онда қосымша жабдық ретінде GM компаниясы сертификаттаған маңдайшаларды сатып алуға болады. Өз дилерінізге жүгініңіз.

Қозғалыс кезінде зақымдануды немесе жүктің жоғалуын болдырмау үшін, маңдайшалар мен жүктің берік бекітілгеніне көз жеткізіңіз. Жүктерді көлік шатырындағы жүксалғышта тасымалдау кезінде автомобильдің ауырлық орталығы жоғары қарай ауысады. Жоғары жылдамдықпен қозғалудан, кенеттен орнынан қозғалудан, шұғыл бұрыльстардан, кенеттен тежелуден немесе кенет маневр жасаудан аулақ болыңыз, бұлардың көлікті басқарудан айырылып қалуға әкелуі ықтимал. Ұзақ жолдарда, өрескел жолдарда немесе жоғары жылдамдықпен жүргенде, анда-санда тоқтап, жүктің берік бекітіліп түрганын тексеріңіз. Көлікке жүк тиесу кезінде оның максимум рұқсат етілген жүк көтергіштігінен аспаңыз.

4

АСПАПТАР ЖӘНЕ БАСҚАРУ ОРГАНДАРЫ

-
- БАСҚАРУ ОРГАНДАРЫ 4-2
  - СИГНАЛ БЕРГІШТЕР, ӨЛШЕУ АСПАПТАРЫ 4-4
  - ЖӘНЕ ИНДИКАТОРЛАР 4-4
  - АҚПАРАТТЫҚ ДИСПЛЕЙЛЕР 4-13
  - АВТОМОБИЛЬДІҢ
АҚПАРАТТЫҚ ХАБАРЛАМАЛАРЫ 4-15
  - ЖЕКЕЛЕГЕН БАПТАУЛАРДЫ
САҚТАУ 4-15

БАСҚАРУ ОРГАНДАРЫ

Рөл дәңгелегінің қалпын реттеу

Рөл дәңгелегін реттеу үшін:

1. Иінтіректі тәмен тусіріңіз.
  2. Рөл дәңгелегін жоғары немесе тәмен жылжытыңыз.
  3. Рөл дәңгелегін орнында бекіту үшін тетікті жоғары қарай тартыңыз.
- Қозғалыс кезінде рөл дәңгелегін реттеменіз.

Руль дәңгелегіндегі басқару органдары

Ақпараттық-ойын-сауық жүйесін рөл дәңгелегінде орналасқан басқару органдарының көмегімен басқаруға болады. Қараныш:

"Ақпараттық ойын-сауық жүйесі".

Дыбыстық сигнал
Дыбыстық сигналды косу үшін рөл қаптамасын басыңыз.

Шыны тазалағыш / жел әйнегін тазалағыш

Үзілмелі режимдегі жел әйнегін тазартқыш

Шыны тазалағыштардың қажетті жылдамдығын таңдау үшін тұтануды немесе қосалқы жабдықтың куат режимін қосып, шыны тазалағыштарды басқару тұтқасын жылжытыңыз.

HI (ВЫС) : Шыны тазалағыштардың жоғары қозғалыс жиілігі.

LO (НИЗ) : Шыны тазалағыштардың тәмен қозғалыс жиілігі.

1x : үзілмелі режим үшін осы қалыпты пайдаланыңыз. Шыны тазалағыштардың үзілмелі жұмыс режимін

косу үшін иінтіректі

ӨШІРУ бағытына қарай жоғары жылжытыңыз: Тазартқыштарды өшіру үшін. **1x** : Бір реттік қысқа тазарту үшін тазартқыш иінтірекін тәмен жылжытыңыз. Өйнек тазартқышты бірнеше рет қозғалту үшін иінтіректі тәменгі күйде ұстап тұрыңыз. Өйнек тазалағыштарды пайдаланар алдында щеткалардан қар мен мұзды көтіру керек. Егер щеткалар әйнекке қатып жабысып қалса, оларды аблайлап босатыңыз немесе жылжытыңыз. Зақымдалған щеткалар ауыстырылуы тиіс. Қараныш: Өйнек тазалағыштың щеткаларын ауыстыру ⇒ 9-16.

Қалың қар немесе мұз әйнек тазалағыштар қозғалтқышына шектен тыс күш түсіру мүмкін.

Әйнек таалагыштарды бұғаттау

Егер әйнек тазалағыштар LO, HI немесе

күйінде тұрганда оталдыруды өшірсөзіз, әйнек тазалағыштың щеткалары дереу тоқтайды.

Егер жүргізушиңің есігі ашылғанға дейін және оталдыру сөнгеннен кейін 10 минуттандын кешіктірмей, әйнек тазалағыштың иінтірекі OFF күйіне ауыстырылса, тазалағыштар қайтадан қозғалысқа келіп және жел әйнегінің тәменгі жиегіне ауысады.

Шыны тазалағыштар мен шайылар жұмыс істеп тұрган кезде тұтану өшірілсе, тазалағыштардың щеткалары жел әйнегінің тәменгі жиегіне жеткенде тоқтайды.

Әйнек тазалағыш иінтірегінің қорғанышы жинақта

Автоматты автокөлік жууды пайдаланған кезде, жел әйнегін тазалағыштың іінтірегін OFF күйіне жылжытыңыз.

Жел әйнегін жуып-шайғыш

Жел әйнегіне жуғыш сұйықтықта шашу және тазалағыштарды қосу үшін әйнек тазалағышты басқару іінтірегін өзінізге қарай тартыңыз. Иінтіректі босатқанға немесе шаңдың максималды уақыттына жеткенге дейін тазалағыштар жұмыс істеп тұрады. Жел әйнегін тазалағыштың іінтірегін босатқаннан кейін олар тағы да бірнеше қозғалыс жасауы мүмкін (жел әйнегін жуғыштың қанша уақыт жұмыс істеп тұрғанына байланысты).

Жел әйнегін жууга арналған сұйықтық бағын толтыру туралы қосымша ақпарат алу үшін "Жуғыш сұйықтық" белгілімін қараңыз.

Артқы әйнек тазартқышы / жуып-шайғышы

Иінтіректі бірінші бекітілген қалыпқ дейін алға жылжытыңыз. Артқы әйнек тазалағыш қосылады. Әйнек тазалағышты өшірү үшін иінтіректі бастапқы орнына қайтарыңыз.

Артқы терезе шайғышы

Артқы әйнекке жуғыш сұйықтықты беру үшін иінтіректі толтырымен алға жылжытыңыз.

Артқы беріліс кезіндегі тазалағыштардың жұмысы

Артқы тазалағышты басқару өшірілген болса, егер артқы беріліс қосулы болса (іінтірек R күйінде) және жел әйнегін шыны тазалағыш тәмен немесе жоғары жылдамдықта жұмыс істесе, ол үздіксіз автоматты тұрда жұмыс істейді.

Егер артқы тазалағышты басқару өшірілген болса, ауыстырып қосу іінтірегі R (артқы беріліс) күйінде болса, ал

жел әйнегін тазалағыш үзіліспен жұмыс істесе, артқы әйнек тазалағыш автоматты тұрда үзіліспен жұмыс істейтін болады.

Ашалы розеткалар

Қосалқы ашалы розеткаларды электр жабдығын, мысалы, ұлды телефонды немесе MP3-плеерді қосу үшін пайдалануга болады.

Көлік құралы қосымша жабдыққа арналған қуат розеткалармен жабдықталуы мүмкін:

- Климаттық бақылау жүйесін басқару панелінің астында.
- Қосымша ашалы розеткаға қол жеткізу үшін қақпақты көтеріңіз.

4-4 АСПАПТАР ЖӘНЕ БАСҚАРУ ОРГАНДАРЫ

Кейбір қосымша электр жабдықтар розеткага сәйкес келмеуі мүмкін және көліктің электр жүйесінің автоматты қорғанысының немесе адаптердің сақтандырышының іске қосылуына әкелуі мүмкін. Иске қосылған жағдайда, барлық құрылғылар өшірілгеннен кейін немесе қосымша жабдықтың қуатталуын кідриту функциясы өшірілпі, қайта қосылғаннан кейін қорғаныс автоматтының түйіспелері қалыпты жағдайға оралады. Қараңыз: Резервтік қуат модулі 8-11. Сыртқы құрылғыларды қайта қоспас бұрын немесе қосымша жабдықтың қуатталуын өшіруді кідриту функциясын қоспас бұрын қорғаныс автоматтың түйіспелері қайта түйікталғанша бір минут күтіңіз.

Мәселе шешілмесе, себеп жалғанған құрылғыдан болуы мүмкін. Қорғаныс автоматтының дұрыс жұмысы істеп түрганына көз жеткізу үшін үйлесімділігі белгілі басқа құрылғыны қосып көрініз. Мәселе шешілмесе, дилерге хабарласыңыз.

Қажет болса, штаттық розетканы тұтатқышпен ауыстыруға болады. Бұл жағдайда қорғаныс автоматтың стандартты шағын сақтандырышпен ауыстыру үшін дилерге хабарласу қажет. Шағын сақтандырыш іске қосылған жағдайда, оны ауыстыру қажет болады.

Электр жабдығын қосу кезінде міндетті түрде жабдыққа қоса берілетін тиісті орнату нұсқаулығын орындаңыз.

▲ НАЗАР АУДАРЫҢЫЗ!

Розеткага бекітілген ауыр жабдықтар көлік кепілдігінде қарастырылмаған зақым келтіруі мүмкін. Ашалы розеткалар ұялы телефондардың зарядтау құрылғысының күштік сымдар сияқты қосалқы аспаптардың ашаларын қосуға арналған.

Егер электр жабдығы пайдаланылmasa, оны розеткадан ажырату қажет. Номиналды тогы 10 А жоғары жабдықты қосуға тыйым салынған.

СИГНАЛ БЕРГІШТЕР, ӨЛШЕУ АСПАПТАРЫ ЖӘНЕ ИНДИКАТОРЛАР

Дабылдағыштар мен өлшеу құралдары ақауды құрделі жәндеуге немесе ауыстыруға әкелетін құрделі дәрежеде болғанға дейін тауып бере алады. Сигнал беру құрылғылар мен өлшеу құралдарына мүқият болу ықтимал закымданудың алдын алуы мүмкін. Кейбір сигналайторлар қозғалтқышты іске қосқан кезде олардың жұмысының көрсеткіші ретінде қыска үақыт ішінде жанады. Қозғалыс кезінде сигналайторлардың бірі жанғанда және өшпегендеге немесе өлшеу құралдарының бірі мүмкін ақаулықты көрсеткенде, келесі әрекеттердің түсіндірмесі бар бөлімдерге тексеріңіз. Жәндеуді кешіктіру қымбат тұруы, тіпті қауіпті болып шығу мүмкін.

Аспаптар үйлесімі

Спидометр

Спидометр көліктің жылдамдығын сағатына километрмен (км/сағ) көрсетеді.

Одометр

Жүріс есептегіш (одометр) автомобиль жүріп өткен жолды километрмен көрсетеді.

Ағымдағы жүріс есептегіші

Ағымдағы жүріс есептегіші көліктің есептегіш көрсеткіштерін соңғы рет арылтудан бастап жүріп өткен жолын көрсетеді.

Ағымдағы жүріс есептегішінің көрсеткіштерін көру және арылту ақпараттық жүрізушінің ақпараттық дисплейі көмегімен

жүзеге асырылады. Қараңыз: "Жүргізушиңін ақпарат орталығы".

Тахометр

Тахометрде қозғалтқыштың бір минуттағы айналымдар саны (айн/мин) көрсетіледі. Егер қозғалтқыш жұмыс істесе, тахометр көрсеткісі иінді біліктің минутына айналу санын (айн/мин) көрсетеді. Тахометрдің көрсеткіштері қозғалтқышты тоқтату немесе қайта қосу процесінде тікелей бірнеше жұзайналым шегінде өзгеруі мүмкін.

Отын деңгейінің көрсеткіші

Тұтану қосылған кезде жанармай деңгейінің көрсеткіші бакта қанша отын қалғанын көрсетеді.

Жанармай деңгейінің қадағасындағы көрсеткіш тілі автомобильдің қай жағында жанармай багының люгі орналасқанын көрсетеді.

E - жанармай багы бос.

F - жанармай багы толы. Индикатор бактың бос екенін көрсеткендеге, отын қорының индикаторы жанады. Негізінде бакта шаяны отын қоры бар, бірақ автокөлікке барынша тезірек жанармай құю керек.

Теменде автокөлік иелері кейде сұрайтын нұсқағыш жұмысының тәрт ерекшелігі сипатталған. Теменде көрсетілгендердің ешқайсысы отын қадағасының ақаулы екенін білдірмейді:

- Техникалық қызмет көрсету станциясында жанармай сорғысы жанармай қадағасы "толық бакты" көрсетпестен бұрын өshedі.
- Бакты толтыру үшін қадаға көрсеткеннен көбірек немесе азырақ жанармай қажет

- болады. Мысалы, көрсеткіш резервуардың жартылай толтырылғанын көрсетуі мүмкін, ал іс жүзінде толық толтыру үшін резервуар сыйымдылығының жартысынан сал немесе сәл азын толтыру қажет болды.
- Қадаға бұрылыс немесе жылдамдық кезінде сәл орнын ауыстырады.
  - Сенсорды тұрақтандыру үшін тұтану қосылғаннан кейін бірнеше секунд қажет. Тұтануды өшіргеннен кейін сенсор резервуардың бос еkenін тағы да көрсетеді.

Бұрылыс көрсеткіші

Индикатор ғғ жасыл болып жанады немесе жыпылықтайды

Бекітілмеген қауіпсіздік белдіктерінің индикаторлары

- Жүргізушиңін қауіпсіздік белдігінің тағылмағанын көрсеттін индикатор**
Аспаптар комбинациясында жүргізушиңін қауіпсіздік белдігін тақпау индикаторы бар.

Оталдыруды қосқан кезде бұл индикатор жыпылықтай бастайды және жолаушыға қауіпсіздік белдігін тағу көректігі туралы ескерте отырып, зуммердің ескерту сигналы беріледі. Бұл шам белдік тағылмайынша жанып тұрады.

бұл жүргізушиге қауіпсіздік белдігін тағу қажет еkenін ескертеді. Бұл шам белдік тағылмайынша жанып тұрады. Егер жүргізуши автокөлік қозғалысы кезінде қауіпсіздік белдігін тақпай отыrsa немесе шешсе, бұл цикл бірнеше рет қайталануы мүмкін.

Егер жүргізушиңін қауіпсіздік белдігі тағылған болса, бақылау индикаторы жанбайды және дыбыстық сигнал берілмейді.

Жолаушының қауіпсіздік белдігі тағылмағанын көрсеттін индикатор

Жолаушының қауіпсіздік жастықшасының күй индикаторының жанында жолаушының бекітілмеген қауіпсіздік белдігі индикаторы бар.

Оталдыруды қосқан кезде бұл индикатор жыпылықтай бастайды және жолаушыға қауіпсіздік белдігін тағу көректігі туралы ескерте отырып, зуммердің ескерту сигналы беріледі. Бұл шам белдік тағылмайынша жанып тұрады.

Егер жолаушы көлік жүріп келе жатқанда қауіпсіздік белдігін тақпаса немесе шешсе, бұл индикация бірнеше рет қайталанады. Егер жолаушының қауіпсіздік белдігі тағылған болса, индикатор жанбайды және дыбыс сигналы естілмейді.

Алдыңғы орындықта қандай да бір, мысалы портфель, әйелдер сөмкесі, шаруашылық сөмкесі, ноутбук немесе қандай да бір басқа электрондық құрылғы сияқты зат болса, алдыңғы жолаушының бекітілмеген қауіпсіздік белдігінің индикаторы жанып, зуммердің сигнал берілуі мүмкін. Дабылдаманы және/немесе дыбыстық сигналды өшіру үшін орындықтан затты алып тастау немесе белдікті тағу қажет.

Артқы жолаушының бекітілмеген қауіпсіздік белдігінің индикаторы
Индикатор >>> (комплектацияда көзделген болса) артқы орындықтағы жолаушыларға қауіпсіздік белдіктерін тағудың қажет еkenін еске салу үшін жанады.

Үрлемелі қауіпсіздік жастықшаларының даярлық сигнал шамы

Бұл индикатор үрлемелі қауіпсіздік көпшілктері жүйесін басқару тізбегінің электрлік ақаулығы бар еkenін көрсетеді.

Өзін-өзі диагностикалау барысында қауіпсіздік жастығының мен жолаушының болуын анықтайтын қадағалар, белдікті алдын ала тартқыштар, қауіпсіздік жастықтарының модульдері, сымдар бұмасы мен қауіпсіздік жастықтарын басқару блогы тексеріледі. Қауіпсіздік жастығы жүйесі туралы қосынша ақпарат алу үшін Үрлемелі қауіпсіздік жастықтары жүйесі $\Rightarrow$ 2-12 белімін қараңыз.

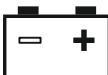

Қауіпсіздік көпшігінің дайын екенін көрсететін шам қозғалтқыш іске қосылған кезде бірнеше секундқа жанады. Егер осыдан кейін шам үнемі жана бастамаса, дереге ақаулықты жойыңыз.

▲ ЕСКЕРТУ!

Егер қауіпсіздік жастықшасының дайын шамы қозғалтқыш іске қосылғаннан кейін жанса немесе қозғалыс кезінде жанса, бұл қауіпсіздік жастықшасының дұрыс жұмыс істемеуін білдіруі мүмкін. Қауіпсіздік жастықшалары соқтығысу кезінде жұмыс істемеуі немесе соқтығыспай жұмыс істемеуі мүмкін. Жарақат алмау үшін дереге автомобильге техникалық қызмет көрсетуге жүгініңіз.

Зарядтау жүйесінің шамы

Зарядтау жүйесі шамының жұмысқа қабілеттілігін көрсету үшін ол оталдыруды қосқан кезде және қозғалтқыш жұмыс істемей түрган уақытта қысқа мерзімді жанады. Қозғалтқыш қосылған кезде шам өshedі. Егер ол жанбаса, қызмет көрсету үшін автокөлікті дилерге жеткізіңіз.

Егер көлік қозғалысы кезінде лампа жануын жалғастыrsa тұрса немесе жанса, электрлік зарядтау жүйесінде ақау болуы мүмкін. Оны дилерден тексеріңіз. Шам жанып түрган кезде көлік жүргізу аккумулятор зарядының бітуіне алып келуі мүмкін.

Егер шам жанып түрганда қысқа қашықтықта журу қажет болса, дыбыс жүйесі мен кондиционер сияқты барлық қосалқы құрылғыларды міндетті түрде өшіріңіз.

Ақаулық сигналын бергіш

Индикатор сары болып жанады.

Бұл ақаулық индикаторы көлік құралын басқару жүйесі шығарындылар деңгейін шектеу жүйесінде немесе маңызыды электрондық қадағаларда жаңылысты анықтаган кезде жанады.

Бұл ақаулық индикаторы жыпылықтаса, каталитикалық бейтараптандырыш закымдалуы мүмкін. Қозғалтқыштың айналу жылдамдығын азайту каталитикалық бейтараптандырыштың закымдану мүмкіндігін азайтады және ақаулық индикаторының жыпылықтасын тоқтатады.

Бұл индикатор көлік жүріп келе жатқанда жанса, көлікті жөндеу үшін Chevrolet қызмет көрсету орталығына жүгінү керек.

"Жақында автокөлікке кезекті техникалық қызмет көрсету жүргізу көрек" сигнал бергіші

Бұл индикатордың қосылуы ақаулықтың барын көрсетеді.

Егер индикатор жанып тұрса, қызмет көрсетуді жүргізу үшін Chevrolet дилеріне хабарласыңыз.

Тежеу жүйесінің бақылау лампасы
Сигнал бергіштің қосылуы тәжегіштердің дұрыс жұмыс істемейтінін көрсетеді. Тежеу жүйесін деру тексеріп алыныз.

Бұл дабылдағыш қозғалтқыш іске қосылған кезде қысқа уақытқа жануы керек. Егер дабылдағыш жанбаса, жүйенің ықтимал ақаулығы туралы уақтылы ескерту алу үшін оны жөндеу керек.
Егер дабылдағыш жанса және сөнбесе - бұл тәжегіш жүйесінің дұрыс жұмыс істемеүінің белгісі.

Тұрақ тәжегіші қосулы кезде тұтандыру қосылғаннан кейін жанады.

Тәжегіштердің бұғаттауга қарсы жүйесінің дабылдағышы (ABS)

Индикатор сары болып жанады. Оталдыру қосылғаннан кейін бірнеше секундқа жанады.

Бақылау индикаторы сөнген кезде, жүйе жұмыс істеуге дайын болады.

Егер индикатор бірнеше секундтан кейін сөнбесе немесе көлік жүргізу кезінде жанса, АБС жүйесінде ақау бар. Тежеу жүйесі жұмысын ABS-ді реттеусіз жалғастырады.
Қараныз: Бұғаттауга қарсы тәжегіш жүйесі (ABS) $\Rightarrow$ 8-17.

Рөл гидрокүшеткішінің ескерту индикаторы

Бұл индикатор қозғалтқышты іске қосқан кезде аз уақытқа қосылады.
Көлік жүргізу кезінде индикатор сөнбесе немесе жанып тұrsa, бұл рульдік басқаруды қүшеткіштің ықтимал ақаулығын көрсетеді.
Өз дилерінізге жүгініңiz.

Тартым күшін бақылау жүйесінің дабылдағышы

Бұл шам қозғалтқыш іске қосылған кезде қысқа уақытқа қосылады. Егер ол жанбаса, қызмет көрсету үшін автокөлікті дилерге жеткізіңіз. Егер жүйе қалыпты жұмыс істесе, дабылдағыш өшіріледі.

Индикатор тартым күшін бақылау жүйесін (TCS) TCS/StabiliTrak/ESC пернесін басу арқылы сөндірген кезде жанады. Бұл индикатор және StabiliTrak OFF индикаторы StabiliTrak/ESC жүйесі өшірілгенде жанады.

TCS өшірулі тұrsa, трансмиссияның закымдалуын болдырмас үшін донғалақтардың айналу жылдамдығы шектеледі. Тиісті жүргізу стилін таңдау керек. Қараныз: Тартым күшін бақылау жүйесі/ Электронды динамикалық тұрақтандыру жүйесі $\Rightarrow$ 8-19.

Тартылыс күшін бақылау жүйесінің/электрондық динамикалық тұрақтандыру жүйесінің сигнал бергіші

Бұл индикатор қозғалтқышты іске қосқан кезде қысқа уақытқа қосылады.

Егер ол жанбаса, автокөлікті қызмет көрсету үшін дилерге апарыңыз. Егер жүйе қалыпты жұмыс істесе, дайыл сенеді.

Егер шам жыптылқтаудың орнына тұрақты жаңып тұрса, бұл тартым күшін бақылау жүйесі (TCS) және, мүмкін, StabiliTrak жүйесі/электрондық динамикалық тұрақтандыру жүйесі (ESC) өшірілгенін көрсетеді.

Жүргізушиңің ақпараттық орталығының (DIC) дисплейінде хабарлама пайда болуы мүмкін. Қандай функциялар енді жұмыс істемейтінін және көлік құралына техникалық қызмет көрсетуді қажет еттепйтінін анықтау үшін DIC-тегі хабарламаларды тексерініз.

Егер индикатор жыптылқтаса, бұл тартым күшін бақылау жүйесінің (TCS) және (немесе) StabiliTrak жүйесінің/электрондық динамикалық тұрақтандыру жүйесінің (ESC) белсенді түрде араласып жатқанын көрсетеді.

Караңыз: Тартым күшін бақылау жүйесі/Электрондық динамикалық тұрақтандыру жүйесі ⇒ 8-25.

Электрондық динамикалық тұрақтандыру жүйесін (ESC) өшіріу сигналын бергіш

Бұл шам қозғалтқыш іске қосылған кезде қысқа уақытқа қосылады. Егер ол жанбаса, қызмет көрсету үшін автокөлікті дилерге жеткізіңіз.

Бұл индикатор StabiliTrak жүйесі/электрондық динамикалық тұрақтандыру жүйесін (ESC) өшірген кезде жанады. Егер StabiliTrak жүйесі/электрондық динамикалық тұрақтандыру жүйесі (ESC) өшіріл болса, тартым күшін бақылау жүйесі (TCS) де өshedі.

Егер StabiliTrak/электрондық динамикалық тұрақтандыру жүйесі (ESC) және тартым күшін бақылау жүйесі (TCS) өшіріл тұрса, олар көлік құралын басқаруға кедері жасамайды. StabiliTrak жүйесін/электрондық динамикалық тұрақтандыру жүйесін (ESC) және StabiliTrak жүйесін қосыныз. Индикатор сенеді.

Караңыз: Тартым күшін бақылау жүйесі/Электрондық динамикалық тұрақтандыру жүйесі ⇒ 8-25.

Қозғалтқыштың салқындақтыш сүйіктігі температурасының сигналын бергіш

Сигнал бергіш қызыл түспен жанады. Бұл сигнал бергіш қозғалтқыштың салқындақтыш сүйіктігінің қызып кеткені туралы ескертеді.

Бұл сигнал бергішке өрқашан назар аударыңыз. Қозғалтқыштың қызып кетуі оның істен шығуына әкелуі мүмкін.

⚠ НАЗАР АУДАРЫҢЫЗ!

Салқындақтыш сүйіктігі температурасы рұқсат етілген шектен жоғары көтерілсе, көлікті тоқтатып, қозғалтқыштың өшіруген жән. Қозғалтқыштың закымдану қаупі бар. Салқындақтыш сүйіктігінің деңгейін тексеріңіз.

Шиналардағы қысым дабылдағышы

Шиналардағы қысымды бақылау жүйесі (TPMS) бар автокөліктеде бұл дабылдағыш қозғалтыш іске қосылған кезде аз уақытқа жанады. Ол шинадағы қысым мен TPMS туралы ақпаратты береді.

Егер дабылдағыш үнемі жаңып тұрса, бұл бір немесе бірнеше шинадағы қысым нормадан әлдекайда төмен екенін білдіреді. Жүргізушиңін ақпараттық орталығының (DIC) дисплейінде шинаның қысымы туралы хабарлама да болуы мүмкін. Мүмкіндігінше төзірек тоқтап, шиналардағы қысымды шинада және жүктең туралы ақпарат затбелгісінде көрсетілген мәндерге жеткізіңіз. Қараңыз: Шиналардағы ауа қысымы → 9-27.

Егер дабылдағыш алдымен жыптылықтап, содан кейін үнемі жаңып тұрса

Егер сигнал бергіш бір минуттай жыптылықтап, сосын үнемі жаңып тұрса, TPMS-та мәселе туындауы мүмкін. Егер оны жо мүмкін болмаса, сигнал бергіш әр оталдыру циклінде қосылады. Шиналардағы ауа қысымын бақылау жүйесінің жұмысы → 9-28 белгімін қараңыз.

Мотор майының қысым сигналын бергіш

▲ НАЗАР АУДАРЫҢЫЗ!

Мотор майына нашар қызмет көрсету автокөліктің зақымдалуына себеп болуы мүмкін. Моторр майының деңгейі төмен автокөлікті пайдалана да қозғалтыштың бұзылуына алып келі мүмкін. Осылан байланысты жәндеу жұмыстары кепілдік жағдайы болып табылмайды. Май деңгейін мүмкіндігінше жиң тексеріңіз. Қажет болған жағдайда, таты май құйыныз, алайда егер май жеткілікті болса, ал қысым әлі де төмен болса, ТҚС-га жүгіну керек. Мотор майын ауыстыру кезінде міндетті түрде белгіленген мерзімділікті сақтау керек.

Бұл индикатор қозғалтышты іске қосқан кезде аз уақытқа қосылады. Егер ол жанбаса, онда қызмет көрсету үшін автокөлікті дилерге жеткізіңіз. Егер сигнал бергіш жанса және жаңып тұра берсе, бұл май қозғалтыштан дұрыс етпей тұрғанын білдіреді. Көлікте май жеткіліксіз болуы және жүйеде басқа да проблемалар болуы мүмкін. Өз дилеріңзге жүгініңіз.

Төмен деңгейінің сигнал бергіші

Бұл индикатор отын деңгейінің көрсеткішінің жаңында орналасқан. Ол тұтану қосылған кезде қысқа уақыт ішінде жанады, содан кейін сөнеді. Осылайша оның жарамдылығы тексеріледі.

Жанармай багында жанармай аз болған кезде дабылдағыш жанады.

Жанармай құйылғаннан кейін дабылдағыш сөнеді. Егер сөнбесе, техникалық қызмет көрсету станциясына хабарласу керек.

Күзет дабылды индикаторы

Үрлікка қарсы сигнал берудің бақылау шамы қозғалтыш іске қосылған кезде қысқа уақытқа жанады. Егер ол жанбаса, онда қызмет көрсету үшін автокөлікті дилерге жеткізіңіз.

Егер жүйе қалыпты жұмыс істесе, дабылдағыш өшеді.

Егер дабылдағыш жануын жалғастырса және қозғалтыш іске қосылмаса, онда үрліктаң қорғау жүйесі ақаулы болуы мүмкін.

Қараңыз: Иммобилайзердің жұмысы
(Кілтсіз кіру) ⇔ 1-9.

Қосулы тұрған алысқа түсетін жарық дабылдағышы

Индикатор көк түспен жанады.
Фаралардың алысқа түсетін жарығы қосулы кезде және фаралар жыптылықтағанда жанады.

Артқы тұманға қарсы шамдардың дабылдағышы

Индикатор артқы тұманға қарсы шамдар қосулы кезде жанады.
Қараңыз: Тұманға қарсы шамдар ⇔ 5-4.

Қосулы жарық аспаптары туралы ескерту

Индикатор сыртқы жарық аспаптары қосулы кезде жанады.

Тығыз жабылмаған капот индикаторы

Капот қақпағы ашық немесе толық жабылмаған кезде индикатор капот аймағында қызыл болып жанады.

"Есік жабық өмес" сигнал бергіші

Бұл индикатор есік ашық немесе дұрыс жабылмаған кезде жанады.
Қозғалысты бастамас бұрын барлық есіктер жақсы жабылған ба, соны тексеріңіз.

Жұксалғыштың жабылмаған қақпағының бақылау шамы

Егер бұл индикатор комплектацияда көзделген болса, онда ол капот қақпағы ашық немесе толық жабылмаған кезде жанады.
Қозғалмасы бастамас бұрын жұксалғыш қақпағының мықтап жабылғанына көз жеткізіңіз.

АКПАРАТТЫҚ ДИСПЛЕЙЛЕР

Жүргізушінің ақпараттық орталығы (DIC)
Жүргізушінің ақпараттық орталығының дисплей аспаптар комбинациясында орналасқан және базалық немесе локтік типте орындалуы мүмкін.

Функцияларды таңдау.

Мәзірлер мен функцияларды таңдау үшін әйнек тазалағышты басқару інтиреғіндегі сақина мен түймелер пайдаланылады.

Негізгі мәзір терезелері арасында аудыс немесе ішкі мәзірден алдынғы деңгейге оралу үшін MENU түймесін басыңыз.

Негізгі мәзірдегі ішкі мәзірді таңдау немесе сандық мәнді орнату реттеу сақинасын айналдыру арқылы жүзеге асырылады.

Қажетті функцияны таңдау және растау үшін SET/CLR түймесін басыңыз.

Қызымет көрсетуді жүргізу қажеттілік туралы ақпараттық хабарламалар мен ескертупер қажет болған кезде жүргізушінің ақпараттық орталығының дисплейінде көрсетіледі. Хабарламаны растау үшін SET/CLR түймесін басыңыз.

Жүргізушінің ақпараттық орталығы (люкстік орындалуда)

Жүріс/отын шығыны есептегішінің мәзірі Төменде жүріс/отын шығыны есептегішінің мәзірінің барлық беттері берілген. Олардың кейбіреулері көліктің жеке түрленулерінде қолжетімсіз болуы мүмкін.

Әйнек тазалағышты басқару інтиреғіндегі сақинаны бұру арқылы қажетті бетті таңдал, ішкі мәзірдегі нұсқауларды орындаңыз:

- Автомобиль
- 1-есептегіш/орташа отын шығыны
- 2-есептегіш/орташа отын шығыны
- Отын диапазоны
- Отынды ағымдағы үнемдеу
- Орташа жылдамдық

Автомобиль

Лездік жылдамдықты сандық форматта көрсету.

1 және 2-есептегіштер/орташа отын шығыны

Ағымдағы жүріс есептегіші есептегіштің көрсеткіштерін соңғы рет арылтқаннан бері көлік жүріп еткен жолды көрсетеді. Диаплайде орташа отын шығыны да көрсетіледі. Көрсеткіштерді арылту үшін сәйкес бетті ашып, SET/CLR түймесін бірнеше секунд басып тұрыңыз.

Отын диапазоны

Жүріс қоры бактағы отынның ағымдағы қалдыры мен ағымдағы шығыс негізінде есептеледі. Дисплейде орташа мән көрсетіледі. Жанармай құйғаннан кейін біраз уақыттан кейін жүріс қоры бойынша деректер автоматтты түрде жаңартылады.

Отынды ағымдағы үнемдеу

Ағымдағы шығысты көрсету.

Орташа жылдамдық

Орташа қозғалыс жылдамдықты көрсетіледі. Көрсеткіштерді кез келген уақытта арылтуға болады. Көрсеткіштерді арылту үшін сәйкес бетті ашып, SET/CLR түймесін бірнеше секунд басып ұстап тұрыңыз.

Көлік туралы ақпарат мәзірі

Төменде көлік туралы ақпарат мәзірінің барлық беттері берілген.

Олардың кейбіреулері көліктің жеке түрленулерінде қолжетімсіз болуы мүмкін. Әйнек тазалағышты басқару інтиреғіндегі сақинаны бұру арқылы қажетті бетті таңдал, ішкі мәзірдегі нұсқауларды орындаңыз:

- Май ресурсы
- Шиналардағы қысым
- Салқыннатқыш сұйықтықтың температурасы
- Жылдамдық туралы ескерту
- Артқы жарық деңгейі

Май ресурсы

Майдың есептік қалдық ресурсы көрсетіледі. Майдың қалдық ресурсы пайызбен көрсетілген. Көрсеткіштерді арылту үшін сәйкес бетті ашып, SET/CLR түймесін бірнеше секунд басып тұрыңыз.

Шиналардағы қысым

Көлік жүргізу кезінде барлық шиналардағы ауа қысымын бақылау.

Салқыннатқыш сұйықтық температуrasesы

Салқыннатқыш сұйықтықтың температуrasesын көрсетеді.

Жылдамдық туралы ескерту

Егер автомобиль қозғалысының жылдамдығы бұрын белгіленген шектен асып кетсе, жылдамдықтың асқаны туралы ескертулер іске қосылады.

Жылдамдықтың асуы туралы ескертууда орнату үшін дисплейде сәйкес мәзір көрсетілгенде SET/CLR түймесін басыңыз. Сақинаны бұру арқылы қажетті мәнді орнатыңыз.

Орнатылған жылдамдықты раставу үшін SET/CLR түймесін басыңыз.

Орнатылған жылдамдық мәнінен асып кетсе, дисплейде ескерту пайда болады және дыбыстық сигнал естіледі.

Артқы жарық деңгейі

Артқы жарық деңгейін реттеу үшін тұрақ шамдарын немесе фараларды қосыңыз, SET/CLR түймесін басып, сақинаны жоғары немесе төмен $\Delta \nabla$ бұрау арқылы артқы жарық деңгейін көбейтіңіз немесе азайтыңыз.

ECO мәзірі

Отын шығыны туралы ақпарат мәзірінің барлық беттері теменде берілген. Олардың кейбіреулері көліктің жеке түрлөндерінде қолжетімсіз болуы мүмкін.

Өйнек тазалағыштың басқару інтигрегіндегі сақинаны бұру арқылы қажетті бетті таңдал, ішкі мәзірдегі нұсқауларды орындаңыз:

- Отынды үнемдеу режимі
- Анағұрлым белсенді тұтынуышылар
- Отынды үнемдеу қысымы.
- Отынның үнемділік индексі (ECO)

Отын үнемдеу режимі

Жанараптайдың орташа шығынын, көрсетілген аралықтағы жанараптайдың минималды шығынын және жанараптайдың шығынын диаграммасын көрсетеді. Қашықтықты орнату үшін SET/CLR түймесін басыңыз.

Анағұрлым белсенді тұтынуышылар

Жайлылық жүйелерінің ішінен энергияны анағұрлым белсенді тұтынуышылардың тізбесі көрсетіледі (олар тұтынатын энергияны азайту ретімен). Қасында тиісті жүйені өшіру отын шығынына

қалай әсер ететіні көрсетіледі.

Отынды үнемдеу қысымы

Соңғы 50 км-дегі орташа отын шығынының өзгеру динамикасын көрсетеді.

Жарықтандырылған сегменттер топография мен жүргізу стилінің отын шығынына әсерін көрсете отырып, 5 км қадаммен тұтынуды көрсетеді.

Отынның үнемділік индексі (ECO)

Отынның ағымдағы шығыны отын үнемділік шкаласында көрсетіледі. Отынның максималды үнемділігін қамтамасыз ету үшін қозғалыс режимін индикатордың жарықтандырылған сегменттері ECO аймағында қалатындан етіп таңдау үсынылады. Негұрлым көп сегмент белектелген болса, отын шығыны соғурлым жоғары болады . Сонымен бірге отынның орташа шығыны да көрсетіледі.

АВТОКӨЛІКТІҢ АҚПАРАТТЫҚ ХАБАРЛАМАЛАРЫ

DIC-те көрсетілетін хабарламалар автокөліктің жай-күйін немесе жағдайды түзету үшін жасалу керек қандай да бір әрекеттерді көрсетеді. Бірнеше хабарлама кезекпен көрсетілуі мүмкін. Дереу жауап қайтаруды талап етпейтін хабарламаларды оқығаннан кейін SET/CLR батырмасын басып өшіруге болады. Жедел жауап беруді қажет ететін хабарларды қажетті әрекет орындалмайынша өшіру мүмкін емес. Барлық хабарламаларға байыпты қарau керек. Есінде болсын, хабарламаларды жою мәселені шешпейді. «SERVICE» (қызмет көрсету қажет) хабарламасы пайда болса, дилерге хабарласыңыз.

ЖЕКЕ БАПТАУЛАРДЫ САҚТАУ

Төменде автокөлік иесі өз қалауына сәйкес қандай параметрлерді баптай алатындығы сипатталған. Кейір түрленімдерде жеке параметрлер қолжетімді болмауы мүмкін.

Жеке баптауларды сақтау мәзірін ашу үшін:

1. Ақпараттық ойын-сауық жүйесі мәзірінің басты бетіндегі «Баптаулар» белгішесін түртіңіз.

2. Қолжетімді параметрлер тізімін ашу үшін «Көлік» белгісін басыңыз.

3. Оны басу арқылы қажетті элементті таңдаңыз.

Мәзір келесі элементтерден тұруы мүмкін:

Жайлыштық пен ыңғайлыштық

Осы команданы таңдау кезінде дисплейде келесі параметрлер көрсетілуі мүмкін:

- Артқы әйнек тазалағышты автоматты түрде қосу

Артқы әйнек тазалағышты автоматты түрде қосу

Бұл параметр алдыңғы әйнек тазалағыштар қосулы кезде, артқы жүргіс берілісін қосқан кезде, артқы әйнек тазалағышты автоматты түрде қосуға мүмкіндік береді.

Жарықтандыру және бұғаттау

Осы команданы таңдау кезінде дисплейде келесі параметрлер көрсетілуі мүмкін:

- Қозғалыстың басында есік құлыштарын автоматты түрде бұғаттау
- Ашық есік құлпын бұғатталудан корғау
- Тұрақ шырағы
- Құлыштарды автоматты түрде бұғаттан ашу
- Шығу кезіндегі жарықтандыру

Қозғалыстың басында есік құлыштарын автоматты түрде бұғаттау

Бұл параметр көлік қозғалысы басталған кезде есік құлыштарын автоматты түрде бұғаттауды қосуға немесе өшіруге мүмкіндік береді.

Ашық есік құлпын бұғатталудан қорғау
Егер бұл функция қосылған болса, есік ашылған кезде жүргізуши есігінің құлпы автоматты түрде бұғатталмайды.

Тұрақ шырағы

Бұл терезеде фараларды жыптылықтау арқылы радиосалыншактағы құлыштардың бұғатын ашу түймесінің басылғанын растауды қосуға немесе өшіруге болады.

Құлыптардың автоматты түрде бұғатын ашу

Бұл терезеде селектор иіншірегі «Р» күйіне жылжытылғанда құлыптары автоматты түрде бұғаттан ашылатын есіктерді таңдауға болады.

Шығу кезіндегі жарықтандыру

Бұл параметр отты сөндіріп, көліктен шыққаннан кейін шамдарды өшірудің кідіріс ұзақтығын орнатуға мүмкіндік береді.

Радиосалпыншақ

Осы команданы таңдау кезінде дисплейде келесі параметрлер көрсетілуі мүмкін:

- Салонда қалған радиосалпыншақ туралы еске салғыш
- Қашықтан бұғатты ашқаннан кейін бұғаттау
- Эйнер тазалағыштарды қашықтықтан басқару
- Жарық аспаптарын қосу арқылы құлыптарды қашықтан бұғаттан шығаруды растау
- Шығу кезінде құлыптарды автоматты бұғаттау
- Қашықтан бұғаттауды растау

Салонда қалған радиосалпыншақ туралы еске салғыш

Бұл параметр салонда ұмытылған радиосалпыншақ туралы еске салғышты баптауға мүмкіндік береді.

Қашықтан бұғатты ашқаннан кейін бұғаттау

Бұл параметр радиосалпыншақпен қашықтан бұғатты ашқаннан кейін есік құлыптарын автоматты түрде бұғаттауды баптауға мүмкіндік береді.

Әйнер көтергіштерді қашықтан басқару

Бұл параметр радиосалпыншақты пайдаланып әйнер көтергіштерді қашықтан басқаруды баптауға мүмкіндік береді.

Жарық аспаптарын қосу арқылы құлыптардың бұғатын қашықтан ашуды растау

Бұл терезеде радиосалпыншақ көмегімен құлыптардың бұғатын фараларды жыптылықтау арқылы ашуды растауды баптауға болады.

Шығу кезінде құлыптарды автоматты бұғаттау

Бұл параметр көліктен шықкан кезде есік құлыптарын автоматты түрде бұғаттауды қосуға немесе өшіруге мүмкіндік береді.

Қашықтан бұғаттауды растау

Бұл терезеде радиосалпыншақ көмегімен құлыптарды бұғаттауды растауды баптауға болады.

Зауыттық баптауларды қалпына келтіру
Бұл параметр жеке параметр мәндерін зауыттық баптауларға дейін арылтуға мүмкіндік береді.

5 ЖАРЫҚТАНДЫРУ

- СЫРТҚЫ ЖАРЫҚТАНДЫРУ 5-2
- САЛОНДЫ ЖАРЫҚТАНДЫРУ 5-4
- ЖАРЫҚ БЕРУ ЖҮЙЕСІНІҢ ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ .. 5-5
- ЕСКЕРТПЕЛЕР 5-6

5-2 ЖАРЫҚТАНДЫРУ

СЫРТҚЫ ЖАРЫҚТАНДЫРУ

Сыртқы жарық аспаптарын басқару органдары

Жарықты ауыстырып қосқыш бұрылыс көрсеткішін ауыстырып қосу інтиреңінде орналаскан. Ауыстырып қосқышты келесі позициялардың біріне орнатуға болады:

⌚: Сыртқы жарықтандыру аспаптарын өшіреді. Тұтандыру қосулы болса, күндізгі жарық шамдары жаңын тұрады. Босатқаннан кейін тұтқа AUTO құйіне оралады.

Автоматты режимді қайта қосу үшін ауыстырып⌚ қосу тұтқасын қалпына қайта бұраңыз.

AUTO: Сыртқы табиги жарыққа байланысты сыртқы жарық құралдарын автоматты түрде қосу/өшіру (егер жиынтықтауда көзделген болса).

⌚: Фараларды қоспағанда, барлық шамдарды және тұрақ шырақтарын қосады.

2: Тұрақ шырақтарымен және аспаптар панелінің шамдарымен бірге фарларды қосады.

Сыртқы жарық құрылғыларын өшіру туралы ескерту

Егер тұтану өшіп, сыртқы жарық құралдары қосулы болса, жүргізушінің есігі ашық болса, дыбыстық сигнал естіледі.

Алысқа/жақынға түсетін жарықты ауыстырып қосқыш

☰: Алысқа түсетін жарықты қосу үшін, езіңізден бұрылу көрсеткішінің тұтқасын басып, босатыңыз.

Жақынға түсетін жарықты қайтадан қосу үшін осы інтиреңкіті қайтадан басыңыз немесе оны езіңізге қарай тартып, жәберіңіз.

Алысқа түсетін жарық фараларын қосқан кезде аспаптар комбинациясындағы жарық индикаторы ☰ жанады.

Алысқа түсетін фаралардың қысқа уақытты сигналдар беруі

Алысқа түсетін жарықпен жыптылықтау үшін, бұрылу көрсеткішінің тұтқасын езіңізге қарай тартыңыз, содан кейін оны босатыңыз.

Фараларды автоматты басқару жүйесі

Егер сыртқы жарық аспаптарын басқару қосқышы AUTO (автоматты режим) құйіне қосулы болса және сыртта айттарлықтай қараңғы болса, фаралардың жақын жарығы автоматты түрде қосылады.

Аспаптар панелінің жоғарғы жағында жарық қадағасы орнатылған. Қадағаны жаппаңыз.

Сондай-ақ жүйе жабық тұрақта немесе туннельде жүрген кезде фараларды қоса алады.

Көзғалтқышты қаранғы гаражда іске қосқан кезде жарықтандыру аспаптарын автоматты басқару жүйесі бірден қосылады. Автокөлік гараждан тәуліктің күндізгі уақытында шығарылған кезде, жарықтандыру аспаптарын автоматты басқару жүйесі күндізгі жүріс шырақтарын аздаған кідіріспен қосады.

Жарық жеткілікті болған кезде фаралар өшеді немесе күндізгі жүріс шырақтары режиміне ауысады.

Сыртқы жарық аспаптарын автоматты басқару ажыратып-қосқышты күйге ауыстырған кезде, сондай-ақ тұтакұды өшірген кезде өшіріледі.

Фараларды түзеткіш

Бас фараларының жарығын қолмен туралай

Көлік құралы фараның жарығын қолмен түзету құралымен жабдықталған болса, түзету әйнек тазалағышты басқару

иінтірегінің көмегімен жузеге асырылады. Бұл доңғалақ автомобилдің жүктелуіне байланысты жарық сәулесінің көлбейу бұрышын реттейді.

Бас фараларының дұрыс реттелген жарығы басқа жүргізушилердің соқырлығын болдырмайды.

Ауыстырылған қосқышты келесі қалыптардың біріне орнатуға болады:

- 0 = алдыңғы орындық бос емес.
- 1 = барлық орындықтар бос емес.
- 2 = барлық орындықтар бос емес және бағаж бөлімі жүктелген.
- 3 = жүргізуі орындығы бос емес және жүк бөлімі жүктелген.

Апattyқ жарық дабылдағышы

$\triangle$: Алдыңғы $\triangle$ және артқы бұрыльыс көрсеткіштерінің жыптылықтау үшін басыңыз. Жарықпен сигнал бергішті өшіру үшін қайтадан басыңыз.

5-4 ЖАРЫҚТАНДЫРУ

Бұрылыс және қозғалыс жолағын өзгерту сигналдары

Айналдыру сигналын қосу үшін тұтқаны толығымен төмен немесе жоғары жылжытыңыз.

Аспаптар қалқанында қозғалыс жолағының бұрылу немесе өзгеру бағытын көрсететін нұсқар жыптықтайтады.

Інтіректи жолақтың өзгеруін көрсететін нұсқар жыптылықтағанша көтеріп немесе түсіріп тұрыңыз.

Оны орын ауыстыру аяқталғанша осындағы қалыпта ұстап тұрыңыз. Егер сіз тұтқаны қысқа басып, босатсаныз, бұрылыш көрсеткіші үш рет жыптықтайтады.

Тұтқаны бастапқы күйіне қайтару арқылы бұрылу және жолақты өзгерту көрсеткішін қолмен өшіруге болады.

Егер бұрылыш сигналынан немесе жолақтан шыққаннан кейін көрсеткі тез жыптылықтаса немесе қосылмаса, бұл шамның жанғанын көрсетуі мүмкін.

Барлық жанып кеткен шамдарды ауыстырыңыз. Егер шам жанбаса, сақтандырышты тексеріңіз.

Қаранды: «Сақтандырыштар мен автоматты ажыратқыштар».

Тұманға қарсы шамдар

⌚ : артқы тұманға қарсы шамдарды қосу үшін інтіректи сақинаны ⌚ қалпына бұраңыз.

Тұманға қарсы шамдарды тектең фаралар қосылып тұрғандағанда ғана қосуға болады.

САЛОНДЫ ЖАРЫҚТАНДЫРУ

Салонды жарықтандыруға арналған плафондардың пернелері
Алдыңғы тәбелік плафон

Салонды жарықтандыруға арналған тәбелік плафонды қосу үшін түймені басыңыз. Түймені қайтадан басқан кезде артқы жарық өшеді.

ЖАРЫҚТАНДЫРУ ЖҮЙЕСІНІҢ ЕРЕКШЕЛІКТЕРИ

Салонды жарықтандыруға арналған артқы плафон

Салонды жарықтандыруға арналған артқы плафон (комплектацияда көзделен болса) төбенің қаптамасында орналасқан.

Ажыратқышты қалай пайдалануға болады:

- — артқы тебелік плафонды өшіру үшін басыңыз.

- █ — есіктер ашылған кезде төбелік плафон автоматты түрде жанады.

- — артқы тебелік плафонды қосу үшін басыңыз.

Автокөлікке отыру кезінде жарықты косу

Радиосалпыншақтағы түмені басқан кезде салонды жарықтандыратын кейір плафондар қосылады. Егер автомобиль фаралардың бас жарығын автоматты басқару жүйесімен жабдықталған болса, кейір сыртқы жарықтандыру лампалары қаранғы уақытта немесе жеткілікіз жарықтандыру жағдайында автоматты түрде қосылады.

Шығу кезіндегі жарықтандыру

Егер автомобиль фаралардың бас жарығын автоматты басқару жүйесімен жабдықталған болса, сыртқы жарықтандыру және салонның жарықтандыруының кейір лампалары тәуліктің қаранғы уақытында немесе егер от алдыруды сөндіргеннен кейін жүргізушінің есігін ашса, жарығы жеткілікіз жерлерде автоматты түрде қосылады.

Сыртқы шамдар сыртқы жарық аспаптарын басқару тұтқасын "off" (өшіру) қүйіне ауыстырығаннан кейін бірден сөнеді.

5-6 ЖАРЫҚТАНДЫРУ

 ЭСПЕРТПЕЛЕН

6

АҚПАРАТТЫҚ-ОЙЫН-САУЫҚ ЖҮЙЕСІ

-
- КІРІСПЕ 6-2
  - РАДИОҚАБЫЛДАҒЫШ 6-5
  - АУДИОПЛЕЕРЛЕР 6-7
  - ТЕЛЕФОН 6-9
  - БАПТАУЛАР 6-13

KIPIСПЕ

Шолу

Ақпараттық - ойын-сауық жүйесінің негізгі ерекшеліктерімен танысу үшін келесі беттерде берілген сипаттаманы оқыңыз.

▲ ЕСКЕРТУ!

Ұзақ уақыт немесе тым жиі жолдан ақпараттық - ойын - сауық жүйесінің кез келген функциясына назар аудара отырып, сіз алатқа ұшырауыңыз мүмкін. Бұл сізге де, басқаларға да, өлімге дейін жарақат алуы мүмкін. Көлік жүргізу кезінде ақпараттық - ойын-сауық жүйесіне ұзақ уақыт аландамаңыз.

Дисплей экрандағына тым жиі аландамай, көлікті басқаруға назар аударыңыз. Мүмкіндігінше дауыстық пәрмендерді қолданыңыз.

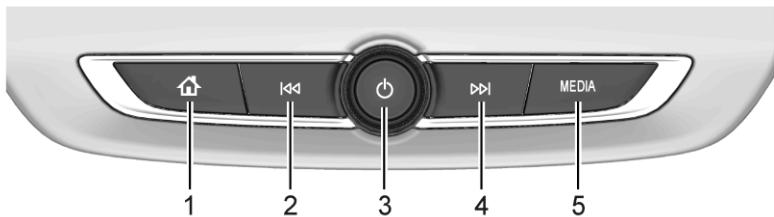
Бұл нұсқаулықта ақпараттық ойын-сауық жүйесінің барлық опциялары мен функциялары сипатталады. Көліктер әртүрлі елдерде әртүрлі конфигурациялармен сатылады, сондықтан жеке нұсқаулар, функциялар және дисплей мәзірлері конфигурацияның үшін өзекті болмауы мүмкін.

Жұмысқа кіріспес бұрын:

- Ақпараттық ойын-сауық жүйесінің жұмысымен, оның дисплейімен және орталық консоль мен руль дәңгелегіндегі басқару органдарымен танысыңыз.
- Дыбыстық жүйені сүйкіті станцияларды алдын-ала орнатып, тембр орнатып, динамиктерді реттеу арқылы реттенніз.

Ақпараттық-оыйн-сауық жүйесі

Ақпараттық оыйн-сауық жүйесін дисплей, орталық консолдағы панель немесе руль дөңгелегіндегі пернелер блогы көмегімен басқаруға болады.

1. (басты бет)

• Басты бетке өту үшін басыңыз.

2.

• Радиоқабылдағыш: Басу арқылы алдыңғы станцияға өту орындалады.

• USB/Bluetooth. Ағымдағы немесе алдыңғы композицияның басына оралу үшін басыңыз (құрылғының бүл функцияны қолдауы керек). Композицияны артқа қарай жылдам айналдыру үшін басып тұрыңыз.

3. (Куаттау)

• Жүйені қосу үшін батырманы басыңыз.

• Жүйені өшіру үшін басып, ұстап тұрыңыз.

• Басу арқылы өшіп тұрганы жүйенің дыбысы өшеді/қосылады.

• Бұрау арқылы дауыс қаттылығы көтеріледі немесе түсіріледі.

4.

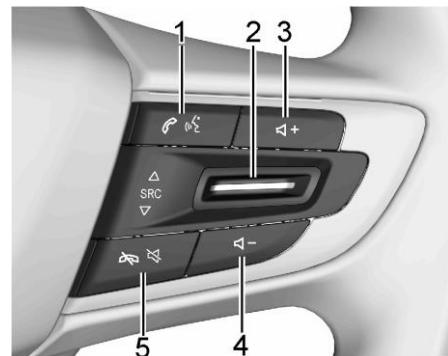
• Радиоқабылдағыш: Басу арқылы келесі станцияға өту орындалады.

• USB/Bluetooth. Келесі композицияға өту үшін басыңыз (құрылғы бүл функцияны қолдауы керек). Жолды жылдам алға қарай айналдыру үшін басып ұстап тұрыңыз.

5. MEDIA

• Сигнал көзін ауыстыру үшін басыңыз.

Руль дөңгелегіндегі басқару органдары

Дыбыстық жүйенің кейір функцияларын басқару, егер тиісті басқару органдары қуат жүйесімен қарастырылған болса, рөл дөңгелегінен жүзеге асырылуы мүмкін.

1. қонырау

Кіріс қонырауға жауап беру үшін басыңыз.

2. SRC (көзі)

Сигнал көзін ауыстыру үшін басыңыз.

Радио тыңдау кезінде алдыңғы немесе келесі радиостанцияға өтуге мүмкіндік береді. Сыртқы мультимедиялық құрылғыдан сигналды тыңдау кезінде сізге алдыңғы немесе келесі композицияға өтуге

6-4 АҚПАРATTЫҚ-ОЙЫН-САУЫҚ ЖҮЙЕСІ

мүмкіндік береді (бұл функцияны құрылғы қолдауы керек).

3. ⏪ + (даудың қаттылығы)

Дыбыс қаттылығын көбейту үшін басыңыз.

4. ⏪ - (дыбың қаттылығы)

Дыбыс қаттылығын азайту үшін басыңыз.

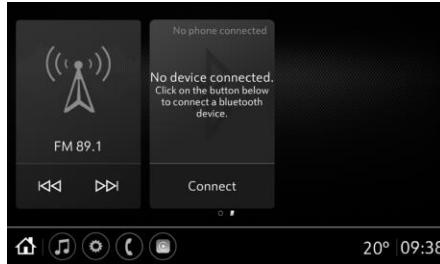
5. ⏪/⏪ (қоңырауды аяқтау/дыбыстың өшіру) Кіріс қоңырауды қабылдаудан бас тарту немесе ағымдағы қоңырауды аяқтау үшін басыңыз.

Телефонмен сәйлеспеген кезде ақпараттық-оыйн-сауық жүйесінің дыбысын өшіру немесе қосу үшін түртіңіз.

Жүйені пайдалану

Басты бет

Ақпараттық-оыйн-сауық жүйесі сенсорлық дисплеймен жабдықталған, ол жанасу, сырғыту және сүйретіп кешіру сияқты қимылдарды таниды.

Негізгі бетке өту үшін орталық консольдең түймени басыңыз.

Негізгі бетте екі көрініс бар: карталар және қолданба белгішелері. Сізге қолайлы көрініске ауысу үшін бетті солға немесе онға сырғытыңыз.

Сізге қажетті функция бар бетке өту үшін негізгі беттегі сәйкес картаны немесе қолданба белгішесін басыңыз.

Карталар бетінде қолданба картасын қосу үшін + түймесін басыңыз. Егер сіз карталардың орналасу ретін өзгертукііз келсе, кез келген картаны басып, қажетті орынға сүйретіңіз.

Қолданба картасын өшіру үшін оны жоғары сырғытыңыз.

Қолданбалар беті ашық болғанда өңдеу режиміне өту үшін кез келген белгішени басып ұстап тұрыңыз. Сауасынан алмай, белгішени қажет жерге апаратыңыз. Түзету режимінен шығу үшін басыңыз.

Затбелгілер науасы

Дисплейдің тәменгі жағында затбелгілер науасы орналасқан. Онда негізгі бетке өтуге арналған құлақша және төрт қолданбаны шакыруға арналған құлақшалар бар.

Оны ашу үшін қолданба белгішесін басыңыз.

Басты бет функциялары

Қандай да бір қолданбаны іске қосу үшін қолданба белгішелері көрсетілетін басты беттегі оның белгішесін тұртіңіз.

Белгілі бір функциялардың болуы көлік күралының комплектациясына байланысты.

Аудиожүйе

Белсенді дыбыс көзі бетін ашу үшін Audio (аудио) белгішесін тұртіңіз. Сигнал көздері ретінде AM және FM радиосы, My Media, Bluetooth Audio және қосалқы желідік кірісті пайдалануға болады.

Телефон

Телефонды басқаруға арналған негізгі бетті ашу үшін Phone (телефон) белгішесін тұртіңіз. Қараңыз: Bluetooth арнасы ⇨ 6-9.

Apple CarPlay

Қолдау көрсетілетін құрылғыны қосқаннан кейін Apple Car Play қызметін іске қосу үшін Apple CarPlay белгішесін тұртіңіз. Қараңыз: Bluetooth арнасы ⇨ 6-9.

Баптаулар

"Баптаулар" мәзірін ашу үшін "Баптаулар" белгішесін басыңыз. Қараңыз: Баптаулар ⇨ 6-13.

РАДИОҚАБЫЛДАҒЫШ

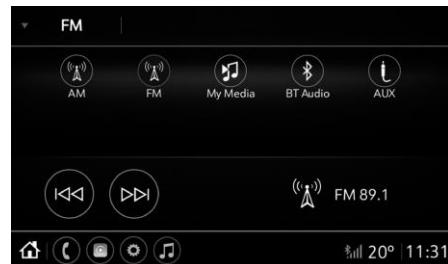
AM-FM радиосы

Радио тыңдау

Осы сәттегі белсенді аудиосигнал көзінің бетін көрсету үшін басты беттегі Audio (аудио) белгішесін басыңыз.

Қол жетімді сигнал көздерінің тізімін көрсету үшін дисплейдің жоғарғы жағын басыңыз. ▼

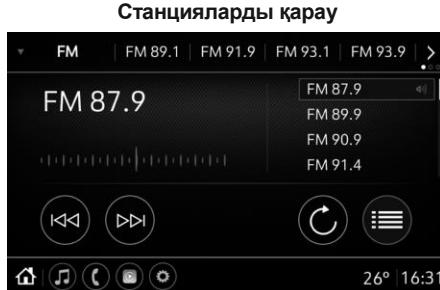
Сіз үшін қолжетімді болуы мүмкін көздер: AM және FM радио, My Media, BT Audio және қосалқы желілік кіріс.

Станцияны табу

Станцияны іздеу

- AM немесе FM радио мәзірі ашық болса, сигналы тұрақты алдыңғы немесе келесі станцияға ету үшін дисплейдегі немесе түймесін басыңыз.
- Баптау режиміне ету үшін осы сәтте таңдалған радиостанцияның астындағы жайлік шкаласын түртіңіз және жайлікти қолмен баптау үшін + және – түймелерін колданыңыз немесе шкала бойынша саусақынзбен жылжымалы қозғалыс жасаңыз.
- FM және AM диапазондары арасында аудио үшін дисплейдің оң жағындағы радиостанция белгілесін басыңыз.

Барлық қолжетімді радиостанциялардың тізімін көрсету үшін дисплейдің оң жағындағы шолу белгілесін басыңыз. Сіз орналасқан жердегі қол жетімді радиостанциялар тізімін жаңарту үшін "Жаңарту" белгілесін түртіңіз.

Бағдарламаланған радиостанцияларды сақтау

Таңдаулы радиостанциялар туралы мәлімет экранында жоғарғы жағындағы арнайы аймақта сақталады.

AM және FM диапазондарының радиостанциялары: Ағымдағы станцияның таңдаулы ретінде сақтау үшін алдын ала орнату түймесін басып ұстап тұрыңыз. Таңдаулы станцияны таңдау үшін сақталған таңдаулыны түртіңіз.

Таңдаулы беттер арасында аудио : Сіз 3 таңдаулы бетке дейін сақтай аласыз және дисплейдің жоғарғы жағын сырғыту арқылы олардың арасында аудиа аласыз. Таңдаулы радиостанциялар тізімін көрсету үшін дисплейдің жоғарғы оң жақ бұрышындағы > басыңыз.

Радио сигналын қабылдау

Егер электромагниттік немесе статикалық радио хабар тарату кедерілері пайда болса, электрондық құрылғыларды ажыратыңыз.

FM

FM диапазонының сигналдарын жақсы қабылдау 16-дан 65 км-ге дейінгі қашықтықта қамтамасыз етіледі.

Радиоқабылдағышқа кедерілерді азайтуға арналған арнайы электронды сұлба салынғанына қарамастан, кішігірім кедерілер әлі де болуы мүмкін, әсіресе дыбыстарды басып, күшеттің ғимараттар мен төбелердің айналасында.

AM

Көптеген AM станцияларының қабылдау қашықтығы FM ауқымындағы радиостанцияларға қарағанда әлдеқайда улкен, әсіресе тунде. Қашықтық жоғарылаған сайын радиостанциялар бір-біріне кедері көлтіруі мүмкін. Кедерілер найзағай кезінде немесе электр желілерінің астында қозғалу кезінде де пайда болуы мүмкін.

АУДИОПЛЕЕРЛЕР

Кедергілер болса, бұл жағдайда радиостанциядагы жоғары жиіліктердің деңгейін төмendetіп көрініз.

Ұялы телефонды пайдалану

Статикалық радио кедергілерінің көзі ұялы телефон болуы мүмкін - кіріс және шығыс қоныраулар кезінде, аккумулятор батареясын зарядтау кезінде және тіпті телефон қосулы кезде. Бұл жағдайда ұялы телефонды ажырату немесе өшіріу қажет.

Жылжымайтын қадауышты антенна

Алу үшін тәбедегі антеннаны сағат тіліне қарсы бұраңыз. Орнату үшін антеннаны сағат тілі бойынша бұраңыз.

⚠ НАЗАР АУДАРЫҢЫЗ!

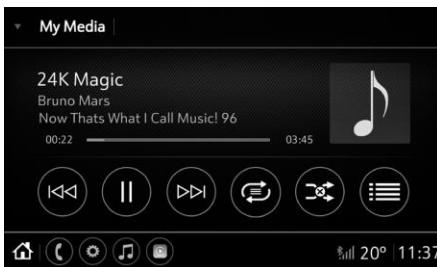
Төбесі төмен үй-жайға кірер алдында, антеннаны сындырып алmas үшін алып қойыңыз. Орнатылған антеннасы бар автоматты жуғышқа кірген кезде антеннаның немесе тәбе панелінің зақымдануы мүмкін. Автоматтық жуу орнына кірер алдында міндettі түрде антеннаны алып тастаңыз.

Тиісті қабылдау жағдайын қамтамасыз ету үшін антеннаны тік қалыпқа қойыңыз, толық тартып, реттеңіз.

USB-порты

Көлік орталық консольде eki USB портымен жабдықталуы мүмкін. Порттар деректердің беріліүін де, зарядтауды да жүзеге асырады. Кейбір комплектацияларда орталық консольдің артқы жағында тек зарядтауға арналған тағы eki USB порты болуы мүмкін.

USB-тасымалдағыштан ойнату

USB құрылғысын ойнату үшін:

1. USB құрылғысын қосыңыз.
2. Басты беттегі Audio (аудио) белгішесін түртіңіз.
3. Қол жетімді сигнал көздерінің тізімін көрсету үшін дисплейдің жоғары жағындағы түймесін ▼ басып, My Media тармағын таңдаңыз.

Белсенді USB құрылғысын ойнату кезінде келесі басқару түймелерін пайдаланызыңыз:

► : Белсенді медиа-көзді ойнату үшін түртіңіз.

|| : Белсенді медиа-көзді ойнатуды үакытта тоқтату үшін түртіңіз.

KK :

- Ағымдағы немесе алдыңғы композицияның басына өту үшін ақпараттық ойын-сауық жүйесінің дисплейіндегі осы белгішени түртіңіз.

- Ойын-сауық жүйесінің дисплейіндегі осы белгішени нұқыныз және композицияны артқа айналдыру үшін саусағындызы жіберменіз. Ойнату шкаласының жүгірткісін сүйреп апару арқылы композицияны қажетті жерге қайтаруға болады.

KK :

- Келесі композицияға өту үшін ақпараттық-ойын-сауық жүйесінің дисплейіндегі осы түймені басыңыз.

- Ақпараттық ойын-сауық жүйесінің дисплейіндегі осы белгішени нұқыныз және композицияны алға жылжыту үшін саусағындызы жіберменіз. Ойнату шкаласының жүгірткісін сүйреп апару арқылы композицияны қажетті жерге қайтаруға болады.

Shuffle (Кездейсоқ тәртіпте) : Музыкалық шығармалардың тәртібі кездейсоқ таңдалуы үшін кездейсоқ тәртіпте ойнату белгішесін тұртқіз.

Қайталап: Композицияны циклді бір реттік ойнату арасында аудыс үшін ілмек кескіні бар белгішени басыңыз. Арапастыру функциясы бір реттік ойнату режимінде колжетімді емес.

USB-тасымалдағышының қарau мәзірі

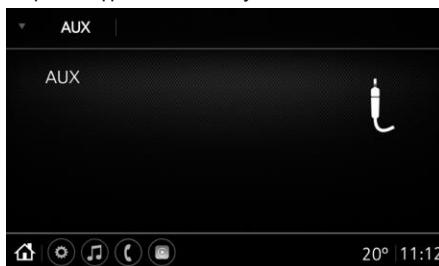

Мультимедиа файлдарының тізімін ашу үшін қарau түмесін басып, элементтердің біреуін таңдаңыз: My Device (менін құрылғым), Song (композициялар), Artist (орындаушылар), Album (альбомдар) немесе Genre (жанрлар).

Барлық санаттарда тізімді жоғары және төмен жылжыту сәйкес бағытты көрсететін көрсеткіні тұрту арқылы орындалады.

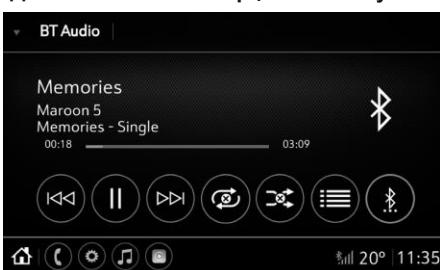
Қосымша желлік кіріс

Көліктің орталық консолінде қосымша желлік кіріс ағытпасы орналасқан. Бұл үяға iPod, смартфон немесе басқа сыртқы құрылғыны қосуға болады.

Бұл үя аудио шығыс емес. Құлаққапты қосалқы кіріс үясына қоспаңыз. Сыртқы құрылғыға жалғанған кабельдін, 3,5 мм ашасын қосалқы желлік кіріс үясына салыңыз. Құрылғы қосылған кезде жүйе автомобиль динамиктері арқылы құрылғыда сақталған жазбаларды ойната алады. Сыртқы құрылғы қосылған бірақ басқа сигнал көзі белсенді болса, дисплейдің жоғарғы ▼ жағындағы тармақты тұртіп, сол кезді белсенді ету үшін AUX таңдаңыз.

Дыбысты Bluetooth арқылы ойнату

Егер тиісті функция болса, жүлтталған құрылғыдан музыканы ойнату Bluetooth арқылы жүзеге асырылуы мүмкін.

Құрылғыны жүлттастыру бойынша нұсқауларды Bluetooth арнасы бөлімдерінен ⇒ 6-9 қаранды.

Дыбыс қаттылығы мен композицияларды таңдауды ақпараттық - ойын-сауық жүйесінің де, мобилді құрылғының да басқару элементтері арқылы басқаруға болады. Егер Bluetooth режимі таңдалса, бірақ дыбыс жоқ болса, мобилді құрылғыда да, ақпараттық-ойын-сауық жүйесінде де дыбыс деңгейн тексерініз.

Bluetooth арқылы ойнату үшін:

1. Құрылғының куатын қосыңыз және құрылғыны қосу үшін түфіндестіріңіз.

ТЕЛЕФОН

2. Жұптастыру орнатылғаннан кейін басты беттегі Audio (Аудио) түймесін түртіңіз, дисплейдің ▼ жоғарғы жағын түртіңіз де, қолжетімді сигнал көздері тізімінен BT Audio тармағын таңдаңыз. Bluetooth элементін тұрту кезінде қосылған құрылғының аудио ойнатқышында ойнатуды бастау мүмкін емес болуы мүмкін. Көлік орнында тұрған кезде мобильді құрылғыны пайдаланып ойнатуды бастаңыз.

Әр түрлі құрылғыларда ойнатуды бастау әртүрлі жолдармен жүзеге асырылады. Аудионы Bluetooth арқылы ойнатуды таңдаған кезде аудио жүйенің экранында «Кідіртілді» күйі көрсетілуі мүмкін. Ойнатуды бастау үшін құрылғыдағы ойнату түймесін басыңыз немесе ▶ дисплейдегі белгісесін түртіңіз.

- Ойнатуды басқару сипаттамасын жоғарыдағы USB порт белімін ⇨ 6-7 қараңыз. Нарықта әртүрлі бағдарламалық жасақтамасы бар көптеген Bluetooth құрылғылары болғандықтан, дисплейдегі ойнатуды басқару түймелері өшірілуі мүмкін. Барлық құрылғылар кездейсок және қайталанатын ойнату функцияларын қолдамайды.

Bluetooth құрылғыларын шолу мәзірі

Мультимедия файлдарының тізімі мәзірін ашу үшін дисплейдегі шолу белгісесін нұқтыңыз. Көрү функциясы Bluetooth құрылғысымен қолдау болған кезде қол жетімді болады.

Bluetooth құрылғыларын басқару

Bluetooth құрылғыларының тізімін ашу үшін дисплейдегі (Bluetooth) түймесін ⇨ басыңыз. Енді Bluetooth құрылғыларын қосуға, іске кірістіруге немесе ажыратуға болады.

Қосымша ақпаратты Bluetooth арнасы белімінен ⇨ 6-9 қараңыз.

Bluetooth арнасы

Bluetooth интерфейсі бар жүйе көптеген мобильді құрылғылармен байланыса алады, бұл мынадай мүмкіндіктер береді:

- Қолдың көмегінсіз қонырау шалу және қабылдау.
- Құрылғының мекенжай кітабын немесе контактілер тізімін көлікке беру.

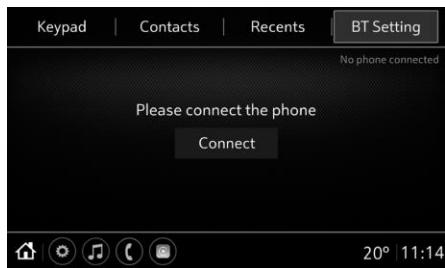
Алаңдататын факторларды азайту үшін, көлік жүргізуі бастамас бұрын, тұрақта тұрған көлікте келесі әрекеттерді орындаңыз:

- Мобильді құрылғының функцияларымен танысыңыз.
- Ақпараттық - ойын-сауық жүйесін басқару және пайдалану туралы ойланыңыз.
- Мобильді құрылғыларды көлікпен жұптастыруды орындаңыз. Жүйе мобильді құрылғылардың кейір үлгілерімен жұмыс істемеуі мүмкін. Осы белімдегі "Телефонды жұптау" белімін қараңыз.

Bluetooth жүйесі бар көліктерде Bluetooth қолдайтын және дауыстап байланыс асауға арналған бейіні бар ұялы телефоныңыз болса, дауыстап байланыс жасауға және қонырау қабылдауға болады. Жүйені басқару ақпараттық-ойын-сауық жүйесі арқылы жүзеге асырылады. Мобильді құрылғылардың барлығы дерлік барлық функцияларды қолдай бермейді және Bluetooth жүйесімен жұмыс істеуге қабілетті емес.

Телефонды қосу

Bluetooth-үйлесімді мобиЛЬДІ құрылғыны пайдаланбас бұрын, алдымен оны Bluetooth жүйесімен жүптастырып, содан кейін құрылғыны автомобилге қосу керек. Жүптастыру процедурасы тек бір рет орындалуы керек. Жүптастырылған құрылғы туралы ақпарат жүйенің жадынан жойылған жағдайдаған оны қайта орындау қажет болуы мүмкін.

2. Жүптастыру процесін бастамас бұрын, ұялы телефонда Bluetooth функциясының қосылғанына көз жеткізіңіз.

Негізгі бетте немесе дисплей экранының төмөнгі жағындағы құлақшалар науасында телефон белгісесін басыңыз. Дисплейдің жоғарғы жағындағы Bluetooth параметрлерінің қосымша бетін басыңыз.

Ешбір құрылғы қосылмаса, дисплейдің ортасында Connect (қосылу) пәрмені пайда болады.

Bluetooth-құрылғылардың тізіміне өту үшін Connect (қосылу) пәрменін басыңыз.

3. Connect Device (құрылғыны қосу) пәрменін басыңыз.

Телефонныңдағы Bluetooth-құрылғылардың тізімінен ақпараттық ойын-сауық жүйесінің дисплейінде көрсетілетін көлік атауын таңдаңыз. Жүптастыру процедурасын аяқтау үшін ақпараттық ойын-сауық жүйесі дисплейіндегі және ұялы телефондағы нұсқауларды орындаңыз.

4. Жүптастырылған телефон қосылған телефондар тізімінде көрсетіледі. Егер ұялы телефонда телефонның мекенжай кітабын қабылдауды немесе жүктеуді етінген сұрату берілсе, Accept

(қабылдау) немесе Allow (рұқсат ету) таңдаңыз. Егер мекенжай кітабын жүктеуге рұқсат етілмесе, ол қолжетімді болмайды.

Қосылған: Қосылған мобиЛЬДІ құрылғының аты көрсетіледі. Өшіргіңіз келетін мобиЛЬДІ құрылғының жаһындағы басыңыз. ⚡

Жүптастырылған: Жүптастырылған, бірақ қазіргі сәтте қосылмаган құрылғылардың тізімі көрсетіледі. Байланыс орнату үшін жүптастырылған құрылғылардың бірін тұрткіз.

Жойғыңыз келетін ұялы телефонның жаһындағы басыңыз. ⚡

Шығыс қоңырауы

Phone (телефон) бетінде Keypad (пернетақта), Contacts (контактілер) және Recents (журнал) қосымша бетін пайдаланып қоңырау шалуга болады.

Пернетақтадан нөмірді теру арқылы қонырау шалу

Теруді бастау үшін пернетақта көмегімен қажетті нөмірді енгізіңіз және ақпараттық ойын-сауық дисплейіндегі

📞 таңдаңыз.

Нөмірдің сандарын енгізген кезде жүйе сәйкес контактілердің тізімін көрсетеді.

Нәтижелер дисплейдің он жағында көрсетіледі. Қонырау шалу үшін олардың біреуін түртіңіз.

Контактілер тізімін және соңғы қоныраулар тізімін пайдаланып қонырау шалу

Bluetooth жүйесі телефон кітапшасы функциясын қолдайтын ұялы телефонда сақталған жеке байланыс ақпаратын пайдаланып телефон қонырауларын шалуға мүмкіндік береді. Ұялы телефонның бұл мүмкіндікті қолдайтынын тексерініз.

Contacts (контактілер) мәзірінде ұялы телефонның телефон кітапшасына қол жеткізуге болады.

Контактілер тізімінен іздеуді бірінші әріпі бойынша тізімнің оң жағындағы қажетті әріпті басу арқылы жасауга болады. Контактілер тізімін айналдыруға болады. Контакт туралы толық ақпаратты көрсету үшін контактінің атын таңдаңыз, одан кейін қонырауды бастау үшін нөмірді басыңыз.

Қосылған телефонның телефон кітабымен деректерді қайта синхрондау үшін Update Contacts (контактілер тізімін жаңарту) пәрменін таңдаңыз.

Recents (журнал) мәзірінде ұялы телефонның қоныраулар журналына қол жеткізуге болады. Қонырау шалғыныз келетін адамның атын немесе нөмірін түртіңіз.

Қонырауды қабылдау және қабылдамау

Қонырау түскендे ақпараттық ойын-сауық жүйесінің дыбысы өшіріледі, ал ақпараттық ойын-сауық жүйесінің дисплейінде кіріс қонырау туралы хабарлама көрсетіледі.

Қонырауды қабылдау немесе бас тарту үшін Answer (жаяуп беру) немесе Ignore (қабылдамау) түймесін басыңыз. Сондай-ақ руль дәнгелегіндегі түймелерді пайдаланып қонырауларға жаяуп беруге немесе қабылдамауға болады.

Қоңырау кезінде

Сіз қоңырау кезінде келесі әрекеттерді орындаі аласыз:

📞 : Қоңырауды аяқтау үшін басыңыз.

Add Call (екінші желіні қосу):

Екінші желіні қосу үшін басыңыз. **Дыбысты өшіру (Mute режимі):** Динамикті пайдаланып қоңырау шалу кезінде Mute (дыбысты өшіру) түймесін басу арқылы микрофонды өшіруге болады.

Микрофонды қайта қосу үшін түймені қайта басыңыз.

Телефон : Динамик арқылы қоңырау шалу кезінде Handset (телефон) түймесін басу арқылы қоңырауды телефонға аударуга болады. Телефон арқылы қоңырау шалу кезінде Handset (телефон) түймесін басу арқылы қоңырауды динамик арқылы сейлесу режиміне ауыстыруға болады.

Қоңырауды күттіру функциясын Bluetooth модулімен және ұялы байланыс операторымен жабдықталған ұялы телефон қолдауы керек.

Қоңырау кезінде екінші желіні қоссаныз немесе баска кіріс қоңырауна жауап берсөніз, қоңыраулар терезесінде екі қоңырау туралы ақпаратты көрсетіледі. Желілер арасында ауысу үшін күту режиміндегі қоңырау туралы ақпарат панелін түртініз.

Apple CarPlay

Егер Apple Car Play қолдауы автомобилдің комплектациясында көзделген болса, үйлесімді смартфон болған жағдайда осы функцияны пайдалануға болады. Бұл жағдайда Apple CarPlay белгішесі ақпараттық ойын-сауық жүйесі мәзірінің басты бетінде пайда болады. Телефоныңыздың экраны проекциялау функциясын қолданытынына көз жеткізіңіз.

Apple CarPlay пайдалану үшін:

1. Apple CarPlay пайдалану үшін ешқандай қосымшаны орнату қажет емес.
2. Деректерді беру үшін пайдаланылатын жүйенің USB жалғағышына салу арқылы iPhone-ды өз жиынтығына кіретін USB кабелінің көмегімен қосыңыз. Жұмыстың түрақтылығын қамтамасыз ету мақсатында құрылғыға дайындаушы қоса беретін USB-кабельді пайдалану

ұсынылады. Басқа өндірушілердің кабельдері жұмыс істемеуі мүмкін.

3. Apple CarPlay іске қосу үшін жүйенің басты бетіндегі Apple Carplay белгішесін басыңыз.

Басты бетке ғоралу үшін орталық консольдегі түймені басыңыз.

Функциялар құрамында өзгерістер болуы мүмкін. Автомобилінде Apple CarPlay баптауы туралы қосымша ақпарат алу үшін өз дилерінде хабарласыңыз.

Apple CarPlay стандартын Apple корпорациясы өзірлеген. Оны пайдалану келісім шарттары мен Apple құпиялылық саясатымен реттеледі. Apple CarPlay бойынша анықтама алу үшін www.apple.com/ios/carplay/ бетіне өтіңіз. Apple өз қызметтерін пайдалану шарттарын өзертегі немесе оларды уақытша тоқтатуы мүмкін.

БАПТАУЛАР

Баптаулар мәзірінің мазмұнын екі санатқа бөлуге болады. System (жүйе) немесе Vehicle (көлік) тармағын тұрту арқылы қажетті санатты таңдаңыз.

Дербестендіру мәзіріне кіру үшін:

1. Ақпараттық ойын-сауық жүйесінің мәзірінің басты бетіндегі «Баптаулар» белгішесін түртіңіз.
  2. Қолжетімді пункттер тізімін көрсете үшін қажетті санатты түртіңіз.
  3. Тұрту арқылы қажетті функцияны таңдаңыз.
- Көліктер әртүрлі елдерде әртүрлі конфигурациялармен сатылады, сондыктan мәзір тармақтары әртүрлі болуы мүмкін.

Жүйе

System	Vehicle
Tone	Customize
Time / Date	24-hour Format
Radio	Auto Sound Adjustment - On
Language	English
Bluetooth	Connected
Home Call Camera Settings Music	20° 11:30

Мәзір келесі элементтерден тұруы мүмкін:

Tone (тембр)

Жанасу нәтижесінде келесілердің көрсетілуі мүмкін:

- Эквалайзер: Ақпараттық-оыйн-сауық жүйесінің дисплейіндегі басқару элементтерін қолдана отырып, тәмен, жоғары және орта жиіліктерді баптау үшін басыңыз. Дыбыс параметрлерін таңдау үшін осы тармақты пайдаланыңыз: классика, джаз, поп-музыка, вокал, рок немесе жеке баптаулар.
- Алдыңғы/артқы және он/сол жақ динамиктердің теге-тендігі: ақпараттық-оыйн-сауық жүйесінің дисплейіндегі басқару элементтерін пайдаланып немесе айқасуды сүйреп апару арқылы баптауды орындау үшін түртіңіз.

Уақыты/құні

Сағатты баптау тәмендегі функциялардың көмегімен орындалады:

- 24-сағаттық пішім: уақытты көрсете пішімін баптау үшін басыңыз. «Қос» немесе «Өшір» тармағын тұрту арқылы қосыңыз немесе өшіріңіз.

Уақыт пен күнді қолмен баптау үшін ақпараттық ойын-сауық дисплейіндегі түймелерді пайдаланыңыз.

Радиоқабылдағыш

Жанасу нәтижесінде келесілердің көрсетілуі мүмкін:

- Auto Sound Adjustment (дыбыстық ойнату параметрлерін автоматты түрде баптау): бұл параметр дыбыс қаттылығының тәмен деңгейінде тәменгі жиіліктерді күштегүе мүмкіндік береді, бұл дыбыстық қанықтырақ етеді. «Өшіру» немесе «Қосу» тармағын түртіңіз.
- Speed Compensated Volume (жылдамдыққа байланысты дыбыс деңгейін автоматты түрде реттеу): Бұл функция автомобилдің жылдамдығына байланысты дыбыс деңгейін автоматты түрде реттеуге мүмкіндік береді.
- Off (өшіру), Low (тәменгі деңгей), Relatively Low (тәмен деңгей), Medium (орташа деңгей), Relatively High (жоғары деңгей) немесе High (жоғары деңгей) түймесін басыңыз.
- Chime (зуммер): бұл параметр зуммер сигналының дыбыс деңгейін реттеуге мүмкіндік береді. General (қалыпты) немесе High (жоғары) басыңыз.
- Қосылған кездегі максималды дыбыс деңгейі: Бұл функция қозғалтқышты іске қоскан кезде ақпараттық-оыйн-сауық жүйесі дыбысының ең қатты деңгейін орнатуға мүмкіндік береді. Іске қосу кезіндегі ең жоғары дыбыс деңгейі ақпараттық-оыйн-сауық дисплейіндегі басқару органдарын тұрту арқылы орнатылады.

Language (тіл)

Бұл параметр ақпараттық ойын-сауық жүйесі үшін интерфейс тілін таңдауға мүмкіндік береді.
«Тіл» түймесін басып, қажетті тілді таңдаңыз.

Bluetooth арнасы

Ұялы телефонға немесе мобилді құрылғыға қосылу, ұялы телефонды немесе мультимедиялық құрылғыны өшіру немесе жою үшін түртіңіз.

Дисплей

Жанасу нәтижесінде келесілердің көрсетілуі мүмкін:

- Артқы камера: Егер бұл функция көзделген болса, бұл пәрмен артқы көрініс камерасының параметрлерін баптауға мүмкіндік береді.

Ашық бастапқы коды бар лицензиялар

Жанасу нәтижесінде келесілерді көрсетуге болады:

- Ашық бастапқы коды бар лицензиялар:
Ақпараттық-оыйн-сауық жүйесі қолданатын ашық бастапқы коды бар бағдарламалық жасақтама тізімін көру үшін басыңыз.

Зауыттық параметрлерге қайтару

Жүйені зауыттық параметрлерге қайтару үшін осы пәрменді пайдаланыңыз.
Cancel (boldyrmay) немесе OK басыңыз.

Автокөлік

Бұл мәзір автомобильдің әртүрлі функцияларын реттеуге мүмкіндік береді.
Қаранды: Жеке баптауларды сақтау ⇔ 4-15.

7

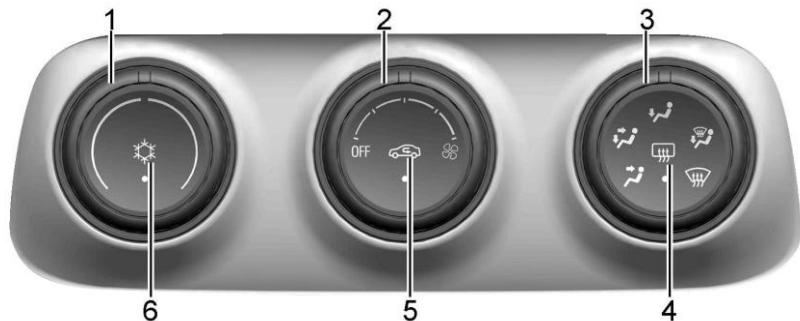
КЛИМАТ-БАҚЫЛАУДЫ БАСҚАРУ ОРГАНДАРЫ

-
- КЛИМАТ-БАҚЫЛАУ ЖҮЙЕЛЕРІ 7-2
  - ТЕХНИКАЛЫҚ ҚЫЗМЕТ КӨРСЕТУ 7-4
  - ЖЕЛДЕТКІШ ТОРЛАРЫ 7-3

7-2 КЛИМАТ-БАҚЫЛАУДЫ БАСҚАРУ ОРГАНДАРЫ

КЛИМАТ-БАҚЫЛАУ ЖҮЙЕЛЕРИ

Бұл жүйенің көмегімен автомобильдің жылдыту, салқындау және желдету жүйелері басқарылады.

1. Жүргізуі мен жолаушы аймағындағы температураны реттеу тұтқалары
2. Желдеткішті басқару иінтірері
3. Ауаның таралу режимдерін басқару
4. Артық әйнектің булануын көтіру күрылғысы
5. Ауаны қайта айналдыру режимі
6. Салқындау режимі

Қол режимінде басқару Желдеткішті басқару иінтірері: Желдеткіштің жылдамдығын арттыру немесе азайту үшін иінтіректі сағат тілі бойынша немесе сағат тіліне қарсы бұраңыз. Желдеткішті өшіру үшін тұтқаны сағат тіліне қарсы тірелгендегейін бұраңыз.

Жүргізуі мен жолаушы аймағына арналған температура тұтқалары: Температураны арттыру және азайту үшін бұл тұтқаны тиисінше сағат тілімен немесе сағат тіліне қарсы бұраңыз.

Ауа тарату режимдерін басқару: Ауа ағынын тарату режимін өзгерту үшін , ,

немесе , түймесін басыңыз.

: Ауа ағыны аспаптар панеліндегі каналдар арқылы өтеді.

: Ауа ағыны аспап панеліндегі шүмектерге және аяққа арналған наушаларға бағытталады.

: Ауа ағыны аяққа арналған наушаларға бағытталады.

: Бұл режимде әйнектің қатаюы жойылады. Ауа ағыны жел әйнегін үрлеуге арналған шүмектерге және аяққа арналған наушаларға бағытталады.

: Бұл режимде жел әйнегінің булануын немесе мұздануын анағұрлым тезірек жою қамтамасыз етіледі. Ауа ағыны жел әйнегін үрлеу шүмегіне бағытталады.

Оңтайлы нәтижеге қол жеткізу үшін, қырауды кетіру режимін қоспас бұрын, жел әйнегінен қар мен мұзды тазарту керек.

: Салқындау режимін қосу үшін түймені басыңыз.

Қосылу перненің жануымен расталады. Салқындау қозғалтыш пен желдеткіш қосулы болғандағанда жұмыс істейді.

Салқындау режимін өшіру үшін түймені қайта басыңыз.

Салқындау немесе құрғату қажет болмаса, отынды үнемдеу үшін салқындау жүйесін өшіріңіз. Кондиционер

ЖЕЛДЕТКІШ ТОРЛАРЫ

жұмысы қозғалтқыштың автоматты іске қосылу және тоқтау жүйесінің жұмысына кедергі келтіруі мүмкін.

 : Қайта айналуды қосу үшін басыңыз. Бұл жағдайда индикатор жануы керек. Қайта өңдеу режимі салондағы ауаны тезірек салқыннатуға, сонымен қатар газдар мен жағымсыз істердің сырттан енүіне жол бермейді.

Бұл функцияны салқын немесе сұзық ауа райында пайдалану жел мен басқа көзілдіріктердің тұманына әкелуі мүмкін. Жел мен қалған әйнектерді тұманнын тазартуды жөнілдету үшін қайта өңдеуді өшіріңіз.

 : Артқы әйнектің булануға қарсы жүйесін қосу немесе өшіру үшін басыңыз. Пернедеги индикатордың жануы артқы терезенің буланың кетіру режими қосулы екенин көрсете. Артқы терезенің булануға қарсы жүйесі тұтану қосулы кезде ғана жұмыс істейді. Тұтандыру тетігі ACC/ACCESSORY (қосалқы жабдық) күйіне ауыстырылғанда, булануға қарсы жүйе өшеді.

▲ НАЗАР АУДАРЫҢЫЗ!

Алдыңғы әйнектің және артқы көрініс айналарының ішкі бетіндегі мұздануды немесе басқа түзілімдерді ұстаралып немесе өткір жиектері бар басқа заттармен тазартуға тырыспаңыз. Бұл артқы әйнекке орнатылған әйнек жылдықтыштың торына немесе радио антеннасына зақым келтіруі мүмкін, бұл радио сигналының қабылдау сапасына әсер етеді. Бұл жағдайда жөндеу кепілдік болып табылмайды.

Ауа ағынының бағытын өзгерту үшін сырғытпаниң көмегімен желдеткіш шүмектері қалқалақштарының қалпын реттеніз.

Пайдалану бойынша көңестер

- Мүмкіндігінше жүйенің тиімді жұмыс істейуін қамтамасыз ету үшін салтамаларды ашық ұстаныз.
- Салонда тиімді ауа айналымына кедергі келтірмеу үшін орындықтардың астындағы кеңістікті жаппаңыз.
- Көрінуді жақсарту және көліктің салонына енетін ылғалды азайту үшін капоттағы қарды тазалаңыз, бұл үзақ уақыт бойы жүйенің өнімді жұмыс істейін жақсартады.

ТЕХНИКАЛЫҚ ҚЫЗМЕТ КӨРСЕТУ

- GM компаниясы мақулдамаған капот шағылдырғыштарын пайдалану жүйенің жұмысына теріс әсер етуі мүмкін.
- Желдету жүйесінің шүмектеріне қосымша құрылыштар орнатпаңыз, ейткени бұл аяу ағынына кедері көлтіруі мүмкін және шүмектердің бұзылуына әкелуі мүмкін.

Кондиционердің қалыпты жұмысы

Бұл сүзгі сырттан сорылатын ауаны салонға кіrmес бұрын шаңнан, тозаңнан және басқа да қалқыма белшектерден тазалауға мүмкіндік береді. Бұл сүзгіні қалыпты жоспарланған техникалық қызмет көрсетудің белгілі ретінде ауыстырып отыру керек ("Техникалық қызмет көрсету кестесі" кітапшасын қарандыз). Аяу сүзгісін ауыстыру үшін қызмет көрсету орталығына жүргініз.

Қызмет көрсету

Барлық автомобилдердің капотының астында толтырылған тоназатқыш агент түрі көрсетілген жапсырма бар.

Аяу кондиционерлеу жүйесіне техникалық қызмет көрсетуді тек білікті, арнайы дайындықтан өткен адам жүзеге асыруы тиіс. Кондиционерлеу жүйесінің буландырғышын жәndeуге немесе оны есептен шығарылған автомобильден алынған басқасына ауыстыруға тыйым салынады. Жұмыстың сенімділігі мен қауіпсіздігін қамтамасыз ету үшін ауыстыру үшін тек жаңа буландырғышты пайдалану керек.

Жүйеге қызмет көрсету кезінде салқындақтыш агентті ол үшін арнайы жабдықты қолдана отырып, арнайы контейнерлерге төгу керек. Салқындақтышты атмосфераға булаңып ұшуы мүмкін ыдысқа төгу табиғатқа зиян келтіреді және адамдарға қауіп төндіреді,

ейткені ол тыныс алу органдарына түсіп, өртке, қүйікке себеп болуы немесе денсаулыққа басқа да зиян келтіруі мүмкін. Кондиционерге мерзімді техникалық қызмет көрсету қажет. Техникалық қызмет жөнінде диперге хабарласыңыз.

8

АВТОКӨЛІКТІ ЖҮРГІЗУ ЖӘНЕ БАСҚАРУ

• ЖҮРГІЗУШІГЕ АРНАЛҒАН КЕҢЕСТЕР	8-2
• ІСКЕ ҚОСУ ЖӘНЕ ПАЙДАЛАНУ.....	8-7
• ПАЙДАЛАНЫЛҒАН ГАЗДАР.....	8-13
• АВТОМАТТЫ БЕРІЛІС ҚОРАБЫ.....	8-14
• ТЕЖЕУ ЖҮЙЕСІ.....	8-17
• АСПА ҚАТТЫЛЫҒЫН РЕТТЕУ ЖҮЙЕСІ.....	8-19
• ЖҮРГІЗУШІГЕ КӨМЕК КӨРСЕТУ ЖҮЙЕЛЕРІ.....	8-21
• ОТЫН.....	8-23
• АВТОМОБИЛЬ ДИЗАЙНЫН ӨЗГЕРТУ ЖӘНЕ ОРНАТУ ҚОСЫМША ЖАБДЫҚ.....	8-25
• ЕСКЕРТПЕ.....	8-26

ЖҮРГІЗУШІГЕ АРНАЛҒАН КЕҢЕСТЕР

Көлік жүргізу кезіндегі алаңдаушылық
Көлік жүргізу кезінде ағымдағы тапсырмалардан көнілді аудару әртурлі формаларда көріні мүмкін.

Ақыл-ойды басшылықта алының және басқа ерекеттердің Сіздің назарыңызды жолдан бұрып әкетуіне жол берменіз.

Көптеген жергілікті әкімшіліктер жүргізушінің назарын аударуға қатысты арнағы ережелер шығарады. Сіздің аймағыңызда әрекет ететін ережелермен мұжият танысыңыз.

Зейінсіз жүргізуі болдырмас үшін жолды қадағалаңыз, қолыңызды рөл дәнгелегіне қойыңыз және көлік жүргізуге назар аударыңыз.

• Жолдағы жағдайды анықтау үшін телефонды пайдаланбаңыз. Қажетті қоныраупар жасау немесе қабылдау үшін динамикті пайдаланыңыз.

• Жолға мұжият қараңыз. Телефоннан және басқа электрондық құрылғылардан ақпаратты оқымаңыз, жазбаңыз немесе көрменіз.

• Алдыңғы жолаушының отырғышын ықтимал алаңдаушылық факторы ретінде қарастырыңыз

• Көлік жүргізу алдында таңдаулы радиостанцияларды бағдарламалай, климаттық бақылауды орнаты, орындықтарды реттеу сияқты автомобилдің функцияларын мұжият зерттеңіз. Сапарға шығар алдында сапар туралы барлық ақпаратты

қандай да бір навигациялық құрылғыға енгізіп қойыңыз.

- Құлап қалған заттарды іздеуді автомобиль тоқтағанға дейін қалдырыңыз.
- Балаларға көніл бөлу үшін көлікті тоқтатыңыз.
- Жануарларды қолайлы контейнерлерде ұстаңыз немесе шектегіштерді қолданыңыз.
- Көлік жүргізу кезінде жолаушылармен де, ұялы телефонмен де қатты сөйлесуден аулақ болыңыз.

▲ ЕСКЕРТУ!

Егер сіз тым ұзақ немесе тым жиі жолдан алыстасаңыз, бұл соқтығысуға, демек жарақат алуға немесе тіпті өлімге әкелуі мүмкін. Жолға назар аударыңыз.

Бұл жүйені пайдалану (егер жиынтықта көзделіген болса), әсіресе ұялы телефонды қосу және пайдалану туралы толық ақпаратты "Ақпараттық ойын-сауық жүйесі" бөлімінен қараңыз.

Қауіпсіз пайдалану негіздері бөлімін қараңыз

Көлікті зейінді жүргізу қағидасы "күтпеген жағдайларға үнемі дайын болуды" білдіреді. Бұндай тәсілдің қажетті шарты қауіпсіздік белдіктерін пайдалану болып табылады. Қараңыз: Қауіпсіздік белдіктері ⇒ 2-5.

• Зейінді жүргізуі жол қозғалысының басқа қатысушылары (жаяу жүргіншілер, велосипедшілер және басқа көлік қурапдарының жүргізушілері) алаңасарлық танытып, қателіктер жіберуі мүмкін деген болжамға негізделуі керек.

• Алда келе жатқан көлік қурапына дейінгі қашықтықта сақтаңыз.

• Көлікті басқару процесінде алаңдамаңыз.

Көлік жүргізу

Текеу, рөлдік басқару және үдеу қозғалыс барысында көлікті басқарудың маңызды факторлары болып табылады.

Текеу

Текеу процесі шешім қабылдау уақыты мен реакция уақытын қамтиды. Жасырын фаза - бұл жүргізуігө жағдайды түсінуге және басқышты басу туралы шешім қабылдауға қажетті уақыт.

Мотор фазасы - бұл іс-әрекеттің нақты орындалу кезеңі.

Жүргізуіші реакциясындағы мотор фазасының орташа ұзақтығы шамамен секундтың төрттөн үшін құрайды. Осы уақыт ішінде 100 км/сағ (60 миль) жылдамдықпен келе жатқан көлік 20 м (66 фут) жүреді, бұл апарттық жағдайда ете ұзақ қашықтық болып көрінүй мүмкін. Есте сақтауыңыз керек болатын тәжелуге қатысты пайдалы ұсыныстар:

- Алда келе жатқан көлік құралына дейінгі қашықтықты сақтаңыз.
- Қажетсіз кенеттен тәжелуден аулақ болыныз.
- Машина ағынымен бірдей жылдамдықты сақтаңыз.

Егер қозғалыс кезінде қозғалтқыш кенеттен тоқтап қалса, тәжегіш басқышты әдептегідей қысу керек. Басқышты бірнеше рет қысып, босатпаңыз. Егер осылай іsteу керек болса, басудың арналған басқышы болады қын. Егер қозғалтқыш тоқтап қалса, тәжегіш қүшеттікіш кейір өнімділікті сақтайды, алайда тәжегіш педальды басқаннан кейін жоғалады. Вакумдық қүшеттікіш жұмысын тоқтатқаннан кейін, машинаны тәжеу үшін көп уақыт пен күш қажет болады.

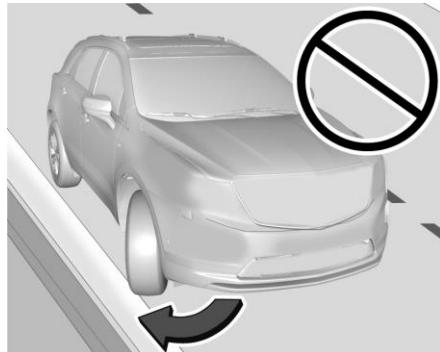
Рөлдік басқару

Электр қүшеттікіш бар рөлдік басқару жүйесі

▲ НАЗАР АУДАРЫҢЫЗ!

Рөлдік басқару жүйесіне зақым келтірмеу үшін 3 км/сағ (1 миль/сағ) жогары жылдамдықпен жол жиектерін, тұрақ бөгеттерін немесе ұқсас кедергілерді басып өтпеніз. Жолақты бөлгіштер және жасанды ойлы-қырлы жолдар сияқты басқа да кедергілерден өтіп бара жатқанда сақ болыныз.

Автомобилді пайдалану ережелерін бұзудан туындаған зақымданулар кепілдікті жөндеуге жатпайды.

Автокөлік рөлдік басқаруды электр қүшеттікішпен жабдықталған. Онда гидрокүшеттікіш сұйықтыны пайдаланылмайды. Тұрақты қызмет көрсету қажет емес.

Егер рөлдік қүшеттікіш жүйенің дұрыс жұмыс істемеуі нәтижесінде жұмысын тоқтатса, онда көлік жүргізу жалғасады, бірақ көп күш қажет болады.

Егер рөлдік басқаруды қүшеттікіш қозғалыссыз көлікте ұзақ уақыт бойы пайдаланылатын болса, қүшею азауы мүмкін. Егер рөл дәңгелегін тірелгенше дейін бұрып, ұзақ уақыт осы күйде үстап тұрсаңыз, қүшею әсері төмөндеуі мүмкін. Қүшеттікіштің қалыпты жұмысы салқындағаннан кейін қалпына келеді.

8-4 АВТОКӨЛІКТІ ЖҮРГІЗУ ЖӘНЕ БАСҚАРУ

Ақау пайда болған жағдайда дилеріне.

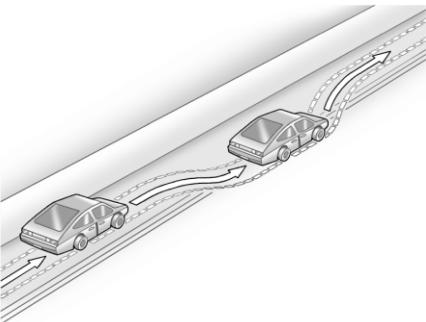
Бұрылыштарды орындау бойынша ұсыныстар

- Бұрылыштарды қолайлы жылдамдықта орындаңыз.
- Бұрылышқа кіреп алдында жылдамдықты төмendetініз.
- Айналдыру процесінде тұрақты жылдамдықты сақтаңыз.
- Көліктің бұрылыштан шығуын күтіңіз, содан кейін ғана түзу сзызықпен жүру үшін жұмсақ үдеуді бастаңыз.

Апattyқ жағдайда басқару

- Оның сыртында кедергілерді айналып ету оның алдындағы тәжелуден ғері тиімді болуы мүмкін.
- Егер сіз рөл дәңгелегін екі жағынан екі қолыңызбен ұстасаңыз, онда бұл қолыңызды шешпестен оны 180 градусқа бұруға мүмкіндік береді.
- Құлыпқа қарсы тәжеу жүйесі (ABS) тәжеу кезінде көлік жүргізуге мүмкіндік береді.

Жол жиегінен көлік жүретін бөлікке қайту

Жолда журу кезінде автомобилдің оң жақ дәңгелектері кенептен жол жиегіне қарай жүре алады.

Келесі ұсыныстарға сәйкес әрекет етіңіз:

1. Үдеткіш педальды аздалап босатыңыз, егер жолда кедергілер болмаса, рөл дәңгелегінің кемегімен көлікті донғалақтардың арасында болатындей етіп шыгарыңыз.
2. Рөл дәңгелегін толық бұрылыштың сезізден бір бөлігіне бұраның, сонда оң жақ алдыңғы донғалақ жолдың жиегіне тиіп кетеді.
3. Рөл дәңгелегін тік бұрышты қозғалыс күйіне қайтарыңыз.

Ылғалды жолмен журу

Жаңбыр мен дымқыл жол жамылғысы автомобиль донғалақтарының жолға адгезиясының төмендеуіне әкелуі мүмкін, сондықтан тәжеу қашықтыбы мен үдеу уақытын арттырады. Мұндай жағдайларда қозғалыс жылдамдығын азайту, үлкен және терең шалшықтар немесе жылғалар арқылы жүрдегендегі аулақ болу керек.

▲ ЕСКЕРТУ!

Тежегіш дискілердің сулануы апатқа әкелуі мүмкін. Авариялық тәжеу жағдайларында олар жеткілікті тиімділікте қамтамасыз етпейді, соның нәтижесінде автомобиль бір жаққа ауып кетуі мүмкін. Бұл басқарудың жоғалуына әкелуі мүмкін.

Үлкен шұңқырдан өткеннен кейін немесе көлік жуу орынан шыққаннан кейін дискілерді кептіру және тежегіш механизмдерінің қалыпты жұмысын қалпына келтіру үшін тежегіш педальды бірнеше рет аздалап сығып алу керек.

Су ағындары автомобиль қозғалысына қарсы айтартылтай күш жасай алады.

Су ағыны арқылы өткен кезде көлік кетуі мүмкін. Бұндай жағдай орын алса, сіз салондағы адамдармен бірге суға батып кетуіңіз мүмкін. Автомобиль инспекциясының ескертуперін елеусіз қалдырмаңыз және су кедергілерін кесіп өткенде аса сақ болыңыз.

Аквапланинг

Аквапланинг қауіп төндіреді. Жол беті мен Шина арасындағы су пленкасы іліністің толық жоғалуына әкеледі. Акважоспарлану есепі келік сұлы жолмен әжептеуір жогары жылдамдықпен қозгалған жағдайда пайда болады. Акважоспарлану жағдайында автомобиль донғалақтары жолмен байланысын іс жүзінде толығымен жоғалтады. Бұл құбылыстан өзінізді қорғауға мүмкіндік беретін қаттаң ережелер жоқ. Ең жақсы кеңес – егер сіз дымқыл жолмен жүрсөніз, жылдамдықты бәсендетеу.

Жаңбыр кезінде көлік жүргізу бойынша басқа ұсыныстар

Жылдамдықты төмendetуден басқа, дымқыл жолда сіз келесі ұсыныстарды пайдалана аласыз:

- Алда келе жатқан көлік құралына дейінгі қашықтықты арттырыңыз.
- Басып озу кезінде ерекше сақ болыңыз.
- Шыны тазалағыштардың дұрыс жұмысы істеуін қадағалаңыз.
- Жұғыш багында әрдайым жеткілікті сұйықтық бар екенине көз жеткізіңіз.
- Шина протекторының тозуы рұқсат етілген шектен аспайтынына көз жеткізіңіз.

Tau жолдармен қозғалу

Егер автокөлік таулы немесе жотапы жерлерде жиі пайдаланылса, оның жұмысын өте мүқият бақылау керек. Пайдалану сұйықтықтарының деңгейін, шиналар протекторының жай-күйін және тежегіш қалыптарының тозуын үнемі тексеріп отыру қажет. Еніспен төмен тұсу барысында тежегіш жүйесін қажетсіз қолданбауга тырысыныз. Көліктің жылдамдығын бәсендетеу үшін анағұрлым төмөнгі беріліске ауысуга болады.

▲ ҚАУІП!

Анағұрлым төмен беріліске ауыспасаңыз, тежегіштер қатты қызып, тиімділігін жоғалтуы мүмкін. Ұзак, тік еніспен төмен қарай қозғалу кезінде қозғалтқышпен тежеуге көмектесу үшін анағұрлым төмен беріліске ауысыныз.

Бейтарап беріліс күйінде немесе тұтану өшірүлі күйде жүру өте қауіпті. Нәтижесінде тежегіш жүйесіне түсетін жүктеме артады.

Ол қызып кетеді де, тиімділігін жоғалтады. Еніс бойынша қозғалғанда, оталдыруды қосулы ұстаңыз және қолайлы берілісті орнатыңыз.

Таулы жолдарда арнайы белгілер кездесуі мүмкін.

Мысалдар: ұзын еңіс, басып озуға тайым салынған аймақ, жартастың құлау аймағы, бұралан жол.

Сақ болыңыз және сәйкес әрекет етіңіз.

Қыста жүргізу қар мен мұзда қозғалыс

Шиналар мен жол арасындағы қар немесе мұз тартылыс күші мен шинаның жол жабынымен ілінісүін төмendetеді, сондықтан көлікті абайлап жүргізіңіз. Ылғал мұз шамамен 0 °C (32 °F) температурада, қар жауған кезде пайда болуы мүмкін.

Ылғал мұзда немесе қар аралас жаңбыр кезінде жүрдеден аулақ болыңыз. Жолдар тазаланғанша күтіңіз.

Тайға жолда автокөлік жүргізу кезінде:

- Баяу үдетіңіз. Тының тез үдеу донғалақтардың сырғып кетуіне әкеледі, бұл шиналардың астындағы бетін тегістейді.
- Тартым күшін басқару жүйесін қосыңыз. Қараныз: Тартым күшін басқару жүйесі / Электрондық динамикалық тұрақтандыру жүйесі ⇨8-19.

8-6 АВТОКӨЛІКТІ ЖҮРГІЗУ ЖӘНЕ БАСҚАРУ

- Бұғатталуға қарсы тәжеке жүйесі (ABS) кенет тоқтау кезінде көліктің тұрақтылығын арттырады, бірақ тәжеудің көлік құргақ асфальтпен жүргендегіге қарағанда ертерек бастау керек. Қараныз: Бұғатталуға қарсы тәжеке жүйесі (ABS) ⇨ 8-17.
- Алда келе жатқан көлік құралына қашықтықты арттырыңыз және тайғақ жерлерді қадағалаңыз. Көленкелі жерлерде таза жолда да мұз болуы мүмкін. Бұрылыштар мен еткелдерде, тіпті іргелес үчаскелерде болмаса да, мұз болуы мүмкін. Мұз үстімен қозғалыс кезінде бағыттың күрт өзгеруіне және тежелуге жол берменіз.

Боран

Көлікті қауіпсіз жерде тоқтатып, апат сигналын беріңіз. Егер көмек өте жақын жерде болмаса, көліктен шықпаңыз.

Апат сигналын беру және салондағы барлық адамдардың қауіпсіздігін қамтамасыз ету үшін:

- Апattyқ дәбылдағышты қосыңыз.
- Сыртқы артқы көрініс айнасына қызыл матаның бір бөлігін байлаңыз.

▲ ЕСКЕРТУ!

Қар алады гол көрсетілсе, бітірушінің жазба құбыр көлік. Бұл жағдайда пайдаланылған газдар салонға ене бастайды. Пайдаланылған газдарда түсі мен иісі жок кеміртегі тотығы (CO) бар. Бұл газды жұту естен тануға және тілті өлімге әкелуі мүмкін.

Егер автокөлік қарда тұрып қалса:

- Көліктің түбін қардан тазалаңыз, әсіресе егер ол газ шығатын тұтқіті бітеп тастаса.
- Салонға таза ауанын келуін қамтамасыз ету үшін автомобильдің ық жағындағы терезені шамамен 5 см (2 дюйм) ашыңыз.
- Аспалтар тақтасындағы немесе оның астындағы желдету саңылаупарының жапқыштарын толығымен ашыңыз.
- Климатты басқару жүйесін ауаны қайта айналдыру режиміне қойыңыз және желдеткіштің максималды айналу жылдамдығын орнатыңыз. Қараныз: "Климатты бақылау жүйелері".

CO туралы толығырақ ақпаратты Пайдаланылған газдар ⇨ 8-13 бөлімінен қараныз.

Жанармай үнемдеу үшін көлікті жылыту үшін қозғалтқышты қысқа уақытқа аралықтарына іске қосыңыз, содан кейін қозғалтқышты өшіріп, терезені ішінара жабыңыз. Физикалық жаттығулар да жылынуға көмектеседі.

Егер сіз көмектің тез келуін күтпесеңіз, қозғалтқыш қосулы кезде, қозғалтқышты бо жүріс айналымдарынан жоғары көтеру үшін акселератор басқышын аздал басыңыраңыз. Бұл қозғалтқышты бұдан әрі іске қосу және бас жарықтандыру арқылы кемек сигналын беру үшін қажет болатын аккумулятор зарядын ұстап қалуға көмектеседі. Отынды үнемдеу үшін бұл тәсілді мүмкіндігінше аз қолданыңыз.

Егер автокөлік батып қалса

Егер көлік тартым құшын бақылау жүйесімен жабдықталған болса, көптеген жағдайларда ол кептеліп қалған көлікті шығаруға көмектеседі. Егер сіз доңғалақтардың ілінісуі арқылы шығу үшін тыым қатты тұрып қалсаныз, тайғанақтауға қарсы жүйені өшіріп, көлікті тербеліп шығарып көріңіз.

Көлік кептеліп қалса, дөңгелектердің жоғары жылдамдықпен бос айналуына жол берменіз. Кептеліп қалған көлікті орнынан жылжыту үшін ыргалу әдісін қолдануға болады, алайда сақ болыңыз.

ІСКЕ ҚОСУ ЖӘНЕ ПАЙДАЛАНУ**⚠ ҚАУІП!**

Донғалақтардың жоғары жылдамдықта бос айналуы шиналардың жарылуына және жүргізуі мен касындағы адамдардың жаракат алуына әкелуі мүмкін. Беріліс қорабы және көліктің басқа бөліктері қызып кетуі мүмкін. Көлік кептепіл қалса, донғалақтарды мүмкіндігінше азырақ айналдырыңыз. Спидометр бойынша жылдамдықты 55 км/сағ асырмаңыз.

Ескертпе

Донғалақтардың бос айналуы көлік тетіктерінің және шиналардың бұзылуына әкелуі мүмкін.

Донғалақтар жоғары жылдамдықпен айналған кезде алдыңғы немесе артқы беріліске ауысу БАҚ сынуына алып келуі мүмкін.

Көлікті «тербету» арқылы шығару

Кептепіл қалған көлікті босатудың бір жолы – «тербету». Жүргізуінің әрекет ету тәртібі:

1. Алдыңыз донғалақтардың айналасын тазалау үшін рөлді солға және онға бұраңыз.

2. Тартым қүшін басқару жүйесін және динамикалық тұрақтандыру жүйесін өшіріңіз. Қараңыз: Тартым қүшін басқару жүйесі/Электрондық динамикалық тұрақтандыру жүйесі ⇔ 8-19.

3. Донғалақтарды мүмкіндігінше азырақ бос айналдыруға тырысып, артқы жүріс пен алға жүріс берілісі арасында ауысып отырыңыз. Беріліс қорабы бөліктегін тозуын болдырмау үшін берілістерді ауыстырмас бұрын донғалақтар тоқтағанша күтіңіз.

4. Берілістерді ауыстырган кезде акселератор басқысын босатыңыз және қажетті берілісті қосқаннан кейін оны аздап басыңыраңыз.

Алдыңғы және артқы жүріс берілістерін сәл акселератор басқысын басу арқылы кезек-кезек қосу сізге шығуға көмектесетін көліктің ырғалуына әкеледі.

5. Егер бірнеше әрекеттен кейін көлікті шығарып алу мүмкін болмаса, тіркең сүйреуге жүгінү керек болады.

Жаңа көлікті жүргізіп сыйнау

Жоғары тұтынымдық сипаттамаларын сактау, сондай-ақ көлік құралының қызмет ету мерзімін ұзарту үшін алғашқы бірнеше жүз километрде мына ұсыныстарды орындаңыз:

- Газ толық ашулы қүйде кенет старттардан аулақ болыңыз.
- Қозғалтқыштың шектен тыс жоғары айналымда жұмыс істеуіне жол берменіз.
- Төтенше жағдайлардан басқа, кенеттен тоқтаудан аулақ болыңыз. Бұл талапты сактау тежегіштерді дұрыс іске кірістіру үшін қажет.
- Қозғалтқыштың закымдалуын болдырмау үшін және отынды үнемдеу үшін жүрісті күрт бастаудан, жылдамдатудан және жоғары жылдамдықта ұзақ жүруден аулақ болыңыз.
- Төмен берілісте толық газбен ұдетуден аулақ болыңыз.
- Басқа автокөліктерді тіркең сүйреуге болмайды.

Тұтану құлпындағы кілттің қалпы

Автомобиль электронды тұтану құлпының жабдықталған, ол үшін кілт пайдаланылмайды, ал іске қосу батырманың көмегімен жүзеге асырылады.

RKE жүйесінің қашықтан басқару жүйесінің радиосалыншағы жұмыс істеуі үшін автомобильдің ішінде болуы керек. Егер түйменің көмегімен іске қосу жұмыс істемесе, көлік күшті радиодабыл шыгаратын және басқару жүйесінің электрондық жүйесінің жұмысында кедерігүйде болуы мүмкін. Қараңыз: Құлпындарды қашықтықтан басқару жүйесінің жұмысы (кілтсіз кіру) $\Rightarrow$ 1-2.

БАҚ селекторы тетікін R (тұрақ) күйінен шығару үшін тұтану қосқышы ON күйінде немесе сервистік режимде болуы керек және тежегіш басқысы басулы болуы керек.

Қозғалтыштың тоқтауы/ БҮФАТТАУ /ӨШІРУ (индикатор жаңбайды): Көлікті тоқтатқаннан кейін қозғалтышты өшіру үшін ENGINE START / STOP түймесін бір рет басыңыз.

Егер БАҚ селекторы R (Тұрақ) күйінде болса, онда тұтану өshedі, ал резервтік қуат модулі (RAP) жұмысын жалғастырады. Қараңыз: Резервтік қуат модулу $\Rightarrow$ 8-11.

Егер берілі қорабының селекторы R (тұрақ) күйінде болмаса, онда оталдыры ACC/ACCESSORY (ҚОСАЛҚЫ ЖАБДЫҚ) режиміне оралады, ал жүргізушінің акпараттық орталығы дисплейінде (DIC) ТҰРАҚ БЕРІЛІСІН ҚОСЫҢЫЗ хабары көрінеді.

Егер БАҚ селекторы R (Тұрақ) күйіне ауыстырылса, тұтану өshedі.

Көлік қозғалысы кезінде қозғалтышты өшірменіз. Бұл жағдайда тежегіш және рөлдік күшеттікштер, сондай-ақ үрленетін қауіпсіздік жастықшалары жүйесі жұмысын тоқтатады.

Егер авариялық жағдайда автомобильді ажырату қажет болса:

1. Айтартықтай және тұрақты құш қолданып, тежегіш педальды қысыңыз. Тежегіш басқыны қатарынан бірнеше рет басып, босатпаңыз. Бұл вакумдық күшеттікші камерасында сейілудің жоғалына әкелуі мүмкін, нәтижесінде тежегіш басқысын басу үшін көп құш қажет болады.

2. N берілісіне ауысыңыз (бейтарап). Мұны тұрақ қозғалыс кезінде жасауға болады. N берілісіне (бейтарап) ауысқаннан кейін, тежегіш басқысын құшпен сыйып, көлікті қауіпсіз жерге бағыттаңыз.

3. Толық тоқтағанша күтіңіз және тұрақ тежегішін басыңыз.

4. Селектор тұтқасын R (тұрақ) күйіне ауыстырыңыз және тұтануды өшіріңіз. Тұтануды өшіру үшін БАҚ селекторы R (тұрақ) күйінде болуы керек.

▲ ЕСКЕРТУ!

Көлік қозғалысы кезінде қозғалтышты өшіру тежегіш және рөлдік күшеттікштердің, сондай-ақ үрленетін қауіпсіздік жастықшаларының жүйесінің жұмысын тоқтатады. Қозғалтышты жүргүзкендегі жағдайда ғана сөндіру керек.

Егер сіз жол жиегіне бара алмасаңыз және қозғалыс кезінде қозғалтқышты өшіруініз керек болса, ENGINE START/STOP түймесін екі секундтан ұзақ басып тұрыңыз немесе бес секунд ішінде екі рет басыңыз.

ACC / ACCESSORY (КӨМЕКШІ)

(САРЫ ЖАРЫҚ ШАМЫ): бұл режимде қозғалтқыш өшірілген кезде кейір көмекші электр жабдықтарын пайдалануға болады. Тұтану өшірілген кезде ACC / ACCESSORY (КОСАЛҚЫ ЖАБДЫҚ) режимін қосу үшін тәжігіш басқышты баспай, түймені бір рет басыңыз. Акумулятор батареясының заряды таусылмас үшін бес минуттан кейін тұтану ACC/ACCESSORY (косалқы жабдық) режимінен "өшіру" режиміне ауысады.

ON / RUN / START (қосу / іске қосу / бастау)(жасыл жарық жаңып тұрады):

бұл режим қозғалтқышты басқаруға және іске қосуға арналған. Тұтану өшірулі және тәжігіш басқысы басулы кезде түймені бір рет басу оталдыруды қосады. Қозғалтқыш іске қосылған кезде түймені босатыңыз. Қозғалтқыш іске қосылғанша дейін

оны іске қосу жалғаса береді Қараңыз: Қозғалтқышты іске қосу $\Rightarrow$ 8-9. Осыдан кейін тұтану қосулы қалады.

Сервистік режим

Бағыл жұмыс режимі қызмет көрсетуге және диагностика өткізуге, сондай-ақ ақаулық дабылдағышының дұрыс жұмысын тексеру үшін, зиянды заттардың атмосферага шығарылу деңгейін тексеру үшін қажет болуы мүмкін. Қозғалтқыш өшірілуі және тәжігіш басқысы босатылған кезде қызмет көрсету режимін қосу үшін түймені бес секундтан астам басып тұрыңыз.

Құралдар мен аудиожүйе тұтану қосулы көздегідей жұмыс істейді, бірақ көлікті басқару мүмкін болмайды. Қызмет көрсету режимінде қозғалтқыш іске қосылмайды. Көлікті өшіру үшін түймені қайтадан басыңыз.

Іске қосу

Беріліс қорабының селекторын "P" (тұрак) немесе "N" (бейтарап беріліс) күйіне ауыстырыңыз. Қозғалтқышты қозғалып бара жатқан автомобилде қайта іске қосу үшін тек N (бейтарап) күйін орнату керек.

▲ НАЗАР АУДАРЫҢЫЗ!

Автокөлік қозғалысы кезінде селекторды "P" (тұрак) күйіне ауыстыруға тырыспаңыз. Бұл беріліс қорабының істен шығына әкеleуі мүмкін. Селекторды "P" (тұрак) күйіне ауыстыру автомобиль толық тоқтағаннан кейінғана мүмкін болады.

▲ НАЗАР АУДАРЫҢЫЗ!

Қосымша электр жабдықтарын орнату қозғалтқыштың жұмысын бұзуы мүмкін. Нәтижесінде туындаған зиян көпілдік болып табылмайды. Қараңыз: Қосымша электр жабдықтары $\Rightarrow$ 8-25.

Қозғалтқышты іске қосу тәртібі

- Егер көліктің құлпылтарды қашықтықтан басқару жүйесі болса, RKE жүйесінің радиосалппыншағы көлік салонында болуы керек. Тәжігіш басқыны басқан кезде ENGINE START/STOP түймесін басыңыз. Қозғалтқышты іске қосу басталғаннан кейін түймені босатыңыз.

Қозғалтқыш қызған сайын бос жүріс айналымдары төмөндей береді. Қозғалтқышты іске қосқаннан кейін бірден үдетпеніз.

8-10 АВТОКӨЛІКТІ ЖҮРГІЗУ ЖӘНЕ БАСҚАРУ

RKE жүйесінің радиосалпыншағы көлікте болмаса немесе кедергілер кезінде немесе RKE радиосалпыншағының заряды таусылса, жүргізушінің ақпараттық орталығында (DIC) хабарлама көрсетіледі. Қараныз: Құлыптарды қашықтықтан басқару жүйесінің жұмысы (кілтсіз кіру) $\Rightarrow$ 1-2.

⚠ НАЗАР АУДАРЫҢЫЗ!

Қозғалтқышты үзіліссіз ұзақ қайталаң іске қосу әрекеті стартердің қызып кетуіне және істен шығуна, сондай-ақ аккумулятор батареясының зарядсыздандынуна әкелуі мүмкін. Стартер салқынданап үлгеруі үшін қозғалтқышты қайтадан іске қоспас бұрын кем дегенде 15 секунд күтіңіз.

2. Егер 5-10 секундтан кейін, әсіресе өтө аяқ температураларында (-18 °C немесе 0 °F төмен) қозғалтқыш іске қосылмаса, бұл оталдыру білтеперіне бензиннің құйылуына әкелуі мүмкін. Газ басқысын тірелгенше басып тұрып, ENGINE START/STOP басып көріңіз.

Сarter салқынданап үлгеруі үшін әрекеттер арасында кемінде 15 секунд күтіңіз. Қозғалтқыш іске қосылғаннан кейін, акселератор түймесін босатыңыз. Егер қозғалтқыш іске қосылғаннан кейін бірден өшіп қалса, сол қадамдарды орындаңыз. Бұл қозғалтқыш цилиндрлерін үрлеп, олардан артық бензинді шығарып тастауға

мүмкіндік береді. Қозғалтқышты іске қосқаннан кейін бірден үдепеніз. Май қызып, барлық қозғалмалы тетіктерді майлап үлгеруі үшін, қозғалтқыш пен беріліс қорабына артық күш түсірменіз.

Автоматты тоқтату/қозғалтқышты іске қосу жүйесі

Көлігізде отын шығынын азайтатын қозғалтқышты автоматты түрде тоқтату/іске қосу жүйесі бар. Ол іске қосу санын көбейтуге арналған компоненттермен жабдықталған.

⚠ ЕСКЕРТУ!

Қозғалтқышты автоматты түрде тоқтату / іске қосу функциясы қозғалтқышты өшіреді, ал автомобиль қосулы күйінде қалады. Селекторды P (тұрақ) күйіне ауыстырғанға дейін көліктен шықпаңыз. Көлік қайтадан іске қосылғып, кенеттен қозғалысқа келуі мүмкін. Көліктен шықлас бұрын әрқашан берілістер селекторын P (тұрақ) күйіне қойып, бұдан соң тұтандуды өшіріңіз.

Қозғалтқышты автоматты тоқтату / іске қосу

Тежегіш басылғанда және көлік толығымен қозғалмаған күйде қозғалтқыш қшіп қалуы мүмкін.

Өшірген кезде тахометр AUTO STOP көрсетеді. Қараныз: Тахометр $\Rightarrow$ 4-6. Тежегіш басқысын босатып, акселератор басқысын басқан кезде қозғалтқыш қайта іске қосылады.

Автокөліктің тұтандымдық сипаттамаларын қамтамасыз ету үшін басқа жағдайлар тежегіш басқыны босатқанға дейін қозғалтқышты автоматты түрде қайта іске қосуға әкелуі мүмкін.

Қозғалтқышты автоматты түрде тоқтату орындалмауы мүмкін және/немесе қозғалтқышты автоматты түрде іске қосу келесі себептерге байланысты орын алуы мүмкін:

- Климаттық бақылау балтамалары автомобиль салонын салқынданату немесе жылтыу үшін қозғалтқыштың жұмысын қажет етеді.
- Автомобилдің аккумулятор батареясының заряд деңгейі төмен.
- Көліктің аккумулятор батареясы жақында өшірілді.
- Соңғы автоматты тоқтау уақытынан бастап көліктің минималды жылдамдығына қол жеткізілген жоқ.
- Акселератор басқыши басылған.
- Қозғалтқыш немесе берілістер қорабы қажетті жұмыс температурасына жеткен жоқ.
- Сыртық температура қажетті жұмыс диапазонында емес.
- Көлікте D (Drive) -дан басқа кез-келген басқа беріліс қосылған.
- Тіркең сүйреу / тасымалдау режимі немесе басқа жүргізу режимдері таңдалды.

- Көлік тік дөң үстінде немесе еністе емес.
- Жүргізушінің есігі ашылды немесе жүргізушінің орындығына қауіпсіздік белдігі ашылды.
- Капот ашық.
- Автоматты тоқтату максималды рұқсат етілген уақытқа жетті.

Автоматты қозғалтқышты тоқтату функциясын қосыш

Қозғалтқышты автоматты тоқтату және іске қосу функциясын (A) OFF пернесін басу арқылы өшіруге немесе қайта қосуға болады.

Автоматты тоқтату және іске қосу функциясы тұтану қосылған сайын қосылады.

Резервтік қуат модулі

Тұтануды өшіргеннен кейін, келесі жүйелерді әлі де біраз уақыт пайдалануға болады: Электр әйнек көтергіштері мен тәбе логінің жетегі, егер жабдықталған болса, 10 минутқа дейін немесе есіктердің бірі ашылғанға дейін жұмысын жалғастырады.

Ақпараттық ойын-сауық жүйесі 10 минутқа дейін немесе жүргізуші есігі ашылғанша жұмыс істейді.

"Тұрақ" күйіне ауыстырып қосу

1. Тежегіш басқышты қысып, тұрақ тежегішін қосыңыз.
2. БАҚ селекторын «Р» (тұрақ) күйіне ауыстырыңыз, ол үшін селектор тұтқасындағы түймені басып, оны тоқтағанша алға жылжытыңыз.

Автомобиліді жұмыс істеп тұрган қозғалтқышпен қалдыру

▲ ЕСКЕРТУ!

Жұмыс істеп тұрган қозғалтқышы бар көліктен кету қаупіті. Қозғалтқыш қызып немесе жанып кетуі мүмкін.

Егер АБҚ селекторы соңына дейін "Р" (тұрақ) күйіне орнатылмаған болса, автокөліктен шығу қаупіті. Автокөлік сырғып кетуі мүмкін.

Қозғалтқышы жұмыс істеп тұрган автокөліктен шықпаңыз. Егер қозғалтқышты өшірмеген болсаңыз, көлік жүріп кетуі мүмкін. Бұл адамдарға жарақат әкелуі мүмкін. Автокөліктің өздігінен қозғалуының алдын алу үшін, тіпті егер ол теріс жерде болса да, тұрақ тежегішін қосыңыз және селекторды "Р" (тұрақ) орнына салыңыз. Қараңыз: "Тұрақ" күйіне ауыстырып қосу ⇨ 8-11.

8-12 АВТОКӨЛІКТІ ЖҮРГІЗУ ЖӘНЕ БАСҚАРУ

Егер сіз автомобилді жұмыс істеп тұрган қозғалтқышпен қалдыруыңыз керек болса, оның алдында БӨП селекторы Р (тұрақ) қалпында тұрганына, ал тұрақ тежегіші сенімді бекітілгеніне көз жеткізін. БӨП беріліс қорабының селекторын «Р» (тұрақ) күйіне жылжытып, тежегіш педальды қысыңыз. Содан кейін түймені баспай-ақ селектор тетігін «Р» (тұрақ) күйінен шығаруға болатынын тексерініз.

Егер сіз мұны жасай алсаныз, онда селектор тұтқасы орнында бекітілген «Р» (тұрақ).

БАҚ беріліс қорабының селекторлық механизмі тамақтандыру

БАҚ беріліс қорабының селекторлық механизмін қоректендіру донғаластардан берілеттік моменттің әсерінен БӨП беріліс қорабының бұғаттау механизмінің бекіткішіне қысымның жоғарылауымен жүреді. Бұл болуы мүмкін, егер автокөлік тұрағы бектерінен және соңына дейін аударуға селектор ережеге «Р» (тұрақ). Бұл жағдайда селекторды осы позициядан шығару қын болады. БАҚ селекторы механизмінің кептелуін болдырмау үшін алдымен тұрақ тежегішін қысыңыз, содан кейін ғана АБАҚ селекторын «Р» (тұрақ) күйіне ауыстырыңыз.

Әрекеттер тәртібі жоғарыдағы ""Тұрақ"" күйіне ауыстыру" бөлімінде сипатталады.

Әйтсе де егер тұрақ бұғаттамасы механизмі кептеліп қалса, механизм шапасының құлпрын ашу және селекторды Р (Тұрақ) күйінен шығару үшін көлікті жоғары қарай тіркең сүйреу қажет болуы мүмкін.

«Тұрақ» күйінен ауыстыру

Сіздің көлігіңіз тұтану кілтін және АБАҚ селекторын бұғаттауға арналған электрондық жүйемен жабдықталған. Тұтану кілті мен АБАҚ селекторының бұғаттамасы тұтану қосылмаған және теже басқасын басылмаған жағдайда селектордың Р (тұрақ) күйінен шығуын болдырмау үшін жасалған. Тұтану кілті мен АБАҚ селекторының бұғаттау жүйесін аккумулятор батареясының заряды таусылғанша және оның кернеуі тым төмен (9 вольттан төмен) түскенше үздіксіз жұмыс істейді.

Егер аккумулятор батареясының заряды бітіп қалса немесе кернеуі рұқсат етілген шектен төмен түспіп кетсе, аккумуляторды зарядтап немесе оған қосынша батареяны қосып көрініз. Қараныз: КОСЫМША АКБ-НАН ICKE ҚОСУ $\Rightarrow$ 9-11.

Селекторды "Р" (тұрақ) күйінен шығару үшін:

1. Тежегіш басқасын басыңыз.
2. Оталдыруды қосыңыз.
3. АБАҚ селекторының иінтірегіндегі батырманы басыңыз.

4. Селектор иінтірегін қажет күйге жылжытыңыз.

Егер селекторды «Р» (тұрақ) күйінен әлі де шығара алмасаңыз:

1. АБАҚ селекторының тұтқасындағы батырманы толық жіберіңіз.
2. Тежегіш басқасын басып ұстап тұрып, қайтадан селектор тұтқасындағы батырманы басыңыз.
3. Селектор иінтірегін қажет күйге жылжытыңыз.

Егер ауысу әлі де қын болса, сіз ТҚС-ға жүргінуіңіз керек. Көлік жүргізуі белдікті тақанға дейін селектор тұтқасын Р (тұрақ) күйінен қозғалуына жол бермейтін қауіпсіздік белдігі тағылмаған кезде іске қосылатын селектор тұтқасындағы бұғаттамасымен жабдықталуы мүмкін.

Қауіпсіздік белдіктері бөлімдерін қараныз $\Rightarrow$ 2-5.

Жанғыш беттерге тұрақ қою Көлікті тұраққа қояр алдында алаңның шөп, бұталар, тегілген отын және т.б. сияқты жанғыш материалдардан тазартылғанына көз жеткізін. Қозғалтқыштың газ шығару жүйесінің тетіктері жоғары температураға дейін қызған және өрт шығаруы мүмкін.

ПАЙДАЛАНЫЛҒАН ГАЗДАР	ҚАУІП!
<p>НАЗАР АУДАРЫҢЫЗ!</p> <p>Жанғыш материалдар көлік астындағы газ шығару жүйесінің бөліктеріне тиіп кетсе, тұтануы мүмкін. Қағаз, жапырақтар, құргақ шөп немесе басқа жанғыш заттардың үстіне көлікті қоюға болмайды.</p>	<p>ҚАУІП!</p> <p>Қозғалтқыштың пайдаланылған газдарында улы көміртері тотығы бар, ол түссіз және іссіз және біраз уақыттың тыныс алғанда өлімге әкелетін улануды тұдымы мүмкін. Егер пайдаланылған газдар автокөлік салонына кірсе, терезелерді ашыныз.</p> <p>Ақаулық себебін түзету үшін Chevrolet дилеріне немесе үекілдепті қызмет көрсету орталығына хабарласыңыз.</p> <p>Жұқ бөлімін ашип жүргуге болмайды, себебі бұл кезде автокөлік салонына пайдаланылған газдар кіріп кетуі мүмкін.</p>

Бензинді қозғалтқыштың күйе сүзгісі

Күйе сүзгісі (барлық үлгілерде жок) бензинді қозғалтқышының пайдаланылған газдарының құрамындағы күйе бөлшектерін ұстайды, осынайша олардың уыттылық деңгейін төмендетеді. Қалыпты жүргізу кезінде шығарлған газдардың уыттылығын төмендету жүйесі сіздің арапасуызысыз күйе сүзгісін автоматтый түрде тазалай алады.

Белгілі бір жағдайларда, мысалы, төмен температурада салқын қозғалтқышты бірнеше рет іске қосу әрекеті немесе төмен жылдамдықпен тұрақты қысқа қашықтықтарға жүру кезінде бензинді қозғалтқыш

сүзгісінің ездігінен тазаруы іске асуы мүмкін емес.

Жүргізушиңің ақпарат орталығының дисплейіндегі нұсқауларды орындаңыз. Төмендегі нұсқауларды бұзу қозғалтқыштың қуатын жоғалтуына әкелу мүмкін:

Жүргізушиңің ақпарат орталығының дисплейінде «Cleaning Exhaust Filter Continue Driving» (Күйе сүзгісі тазартылуда. Қозғалысты тоқтапцаңыз) хабары көрсетілген кезде қалпына келтіру процесін аяқтау үшін жол қозғалысы ережелерінің талаптарын бұзбай, кемінде 60 км/сағ жылдамдықпен жүруді тағы 15 минуттай жалғастыру керек.

Жүргізушиңің ақпарат орталығының дисплейінде «Cleaning Exhaust Filter Continue Driving»

(Күйе сүзгісі тазартылуда. Қозғалысты тоқтапцаңыз!) хабары көрсетілген кезде және қозғалтқыштың ақаулығының индикаторы жаңып тұрса, қалпына келтіру процесін аяқтау және жүргізу үшін жол қозғалысы ережелерінің талаптарын бұзбай, кемінде 60 км/сағ жылдамдықпен шамамен 30 минут бойы жүруді жалғастыру керек немесе күйе сүзгісіне қызмет көрсету үшін мүмкіндігінше тезірек дилерге хабарласу қажет.

Жүргізуши ақпарат орталығындағы хабар мен индикатор қалпына келтіру аяқталғанда немесе тұтану келесі рет қосылғанда сөнеді.

АВТОМАТТЫҚ БЕРИЛІС ҚОРАБЫ

Тоқтап тұрып автокөліктө жұмыс істеп турған қозғалтқыш

Көлік тұраққа қойған кезде қозғалтқышты қосулы күйде қалдыруға болмайды.

Егер қозғалтқышты өшірмлей, автокөліктен шығуыңыз керек болса, оның өз бетімен қозғалып кетүіне жол бермеу үшін қажетті шараларды қолданыңыз. Қараңыз: "Тұрақ" күйіне «Тұрақ» ⇨ 8-11 және Пайдаланылған газдар ⇨ 8-13.

P : Бұл күйде жетекші доңғалақтар бұғатталады. Қозғалтқышты іске қосқан кезде селекторды P (тұрақ) күйіне қойыңыз, себебі бұл жағдайда көлік кездейсоқ жүріп кете алмайды.

▲ ЕСКЕРТУ!

Егер АБҚ селекторы соңына дейін "P" (тұрақ) күйіне орнатылмаған болса, автокөліктен шығу қауіпті. Автокөлік сырғып кетуі мүмкін.

Қозғалтқышты жұмыс істеп турған автокөліктен шықпаңыз. Егер қозғалтқышты өшірмеген болсаңыз, көлік жүріп кетуі мүмкін. Бұл адамдарға жарақат әкелуі мүмкін. Автокөліктің өздігінен қозғалуының алдын алу үшін, тіпті егер ол тегіс жерде болса да, тұрақ тежегішін қосыңыз және селекторды "P" (тұрақ) орнына салыңыз. Қараңыз: "Тұрақ" күйіне ауыстырып қосу ⇨ 8-11.

Қозғалтқышты іске қоспас бұрын, селектор «P» (тұрақ). Сіздің көлігіңіз автоматтық беріліс қорабын ауыстырып-қосудың бұғатталуын басқару жүйесімен жабдықталған.

Тежегіш басқысын тоқтағанша басыңыз, содан кейін АБАҚ селекторы тұтқасындағы түймені басыңыз және селекторды «P» (тұрақ) күйінен басқа күйге ауыстырыңыз, бұл ретте тұтану ON / RUN (ON / START) күйіне қосулы болуы керек. Егер көлік P (тұрақ) режимінен ауыспаса,

селектор тұтқасына түсетін қысым мөлшерін азайтыңыз және тежеу басқысын басып тұрып, оны толығымен «P» (тұрақ) қүйіне итеріңіз. Осыдан кейін берілістер қорабы селекторының тұтқасын берілістердің біріне жылжытыңыз.

Қараңыз: "Тұрақ" қүйінен «Автотұрақ» $\Rightarrow$ 8-12.

R: бұл берілісті артқы жүріспен қозғалу үшін пайдаланыңыз.

⚠ НАЗАР АУДАРЫҢЫЗ!

Алға қарай жылжу кезінде "R" (артқы жүріс) қүйіне ауыстыру беріліс қорабының зақымданынуна әкелу мүмкін.

Бұл жағдайда жөндеу кепілдік болып табылмайды. Селекторды "R" қүйіне (артқы жүріс) тек автокөлік толық тоқтағаннан кейін ғана ауыстыруға болады.

Қарда, мұзда немесе құмда тұрып қалған автокөлікті тербетіп шығарып алу бойынша нұсқауларды "Егер автокөлік тұрып қалса" бөлімінен қараңыз $\Rightarrow$ 8-6

N: Селектордың бұл қүйінде қозғалтқыш пен донғалақтар бөлек жұмыс атқарады. Қозғалтқышты қозғалып бара жатқан автомобильде қайта іске қосу үшін тек N (бейтарап) қүйін орнату керек.

⚠ ЕСКЕРТУ!

Қозғалтқыш жоғары айналымдарда жұмыс істеп тұрган кезде алдыңғы немесе артқы жүріс берілістерін қосу қауіпті. Егер тежегіш басқысын басып ұстап тұрмасаңыз, автокөлік кенеттен жоғары жылдамдықпен қозғалып кетуі мүмкін. Сіз басқаруды жоғалтып, адамдарды қағып кетуініз немесе кедергіге соғылуыңыз мүмкін. Егер қозғалтқыш жоғары айналымдарда жұмыс істеп тұrsa, алдыңғы немесе артқы жүріс берілістерін қоспаңыз.

⚠ НАЗАР АУДАРЫҢЫЗ!

Қозғалтқыш жоғары айналымдарда жұмыс істеген кезде селекторды "P" (тұрақ) немесе "N" (бейтарап беріліс) қүйінен шығару беріліс қорабының бұзылуына әкелу мүмкін.

Бұл жағдайда жөндеу кепілдік болып табылмайды.

Ауыстырып-қосу кезінде қозғалтқыш айналымдары тым жоғары болмауын қадағалаңыз.

D: Бұл күйді алға жылжу үшін пайдаланады. Жүріп ету үшін көбірек куат қажет болса, акселератор басқысын басыңыраңыз.

L: Бұл режимде берілістерді ауыстыру механикалық беріліс қорабындағы сияқты жүзде асырылады. Қөлігінізде мұндай мүмкіндік қарастырылған болса, Қол режимі бөлімін қараңыз $\Rightarrow$ 8-16.

⚠ НАЗАР АУДАРЫҢЫЗ!

Автоматты беріліс қорабының сұйықтығы тым ыстық болған жағдайда, дисплейде беріліс қорабының тым жоғары температурасы туралы хабарлама пайдалуы мүмкін.

Бұл жағдайда қозғалу автокөлікке зақым келтірүі мүмкін. Тоқтап, автоматты беріліс қорабының сұйықтығын салқындату үшін қозғалтқышқа бос айналымдармен жұмыс істеуге мүмкіндік беріңіз. Автоматты беріліс қорабының сұйықтығы жеткілікті деңгейге дейін салқындаған кезде бұл хабарлама жоғалады.

8-16 АВТОКӨЛІКТІ ЖҮРГІЗУ ЖӘНЕ БАСҚАРУ

Қол режимі

Беріліс диапазонын электрондық таңдау режимі (ERS)

ERS режимі төбешікпен тәмен қарай жүргендеге немесе тіркемені сүйреу кезіндеге ен жоғары беріліс пен көлік жылдамдығын таңдауға мүмкіндік береді. Көліктің аспаптар комбинациясында берілістердің электрондық ауысуы орнының индикаторы бар. ERS режимі қосулы кезде, ағымдағы таңдалған берілісті көрсететін «L» жаңында сан көрсетіледі.

Бұл режимді қосу үшін:

1. БАҚ селекторының тұтқасын L (қол режимі) қойғанда ауыстырыңыз.

2. Қолжетімді берілістер ауқымын ұлғайту немесе азайту үшін БАҚ селекторы тұтқасындағы «+» (плюс) немесе «-» (минус) түймесін басыңыз.

Селектор тұтқасын D (Алға қарай жүріс берілісі) қойынен L (қол режимі) қойғанда ауыстырыған кезде берілістер қорабы алдын ала орнатылған тәмен берілістердиң диапазонына ауыстырылады. Бұл алдын ала анықталған ауқым үшін ен жоғары қол жетімді беріліс DIC-тегі "L" әрпінің жаңында көрсетіледі. Қараныз: ақпарат орталығын (DIC) қараныз ⇨ 4-13. DIC-де көрсетілген сан беріліс қорабы жұмыс істей алғатын ен жоғары беріліс деңгейін көрсетеді. Бұл саны тәмен барлық берілістер қолжетімді дегенді білдіреді. Мысалы, «4» (төртінші) саны «L» әрпінің жаңында көрсетілген болса, автомобиль автоматты түрде 1 (бірінші) және 4 (төртінші) берілістер арасында ауысады.

«+» (плюс) түймесі басылмайынша немесе селектор тұтқасы «D» (Алға жүріс берілісі) қойында қайта жылжытылмайынша, беріліс қорабы 5-ші (бесінші) беріліске ауыспайды. L (қол режимінде) режимінде қозғалтқыш айналымдары тыым жоғары болса, анағұрлым тәменгі берілістердиң диапазонына ауысу бүгітталады. Автокөліктің жылдамдығын қыска уақыт мерзімде азайтыңыз керек. Егер көлік жылдамдығы белгіленген

уақыт мерзімде азаймаса, тәмен берілістердиң диапазонына ауыстыру жүзеге асырылмайды. Көлік жылдамдығын баулатуды жалғастыру керек, содан кейін тәменгі берілістердің қажетті диапазонына ауысу үшін «-» (минус) түймесін басыңыз.

Ақаулық

БАҚ ақаулығырын алған жағдайда көлік хабарлама береді.

Бәлкім, БАҚ бүгітталып қалды және берілістерді ауыстыру мүмкін емес.

Ақаулықтарды тауып, жою үшін техникалық қызмет көрсету станциясына хабарласыңыз.

ТЕЖЕУ ЖҮЙЕСІ

Бұғаттауға қарсы тәжегіш жүйесі (ABS)

Бұғаттауға қарсы тәжегіш жүйесі (БҚЖ) дөңгелектердің бұғатталуына жол бермейді. Дөңгелек бұғаттауға бейімділкіт көрсете сала, ABS тәжегіш механизмдерін басқара бастайды. Автокөлік тілті өте құрт тәжеген кезде де басқаруға келетін күйде қалады.

ABC жүйесінің басқаруға араласуы тәжегіш педалінде байқалатын импульстен және реттеу барысында шығатын өзіне тән дұбыстын байқалады.

Тәжеудің оңтايлы тиімділігі үшін тәжегіш педалі пульсациясына қарамастан, толық басылуы тиис.

Педальға қысымды азайтпаңыз.

ABS жүйесінің жұмысы дірілмен және шумен қатар жүреді.

Тәжеу басқысын басуды босатпаңыз.

Назар аударыңыз! ABS жүйесі аяғындызы тәжеу басқысына қоюға кететін уақытты қысқартта алмайды және тәжеу қашықтыын барлық жағдайларда қысқартта алмауы мүмкін. Алда келе жатқан көлікке дейінгі қашықтық жеткіліксіз болған кезде, егер сол көлік кенеттен жылдамдығын тәжесе, тәжегіш басқышты басуға үлгермей қаласыз. Әрқашан автокөлікті уақытында тоқтатуға мүмкіндік беретін қашықтықты сақтаңыз, тілті ол ABS жүйесімен жабдықталған болса да.

Оталдыруды қосқаннан кейін көлікті іске қосқан кезде механикалық дыбыстар естіліу мүмкін. Бұл ABS жүйесін қосу кезіндегі қалыпты құбылыс. Қараңыз: Тәжегіштердің бұғаттауға қарсы жүйесінің сигналдық құрылғысы (ABS) ⇒ 4-9.

ABS пайдалану

Тәжегіш басқыны бірнеше рет баспаңыз немесе босатпаңыз.

Жай ғана тәжегіш басқышын басып, сол күйде ұстап тұрыңыз. Қалеаның ABS жүйесі сіз үшін жасайды. Сіз сорғының немесе ABS электр қозғалтқышының дыбысын ести аласыз және басқыштың қозғалысының өзгерісін сезіне аласыз.

Мұндай беталыс қалыпты болып табылады.

Апattyқ тәжеу

ABS жүйесі бір уақытта тәжеуге және рөл дөңгелегінің көмегімен автомобилдің бағытын өзгертуге мүмкіндік береді. Сыни жағдайларда қозғалыс траекториясын өзгерту әрекеті көбінесе ең тиімді тәжеуге қарағанда тиімдірек болады.

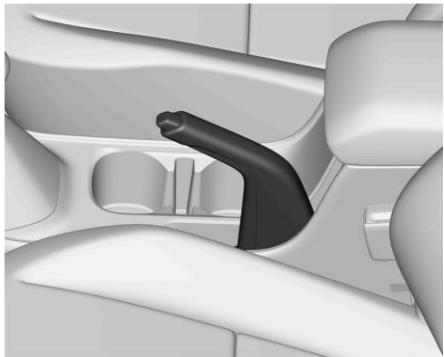
Ақаулық

⚠ ЕСКЕРТУ!

ABS ақаулы болған жағдайда, дөңгелектер әдеттегі тәжеуге қарағанда кенеттен тәжеген кезде бұғаттан шығарылуы мүмкін. ABS артықшылықтары бұл ретте қол жетімсіз болады. Кенеттен тәжеген жағдайда автокөлік басқарудан айрылып, бір жағына бұрылып кетуі мүмкін.

Ақаулықтарды жою үшін Chevrolet дилерік орталығына немесе үекілетті қызмет көрсете орталығына хабарласыңыз.

Тұрақ тежегіші

Бекіткіш түмесін баспай, тұрақ тежегішін мықтап қатайтыңыз; еңісте немесе өрге кетерілу кезінде тұрақ тежегішін максималды қүшпен басу керек.

Тұрақ тежегішін босату үшін:

1. Тежегіш басқысын басыңыз.
2. Тұтқаны аздап жоғары тартыңыз, сонда оның үстінде орналасқан түймені басуға болады.
3. Батырманы басып ұстап тұрып, тұтқаны түсіріңіз. Қараңыз: Тежеу жүйесінің басқару шамы ⇨ 4-9.

⚠ ҚАУІП!

Тұрақ тежегіші тиісті түрде қатайтылмаған болса және берілістерді ауыстыру тұтқасы Р күйінде болмаса, автоматты беріліс қорабы бар көлік қозғалып кете алады, бұл адамдардың ауыр жарақат алуына және көліктің зақымдалуына әкелуі мүмкін.

⚠ НАЗАР АУДАРЫҢЫЗ!

Көлік қозғалып келе жатқанда ешқашан тұрақ тежегішін қолданбаңыз. Бұл көліктің сыртын кетуіне және адамдарды жарақаттауына әкелуі мүмкін.

⚠ НАЗАР АУДАРЫҢЫЗ!

Қосулы тұрақ тежегішімен қозғалыс жасау тежегіш жүйесінің қызып кетуіне және оның бөлшектерінің уақытынан бұрын тозуына немесе зақымдалуына алып келуі мүмкін. Орныңыздан қозғалмас бұрын тұрақ тежегіші толық өшірілгеніне және тежегіш жүйесінің ақаулық сигналын бергіш жаңып тұрмаданына көз жеткізіңіз.

Шұғыл тәжеуді жөнілдешту жүйесі.

Сіздің көлігіңіз жүргізушіге көлікті тоқтатуға немесе төтенше жағдайда жылдамдықты азайтуға көмектесетін жедел тежеу қүшейткішімен жабдықталған. Жүргізуші тежегіш педалін кенет және қүшпен басып, көлікті жылдам тоқтатуға немесе оның қозғалыс жылдамлығын баюлатуға тырысса, тежеу механизмдерінің гидравликалық жетектегі қысымды арттыру үшін қүшейткіш гидравликалық тәжеу жүйесінің басқару блогын (электрондық динамикалық тұрақтылықты басқару жүйесінің белгі) автоматтас түрде пайдаланады. Динамикалық тұрактандыру жүйесінің гидравликалық блогы ABS іске қосылғанға дейін барлық төрт доңғалақтың тежегіш механизмдерінің жетегіндегі қысымды арттырады. Бұл кезде сәл пульсация болуы немесе басқыштың құлауы қалыпты жағдай.

Жағдай талап ететін болса, тежегіш басқышын басуды жалғастырыңыз. Егер жүргізуші тежегіш басқышына қысымды босатса немесе құрт әлсіретсе, жедел тежеу қүшейткіші автоматтас түрде өшеді.

Ескертпе

Тежеу басқысы тез және қатты басылғанда, максимум тежеу күші арқылы (максималды

АСПА ҚАТТЫЛЫҒЫН РЕТТЕУ ЖҮЙЕСІ

**Тартым күшін басқару жүйесі /
Электрондық динамикалық
тұрақтандыру жүйесі**

Жүйенің жұмысы

Көлік TCS тартым күшін басқару жүйесімен және StabiliTrak/ESC электрондық динамикалық тұрақтандыру жүйесімен жабдықталған. Бұл жүйелер доңғалақтардың тайып кетуін шектеуге көмектеседі және жүргізушіге, ең алдымен, тайғақ жолда көлікті басқаруды қолдау ретінде қызмет етеді.

Тайғанақтауға қарсы жүйе жетекші доңғалақтардың кез келгенінің бос айналып жатқанын немесе тарту қабілетін жоғалта бастағанын анықтаған жағдайда ғана іске қосылады. Бұндай жағдай орын алған кезде TCS сырғанайтын доңғалақтарға тәжегіштерді қосады және доңғалақтардың сырғып кетуін шектеу үшін қозғалтыштың қуатын азайтады.

Көлік жүргізуі белгілеген қозғалыс траекториясы мен көлік қозғалысының нақты бағыты арасындағы айырмашылықты анықтаған кезде Stabili Trak/ ESC іске қосылады. StabiliTrak/ESC автомобилідің белгілі бір доңғалақтарының тәжегіштеріне тәжегіш қысымын жүргізушіге автомобильді берілген траекторияда ұстап тұруға көмек ретінде таңдайды. Екі жүйе де автокөлікті іске қосқаннан және жылжытқаннан кейін бір уақытта іске қосылады.

тежеу) автоматты тежеу жүзеге асырылады. Толық тежеу қажет болып тұрған кезде тежеу басқысын үздіксіз басуды жалғастырыңыз.

Тежеу басқысы босатылған кезде максималды тежеу күші автоматты тұрде азаяды.

Өрге қозғалысты бастауды жөнілдету жүйесі (HSA)

▲ ЕСКЕРТУ!

HSA функциясына сенім артпаңыз. HSA сақтық пен көлікті қауіпсіз жүргізу қажеттілігін алмастырмайды. Сіз бұл жүйеден келетін ескертурлерді немесе хабарландыруларды естімеуіңіз немесе көрмейіңіз мүмкін. Абайсыздық жүргізу кезінде себеп болуы мүмкін жарақат немесе қайтыс болған адамдардың, сондай-ақ зақымданған автокөлік. Қараныз: қауіпсіз пайдалану негіздері бөлімін қараныз ⇒ 8-2.

Бұл функция қозғалып бастап жатқанда көліктің алға немесе артқа жылжып кетуіне жол бермеу үшін үолданылады. HSA функциясы көлік өністе толық тоқтағаннан кейін автоматты тұрде іске қосылады. Тежеу басқысы босатылған сәттен үдеткіш басқысы басылғанға дейінгі өтпелі кезеңде

HSA көрі сырғанауды болдырмау үшін тежегіш қысымын сақтайды. Акселератор басқысын басқан кезде тежегіштер автоматты тұрде босатылады. Егер алға жүру берілісі қосулы болса және көлік өніспен тәмен қарай бағытталса немесе көлік жоғарыға бағытталған болса және көрі жүріс берілісі қосылған болса, жүйе қосылмайды.

8-20 АВТОКӨЛІКТІ ЖҮРГІЗУ ЖӘНЕ БАСҚАРУ

Жүйелер жұмыс істеп тұрғанда немесе диагностикалық тексерулерді орындаған кезде естіледі немесе сезіледі. Бұл қалыпты жағдай және көліктің ақау бар екенін көрсетпейді.

Қалыпты жүргізу жағдайында екі жүйені де қосулы қалдыру үсінілады, бірақ көлік күмдә, лайда, мұзда немесе қарда тұрып қалса, тайғанақтауға қарсы жүйені өшіру қажет болуы мүмкін. Қараңыз: Егер көлік тұрып қалса $\Rightarrow$ 8-6 және "Жүйелерді қосу және өшіру" пунктін осы бөлімнің тәменгі жағынан қараңыз.

Екі жүйенің индикаторы құрылғылар үйлесімінде орналасқан. Бұл көрсеткіш:

- Тайғанақтауға қарсы жүйе доңалақтардың бос айналын шектегендеге жыптылтайды.
- StabiliTrak/ESC жүйесін іске қосқан кезде жыптылтайды.
- Егер жүйелердің бірі жұмыс істемесе, қосылады және қосулы қалады.

Жүйелердің бірі іске қосылмаса немесе жандандырылмаса, Жүргізушінің ақпарат орталығы (DIC) осыған сәйкес ҳабарды көрсетеді және жүйенің белсенді емес және

жүргізушіге көлікті басқаруга көмектеспейтінің көрсететін құрылғы ретінде қосылып, қосулы болып қалады. Көлікті жүргізу қауіпсіз, бірақ соған сәйкес жүргізу мәнерінізді реттеу керек.

Егер қосылса және қосылған күйд қалса:
1. Көлікті тоқтатыңыз.
2. Қозғалтқышты өшіріп, 15 секунд күтіңіз.
3. Қозғалтқышты іске қосыңыз.

Көлікпен жүріп өтіңіз. Егер қосылып, қосулы күйде қалса, көлікке берілген мәселеңі анықтау үшін көбірек уақыт қажет болады. Егер бұл жағдай жойылмаса, көмек алу үшін дилерге хабарласыңыз.

Жүйелерді қосу және өшіру

Жүйені өшіру үшін басыңыз.

НАЗАР АУДАРЫҢЫЗ!

Егер TCS жүйесі өшірүлі болса, онда тежегіш басқышын бірнеше рет баспаңыз немесе күрт үдеу жасамаңыз. Бұл автомобиль трансмиссиясының бұзылуына әкелуі мүмкін.

Тек TCS өшіру үшін түймесін басып, босатыңыз. Құралдар комбинациясында тартым қүшін бақылаудың өшіп тұрған жүйесінің индикаторы көрсетіледі.

TCS қайта қосу үшін, басыңыз және босатыңыз.

Аспаптар комбинациясындағы тартым күшін бақылаудың өшірілген жүйесінің индикаторы өшіп қалады.

TCS және StabiliTrak/ESC жүйелерінің екеуін де өшіру үшін аспаптар комбинациясындағы тартым күшін басқарудың өшірілген жүйесінің индикаторы және өшірілген StabiliTrak/ESC жүйесінің индикаторы жаңып, қосулы қалғанша басып тұрыныз.

TCS және StabiliTrak/ESC жүйелерін қайта қосу үшін басып, босатыңыз. Құралдар кластеріндегі тартым күшін бақылаудың өшірілген жүйесінің индикаторы және StabiliTrak/ESC өшірілген жүйесінің индикаторы өshedі.

Қосалқы көмекші жабдықты орнату көліктің жұмысына әсер етуі мүмкін. Қараның: Автокөліктің қосымша жабдықтары мен түрленімдері бөлімі.

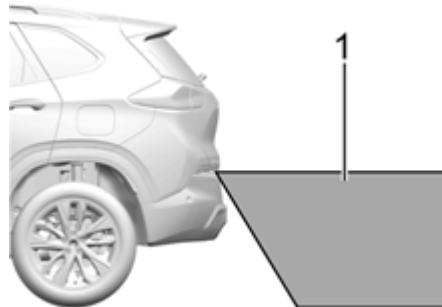
ЖҮРГІЗУШІГЕ КӨМЕК КӨРСЕТУ ЖҮЙЕЛЕРИ

Тұраққа қоюды немесе көрі қозғалысты жөнілдету жүйелері

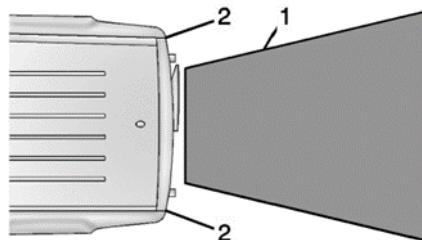
Артқы көрініс камerasы (RVC) және көрі жүріспен тұраққа қоюды жөнілдету жүйесі (RPA) (жынында көзделген болса) жүргізушиге келікті тұраққа қоюға және кедергілерден айналып өтуге көмектеседі. Тұраққа қою немесе көрі жүру кезінде көліктің айналасында кедергілердің жоқтығын тексеруді ұмытпаңыз.

Артқы көрініс камerasы

БАҚ селекторы "R" күйіне ауысқан кезде (артқы жүріс), артқы көрініс камerasы ақпараттық-ойын-сауық жүйесінің дисплейіне автомобильдің артындағы аймақтың бейнесін көрсетеді. БАҚ «R» (Артқы жүріс) күйінен ауыстырылған кезде алдынғы экран қысқа кідрістен кейін дисплейде көрсетіледі. Алдынғы экранға жылдам оралу үшін ақпараттық-ойын-сауық жүйесіндегі кез келген түймені басыңыз, БАҚ «P» (тұрақ) күйіне ауыстырыңыз немесе көлік жылдамдығын арттырыңыз.

1. Камераның шолу өрісі

1. Камераның шолу өрісі

2. Артқы бампер бұрыштары

Камера арқылы берілетін кескін обьектілерге дейінгі қашықтық көрінісін бұрмалайды.

Көрсетілетін аймақ шектеулі және бампердің кез келген бұрышына жақын немесе бампер

8-22 АВТОКӨЛІКТІ ЖҮРГІЗУ ЖӘНЕ БАСҚАРУ

астында орналасқан нысандар көрсетілмейді.

Ақпараттық ойын-сауық жүйесінің дисплейінде жүргізушіге көріспен тұрақтақ қоюды жөнілдете жүйесінің (RPA) кедергіні анықтағаны туралы ескертү үшін қызыл үшбұрыш пайда болуы мүмкін. Кедергі неғұрлым жақын болса, үшбұрыш түсін сарыдан қызылға өзгереді және көлемі үлғаяды.

▲ ЕСКЕРТУ!

Камера(лар) балаларды, ересек жаяу жүргіншілерді, велосипедшілерді, қылысатын бағытта қозғалатын көлік құрапдарын, жануарларды және камераның көру аймағынан тыс, бампер немесе автомобиль түбінің астындағы басқа да объектілерді көрсетпейді. Көрсетілген қашықтықтар кедергіге дейінгі нақты қашықтық туралы толық түсінік бермейді. Көлікті тек осы камераны (камераларды) пайдалана отырып жүргізуға немесе тұрақтақ қоюға тыйым салынады. Қозғалысты бастамас бұрын, айналанызды мұқият қарап шығу керек. Абайсыздық адамдардың жарақаттануына немесе өліміне, сондай-ақ көліктің зақымдалуына әкелу мүмкін.

Тұрақтақ қоюды жөнілдете жүйесі
Бамперлерде орналасқан көріспен тұрақтақ қоюды жөнілдете жүйелері (RPA) 8 км/сағ төмен жылдамдықпен жүргенде көліктің артындағы кедергілерді анықтайтыды. Ыстық және ылғалды аудиорайонда кедергілерді анықтау қашықтыбы қысқаруы мүмкін. Құлыпталған датчиктер кедергілерді анықтай алмайды, бірақ жалған анықтауга әкелу мүмкін. Қадағаларды топырақтан, кірден, қардан, мұздан және майдан тазартыңыз; сондай-ақ қадағаларды машинаны жуғаннан кейін нөлдік температураларда тазалаңыз.

▲ ЕСКЕРТУ!

Автотұрақты жөнілдете жүйесі балаларды, ересек жаяу жүргіншілерді, велосипедшілерді, жануарларды және бампер деңгейінен төмен, сондай-ақ көлікке тым жақын немесе тым алыс орналасқан басқа заттардан көре алмайды. Ол 8 км/сағ (5 миль/сағ) жұфары жылдамдықта жұмыс істемейді. Адамдардың жарақаттануын немесе өлімін немесе автомобильдің зақымдануын болдырыу үшін, алға немесе артқа қарай жылжуды бастамас бұрын, көліктің айналасындағы кеңістікті тексеріп, тіпті егер автомобиль тұрақтақ қоюды жөнілдете жүйесімен жабдықталған болса да, артқы көрініс айналарына қарау керек.

Құрылғылардың тіркесімі "кедергіге дейінгі қашықтықты" және оның орналасуы туралы ақпаратты көрсететін диаграммалармен тұрақтақ көмек көрсету жүйесінің дисплейімен жабдықталуы мүмкін.

Кедергі жақындаған сайын көбірек диаграмма жолақтары жанады және олар түсін сарыдан көріптас түсіне, содан кейін қызылға өзгерте алады.

Кедергі анықталған кезде де дыбыстық сигнал қосылады. Көлік кедергіге жақындаған сайын дыбыстық сигналдар арасындағы аралық қысқарады.

Егер нысан көліктің артқы жағына тым жақын орналасқан болса, артқы жақтан үздіксіз дыбыстық сигнал естілеدі.

ОТЫН

Ұсынылатын отын түрлері

Көліктің жақсы техникалық жағдайын сақтау үшін тиисті тұрдегі отынды қолданыңыз. Номинал октандық саны АИ-95 немесе одан жоғары және көлемі бойынша 10%-ға дейін этанол мөлшері бар этилдендрілмеген бензинді пайдаланыңыз. Октандық саны кемінде 91 болатын этилдендрілмеген бензинді пайдалануға рұқсат етіледі, алайда бұл ретте автомобилдің жеделдегу динамикасы аздап нашарлап, қозғалтқышта детонация пайда болуы мүмкін. Бұндай жағдай орын алса, АИ-95 бензинін мүмкіндігінше тезірек пайдалануды бастаңыз, әйтпесе қозғалтқыш зақымдалуы мүмкін. 95 октандық қорғасынсыз бензинді пайдаланған кезде қатты соғу орын алса, қозғалтқышқа техникалық қызмет көрсету қажет.

⚠ НАЗАР АУДАРЫҢЫЗ!

Октандық саны тәмен бензинді пайдаланған жағдайда жану процесі бұзылуы және қозғалтқыш зақымдалуы мүмкін.

Отын қоспалары

Бензин құрамында қозғалтқышты отын қалдықтарынан тазартатын жуғыш қоспалар болуы керек. Отын бүріккіштерінің және енгізу клапандарының тазалығы пайдаланылған газдардың улылығын төмендету жүйесінің тиімді жұмыс істеуіне кепіл бола алады. Кейір бензин маркаларында отын бүріккіштері мен енгізу клапандарын таза ұстая үшін жуғыш заттар мөлшері жеткіліксіз болады. Қосымша отын қоспаларын алу үшін дилерге хабарласыңыз.

Бакқа отын қую

⚠ ҚАУІП!

Жанармай қую алдында қозғалтқышты және жеке жану камералары бар қосымша жылжытқыштарды өшірініз. Ұялы телефондарды өшірініз. Жанармай қую кезінде жанармай қую станциясының нұсқаулары мен қауіпсіздік ережелерін сақтаңыз.

⚠ ҚАУІП!

Отын оңай тұтанатын және жарылыс қаупі бар зат болып табылады. Темекі шекпеніз. Ашық от пен үшкіннан аулақ болыңыз. Көлігіңіздің ішінен жанармай ісін сезсеңіз, ақаудың себебін дереу Chevrolet сервис орталығында жойғызыңыз.

⚠ НАЗАР АУДАРЫҢЫЗ!

Сәйкес келмейтін отын сұрпын пайдаланған кезде немесе отынға дұрыс емес қоспалар қосылған кезде қозғалтқыш пен каталитикалық бейтараптандырышқа елеулі зақым келуі мүмкін.

Көлік құралына жанармай қую үшін тек көлігіңе арналған отынды (бензин немесе этанол) пайдаланыңыз. Flex қозғалтқышы бар көлікті дизельдік отынмен толтыру көлікке елеулі зақым келтіруі мүмкін.

⚠ НАЗАР АУДАРЫҢЫЗ!

Отын жеткізуде жаңылу туындаған жағдайда оталдыруды қоспаңыз.

Жанаңмай багының қалпақшасы сол жақ артқы қанаттағы құю қылтасы люгінің қақпағының астында орналасқан.

Құю қылтасын ашу үшін сол жақ артқы қанаттағы люк қақпағын тартыңыз.

Баусымга бекітілген жанаңмай багы қақпағын бұрап алу үшін оны сағат тіліне қарсы баяу бұраңыз.

Бакты толтыру кезінде тыңынды люк қақпағының ішкі жағындағы ілгекке ілпін қойыңыз. Жанаңмай багының қақпағын бірінші шертпек естілгенше сағат тілімен бұрап орнатыңыз.

Тығынның мықтап бұралғанына көз жеткізіңіз.

⚠ НАЗАР АУДАРЫҢЫЗ!

Төгілген отынды дереу сұрту керек.

Толтырғыш аузының қақпағы

Ең тиімдісі құю қылтасының тек түпнұсқа қақпақтары болып табылады.

**АВТОКӨЛІК КОНСТРУКЦИЯСЫН
ЕЗЕРТУ ЖӘНЕ ҚОСЫМША ЖАБДЫҚ
ОРНАТУ**

Қосымша электр жабдықтары

▲ ЕСКЕРТУ!

Диагностикалық аша (DLC) көлік құралына қызмет көрсету үшін, сонымен қатар шығарылған газдардың улылығын тексеру / жөндеу сапасын бақылау үшін қолданылады. Қараңыз: Ақаулық сигнал бергіші $\Rightarrow$ 4-8.

Диагностикалық коннекторға қосылған құрылты, мысалы, жүргізушиңің әрекетін немесе кепілдіктен кейінгі автомобильдердің жұмысын бақылау құрылғысы автомобиль жүйелерінің жұмысын бұзыу мүмкін. Бұл автомобильдің жұмысына теріс есеп ету мүмкін және апатқа әкеlei мүмкін. Мұндай құрылғылар көлік жүйелерінде сақтаратын ақпаратқа рұқсат ала алады.

▲ НАЗАР АУДАРЫҢЫЗ!

Белгілі бір электр жабдығы автокөлік жүйелерінің зақымдалуына немесе істен шығуына алып келуі мүмкін. Бұл жағдайда жөндеу кепілдікке кірмейді. Қосымша электр жабдықтарын орнатпас бұрын дилермен кеңесу керек.

Қосымша жабдықты орнату көлік пайдаланылмаған кезде де аккумулятор батареясы (12 В) зарядының бітуіне алып келуі мүмкін.

Сіздің көлігіңізде үрлемелі қауіпсіздік жастықшаларының жүйесі орнатылған. Қандай да бір қосымша электр жабдығын орнатпас бұрын, "Қауіпсіздік жастықшаларымен жабдықталған көлікке қызмет көрсету" $\Rightarrow$ 2-17 және "Қауіпсіздік жастықшаларымен жабдықталған көлікте қосымша жабдықты орнату" $\Rightarrow$ 2-17 бөлімдерінің мазмұнымен танысыңыз.

8-26 АВТОКӨЛІКТІ ЖҮРГІЗУ ЖӘНЕ БАСҚАРУ

ЕСКЕРТПЕЛЕР

9

АВТОКӨЛІККЕ КҮТІМ ЖАСАУ

-
- ЖАЛПЫ АҚПАРАТ 9-2
  - КӨЛІКТІ ТЕКСЕРУ 9- 2
  - ҚЫЗДЫРУ ШАМДАРЫН АУЫСТЫРУ 9-17
  - ЭЛЕКТР ЖҮЙЕСІ 9-21
  - ДӘҢГЕЛЕКТЕР МЕН ШИНАЛАР 9-26
  - ҚОСЫМША АҚБ-НАН ІСКЕ ҚОСУ 9-41
  - ТІРКЕП СҮЙРЕУ 9-43
  - АВТОКӨЛІКТІҢ СЫРТҚЫ ТҮРІНЕ КҮТІМ ЖАСАУ .9-44

ЖАЛПЫ АҚПАРАТ

Бөлшектерді алу немесе техникалық қызмет көрсету қажет болса, жергілікті дилерге хабарласыңыз. Сіз фирмалық қосалқы бөлшектерді аласыз, ал автомобильге техникалық қызмет көрсетуді барлық қажетті техникалық қызмет көрсету бойынша оқытылған және қамтамасыз етілген мамандар орындаиды.

Автокөліктің қосымша жабдығы мен түрленімдері

Қосымша дилерлік емес жабдықты орнату немесе автокөлікке өзгерістер енгізу оның тарту-динамикалық сипаттамалары мен қауіпсіздігіне теріс етуі мүмкін, атап айтқанда, үрлемелі қауіпсіздік жастықтарының, тежеу жүйелерінің жай-күйін нашарлатуы мүмкін, тұрақтылықта, қозғалысқа және басқаруға, шығарындыларды бақылау жүйелеріне, аэродинамикаға, беріктікке және төжігіштерді бұғаттауға қарсы жүйе, тарту қышін реттеу жүйесі және динамикалық тұрақтандыру жүйесі сияқты электрондық жүйелерге әсер етуі мүмкін.

Мұндай қосымша жабдықты немесе түрленімді орнату көлік кепілдігінде қамтылмаған жөнде місіздікке немесе закымдалуға әкелуі мүмкін. Өндіруші-зауыттың ұснымындарын бұза отырып, жол саңылауын өзгерту нәтижесінде аспа

элементтерінің закымдануы кепілдікке кірмейді.

Түрлендірuler енгізу, сонда ақ GM компаниясы сертификаттамаған тетіктерді орнату немесе қолдану, соның ішінде басқару модульдері мен бағдарламалық жасақтаманы түрлендіру себебінен көлік тетіктерінің закымдалуы көлік кепілдігінің күшін жоюға әкелуі немесе өзгерістерге үшыраған тетіктерге қатысты кепілдікі міндеттемелерге теріс әсерін тигізу мүмкін.

GM фирмалық қосымша жабдықтары автокөліктің басқа жүйелерінің функционалдық мүмкіндіктерін кеңейтуге арналған. Сіздің көлігіңізге фирмалық қосымша жабдықты сатып алу меселесі бойынша сіз GM дилеріне хабарласуыңыз керек, оның мамандары Таңдалған жабдықты билікті түрде орнату алады. Бұған қоса, Қауіпсіздік жастықшаларымен жабдықталған көліктегі қосымша жабдықты ортанды $\Rightarrow$ 2-17 бөлімін қараңыз.

АВТОКОЛІКТІ ТЕКСЕРУ

Техникалық қызмет көрсету жұмыстарын өз бетінше орындау

▲ ЕСКЕРТУ!

Егер сізде қажетті білім, жөндеу және қызмет көрсету құжаттамасы, құралдар мен қосалқы бөлшектер болмаса, автомобильде қандай да бір жұмысты өз бетінше орындау қаупті.

Қызмет көрсету бойынша қандай да бір операцияларды жүргізер алдында пайдалану жөніндегі нұсқаулықпен және жөндеу және қызмет көрсету жөніндегі нұсқаулықпен міндетті түрде салыстырып тексеру керек.

Техникалық қызмет көрсету жұмыстарын өз бетінше жүргізу кезінде техникалық қызмет көрсету жөніндегі нұсқаулықты пайдаланыңыз.

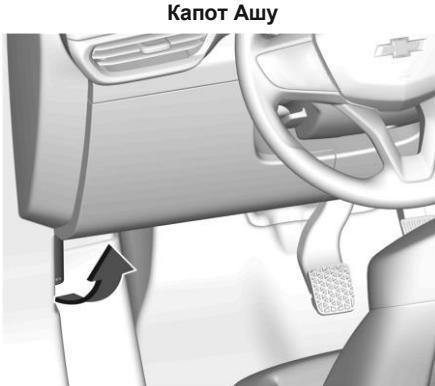
Онда Пайдалану жөніндегі нұсқаулыққа қарағанда техникалық қызмет көрсету жұмыстарын қалай дұрыс жүргізу керектігі туралы өлдеқайда көп мәліметтер қамтылған.

Бұл автомобиль қауіпсіздік жастықшалары жүйесімен жабдықталған. Техникалық қызмет көрсету жұмыстарын өз бетінізше жүргізбес бұрын Қауіпсіздік жастықшаларының жүйесін тексеру $\Rightarrow$ 2-18 бөлімін қараңыз.

Барлық бөлшектерді алу, автомобильдің жүрісі және техникалық қызмет көрсету бойынша жұмыстарды орындау күндері туралы жазбалар журналын жүргізің.

▲ НАЗАР АУДАРЫҢЫЗ!

Тіпті шамалы ластану автокелік жүйелеріне зиян тигізу мүмкін. Кірдің жұмыс сүйіктіктарына, бөшкелердің қақпақтарына немесе май өлшегіш құыс бұрғыларға тусуіне жол берменіз.

Капот Ашу

Капотты ашу тұтқасын тартыңыз. Тұтқа салонда рөл бағанының сол жағында орналасқан. Капот ашылады және тек сақтандырығыш ілгек арқылы орнында бекіл тұрады. Сақтандырығыш ілгек құлақшасын онға сырғытып, капотты ашыңыз.

▲ ҚАУІП!

Қозғалтқыш ыстық болған кезде, күйіп қалмас үшін капот сүйеуішінің тек пенопласт қабығына тиіңз.

Капоттың жабылуын болдырмау үшін сүйеуішті капот сақылауына орнатыңыз.

Жабу

Капотты жаппас бұрын сүйеуішті ұстағышқа салыңыз.

Капотты жабу үшін оны ақырын түсіріп, жибермей ұстап тұрынғыз және соңғы бірнеше сантиметр қалғанда капотты жиберіңіз, осылайша оның өз салмағы арқасында жабылуына мүмкіндік беріңіз. Құлпыл жұмыс істеп тұрғанына көз жеткізу үшін қақпақты көтеріп көріңіз. Құлпыл жұмыс істемесе, капотты қайта ашып, жабыңыз.

⚠ ҚАУІП!

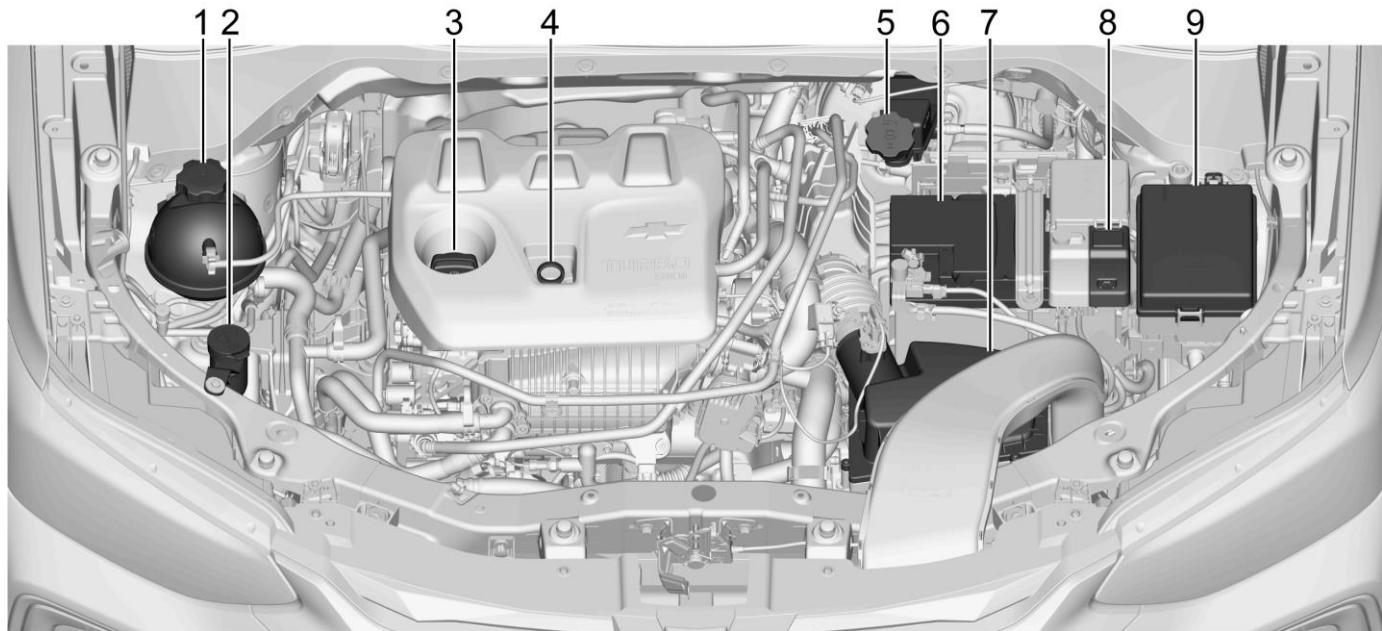
Міндетті түрде келесі сақтық шараларын сақтаңыз:

- Қозғалысты бастамас бұрын, капоттың алдыңғы жиегін тартып, капоттың мықтап жабылғанын тексерініз.
- Көлік қозғалысы кезінде капоттың құлпын ашуға тыым салынады.
- Капотты қозғауға тыым салынады. Ашық капот алдыңғы шолуды жабады.
- Капоты ашық қүйде көлікті жүргізу көлікке немесе басқа мүлікке, жаракатқа немесе тіпті өлімге әкелуі мүмкін.

⚠ НАЗАР АУДАРЫҢЫЗ!

Капотты ол тіреуішпен ұсталып тұрғанда күштеп төмен түсірменіз.

Мотор бөлігінің жалпы көрінісі

1. Қозғалтқыштың салқындау сүйкіткішіне арналған бак. Қараңыз: Салқындау жүйесі ⇨ 9-9.
2. Жұғыш сүйкіткіштің багы. Қараңыз: Жұғыш сүйкіткіші ⇨ 9-13.
3. Қозғалтқыштың май толтыру кылтасының қақлағы. Қараңыз: Мотор майы ⇨ 9-6
4. Қозғалтқыш майының деңгейін тексеруге арналған май сұнгіші. Қараңыз: Мотор майы ⇨ 9-6
5. Текеңіш сүйкіткіш арналған бак. Қараңыз: Текеңіш сүйкіткіш ⇨ 9-14.
6. 4. Аккумулятор батареясы Қараңыз: Аккумулятор батареясы ⇨ 9-15
7. Қозғалтқыштың аяу сұзгісі, қараңыз Қозғалтқыштың аяу сұзгісі ⇨ 9-8
8. Аккумулятор батареясының шыгарылған оң (+) полюстік шықпасы (қақлағы жабылған), қараңыз. Қосымша аккумулятор батареясынан іске қосу ⇨ 9-41
9. Мотор бөлігіндегі сақтандырыштар блогы Қараңыз: Мотор бөлігіндегі сақтандырыштар блогы ⇨ 9-21

Мотор майы

- Қозғалтқыштың тиісті жұмыс сипаттамаларын және оның ұзак мерзімділігін қамтамасыз ету үшін мотор майына ерекше назар аудару керек. Инвестицияларыңызды қорғау үшін тәменде қарапайым, бірақ маңызды талаптарды орындаңыз:
- Сипаттамаға сәйкес келетін сертификатталған, тұтқырлығы дұрыс майларды

пайдаланыңыз. Осы бөлімде "Тиісті мотор майын таңдау" параграфын қараңыз.

- Мотор майының деңгейін үнемі тексеріп отырыңыз және оны тиісті деңгейде ұстаңыз. Осы бөлімдегі "Мотор майын тексеру" және "Мотор майын қашан есептің күші керек" параграфтарын қараңыз.
- Мотор майын үақытында ауыстырыңыз. Қараңыз: Мотор майының қызмет мерзімін бақылау жүйесі ⇨ 9-8.
- Пайдаланылған мотор майы әрқашан дұрыс кәдеге жаратылуы керек. Бұдан әрі осы бөлімдегі "Пайдаланылған майды кәдеге жарату" тармағын қараңыз.

Мотор майын тексеру

Мотор майының деңгейін жүйелі түрде ербір 650 км сайын және ұзақ сапарлар алдында тексеріп тұру керек. Қозғалтқыш картеріндегі май деңгейін өлшеуге арналған сұнгі тұтқасы сақина түрінде жасалған. Оның орналасқан жері Мотор бөлімінің жалпы көрінісі ⇨ 9-5 бөлімінде көрсетілген.

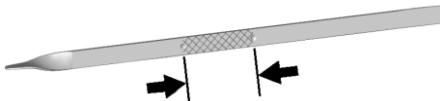
▲ ЕСКЕРТУ!

Сұнгі тұтқасы ыстық болуы мүмкін, оған қолынанызды қүйдіріп алуының мүмкін. Сұнгі тұтқасын тек шуберектің көмегімен немесе қолған киіп қана ұстая керек.

Мотор майының деңгейін тексеру үшін тәменде ғылыми нұсқауларды орындаңыз:

- Нақты нәтижелерге қол жеткізу үшін көлікті тегіс, еңісі жоқ жерге койыңыз. Май деңгейін қозғалтқышты өшіргеннен кейін екі сағаттан өрте емес тексеріңіз. Егер көлікті еңіс жерге қалдырасынды немесе қозғалтқыш тақтағаннан кейін қажетті үақытты құтпей-ақ тексерсөніз, нәтиже дұрыс болмайды. Суық қозғалтқышты іске қоспаса бұрын оның деңгейін тексеру дәлірек нәтиже береді. Май өлшеу сұнгісін алып, май деңгейін тексеріңіз.
- Егер екі сағат күтте алмасаңыз, қозғалтқыш қыздырылса, тым болмағанда 15 минут, ал қозғалтқыш қыздырылған болмаса, 30 минут күтіңіз. Сұнгіні шығарып алыңыз, оны таза шуберектен сұртіңіз және орнына салыңыз. Деңгей көрсеткіш сұнгіні, ұшын тәмен қаратағы ұстап тұрып, қайтадан алыңыз да, қозғалтқыш майының деңгейін тексеріңіз.

Мотор майын қашан өмелеп қую көрек

Қозғалтқышты өшіргеннен кейін кем дегенде 15 минут күт арқылы өлшеу нәтижелері бойынша май деңгейі өлшегіш сұнғынған майдың бір литрін құйып, тексеруді қайталаңыз. Осы бөлімнен еріп қарай «Тиісті қозғалтқыш майын таңдау» бөлімін қараңыз, онда қозғалтқыш майының қай түрін қолдану керектігі туғындырылады.

▲ НАЗАР АУДАРЫНЫЗ!

Тым көп май қоспаңыз. Мотор майын сұнғы деңгей көрсеткіштің рүқсат етілген жұмыс диапазонынан жоғары немесе тәмен толтыру қозғалтқыш үшін зиян.

Қозғалтқышқа тым көп май құйылған болса, яғни майдың деңгейі максималды рүқсат етілген белгіден жоғары болса, бұл қозғалтқыштың істен шығуына әкелуі мүмкін.

Артық мотор майын төгіп тастау керек немесе көлікпен жүруді шектеу керек және артық майды кетіру үшін касіби техникалық мамандарға хабарласу керек.

Мотор белігінің жалпы көрінісі бөлімін қараныз ⇒ 9-5, онда қозғалтқыштың май құятын майын қақпағының орналасқан жері көрсетілген.

Мотор майының деңгейі тиісті жұмыс диапазонында болатында оны жеткілікті мөлшерде қосыңыз. Тексеру аяқталғаннан кейін деңгей көрсеткіш сұнғыні тоқтағанша түтікке қайта салыңыз.

Тиісті қозғалтқыш майын таңдау

Тиісті қозғалтқыш майын таңдау майдың қажетті техникалық сипаттамасымен және тұтқырлығымен анықталады.

Техникалық сипаттамалар

dexos1 сипаттамасының талаптарына сәйкес келетін толық синтетикалық мотор майын қолданыңыз. GM компаниясының dexos1™ сипаттамасына сәйкес келетін мотор майы бар сыйымдылық dexos1 логотипіне ие болуы керек.

www.gmdexos.com. қараңыз.

▲ НАЗАР АУДАРЫНЫЗ!

Осы ережелерді сақтамау қозғалтқыштың зақымдалуына және кепілдіктің бұзылуына әкелуі мүмкін.

Тұтқырлық сұрпы

SAE 0W-20 мотор майын қолданыңыз. Тұтқырлығы бойынша майды таңдаған кезде оның сипаттамаға сәйкестігін тексеру ұсынылады. Осы бөлімнің алдыңғы жағынан "Сипаттамалар" бөлім қараңыз.

Мотор майына арналған косплар/Майлау жүйесін жуу

Мотор майына ештеңе қоспаңыз. Қозғалтқыштың тиісті жұмыс сипаттамаларын және қорғалуын қамтамасыз ету үшін dexos1 ерекшеліктеріне сәйкес ұсынылған мотор майларын қолдану жеткілікті. Майлау жүйесін жуу ұсынылмайды, бұл операция қозғалтқыштың істен шығуына әкелуі мүмкін, ол автомобильге кепілдік бермейді.

Пайдаланылған қозғалтқыш майымен не істеуге болады

Пайдаланылған мотор майының құрамында теріге зиянды әсер ететін және тіпті қатерлі ісік тұдымы мүмкін кейбір компоненттер бар.

Мотор майының адам терісіне ұзак тиоін болдырманызы. Теріңізді және тыңқартарынызды сабынды сумен немесе қол жууға арналған жақсы құралмен жуыныз. Пайдаланылған мотор майымен ластанған күімді немесе шуберектерді жуыныз немесе дұрыс жойыныз. Мұнай өнімдерін пайдалану және жоюға қатысты өндірушінің ескертулерін қараңыз.

Пайдаланылған май қалдықтары қоршаған ортага қауіп тендіру мүмкін. Егер сіз мотор майын өз бетінше ауыстыратын болсаңыз, оны тастамас бұрын барлық майды пайдаланылған сүзгіден ағызыныз.

Мотор майын тұрмыстық қалдықтарға арналған контейнерлерге немесе жерге, көріз коллекторларына, сондай-ақ жылғалар мен өзендерге қынға тыйым салынады. Мотор майын пайдаланылған майды жинау орнында қайта өңдеуге тапсыру керек.

Мотор майының қызмет ету мерзімін бақылау жүйесі

Мотор майын қашан ауыстыру керек
Бұл автокөліктің электрондық жүйесі май мен сүзгіні ауыстыру туралы уақытылы ескертеді. Бұл қозғалтқыштың айналуы, қозғалтқыш температурасы және көлік жүргісі сияқты факторлардың жиынтығына байланысты. Жүргізу жағдайларына байланысты

майды ауыстыру қажеттілігі әртүрлі жүргіс мәндерінде туындауы мүмкін.

Жүйенің қалыпты жұмыс істеуі үшін әрбір майды ауыстырганнан кейін оны арылтып отыру қажет.

Жүйе есептеулері бойынша, майдың қызмет ету мерзімі аяқталуға тақаған кезде ол жүргізуішеге майды ауыстыру қажеттілігі туралы хабарлайды. Майды мүмкіндігінше тез ауыстыру керек, майды ауыстырганға дейінгі жүргүре рұқсат етілетін жол - 1000 км-ден аспайды.

Қолайлы жүргізу жағдайында жуие бір жылға дейін майды ауыстыру қажеттілігі туралға сигнал бермеу мүмкін. Мотор майы мен сүзгін жылына кем дегенде бір рет ауыстыру керек, бұған қоса, жүйені де қалпына келтіру керек. Дилеріңіздің осында жұмысты орындастын және жүйені бастапқы қалпына келтіретін техникалық қызмет көрсету жөніндегі оқыған мамандарды бар. Сонымен қатар, ағып кету үшін майды үнемі тексеріп отыру және қажетті деңгейді сақтау маңызды.

Жүйе кездейсоқ қалпына келтірілсе, майды майды соңынан рет ауыстырганнан кейін 5000 км өткен соң қайта ауыстыру керек. Майды әр ауыстырганнан кейін жүйені қалпына келтіруді ұмытпаңыз.

Мотор майының қызмет ету мерзімін бақылау жүйесін қалпына келтіру

1. Рөл дөңгелегінің оң жақ шабағындағы басқару түймелерінің көмегімен жүргізуінің ақпарат орталығы дисплейіне «REMAINING OIL LIFE (МОТОР МАЙЫНЫҢ ҚАЛҒАН ҚОРЫ)» мәзірін шығарыныз. Қараңыз: ақпарат орталығын (DIC) қараңыз ⇨ 4-13.

2. Майдың қорын есептегішті 100%-ға қайтару үшін сәйкес бетті ашып, SET/CLR түмисін бірнеше секунд басып тұрыңыз.

Мотор майын ауыстыратын кезде қызмет ету мерзімін тастаудан абай болыңыз. Оны келесі майды ауыстырганша дәл орнату мүмкін болмайды.

Қозғалтқыштың ауа сүзгісі

Ауа сүзгісі алдыңғы жолаушы жағындағы көліктің қозғалтқыш белгінде орналасқан. Қараңыз: Мотор белгінің жалпы көрінісі ⇨ 9-5

Қозғалтқыштың ауа сүзгісін қашан тексеру керек

Ауа сүзгісін тексеру мен ауыстыру мерзімділігі туралы ақпарат "Техникалық қызмет көрсету кестесі" буклетінде көрсетілген. Бұл процедура көп уақыты қажет ететіндіктен, оны дилердің техникалық қызмет көрсету белімінде орындау керек. Қосымша ақпарат алу үшін жергілікті дилерге хабарласыңыз.

▲ ЕСКЕРТУ!

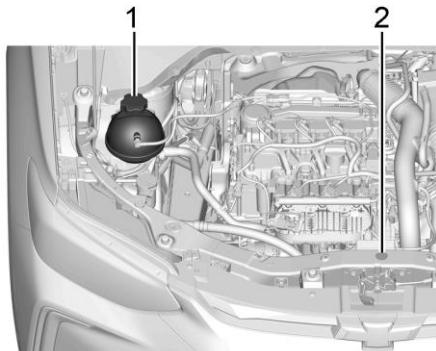
Аяу сүзгісі жоқ қозғалтқыштың жұмыс істегенде жақын мандағы адамдардың күйіп қалуына әкелуі мүмкін. Қозғалқышта жұмыс істеген кезде сақ болыңыз. Аяу сүзгісі жоқ көлікті пайдаланбаңыз және іске қоспаңыз, ейткені қозғалтқышта кері тұтанулар болса, жалын пайда болуы мүмкін.

▲ НАЗАР АУДАРЫҢЫЗ!

Аяу сүзгісін алып тастағанда, кір қозғалтқышқа оңай түседі және оны істен шыгаруы мүмкін. Автокөлікті аяу сүзгісінен пайдалануға болмайды.

Салқындану жүйесі

Салқындану жүйесі қозғалтқыштың тиисті жұмыс температурасын қамтамасыз етеді.

1. Қозғалтқышты салқынданатын сүйкіткіштің кеңейткіш багы және қорғауыш клапаны бар қақпақ.
2. Қозғалтқышты салқындану желдеткіші (көз көретін жерден тыс)

▲ ЕСКЕРТУ!

Капот астындағы электр желдеткіш қосылып, қозғалтқыш жұмыс істеп тұрған кезде де сізге зақым келтіруі мүмкін. Қолды, киімді және құрал-саймандарды капот астындағы электр желдеткішінен алшақ ұстау керек.

Егер салқындану шүйкіткіштің кеңейткіш багы ішіндегі сүйкіткіш қайнап тұрса, еш әрекет жасамастан, оның сұзығанын күткен жөн.

Көлік көлденең бетте тұруы керек.

Салқындану шүйкіткіш деңгейі бак ортасында жогары қырының деңгейінде болуы керек. Әйтпесе, радиатор және жылдықтың тұтқітерінен, радиатордан, су сорғысынан және салқындану шүйесіндегі басқа да жерлерден сүйкіткіш ағып кетуі мүмкін.

▲ ЕСКЕРТУ!

Радиатор мен жылдықтың құбіршектеріне немесе қозғалтқыштың басқа да тетіктеріне қол тигізбеніз. Олар өте ыстық болып, күйік шалуының мүмкін. Сүйкіткіш аққан жағдайда қозғалтқышты іске қоспаңы; барлық салқындану шүйкіткіш ағып кетуі мүмкін.

Бұл қозғалтқыштың өртенуіне және деңгейінде күйіп қалуына әкелуі мүмкін. Көлік қозғалмай тұрып барлық аққан жерлерді қалпына келтіріңіз.

Егер қозғалтқыш қосулы кезде көзге көрінетін ағып кету анықталмаса, электрқозғалтқыштың салқындану желдеткішінің жұмыс істеп тұрғанына көз жеткізіңіз. Егер қозғалтқыш қызып кете берсе, желдеткіш айналуы керек. Егер айналмаса, көлік сервистік қызметті қажет етеді. Қозғалтқышты өшіріңіз.

▲ НАЗАР АУДАРЫҢЫЗ!

GM GMW3420 стандартының талаптарына сәйкес келетін таза ауыз су мен DEX-COOL салқыннатқыш сүйықтығының қоспасынан басқа сүйықтықтарды пайдаланбаңыз. Барлық басқа сүйықтықтар қозғалтқыш пен автомобильдің салқындау жүйесіне зақым келтіруі мүмкін, бұл автомобильдің қолданыстағы кепілдігіне жатпайды.

Қандай сүйықтықты қолдану керек

▲ ЕСКЕРТУ!

Таза су немесе спирт сияқты басқа да сүйықтықтар тиісті салқыннатқыш қоспаның қайнауымен салыстырганда ерте қайнауы мүмкін. Салқындау жүйесіне таза су немесе сәйкес кемпейтін салқыннатқыш қоспа құйылса, қозғалтқыш қызып кетуі мүмкін, бірақ бұл ретте қызып кету туралы ескерту болмайды. Бұл қозғалтқыштың өртенуіне және жүргізуінің немесе жақындағы адамдардың қуїп қалуына әкелуі мүмкін.

Қозғалтқыштың салқыннатқыш сүйықтығы

Сіздің автомобильіңіздің қозғалтқышты салқындау жүйесіне dexcool антифризи негізіндеі салқыннатқыш сүйықтық құйылған.

Белгілі бір деңгейлерге жеткен сайын салқыннатқыш сүйықтықты тексеріп, ауыстырып тұру қажет. Қараңыз: Автокөлік деректері $\Rightarrow$ 10-8 және "Техникалық қызмет көрсету кестесі" кітапшасы.

Төменде салқындау жүйесінің құрылымы және салқыннатқыш сүйықтықтың деңгейі төмендеген жағдайда оны тексеру және еселең құю тәсілдері түсіндіріледі. Қозғалтқыштың қызып кетуі орын алса, Мотордың қызып кетуі $\Rightarrow$ 9-12 белімін қараңыз.

▲ НАЗАР АУДАРЫҢЫЗ!

GM GMW3420 стандартының талаптарына сәйкес келетін таза ауыз су мен DEX-COOL салқыннатқыш сүйықтығының қоспасынан басқа сүйықтықтарды пайдаланбаңыз. Барлық басқа сүйықтықтар қозғалтқыш пен автомобильдің салқындау жүйесіне зақым келтіруі мүмкін, бұл автомобильдің қолданыстағы кепілдігіне жатпайды.

Қозғалтқыштың салқыннатқыш сүйықтығын тұрмыстық қалдықтарға арналған контейнерлерге қуюға, жерге, көріз коллекторларына және суқоймаларға төтүге тыйымсалынады.

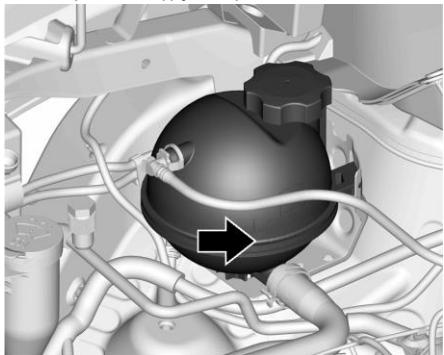
Салқыннатқыш сүйықтықты авторизацияланған сервистік орталықтарда ауыстыру керек, ондағы мамандар пайдаланылған салқыннатқыш сүйықтықтарды кедеге жаратуға қойылатын заңнамалық талаптарды біледі. Бұл қоршаган ортанды және сіздің денсаулығыңызды қорғауға көмектеседі.

Таза ас суы мен dexcool антифризінің 50/50 қоспасын пайдаланыңыз. Мұндай қоспаны пайдаланған кезде салқындау жүйесіне басқа ештеңені қосудың қажеті жоқ. Мұндай қоспа:

- Ая температурасы -37 °C (-34 °F) болғанға дейін қатпайды.
- 129 °C (265°F) дейін қызған кезде қайнамайды.
- Тоттан және коррозиядан қорғайды.
- Алюминий бөлшектерін зақымдамайды.
- Қозғалтқыштың тиісті температурасын ұстап тұруға көмектеседі.

Салқындақтыш сұйықтықты тексеру

Салқындақтыш сұйықтықтың деңгейін тексеру кезінде автомобиль көлденен беттің үстінде тұруы керек.

Кеңейткіш бакта салқындақтыш сұйықтықтың бар-жоғын көзben тексеріңіз. Егер салқындақтыш бактың ішіндегі сұйықтық қайнап жатса, еш әрекет жасамастан, оның салқындауын күту керек. Салқындау сұйықтығы көрініп тұrsa, бірақ салқындау сұйықтығы деңгейінің белгісі көрінбесе, салқындау сұйықтығының кеңейткіш багына салқындау жүйесі салқындағаннан кейін 50/50 мөлшерінде таза ауыз су мен dexcool антифризінің

коспасын бак ортасындағы жоғарғы қырына дейін толтырып қойыңыз. Қараңыз: Қозғалтқыштың қызып кетуі $\Rightarrow$ 9-12.

Салқындақтыш сұйықтықтың кеңейткіш багы келікті мотор бөлігінде жүргізуші жағында орналасқан. Қараңыз: Мотор бөлігінің жалпы көрінісі $\Rightarrow$ 9-5.

Салқындақтыш сұйықтыққа арналған кеңейткіш багқа салқындақтыш сұйықтықты қалай еселең күю керек**▲ ЕСКЕРТУ!**

Ыстық қозғалтқыш тетіктеріне салқындақтыш сұйықтықтың төріліү күйік шалуға әкелуі мүмкін. Салқындақтыш сұйықтықтың құрамына этиленгликоль кіреді, ол қозғалтқыш тетіктерінің температурасы әжептөүір жоғары болғанда қайнайды.

▲ ЕСКЕРТУ!

Ыстық салқындау жүйесіндегі бу мен қайнап тұрған сұйықтықтар қысым астында болады. Сақтандырғыш клапаны бар қақпақты тіпті шамалы бұралуы олардың жоғары жылдамдықпен шығып кетуіне әкелуі мүмкін, бұл күйік шалуға себеп болуы мүмкін. Ыстық салқындау жүйесіндегі қақпақты, соның ішінде сақтандырғыш клапаны бар қақпақты бұрауға тыйым салынады. Салқындау жүйесі және сақтандырғыш клапаны бар қақпақ сұғанша күтіңіз.

▲ НАЗАР АУДАРЫҢЫЗ!

Салқындақтыш сұйықтықты толтырудың арналы рәсімін сақтамау қозғалтқыштың қызып кетуіне және жүйенің бұзылуына әкелуі мүмкін. Егер салқындақтыш сұйықтық кеңейткіш бактың ішінен көрінбесе, дилерге хабарласыңыз.

Кеңейткіш бактан сақтандырыш клапаны бар қақпақты тек салқындану жүйесі, кеңейткіш бактың сақтандырыш клапаны бар қақпақ және радиатордың жоғарғы тұтігі сұығаннан кейінған шешүге болады.

⚠ НАЗАР АУДАРЫҢЫЗ!

Егер сақтандырыш клапаны бар қақпақтың тығызы орнатылmasa, салқыннатқыш сұйықтық ағып кетуі және қозғалтқыш зақымдануы мүмкін. Қақпақтың тиісті түрде және тығызы жабылғанына көз жеткізіңіз.

Салқыннатқыш сұйықтықты толтырудың арналы ережесі болғандықтан, оны қызмет көрсету орталығында жүргізу керек. Қосымша ақпарат алу үшін жергілікті дилерге хабарласыңыз.

Қозғалтқыштың қызып кетуі

Көлікте қозғалтқыштың қызып кетуін ескертептін индикатор бар. Бұл ескерту пайда болған кезде жүргізуши капотты көтермеуді шешсе, дереге техникалық қызмет көрсету станциясына хабарласу керек.

Бұл ескерту пайда болған кезде жүргізуши капотты көтеруді шешсе,

көліктің тегіс бетте тұрғанына көз жеткізу қажет.

Содан соң қозғалтқышты салқындану желдеткішінің айналып тұрғанын тексеру керек. Егер қозғалтқыш қызып кете берсе, желдеткіш айналуы керек. Бұлай болмаса, қозғалтқыштың одан әрі жұмысын токтатыңыз. Автоқөлікті жөндеуге беріңіз.

⚠ НАЗАР АУДАРЫҢЫЗ!

Қозғалтқышты салқындану жүйесінде ағып кету анықталған жағдайда қозғалтқышты пайдаланбаңыз. Бұл салқыннатқыш сұйықтықтың жоғалуына әкелуі және жүйенің немесе көліктің істен шығына себеп болуы мүмкін. Пайда болған ағып кетулерді дереге қалпына жыйыңыз.

Егер қозғалтқыш бөлігінен бу шықса

⚠ ЕСКЕРТУ!

Ыстық салқындану жүйесіндегі бу мен қайнап тұрған сұйықтықтар қысым астында болады. Сақтандырыш клапаны бар қақпақты тіпті шамалы бұралуы олардың жоғары жылдамдықпен шығып кетуіне әкелуі мүмкін, бұл қүйік шалуға себеп болуы мүмкін. Ыстық салқындану жүйесіндегі қақпақты, сонын ішінде сақтандырыш клапаны бар қақпақтың шығындағы салынады. Салқындану жүйесі және сақтандырыш клапаны бар қақпақтың сұығанша күтіңіз.

Егер қозғалтқыш бөлігінен бу шықпаса

Егер қозғалтқыштың қызып кетуі туралы хабарлама пайда болса, бірақ бу көрінбесе және естілмейсе, мүмкін мәселе тым күрделі емес. Кейде қозғалтқыш келесі жағдайларда аздап қызып кетуі мүмкін:

- Ыстық күнде тауға ұзақ көтерілу кезінде.
- Жоғары жылдамдықпен жүргеннен кейінгі аялдамалар кезінде.
- Автомобиль кептепістерінде қозғалтқыштың бос жүріспен ұзақ жұмыс істеуі кезінде.

Егер будың белгілері болмаса, қызып кету туралы ескерту пайда болса:

1. Ауа кондиционерін өшіріңіз.
2. Жылтықшты максималды температурага, ал жедеткішті максималды жылдамдықта ауыстырыңыз. Қажет болса, терезелерді ашыңыз.
3. Қауіпсіз болған кезде, жол жиегіне қарай қысылып, беріліс қорабын Р (тұрақ) немесе N (бейтарап) күйіне орнатыңыз және қозғалтқыштың бос жүрістермен жұмыс істемеуін мүмкіндік беріңіз.

Қызып кету туралы ескерту жоғалса, көлікті жүргізуі жалғастыруға болады. Көлікпен шамамен 10 минут бойы бағу қозғалуды жалғастырыңыз. Алдында келе жатқан көлікке дейінгі қауіпсіз қашықтықта сақтаңыз. Ескерту қайта пайда болмаса, әдеттегідей жүргізуі жалғастырыңыз, содан кейін сұйықтық деңгейін және салқындуату жүйесінің жұмысын тексеріңіз.

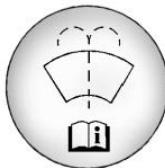
Егер ескерту қайта-қайта көрсетілсе, жолдың шетіне шығып, тоқтап, көлікті дереу тұраққа қойыңыз. Егер бу көрінбесе, үш минут тұрақтағаннан кейін қозғалтқышқа бос айналымдармен жұмыс істеуге мүмкіндік беріңіз. Дисплейде ескерту әлі пайда болса, қозғалтқышты тоқтатып, оның сұығанын күтіңіз.

Жуғыш сұйықтығы

Қандай сұйықтықты қолдану керек

Егер сізге жел әйнегін жууга арналған сұйықтық қажет болса, оны қолданар алдында өндірушінің нұсқауларын міндетті түрде оқып шығыңыз. Көлік құралы ауа температурасы сұйықтықтың қату температурасынан темен түсіү мүмкін жағдайларда пайдаланылса, онда қатып қалудан жеткілікті түрде қорғалған сұйықтықты пайдалану керек.

Жуғышқа сұйықтық қыю

Әйнек жуғыш белгісі бар қақпақты ашыңыз. Бак толғанша жуғышқа сұйықты құйыңыз. Бактың орналасқан жерін Мотор бөлігінің жалпы көрінісі ⇒ 9-5 бөлімінен қараңыз.

▲ НАЗАР АУДАРЫҢЫЗ!

- Су репелленті қосылған жуғыш сұйықтықты пайдалануға тыбым салынады. Бұл щеткалардың дірілдеуіне немесе әйнектің біркелкі емес сұртіліуіне әкелу мүмкін.
- Қозғалтқыштың салқындастықтың сұйықтығын (антифриз) мандайлық әйнек жуғышында пайдалануға тыбым салынады. Бұл сұйықтық жел әйнегін жуу жүйесін және көлікті лак-бояу ұзтамасын зақымдауы мүмкін.
- Қолдануға дайын жуғыш сұйықтыққа суды арапастырмаңыз. Су ерітіндінің қатып қалуына әкелу және жуғыш сұйықтық багына және жуғыш жүйенің басқа бөліктеріне зақым келтірүі мүмкін.
- Әйнек жуғыш үшін концентрацияланған сұйықтықты қолданған кезде сұйықтықты арапастыру үшін судың мөлшерін өндірушінің нұсқауларын қараңыз.
- Қатты сұықта жуғыш сұйықтық багының тек терртеп үш бөлігін ғана толтырыңыз. Бұл қату кезінде сұйықтықтың кеңеюіне мүмкіндік береді, әйтпесе лық толтырылған бак қатқан сұйықтық әсерінен зақымдалуы мүмкін.

Тәжекүш жүйесі

Тегерікті тәжеуіштердің қалыптарында кіріктірілген тозу индикаторлары болады, олар тәжекіш қалыптары тозған жағдайда тозған қалыптардың орнына жаңаларын орнату қажеттілігі туралы ескертетін шықыrlаған дыбыс шығарады. Жүргізуши тәжекіш басқышты қатты басқан жағдайларды қоспағанда, көлік қозғалысы кезінде дыбыс пайда болуы және жоғалуы мүмкін немесе әр уақытта естіліп тұруы мүмкін.

▲ ЕСКЕРТУ!

Тәжекіш қалыптарының тозуы туралы ескертетін дыбыс жақын арада тәжекіштердің дұрыс жұмыс істемей қалатының білдіреді.

Бұл апатқа екелу мүмкін.

Егер тәжекіш қалыптарының тозуы туралы ескертетін дыбыс пайда болса, автомобилге техникалық қызмет көрсету қажет.

▲ НАЗАР АУДАРЫҢЫЗ!

Егер сіз тозған тәжекіш жастықшалары бар көлікпен жүруді жалғастырсаңыз, тәжекіш механизмдеріне қымбат жөндеу жұмыстарын жүргізу қажет болуы мүмкін.

Автокөліктің кейбір қозғалыс жағдайлары немесе климаттық жағдайлар тәжекіш қалыптарын бастапқы басқан кезде немесе оларды әлсіз басқан кезде тәжекіштердің шықыrlауына екелу мүмкін. Бұл тәжекіш механизмдер дұрыс жұмыс істемейді дегенді білдірмейді.

Доңғалақ сомындарын тиісті түрде қатайту тәжекіш механизмдердің қозғалуын болдырмау үшін қажет. Доңғалақтарды ауыстырған кезде тәжекіш қалыптарының тозуын тексеріп, доңғалақ сомындарын тиісті қатайту сәтімен біркелкі тәртіpte тартыңыз.

Тәжекіш қалыптарды жиынтықпен ауыстыру қажет.

Тәжекіш басқышының жүрісі

Егер тәжекіш басқышы қалыпты биіктікке оралмаса немесе басқыш қозғалысы жылдам артатын болса, дилерге хабарласыңыз.

Бұл тәжекіш жүйесіне техникалық қызмет көрсетуді жүргізуіндегі қажеттілігін білдіру мүмкін.

Тәжекіш жүйесінің тетіктерін ауыстыру

Тәжекіш жүйесінің есік тетіктерін тек жаңа фирмалық қосалқы бөлшектерге ауыстыру керек. Өйтпесе, тәжеу жүйесінің дұрыс жұмыс істеуіне кепілдік берілмейді. Егер басқа қосалқы бөлшектер қолданылса немесе олар дұрыс орнатылмаса, тәжеу сипаттамалары қатты өзгеру мүмкін.

Тәжекіш сұйықтығы

Бак қақпағында көрсетілгендей, басты тәжекіш цилиндрінің багына GM сертификаттаған DOT 4 тәжекіш сұйықтығы құйылады. Мотор бөлігінің жалпы көрінісі ⇔ 9-5 бөлімін қараңыз, онда бактың орналасқан жері көрсетілген.

Тәжекіш сұйықтығын тексеру

Көлікті тегіс жерге қойып, берілістер қорабы селекторының тетігін тұрақ күйіне жылжтыңыз.

Бактағы тәжекіш сұйықтығының деңгейі бак қабырғасындағы жоғарғы және төменгі белгілердің арасында болуы керек.

Бактағы сұйықтық деңгейі тек екі себепке байланысты төмендеуі мүмкін:

- Тәжекіш қалыптарының табиги тозуына байланысты. Жаңа тәжекіш қалыптарын орнатқан кезде сұйықтық деңгейі қайтадан көтеріледі.
- Тәжеу жүйесінің гидрожетегіндегі ағып кетуге байланысты. Тәжеу жүйесінің гидрожетегін жөндеуді жүзеге асырыңыз. Ағып кету болған кезде тәжекіш жүйесі дұрыс жұмыс істей алмайды.

Тежегіш сұйықтығы бар бактың қақпағын шешпес бұрын, ерқашан қақпақтың өзін және оның айналасын тазарту керек.

Тежегіш сұйықтықты еселең толтырудың қажеті жоқ. Сұйықтықты еселең құю ағып кетуді түзетпейді. Егер сұйықтық тежегіш қалыптары тозған кезде толтырылса, жаңа тежегіш қалыптарын орнатқан кезде сұйықтықтым көп болып кетеаді.

Қажет болған жағдайда сұйықтықты тежегіш жүйесінің гидрожетегімен жұмыс жүргізгенден кейін ғана еселең құюға немесе тәттеге болады.

▲ ЕСКЕРТУ!

Тым көп сұйықтық құйылса, қозғалтқыш жеткілікті ыстық болса, ол қозғалтқышқа төгіліп, тұтануы мүмкін.

Бұл қозғалтқыштың зақымдалуына және жүргізуінің немесе жақын мәндагы адамдардың күйін қалуына әкеleуі мүмкін. Тежегіш сұйықтығын гидравликалық тежегіш жүйесімен жұмыс аяқталғаннан кейін ғана қосуға болады.

Уақыт өте келе тежегіш сұйықтық сүмен қаныгады, нәтижесінде оның тиімділігі төмендейді. Тежеу қашықтығын арттыруды болдырмау үшін өндіруші ұсынған

мерзімділікпен тежеу сұйықтығын айырбастап отырған жән. Өз дилерінізге жүгініз.

Қандай сұйықтықты еселең құю керек
Тек GM сертификаттаған мөр басылған ыдистағы DOT 4 сұйықтығын пайдаланыңыз.

▲ ЕСКЕРТУ!

Тежегіш сұйықтықты дұрыс таңдамау немесе онда ластайтын заттардың болуы тежеу жүйесіне зақым келтіруі мүмкін.

Бұл жүйенің істен шығуына және ЖКО жағдайында адамдардың жарақаттануына себеп болуы мүмкін. Тек GM ұсынған сертификаттаған тежегіш сұйықтықты пайдаланыңыз.

▲ НАЗАР АУДАРЫҢЫЗ!

Көліктің лактальған / боялған беттеріне төгілген тежегіш сұйықтық оларды зақымдауы мүмкін. Бояу жабынынан сұйықтықтың іздерін дереу өшіру керек.

Аккумулятор батареясы

Фирмалық аккумулятор батареясы қызмет көрсетуді қажет етпейді. Тығынды ашып, суды еселең құймаңыз.

Жаңа аккумулятор батареясын орнату қажет болса, бастапқы пайдаланылған батареяның жапсырмасынан ауыстырылатын батарея нөмірін іздеңіз. Аккумулятор батареясының орналасқан жерін Мотор белігінің жалпы көрінісі бөлімінен қараңыз ⇒ 9-5

Аккумулятор батареясын ауыстыру үшін техникалық қызмет көрсету станциясына жүгініз

▲ ЕСКЕРТУ!

Автомобиль аккумуляторлық батареясының жаңында сіріңкелерді немесе ашық отты пайдалануға тыйым салынады. Жарық қажет болса, шамды пайдаланыңыз.

Автокөліктің аккумулятор батареясының жаңында темекі шегуге тыйым салынады. Автомобиль аккумуляторлық жаңында жұмыс істеу кезінде қауіпсіздік көзілдірігін кию керек.

Балалардың көлік аккумуляторы батареяларына жақын келуіне жол берменіз.

▲ ЕСКЕРТУ!

Аккумулятор батареяларында күйік шалдышуры мүмкін қышқыл бар, сонымен қатар батареялар жарылғыш газ шығарады. Оны абайсыз пайдалану ауыр жарақаттар алуға әкелуі мүмкін.

Аккумулятор батареясында жұмыстарды орындау кезінде нұсқауларды дәлме-дәл сақтау керек.

Аккумулятор батареясында клемма істіктерінің, клеммалар мен тиисті керек-жарақтарындаң құрамында қатерлі ісік ауруын тудыратын және адамның репродуктивті қызметіне зиян келтіретін қорғасын немесе қорғасын қоспалары бар. Жұмысты аяқтағаннан кейін колынызды

Автокөлікті сақтау

Сирек қолдану: батареяның заряды таусылмас үшін аккумулятордан қара теріс (-) сымды ажыратыңыз.

Ұзақ мерзімді сақтау: Аккумулятор батареясынан қара теріс (-) сымды алып тастаңыз немесе батареяны аз токпен үздіксіз зарядтауға арналған құрылғыны қолданыңыз.

Шыны тазалағыш щеткаларын ауыстыру

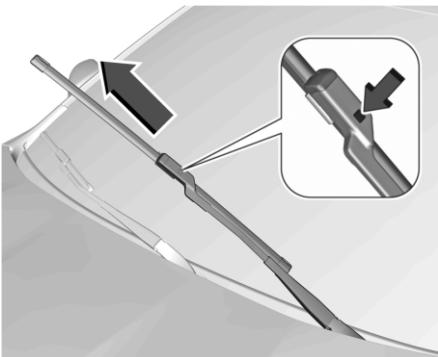
Шыны тазалағыш щеткаларының дұрыс жұмыс істеуі және жақсы көрініп автомобилдің қауіпсіз жұмыс істеуін қамтамасыз етудің ең маңызды шарттары болып табылады.

Әйнек тазартқыш щеткаларының жай-күйін үнемі тексеріп отырыңыз. Щеткаларды тазалау үшін жұмсақ сабын ерітіндісін пайдаланыңыз. Алдымен әйнек жуғышты қоспастан, әйнек тазалағышты құргақ шыныға қолданбаңыз. Қауіпсіздігініз үшін әйнек тазалағыш щеткаларын жыл сайын немесе олардың тиімділігі төмендей, жаңбыр жауған кезде көріністі нашарлататын болса, жиірек ауыстыру үсінілады.

Щеткаларыңызды үнемі тексеріп отырыңыз. Тазалау үшін әлсіз сабынды суды пайдаланыңыз.

Әйнек тазалағыш щеткаларын жыл сайын немесе олардың тиімділігі төмендей, жаңбыр жауған кезде көріністі нашарлататын болса, жиірек ауыстыру қажет.

Жел әйнегі тазалағышының щеткасын ауыстыру

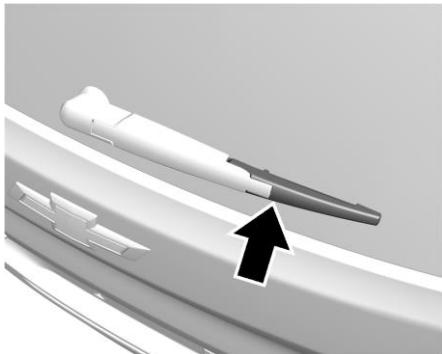
1. Жынытықтағы алдыңғы әйнектің әйнек тазартқыш щеткасын алдыңғы әйнектен тартыңыз.

2. Әйнек тазартқыш интірегі жалғашының ортасында түрған батырманы басып, интірек жалғашынан әйнек тазартқыш щеткасын шығарыңыз.

3. Шыны тазалағыш щеткасын шешіп алыңыз.

4. Шыны тазалағыш щеткасын орнына қайта орнату үшін 1-3 әрекеттерін кері тәртіппен орындаңыз.

Артқы әйнек тазартқыш щеткаларын ауыстыру
Артқы шынының әйнек тазартқышы

Шыны тазалағыштың түткасын көтеріңіз. Босату үшін әйнек тазартқыш щеткасын сөл бұрыштап әйнек тазартқыш тетігіне бағыттап тәмен қарай басу керек. Әйнек тазартқыш щеткасын тетікке сөл бұрыштап орнатып, орнына бекітілгенше басыңқыраңыз. Әйнек тазартқыш тетігін абайлап босатыңыз.

ҚЫЗДЫРУ ШАМДАРЫН АУЫСТЫРУ

Қыздыру шамын ауыстыру
 Шамдарды ауыстыру үшін Chevrolet дилеріне немесе үәкілдепті қызмет көрсету орталығына хабарласуды ұсынамыз. Шамды ауыстырган кезде сәйкес тізбек қосқышын ешірүлі күйге орнатыңыз. Шамның әйнегін жалаң қолмен ұстамауға тырысыңыз. Кездейсок ластануды шамнан спиртке малынған таза, түкісін шуберекпен кетіруге болады. Ауыстырылатын шамның сипаттамалары мен қуаты алмастырылатын шаммен бірдей болуы керек.

Мәні	Қуаты (Вт)
Алыс жарық	55
Жақынға түсетін жарық	55
Күндізгі жүріс шырақтары*	Жарық диодты
Алдыңғы бұрыльыс көрсеткіші	21
Артқы бұрыльыс көрсеткіші	21
Артқы габариттік шамдар	5

Мәні	Қуаты (Вт)
Тоқтату сигналы/артқы шам – тежеу	21
Артқы тұманға қарсы шам	20
Артқы жүріс шамы	16
Бүйірлік бұрылу көрсеткіші	5
Немір белгісін жарықтандыру шамы	5

Ескертпе

Қатты жаңбырда көлік жүргізгеннен немесе көлікті жуғаннан кейін кейір сыртқы жарық аспалтарының шынылары булана түсүі мүмкін.

Оған жарық аспабының іші мен сыртындағы температуралардың айырмашылығы себеп болуы мүмкін.

Бұл құбылыс жаңбыр кезінде автокөлік ішіндегі терезелердегі ылғал конденсациясына үксас және автокөлікті мәселе бар екенін білдірмейді.

Артқы шамдарда ылғал жиналса, Chevrolet дилеріне немесе үәкілдепті қызмет көрсету орталығына хабарласыңыз.

Галогенді шамдар

ЕСКЕРТУ!

Галогенді шамдардағы жұмыс газы қысым астында тұрады, сондыктан егер осындай шамды құлатып немесе сырып алса, ол жарылуы мүмкін. Бұл адамдардың жарақаттануына алып келуі мүмкін. Міндегі түрде шам қаптамасындағы нұсқаулықпен танысып шығыңыз.

Жарық диодты жарықтандыру
Автокөліктегі кедімгі шамдардың орнына жарық диодтары қолданылатын бірнеше фонарьлар қолданылады. Жарық диодты жарықтандыру аспаптарын ауыстыру үшін ТКС-ға жүгіну керек.

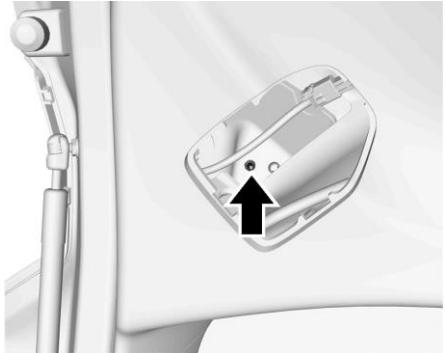
Артқы шамдармен

Кері жүріспен қозғалу шамы

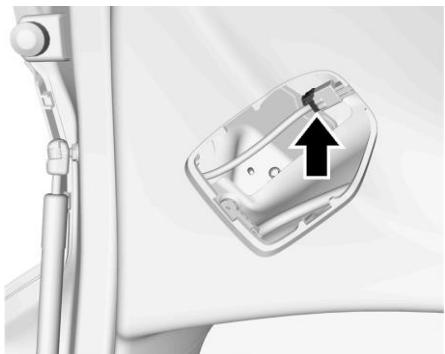
1. Жұксалғыш бөлігінің есігін ашыңыз.

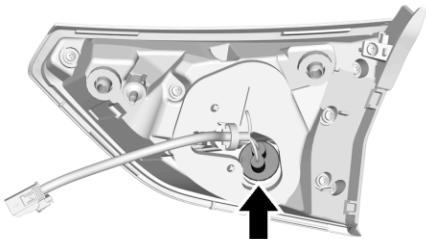
2. Лампаларға қол жеткізуге арналған есіктегі технологиялық бөліктің бітеуішін алыңыз.

3. Артқы шамды жүк бөлімшесінің есігіне бекітетін бұранданы бұрап алыңыз.

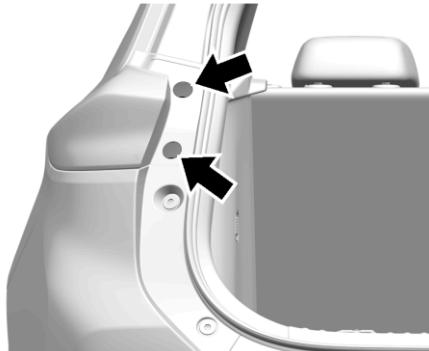
4. Артқы жарық сымдарының қосқышын ажыратыңыз және артқы шамды багаж бөлімінің есігінен шешіп алыңыз.

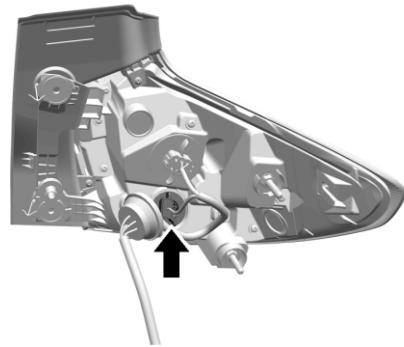
Жүргізуіші жағы көрсетілген, жолаушы жағы - соған ұқсас

6. Шамды картриджмен бұраныз, ол үшін оларды сағат тіліне қарсы бұраныз және тартыңыз.
7. Шамды патроннан шығару үшін тартыңыз.
8. Патронға жаңа шамды салыңыз.
9. Шамды сағат тілімен бұрап орнатыңыз.
10. Артқы шамды багаж бөлімінің есігіне орнатыңыз, оны бұрандамен бекітіңіз және сымдардың қосқышын қосыңыз.
11. Бітейішті орнына қайта орнатыңыз.

- Бұрылыс көрсеткіші**
1. Артқы есікті ашыңыз.

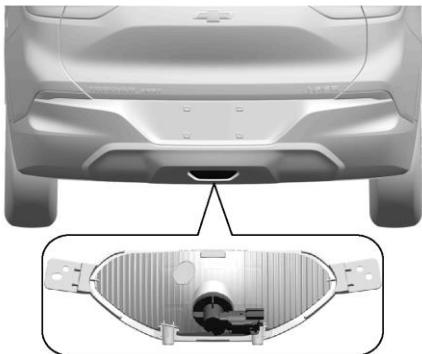
2. Артқы шамды корпусқа бекітетін екі бұранданы бұрап алыңыз.
3. Артқы шамды артқа тарту арқылы шешіп алыңыз.

Жүргізуіші жағы көрсетілген, жолаушы жағы - соған ұқсас

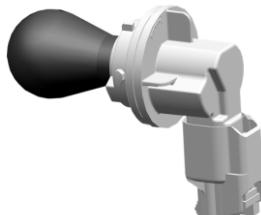
5. Шамның патронын сағат тіліне қарсы бұрау арқылы артқы габариттік шам корпусынан шығарып алыңыз.
6. Шамды патроннан шығару үшін тартыңыз.
7. Патронға жаңа шамды салыңыз.
8. Шамды лампамен бірге сағат тілімен бұру арқылы артқы габариттік шам корпусына орнатыңыз.
9. Артқы шамды екі бұрандамен көліктің шанағына бекітіңіз.

Артқы тұманға қарсы шамдар

Шамдарға қол жеткізу автокөлік астынан жүзеге асырылады.

1. Шам ұстагышын сағат тіліне қарсы бұрап, шағылдырыштан шығарыңыз.

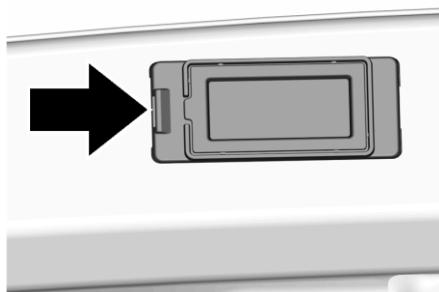

2. Шамды сағат тіліне қарсы бұрап, ажыратыңыз.

3. Қыздыру шамын патроннан шығарып алып, шамды ауыстырыңыз.

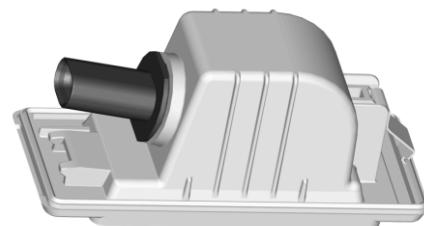
4. Патронда бекітілгенше сағат тілі бойынша бұрап, шағылдырышқа салыңыз.

Немірлік белгі жарықтандырылатын

1. Сәйкес күралмен шам корпусын іліп алыңыз.

2. Шамның корпусын төмен қарай тартып шығарыңыз; бірақ оны кабелінен тартпаңыз.

Шамды сағат тіліне қарсы бұрап, ажыратыңыз.

3. Қыздыру шамын патроннан шығарып алып, шамды ауыстырыңыз.

4. Патронды шам корпусына салып, сағат тілімен бұраңыз.

5. Шамды орнына жайлап орнатыңыз және оның дұрыс орнатылғанына көз жеткізіңіз.

ЭЛЕКТР ЖҮЙЕСІ

Сақтандырыштар мен автоматты ажыратқыштар

Автокөліктегі электр сымдары сақтандырыштар мен автоматты ажыратқыштардың үйлесімі арқылы қысқа тұйықталудан қорғалған. Бұл электр жүйесіндегі ақауларға байланысты зақымданулардың пайда болу мүмкіндігін айтартықтай азайтады.

▲ ҚАУІП!

Сақтандырыштар мен ажыратқыштарда олардың номиналды тогы белгіленген. Сақтандырыштар мен автоматты ажыратқыштарды ауыстырган кезде көрсетілген номиналды токтан аспаңыз. Жоғары номиналды тогы бар сақтандырышты немесе ажыратқышты пайдалану автомобилдің өртенуіне әкелуі мүмкін. Сіз немесе басқа адамдар ауыр жарақат алуы немесе өлуі мүмкін.

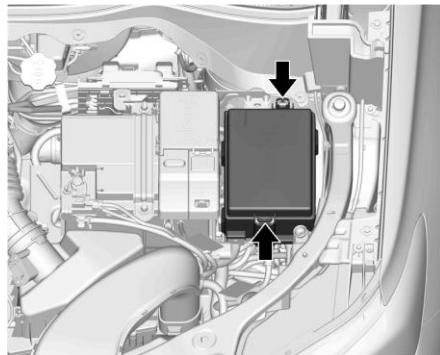
▲ ЕСКЕРТУ!

Тұпнұсқа GM сақтандырыштарының сипаттамаларына сәйкес келмейтін сақтандырыштарды орнату немесе пайдалану қаупіті. Сақтандырыштар жұмыс істемеү мүмкін, бұл өрткө әкеледі. Бұл адамдардың жарақаттануына немесе өліміне әкелуі мүмкін, автокөлікте зақымдалуы мүмкін.

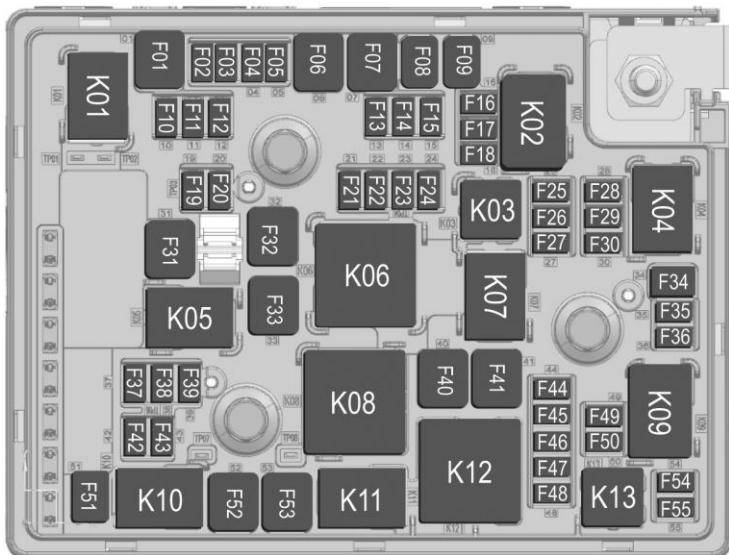
Көліктің қосалқы жабдықтары мен түрленімдері $\Rightarrow$ 9-2 және Жалпы ақпарат $\Rightarrow$ 9-2 бөлімдерін қараңыз.

Сақтандырышты тексеру үшін сақтандырыштың ішіндегі күміс таспалық еткізішке қарау керек. Бұл таспалық сым үзілген немесе балқыған болса, сақтандырыштарды ауыстырыңыз. Жаңын кеткен сақтандырышты бірдей өлшемдегі және сондай номиналды параметрлері бар жаңа сақтандырышпен алмастыруды ұмытпаңыз.

Мотор бөлігіндегі сақтандырыштар блогы

Сақтандырыш блогы мотор бөлігінің сол жақ алдыңғы бөлігіне орнатылған. Қақпақтың ілмегін босатыңыз, қақпақты жоғары көтеріңіз және алыңыз. Балқымалы сақтандырыш блогына қатысты барлық сипаттамалар сіздің машинаңызға қатысты бола бермейді. Сондай-ақ ешқандай функция атқармайтын сақтандырыштар да орнатылуы мүмкін.

Балқымалы сақтандырыштар	
Қалпы	Электр тізбегі
F01	Пайдаланылмайды
F02	Аккумулятор батареясын интеллектуалды басқару қадағасы
F03	Адсорберге отын буларын жіберуге арналған клапан
F04	Пайдаланылмайды
F05	Пайдаланылмайды
F06	Насос ABS
F07	ABS клапаны
F08	Пайдаланылмайды
F09	Жүргізуші орындығының жылтырылуы
F10	Пайдаланылмайды
F11	Пайдаланылмайды
F12	BCM BATT7
F13	BCM BATT8
F14	BCM BATT9
F15	Артқы көрініс камерасы
F16	Отaldыру аспаптарының қысындастырылуы
F17	Рөлдік бағаның электрмеханикалық құлпы

Балқымалы сақтандырғыштар	
Қалпы	Электр тізбегі
F18	Фаралар жарығының бағыты
F19	Артқы көрініс камерасынан бейнені көрсететін айна
F20	Пайдаланылмайды
F21	BCM BATT6
F22	Жанармай багының аумағын басқару блогы/отын сорғысының құат блогы
F23	Пайдаланылмайды
F24	Отын сорғысы
F25	EVP
F26	ECM_IGN
F27	TCM_IGN
F28	IP_BDY_IGN
F29	TCM
F30	Электронды қозғалтқышты басқару блогы
F31	Артқы әйнек жылдықты
F32	Желдеткіш
F33	EVP
F34	Пайдаланылмайды

Балқымалы сақтандырғыштар	
Қалпы	Электр тізбегі
F35	Пайдаланылмайды
F36	Пайдаланылмайды
F37	BCM BATT3
F38	Пайдаланылмайды
F39	Пайдаланылмайды
F40	Желдеткіштің жоғары айналу
F41	Стартер 2
F42	Алдыңғы тұманға қарсы фара
F43	Пайдаланылмайды
F44	Пайдаланылмайды
F45	Көлікті тастап кетуге тыыйым
F46	КАТУШКА/БҮРІККІШ
F47	Қозғалтқышты басқару блогы,
F48	Желдеткіш релесі
F49	Айдалатын ауаны салқындағыштың
F50	Ауа баптағыш муфтасы
F51	Желдеткіштің төмен айналу
F52	Пайдаланылмайды

Балқымалы сақтандырғыштар	
Қалпы	Электр тізбегі
F53	Желдеткіштің орташа айналу
F54	Стартер 1
F55	БАҚ қосалқы май сорғысының электр қозғалтқышы

Реле	Электр тізбегі
K01	Пайдаланылмайды
K02	Оталдыру қосулы, іске қосу
K03	Отын сорғысы
K04	Пайдаланылмайды
K05	EVP
K06	EVP
K07	Стартер 2
K08	Желдеткіштің жоғары айналу
K09	Стартер 1
K10	Желдеткіштің төмен айналу
K11	Желдеткіштің орташа айналу
K12	Қозғалтқышты басқару блогы,
K13	Ауа баптағыш муфтасы

Аспаптар панелінде сақтандырғыштар блогы

Аспаптар панелінде орнатылған сақтандырғыштар блогы жүргізуші жағынан төменде орналасқан.

Балқымалы сақтандырғыш блогына қатысты барлық сипаттамалар сіздің машинаңызға қатысты бола бермейді.

Балқымалы сақтандырғыштар	
Қалпы	Электр тізбегі
F01	Пайдаланылмайды
F02	Пайдаланылмайды
F03	Жаңбыр қадағасы
F04	Пайдаланылмайды
F05	BCM2
F06	BCM4
F07	BCM5
F08	ESCL
F09	Пайдаланылмайды
F10	Артқы шыны тазалағыш
F11	Пайдаланылмайды
F12	Алдыңғы_желдеткіш
F13	Тұрақты ток түрлендіргіш 1
F14	Тұрақты ток түрлендіргіш 2
F15	Пайдаланылмайды
F16	Пайдаланылмайды
F17	Пайдаланылмайды
F18	Сыртқы артқы көрініс айнасы
F19	Пайдаланылмайды

Балқымалы сақтандырғыштар	
Қалпы	Электр тізбегі
F20	Қауіпсіздік жастықшаларын басқару блогы
F21	DLC
F22	Желдеткіш люгі
F23	Дискреттік логикасы бар тұтандыру тетігі
F24	Желдеткіш люгі
F25	Алдыңғы қосалқы қуат ашасы
F26	USB-зарядтау
F27	Радиоқабылдағыш
F28	Дыбыстық сигнал
F29	Дыбыстық сигнал
F30	Пайдаланылмайды
F31	Климатты басқару тақтасы / Жылытууды, желдетуді және ауаны баптауды басқару блогы
F32	Жұғыш_сорғысы
F33	Айдайтын желдеткіш
F34	Телематикалық жүйелерді басқару блогы

Балқымалы сақтандырғыштар	
Қалпы	Электр тізбегі
F35	Аспаптар қисындаусы/дисплей
F36	Радиоқабылдағыш/USB
F37	"Тұраққа қоюды женілдету жүйесі". /Бүйірлік соқыр аймақтардағы кедергілер туралы ескерту жүйесі/тұраққа қоюды
F38	Жылытуу, желдету және ауаны баптау жүйесін басқару блогы/климатты басқару блогы/панелі/сыйықты қуат блогы
F39	Шанақ жабдығын басқару блогы 1
F40	Рөл дөңгелегіндегі ажыратқыштар блогы
F41	TCM
F42	Пайдаланылмайды

Реле	Электр тізбегі
K1	Оталдыру
K2	Қосалқы жабдықтың қуатын өшіру кідірісі
K3	Дыбыстық сигнал
K4	Пайдаланылмайды

ДӘҢГЕЛЕКТЕР МЕН ШИНАЛАР

Шиналар

Әрбір жаңа GM көлігі жетекші шина өндірушісінің жоғары сапалы шиналарымен жабдықталады.

Шиналарға кепілдік туралы және оларға қызметтей көрсету орындары туралы ақпаратты кепілдік бүлктінен қараңыз. Қосымша ақпаратты шина өндірушісі береді.

▲ ЕСКЕРТУ!

- Нашар қызметтей көрсетілетін және дұрыс жұмыс істемейтін шиналар қауіпті.
- Шамадан тыс жүктеме шамадан тыс деформацияга байланысты шиналардың қызып кетуіне әкелуі мүмкін. Шинаның жарылуы және күрделі апат болуы мүмкін.
- Ауа қысымы жеткіліксіз шиналар шамадан тыс жүктелген шиналар сияқты қауіпті. Осының салдарынан болған апат ауыр жаракатқа әкелуі мүмкін. Барлық шиналарды мезгіл мезгіл тексеріп, ұсынылған ауа қысымын сақтаңыз. Ауа қысымын сұйқ шиналарда тексеру керек.
- Ауа қысымы шамадан тыс болатын шиналар кенет соқылардың нәтижесінде, мысалы жолдағы шұнқырга соғылған кезде, кесілуге, тесілуге және жарылуға бейім. Шиналарда ұсынылған ауа қысымын сақтау керек.

▲ ЕСКЕРТУ!

- Тозған немесе есік шиналар апатқа әкелуі мүмкін. Протектор тозған жағдайда доңғалақты ауыстыру керек.
- Жолдағы шұнқырларға, жиек тастарына және т. б. соғылған кезде закымдалған доңғалақтарды ауыстырыңыз.
- Шиналарды дұрыс жөндеумен апатқа әкелуі мүмкін. Шиналарды жөндеуді, ауыстыруды, шешуді және орнатуды тек дилерде немесе авторизацияланған шина сервистік орталығында жүргізу керек.
- Қар, лай, мұз және т.б. сияқты тайғақ беттерде 56 км/сағ (35 миль) жыгары жылдамдықта шиналардың шамадан тыс бос айналуына жол берменеңіз. Шамадан тыс бос айналу шиналардың жарылуына әкеледі.

Қысқы шиналар

Қысқы шиналар автоқөліктің стандарттық жиынтығына кірмейді. Қысқы шиналар қар немесе мұз басқан кезде іліністі жақсартуға арналған. Егер мұз немесе қар басқан жолмен жиек жүру көзделсе, автоқөлікке қысқы шиналар орнатқан жөн. Қысқы шиналардың болуы және оларды дұрыс таңдау туралы толықырақ ақпарат алу үшін дилерге жүргініңіз. Сондай-ақ Жаңа шиналарды сатып алу → 9-31 бөлімін қараңыз.

Қысқы шиналарды орнату кезінде құрғақ жолмен ілініс азаюы, жол шуы көбеюі және протектордың қызмет ету мерзімі қысқаруы мүмкін. Автоқөлікке қысқы шиналарды орнатқаннан кейін автоқөлікті басқару және тәжеу сипаттамаларындағы өзгерістерге мүқият болының.

Қысқы шиналарды қолданған жағдайда:

- Қөліктің барлық төрт дәңгелегі үшін бірдей маркалы және бірдей типтегі шиналарды қолданыңыз.
- Бастапқыда орнатылған тек сол мөлшердегі, сол жүктеме интервалындағы және сол жылдамдық санатындағы радиалды шиналарды пайдаланыңыз.

Дәл бастапқыда орнатылған жылдамдық санатындағы Н, V, W және ZR қысқы шиналары нарықта болмауы мүмкін. Егер жылдамдық санаты темен қысқы шиналар таңдалса, осы шиналар үшін ең жоғары жылдамдықтан асып кетуге тыйым салынады.

Жазғы шиналар

Сіздің көлігіңізге жазғы спорттық шиналар орнатылуы мүмкін. Протектордың суреті және осы шиналардың құрамы құрғақ және дымқыл жабындарда барынша ілінісүді қамтамасыз ететіндегі етіл іріктеледі. Сұйқ ауа райында, қарлы немесе мұзды жабындыда мұндай шиналар өздерінің ілінісу қасиеттерін темендетеуді.

қасиеттері. Егер сіз көлікті 5 °C (40 °F) төмен температураларда, қарлы немесе мұзды жолдарда жиі пайдалануды жоспарласаңыз, сізге қысқы шиналарды орнату үсініллады. Қараңыз: Қысқы шиналар ⇨ 9-26.

⚠ НАЗАР АУДАРЫҢЫЗ!

Спорттық жазғы шиналар -7 °C (20° F) төмен температурада икемділігін жоғалтатын резенке қоспадан дайындалады, нәтижесінде протекторда жарықтар пайда болуы мүмкін. Пайдаланылмайтын жазғы спорттық шиналарды үй-жайда -7 °C (20° F) жоғары температурада сақтау керек. Егер шиналар -7 °C (20° F) немесе одан аз температуралың өсеріне ұшыраса, оларды көлікке орнатпас бұрын және жолға шығар алдында жылтылатын бөлімде кемінде 5 °C (40 °F) температурада 24 сағат не одан артық уақыт бойы жылтыту қажет. Жылу зенбірегінен шиналарға жылудың немесе ыстық ауаның өсер етуіне жол берілмейді. Қолданар алдында шиналарды міндettі түрде тексеру керек. Қараңыз: Шиналарды тексеру ⇨ 9-30.

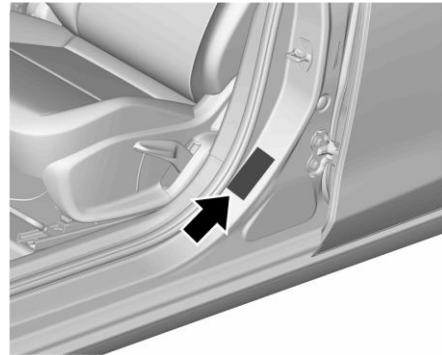
Шиналардағы ауа қысымы

Шиналардың тиімді жұмыс істеуі үшін оларда тиісті ауа қысымын сақтау қажет.

⚠ ЕСКЕРТУ!

Ауаның жеткіліксіз және шамадан тыс қысымы шиналар үшін бірдей қолайсыз. Нашар үрленген немесе ішінде ауа қысымы аз шиналар мынадай салдарларға әкеледі:

- Шинаның шамадан тыс жүктелуі және қызып кетуі оның жарылуына әкелуі мүмкін.
- Шиналардың мерзімінен бұрын және тұрақсыз тозуы.
- Автокөліктің нашар басқарылуы.
- Отынның нашар үнемделуі. Шамадан тыс үрленген немесе ішінде артық ауа қысымы бар шиналар мынадай салдарларға әкеледі:
- Шиналардың қатты тозуы.
- Автокөліктің нашар басқарылуы.
- Жолдардың бұдырлығы шанаққа беріледі.
- Жол жабынының ақауынан шина зақымдануы мүмкін.

Шиналардағы ұсынылған ауа қысымы туралы жапсырма шанақтың сол жақ орталық бағанасында орналасқан.

Шиналардағы ұсынылған ауа қысымы туралы ақпаратты қамтитын жапсырмада бастапқыда орнатылған шиналардың деректері және сүйк шиналардағы ауа қысымы көрсетіледі. Ұсынылатын ауа қысымы - бұл автомобильдің максималды жүк көтеріштігін қамтамасыз ететін минималды ауа қысымы.

Автокөлікті жүктеу әдісі оның қозғалыс кезіндегі басқарылуына және жайлышына өсер етеді.

Жүкті тасымалдау кезінде осы көлік құралы үшін белгіленген жүктің құрылымдық рұқсат етілген салмағынан асып кетуге тыйым салынады.

Қашан тексерулерді жүргізген жөн
Шиналар қысымын кем дегенде айна бір рет тексерініз.
Көлік жабдығында болатын өлшемділігі кішірейтілген қосалқы дөңгелекті тексеруді үмтіптаңыз.

Тексерулерді қалай жүргізу керек
Шиналардағы ауа қысымын тексеру үшін жоғары сапалы қалта манометрін қолданыңыз. Шинадағы тиісті ауа қысымының оның сыртқы түріне қарап анықтау мүмкін емес. Шиналардағы ауа қысымын салқын болған кезде тексерініз, яғни көлік кем дегенде үш сағат қозғалыссыз тұруы керек немесе ол 1,6 км аспайтын қашықтықты жүріп өте алады. Шина емігінің қақпақшасын бұраңыз. Шинадағы ауа қысымын өлшеу үшін шина манометрін емікке тығыз басыңыз. Суық шиналардағы ауа қысымы шиналар туралы ақпараттық қамтитын жапсырмада көрсетілген, ұсынылған қысымға сай болса, ешқандай қосымша реттеулер қажет емес. Егер шинадағы ауа қысымы тыым темен болса, ұсынылған мәнге жеткенше дейін шинадағы ауа қысымын арттыру қажет. Шинадағы ауа қысымы аса жоғары болса,

ауаны шығару үшін шина емігінің ортасындағы металл езекшени басу керек. Шиналардағы ауа қысымын манометрмен қайта тексерініз.

Ұлғал мен кірден қорғау үшін қақпақшаларды еміктерге бұрап қойыңыз. Тек осы көлікке арналған фирмальық GM қақпақшаларын пайдаланыңыз. Әйтпесе ауа қысымының қадағалары закымдалуы мүмкін. Бұл жағдайда жөндеу кепілдік болып табылмайды.

Шиналардағы ауа қысымын бақылау жүйесінің жұмыс істеуі

Бұл автокелікте шиналардағы ауа қысымын басқару жүйесі (TPMS) орнатылуы мүмкін. TPMS жүйесі жүргізушіні шиналардағы төмендеген ауа қысымы туралы ескертуге арналған. TPMS бергіштері шинамен жиынтықтағы қосалқы донғалақтан басқа, шинамен жиынтықтағы әр донғалақта орнатылған. TPMS жүйесінің бергіштері шиналардағы ауа қысымын қадағалайды және автокөлікті орналасқан қабылдағышқа шиналардағы ауа қысымының мөндерін береді.

Шиналарда төмендегін ауа қысымы анықталған жағдайда, TPMS жүйесі аспаптар комбинациясында тұрған шиналардағы төмендеген ауа қысымының сигнал шамын жағады. Ескеरту шамы жанса, дереу көлікті тоқтатып, ауа қысымын шиналардағы ауа қысымы туралы ақпаратты қамтитын жапсырмада ұсынылған мәнге дейін арттыру қажет. Қараныз: ауа қысымы ⇒ 9-27.

Шиналар қысымын бақылау жүйесінің индикаторы тұтану қосылған сайын жанады және шиналар дұрыс қысымға дейін үрленгенше жаңып тұрады.

Шиналардағы ауа қысымын бақылау жүйесінің сигнал шамы суық ауа райында көлікті бірінші іске қосқан кезде жануы мүмкін, бірақ көлік қозғала бастағаннан кейін ол сөнеді.

Бұл шиналардағы ауа қысымы төмен деңгейге жақын екенін және оны қалыпты деңгейге жеткізу керек екенін көрсетеді.

Шинаның аяқ қысымын бақылау жүйесі (TPMS) жүргізушіге шинаның аяқ қысымының тәмендеуі туралы ескерту мүмкін, бірақ ол әдetteгі шиналарға техникалық қызмет көрсетуді алмастырмайды. Шиналарды тексеру ⇨ 9-30, Шиналардың орнын ауыстыру ⇨ 9-30, және Шиналар ⇨ 9-26 бөлімдерін қараңыз.

⚠ НАЗАР АУДАРЫҢЫЗ!

Шиналарға арналған қынтақ материалдары бірдей емес. Шиналар үшін пайдалануға рұқсат етілмеген қынтақтар TPMS жүйесінің бергіштерін істен шығаруы мүмкін. Шиналар үшін сәйкес келмейтін қынтақты пайдалану себебін TPMS бергішине келтірілген зақымдарға кепілдік шарттары қолданылмайды. Тек дилерде бар немесе автокөлік жынытығына кіретін, GM компаниясымен пайдалануға рұқсат етілген шиналарға арналған қынтақтарды ғана пайдаланыңыз.

Шиналардағы аяқ қысымын бақылау жүйесінің сигнал бергіші

Бір немесе бірнеше TPMS қадағалары жоқ болса немесе жұмыс іstemесе, TPMS жүйесі дұрыс жұмыс іstemейді. Жүие ақауды анықтаған кезде, шиналардағы аяқ қысымын бақылау жүйесінің сигнал бергіші шамамен бір минут бойы жыптылғайтайды, содан кейін тұтану өшірілгенше дейін үздіксіз қосулы тұрады.

Ақаулық жойылмайынша, ақаулық индикаторы әрбір тұтану циклінде жанады. Ақаулық шамының жануына және ескерту хабарламасының пайда болуына алып келетін кейбір жағдайларды атап өтейік:

- Шиналардағы аяқ қысымын бақылау жүйесінің қадағаларын байланыстыру процедурасы донғалақтардың орнын ауыстырғаннан кейін орындалмады немесе дұрыс аяқталмады. Қадағаларды калибрлеу процедурасы сәтті аяқталғаннан кейін ақаулық индикаторы сөнү керек. Қараңыз:
аяқ қысымының датчиктерін байланыстыру тәртібі" осы бөлімдегі ақпаратты қараңыз.
- Бір немесе бірнеше TPMS қадағасы зақымдалған. TPMS жүйесі қадағаларының ақаулығын жойғаннан кейін және қадағаларды калибрлеу сәтті аяқталғаннан кейін ақаулық индикаторы өshedі. Техникалық қызмет көрсету үшін дилерге хабарласыңыз.
- Ауыстырмалы шиналар немесе донғалақтар бастапқыда орнатылған шиналар мен донғалақтарға сәйкес келмейді. Ұсынылғаннан басқан шиналар мен донғалақ TPMS жүйесінің дұрыс жұмысына кедегі келтіріү мүмкін.
- Электрондық құрлығылардың жұмысы немесе TPMS жүйесімен шығарылатынға үксас радио-жүйеліктер шығаратын жабдыққа жақын тұру TPMS бергіштері жұмысының тоқтауына алып келу мүмкін.

Егер TPMS жүйесі дұрыс жұмыс іstemесе, ол шинадағы қысымының тәмен күйін және/немесе ол туралы сигнал бергіш күйін анықтай алмайды.

TPMS жүйесі ақаулығының индикатор шамы үздіксіз жанын тұrsa, көлікке техникалық қызмет көрсету үшін дилерге хабарласыңыз.

Шиналардағы аяқ қысымының датчиктерін байланыстыру тәртібі

Әрбір TPMS датчиғінде бірегей сәйкестендіру коды бар. Донғалақтардың орнын ауыстырғаннан немесе бір немесе бірнеше қадағаны ауыстырғаннан кейін, сәйкес дөңгелекке сәйкестендіру кодын тағайындау процедурасын орындау керек. Ақаулық индикаторы келесі тұтану циклінде сөніп тұруы керек. Қадағалар арнағы TPMS бағдарламалай құралының көмегімен донғалақтарға байланыстыру арқылы калибрленеді. Әрбір қадаға белгілі бір шинаға сәйкестендірілу керек. Донғалақты немесе шинаны алмастырғаннан кейін аяқ қысымы қадағаларын қайта бағдарламалай процедурасын қайталау қажет. Техникалық қызмет көрсету үшін дилерге хабарласыңыз.

Шиналарды тексеру

Айна кемінде бір рет, егер автомобиль жабдықталған болса, шиналардың тозу немесе зақымдану белгілерін, оның ішінде қосалқы донғалақты тексеру ұсынылады.

Шинаны келесі жағдайларда ауыстыру керек:

- Шинаның айналасындағы ұш немесе одан да көп жерлерде тозу белгілері бар.
- Шинаның резенке материалы арқылы сым немесе мата көрінсе.
- Егер шинаның протекторында немесе бүйірінде сым немесе мата көрінетін жеткілікті терендіктегі жарықтар немесе тіліктер болса.
- Шинаның ісінуі, созылуы немесе жыртылуы байқалады.
- Шинада ақаудың өлшеміне немесе орналасуына байланысты жәндеуге келмейтін тесік, тілік немесе басқа зақымдар бар.

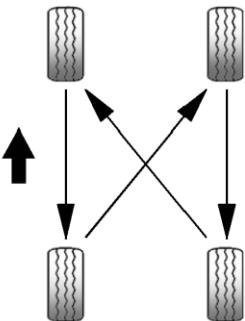
Шиналардың орнын ауыстыру

Донғалақтарды ауыстыру шиналардың біркелкі тозуын қамтамасыз ету үшін орындалады.

Ен маңызды ауыстыру - бірінші.

Әркелкі тозу орын алса, донғалақтарды мүмкіндігінше тез ауыстырыңыз, ауа қысымын және шиналардың немесе дискілердің зақымдану белгілерін тексеріңіз.

Егер орындарын ауыстырганнан кейін шиналар әлі де біркелкі тозбаса, донғалақтарды орнату бұрыштарын тексеріңіз. Есke шиналарды жаңасына қашан ауыстыру керек $\Rightarrow$ 9-31 және Донғалак дискілерін ауыстыру $\Rightarrow$ 9-33 бөлімдерін қараңыз.

Донғалақтарды көрсетілген ретпен ауыстырыңыз.

Донғалақтарды ауыстыруға шаын қосалқы шинаны қосуға болмайды.

Донғалақтарды ауыстырганнан кейін, алдыңғы және артқы шиналардағы ауа қысымын және шиналар мен жүктемелер туралы ақпарат кестесінде көрсетілген ұсынылған мәндерге дейін жеткізіңіз. Қараңыз: ауа қысымы $\Rightarrow$ 9-27.

Шиналардағы ауа қысымын бақылау жүйесін бастапқы қыйнелеңіз. Барлық дәңгелек сомындарының дұрыс тартылғанына көз жеткізіңіз.

▲ ЕСКЕРТУ!

Донғалақтағы немесе оның бекітепін бөліктеріндегі tot немесе kр уақыт өтеп келе донғалак сомындарының босап кетуіне әкелу мүмкін. Донғалак жоғалуы мүмкін және бул апатқа әкелу мүмкін. Донғалақты ауыстырган кезде донғалақты көлікке бекітепін жерлерден кез келген тотты немесе кірді кетіріңіз. Төтенше жағдайда шүберек немесе қағаз сүлгіні қолдануға болады; дегенмен, содан кейін барлық tot пен кірді кетіру үшін қырғышты немесе сым щетканы қолдану керек.

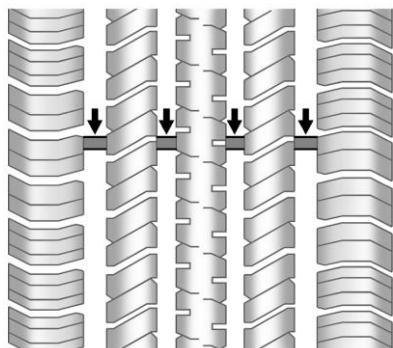
Донғалақтарды ауыстырганнан немесе қайта реттегеннен кейін, tot басуды болдырмау үшін донғалақ мойынтректерінің ішкі диаметріне донғалақ мойынтректеріне арналған майлагышты аздал жағыныз.

▲ ЕСКЕРТУ!

Донғалақты бекіту бетіне, доңғалак қондырмасының конусынан, үшшыңтарына, сомындарына және бұрандамаларына май жағуға тыйым салынады. Бұл жерлерге жағылған майлағыш доңғалақ бекіткішінің босал, көліктен белініп кетуіне әкелуі мүмкін, бұл апатқа әкеледі.

Ескі шиналарды қашан жаңасымен ауыстыру керек

Шиналардың тозу жылдамдығына техникалық қызмет көрсету жиілігі, температура, көлік қозғалысының жылдамдығы, көліктің жүктелімі және жол жағдайлары сияқты факторлар әсер етеді.

Ескі шиналарды жаңаларына ауыстыру қажеттілігі тек шиналардың тозу белгілері бойынша анықталады.

Тозу белгілері қалдық терендірі 1,6 мм (1/16 дюйм) немесе одан аз болатын шиналарда пайда болады. Толық ақпаратты Шиналардың ауыстыру 9-30 және Шиналардың ауыстыру 9-30 белімдерінен қараңыз.

Шиналардың резенке материалы уақыт өте келе ескіреді. Бұл қосалқы доңғалақ ешқашан пайдаланылмаган болса да көлігізде жабдықталуы мүмкін қосалқы шинаға да қатысты. Резенкінің тозу жылдамдығына көптеген факторлар әсер етеді, соның ішінде температура, жүктеме және шиналардағы ұсынылған аяу қысымын ұстап тұру.

GM компаниясы доңғалақтардағы шиналарды, соның ішінде қосалқы доңғалақтың шинасын да (толымдамада болса) протекторының тозу дәрежесіне қарамастан, кемінде алты жылда бір рет ауыстыруды ұсынады.

Шинаның жасалған күнін АҚШ Көлік министрлігі (DOT) стандартына сәйкес шинаның сәйкестендіру кодының (TIN) соңы төрт саны бойынша анықтауға болады. Сәйкестендіру коды шинаның бүйр қабырғаларының бірінде басылған. Шинаның сәйкестендіру кодының (TIN) соңы төрт саны оның шығарылған күнін көрсетеді. Алғашқы екі сан аптаны көрсетеді және

соңғы екебі - жылды. Мысалы, 2020 жылдың үшінші аптасы DOT стандарты бойынша 4 таңбамен 0320 белгіленеді.

01 апта - әр жылдың бірінші толық аптасы (жексенібіден сенбіге дейін).

Автокөлікті сақтау

Шиналар қалыпты сақтау жағдайында, тіпті автокөлік тұрақта тұрганда да ескіреді. Шиналардың ескіруін баялату үшін көлікті күн сәулесі тікелей түспейтін салын, құрғақ, таза жерде кем дегенде бір айға қойыныз және сақтаңыз. Бұл жерде майлағыш, бензин немесе резенкеге зақым келтіретін басқа да заттар болмауы керек. Көлік ұзақ уақыт тұрақта тұrsa, шиналарда жанышп басылған жерлер пайда болуы мүмкін, кейін олар қозғалыс кезінде дірлідеуді тудырады.

Көлік кемінде бір ай тұрақта тұру керек болса, оның салмағының шиналарға әсерін азайту үшін шиналарды алып тастау немесе көлікті көтеріп қою керек.

Жаңа шиналарды сатып алу

GM барлық төрт шинаны бір жиынтықта ауыстыруды ұсынады. Барлық шиналардағы протектордың бірдей терендірі көліктің жұмыс сипаттамаларын сақтауға көмектеседі. Барлық шиналарды бір уақытта ауыстырmasаңыз

бұл тәжеу өнімділігіне және көлік құралын басқаруға кері өсеп етуі мүмкін. Доңғалақтарды уақытылы және дұрыс ауыстырганда және қызмет көрсеткенде барлық төрт шинаның тозуы бірдей жүреді. Қараңыз: Шиналардың орнын ауыстыру ⇒ 9-30.

⚠ ЕСКЕРТУ!

Шиналарды дұрыс күтпеу олардың бұзылуына әкелуі мүмкін. Шиналар орнатуға немесе бөлшектеуге тырысу жарақатқа немесе өлімге әкелуі мүмкін. Шиналарды монтаждау немесе демонтаждау тек дилерде немесе авторландырылған шиналық сервис орталығында орындалуы тиіс.

⚠ ЕСКЕРТУ!

Басқа өлшемдері (көлік құралына бастапқыда орнатылғаннан басқа), маркадағы, типтегі немесе протектор суреті бар шиналарды орнату көлік құралын басқаруды жоғалтуға, нәтижесінде апатқа немесе басқа көлікке зақым келтіруге әкелуі мүмкін. Көліктегі барлық доңғалақтар үшін бірдей маркалы және типтегі дұрыс өлшемдері шиналарды пайдаланыңыз.

⚠ ЕСКЕРТУ!

Қолдану көлденең шиналардың автомобильде әкелуі мүмкін білім беру сызаттарды фланцах доңғалақты ободов кейін жүріс автомобильде үлкен қашықтық. Шина және / немесе доңғалақ кенеттен істен шығуы мүмкін, бұл апатқа әкеледі. Бұл көліктің доңғалақтарына тек радиал шиналар орнатылуы керек.

Бастапқыда орнатылған Н, V, W, Y және ZR класстарындағы шиналардағы сияқты жылдамдық көрсеткіші бар қысқы шиналар нарықта болмауы мүмкін. Қысқы шиналарды пайдалану кезінде шина жылдамдығының индексімен шектелген ең жоғары жылдамдықты асырмау керек.

Басқа өлшемдері шиналар мен доңғалақ дискілері

Егер автомобильде бастапқыда орнатылған доңғалақ дискілері мен шиналардың өлшемдерінен езгеше доңғалақ дискілері орнатылған болса, онда автомобильдің тарту-динамикалы мүмкіншіліктері, соның ішінде тәжеу, қозғалу және басқару, тұрақтылық және аударылуға тәзімділік сипаттамалары зақымдалуы мүмкін. Егер көлігіңізде бұғаттауға қарсы тәжеу жүйесі, аударылудан қорғайтын үрлемелі

қауіпсіздік жастықшалары, тартым күшін реттеу жүйесі, тұрақтылықты электронды басқару немесе тұрақты толық жетек жүйесі сияқты электронды жүйелер болса, бұл жүйелердің де өнімділігі нашарлауы мүмкін.

⚠ ЕСКЕРТУ!

Егер автомобильде осы модель үшін ұсынылмаған өлшемдері шиналар орнатылса, тарту - жылдамдық сипаттамалары мен автомобильдің жұмыс қауіпсіздігі нашарлауы мүмкін. Бұл ЖКО және адамдардың ауыр жарақат алу қаупін арттырады.

Тек осы модельге арналған GM фирмалық дискілері мен шиналарын пайдаланыңыз.

Доңғалақтарды орнату және шиналарды монтаждау жұмысын тек білікті GM автомеханиктеріне сеніп тапсыру керек.

Жаңа шиналарды сатып алу ⇒ 9-31 және қосымша жабдықтар мен автомобиль модификациялары ⇒ 9-2 бөлімін қараңыз.

Дөңгелектердің түсу-құлауын тенгеру және реттеу

Шиналардың барынша көп қызмет ету мерзімін қамтамасыз ету және жалпы тарту-ілінісү сипаттамаларын жақсарту үшін доңғалақтарды орнату бұрыштарын реттеу және шиналарды тенестіру дайындаушы зауытта орындалады. Доңғалақтарды орнату бұрыштарын мезгіл-мезгіл қайта реттеу және шиналарды тенестіру қажет емес. Шиналар әдетten тыс тозған жағдайда немесе көлік бір жағына немесе екінші жағына айтарлықтай қатты бұрылыш кете берсе, доңғалақтардың орнатылу бұрыштарын турауды тексеру үсінілады. Жол тәсемінің профиліне және басқа да ерекшеліктерге, мысалы, сорапқа қарай, солға немесе онға қарай сөл кету қалыпты болып табылады. Тегіс жолмен жүргенде көлік дірілі пайды болған жағдайда шиналар мен доңғалақтарды қайта тенестіру қажет болуы мүмкін. Тиісті диагностика өткізу үшін дилерге хабарласыңыз.

Доңғалақ дискілерін ауыстыру

Кез келген майысқан, жарылған, қатты тоттанған немесе коррозияға ұшыраған доңғалақ дискілерін ауыстыру керек. Егер доңғалақ сомындары босап қалса, доңғалақ дискісін, доңғалақ бұрандаларын және доңғалақ сомындарын ауыстыру керек. Егер доңғалақтан

ауа шығып жатса, оны ауыстыру керек. Кейбір алюминий дискілерлі жөндеуге болады. Осы жағдайлардың қандай да бірі орын алса, дилерге хабарласыңыз. Дилеріңiz сізге қандай диск түрі қажет екенин биледі.

Әрбір жаңа доңғалақ дискісінің жүк көтерігіштігі, диаметрі, ені, шығымы алдыңғысымен бірдей болуы керек және орнына орнатылатын доңғалақ дискісі сияқты орнатылуы керек.

Доңғалақ дискілерін, доңғалақ бұрандаларын, доңғалақ сомындарын немесе шиналардағы ауа қысымын бақылау жүйесінің қадағаларын (TPMS) жаңа GM фирмалық тетіктеріне ауыстырыңыз.

▲ ЕСКЕРТУ!

Сәйкес келмейтін ауыстырмалы доңғалақ дискілерін, доңғалақты бұрандаларын немесе доңғалақ сомындарын пайдалану қауіпті болуы мүмкін. Бұл автомобильдің тәжелуіне және басқарылуына теріс әсер етуі мүмкін. Шиналардағы ауаның шығып кетуі көлікті басқаруды жогалтуға және апатақ әкеледі. Әрқашан тиісті ауыстырмалы доңғалақ дискілерін, доңғалақ бұрандаларын және доңғалақ сомындарын пайдалану қажет.

▲ НАЗАР АУДАРЫҢЫЗ!

Жарамсыз доңғалақты диск доңғалақты мойынтректің қызмет ету мерзімін қысқартады, тежегіш механизмнің салқындауын нашарлатады, спидометрді және/немесе одометрді калибрлеуді бұздайды, фаралардың жарық бағытын, көліктің люменін және шиналар мен сырғанауға қарсы тізбектер мен корпус немесе шасси арасындағы алшақтықты өзгерте алады.

Бұрын қолданыста болған ауыстырмалы доңғалақ дискілері

▲ ЕСКЕРТУ!

Доңғалақ дискісін пайдаланылған басқа доңғалақ дискісіне ауыстыру қауіпті. Оның қалай пайдаланылғаны және жүрісі қаншалықты үлкен екендігі туралы ақпарат жоқ. Ол күтпеген жерден бұзылып, апатқа әкелуі мүмкін. Доңғалақ дискілерін ауыстыру кезінде жаңа GM маркалы доңғалақ дискілерін қолданыңыз.

Егер доңғалақ босаса

Қозғалыс кезінде шинаның жарылуы - бұл ерекше оқиға, әсіресе шиналарға дұрыс қызмет көрсетілетін болса. Қараныз: Шиналар ⇨ 9-26. Егер шинадан ауа шықса, үлкен ықтималдылықпен ағып кету баю болады. Бірақ шина жарылған жағдайда не күту керек және не істеу керек екендігі туралы кейір ұсыныстар бар: Алдыңғы шина жарылған жағдайда, мұндай жаппақ шина автомобилдің бағылатады, бұл автомобилдің осы доңғалаққа қарай кетуіне әкеледі. Акселератор басқышынан аяғынызды алып тастаңыз және рөл доңғалағыны мықтап қысыңыз. Рөл дәңгелегін көлік өз жолағында қозғалуын жалғастыратындей етіп бұраңыз, содан кейін мүмкіндігінше жолдан алыстау жерде тоқтағанша дейін алыс бірқалыпты теженіз. Артқы шинаның жарылуы, әсіресе бұрылышта, сырғанау ретінде көрінеді және сырғу кезіндегідей көлік рөлінің қозғалсын дәл солай түзетуді қажет етуі мүмкін. Көлік түзу қозғалысын жалғастыратындей акселератор басқышын басып, рөлді бұрауды тоқтатыңыз.

Қозғалыс қатты дірілмен және шуылмен бірге жүру мүмкін. Мүмкіндігінше жолдан алыс жерде тоқтағанша дейін баю теженіз.

▲ ЕСКЕРТУ!

Желі шықкан доңғалақпен жүру шинаның қалпына келтірілмейтін закымдалуына әкеледі. Көлік біраз уақыт жүрген желі шықкан немесе дұрыс үрленбекен шинаны қайта үрлеу оның жарылуына және ауыр апатқа әкелуі мүмкін. Көлік біраз уақыт бойы жүрген желі шықкан немесе қатты үрленбекен шинаны қайта үрлеуге әрекеттенбенеңіз. Желі шықкан шинаны мүмкіндігінше жылдам жәндеңіз немесе дилер орталығында немесе авторизацияланған шиналардың сервис орталығында ауыстырыңыз.

▲ ЕСКЕРТУ!

Егер тиісті қорғаныс жабдығы пайдаланылмаса және жүргізуі окудан етпесе, техникалық қызмет көрсетуді немесе жәндеуді орындау үшін автомобильді көтеру және оның астына кіру қауіп төндіреді. Егер автомобиль домкратпен жабдықталған болса, онда ол тек жалпақ дәңгелекті ауыстыруға арналған. Егер ол басқа мақсаттарда пайдаланылса, көлік домкраттан сырғып кетсе, ауыр жарақатқа әкелуі немесе тіпті елімге апаруы мүмкін. Егер автомобиль домратпен жабдықталған болса, оны тек жалпақ доңғалақты ауыстыру үшін пайдаланыңыз.

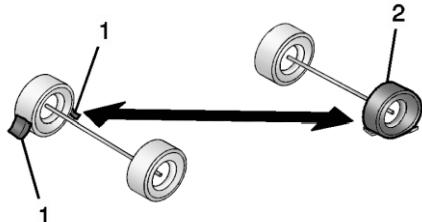
Доңғалақ тың желі шықкан кезде шина мен доңғалақтың закымдалуын күштейтпеніз және тегіс, жолдан мүмкіндігінше алыс жерге баю жылжыңыз. Аппаттық жарықпен сигнал беру жүйесін қосыңыз. Қараныз: Авариялық жарық сигнализациясы ⇨ 5-3.

▲ ЕСКЕРТУ!

Донғалақты ауыстыру қауіпті болуы мүмкін. Көлік домкраттан тайып, сырғанап кетіп немесе құлап қалып, жарақаттануға немесе тілті өлімге әкелуі мүмкін. Донғалақты ауыстыру үшін тегіс орынды табыңыз. Автокөліктің өздігінен қозғалуын болдырma үшін:

1. Тұрақ тежегішін қатты қатайтыңыз.
2. Автоматты беріліс қорабының тетігін Р (тұрақ) күйіне жылжытыңыз немесе механикалық беріліс қорабының тетігін 1 (бірінші) немесе R (кеңі) күйіне жылжытыңыз.
3. Қозғалтқышты тоқтатыңыз және көлік көтеріліп тұрғанда оны қайта іске қоспаңыз.
4. Бұл ретте жолаушыларға көлікте қалуға тыйым салынады.
5. Сіз ауыстыргалы жатқан донғалаққа диагональ орналасқан донғалақтың екі жағынан сырғанауға қарсы тіреулерді (бар болса) орнатыңыз.

Донғалақтардың біреуі тесілген жағдайда (2) сырғуга қарсы тіреулерді (1) (бар болса) тәменде берілген сыйза бойынша орнату керек.

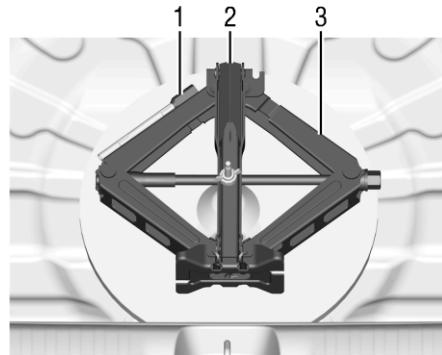

6. Сырғуға қарсы тіреу (тиісті жиынтықта)
2. Донғалақ желінің шығып кетуі Донғалақты жөндеу және ауыстыру процедурапары тәменде түсіндірледі.

Донғалақты ауыстыру

Қосалқы донғалақты және құрал саймандарды шығару

Дократ пен жүргізуши құралыдары қосалқы донғалақтың астындағы бағаж бөлігінде орналасқан.

1. Қосымша бұрандама

2. Сомын кілт

3. Домкрат

Қосалқы донғалақ пен құралдарға қол жеткізу:

1. Бағаж белгінің артқы есігін ашыңыз.
2. Жүк белгінің күсы еденін алып тастаңыз.
3. Бекіткіш сомынды сағат тіліне қарсы бұрап, қосалқы донғалақты шешіп алыңыз.

Ауыстырылуы қажет донғалақтың жаһына қосалқы донғалақты қойыңыз.

4. Домкрат пен жүргізуші құралы қосалқы донғалақтың астында сақталады. Оларды шығарып, ауыстырылатын донғалақтың жаһына қойыңыз.

Желі шыққан донғалақты алып тастау және қосалқы донғалақты орнату

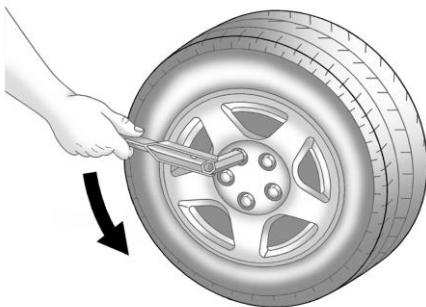
Донғалақ бұрандамаларына қол жеткізу үшін, бар болса, донғалақ қақпағын немесе орталық қақпақты алып тастаңыз.

1. Келесі әрекеттерді жасамас бұрын қауіпсіздік тексерісін орындаңыз.

Толығырақ ақпарат Донғалақтың ауасы шығып кетсе ⇒ 9-34 бөлімінде берілген.

2. Донғалақ кілтін сағат тіліне қарсы бұрап, донғалақ сомындарының қақпақтарын бұрап, шешіп алыңыз. Донғалақ қақпағынан немесе орталық қақпақтан пластик қақпақтарды шешіп алуға әрекеттенбенеңіз.

3. Донғалақтың қақпағын немесе ортаңғы қақпақты шешіп алыңыз. Донғалақ қақпағын жүк бөлімінде жалпақ донғалақ жөндөлгөнше немесе ауыстырылғанша сақтаңыз.

4. Донғалақ кілтін сағат тіліне қарсы бұрап, барлық донғалақ сомындарын босатыңыз, бірақ оларды әлі шешіп тастамаңыз.

5. Дократты жарылған шинаның астына қойыңыз.

6. Шағын қосалқы донғалақты жақын жерге қойыңыз.

▲ ЕСКЕРТУ!

Домкраттың көмегімен асылып тұрған көліктің астында жұмыс істей қауіпті. Егер автокөлік домкраттан сырғып кетсе, ауыр жарақат алуыңыз, тіпті өліп кетуіңіз мүмкін.

Домкратпен көтерілген және тек домкратқа сүйелген автокөлік астында кіруге тыйым салынады.

▲ ЕСКЕРТУ!

Автокөлікті дұрыс орнатылмаған домкратпен көтеру автокөлікті зақымдауды, тіпті оның құлауына алып келүі мүмкін. Көлікке зақым келтірмей және жарақат алмау үшін, көлікті көтермес бұрын, домкраттың көтеру басын тиісті орынға орнатыңыз.

▲ ЕСКЕРТУ!

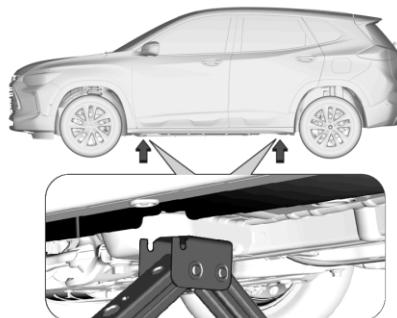
Егер тиісті қорғаныс жабдығы пайдаланылмаса және жүргізуші оқудан етпесе, техникалық қызмет көрсетуді немесе жәндеуді орындау үшін автомобильді көтеру және оның астында кіру қауіп төндіреді. Егер автомобиль домкратпен жабдықталған болса, онда ол тек жалпақ дөңгелекті ауыстыруға арналған. Егер ол басқа мақсаттарда пайдаланылса, көлік домкраттан сырғып құлап кетсе, ауыр жарақат алуыңыз немесе тіпті өліммен аяқталуы мүмкін. Егер автомобиль домкратпен жабдықталған болса, оны тек жалпақ донғалақты ауыстыру үшін пайдаланыңыз.

7. Кілт тұтқасын алты қырлы үяшығымен домкраттың басына кигізіп, оны домкратқа орнатыңыз.

8. Көліктің астына домкратты орнатыңыз.

▲ НАЗАР АУДАРЫҢЫЗ!

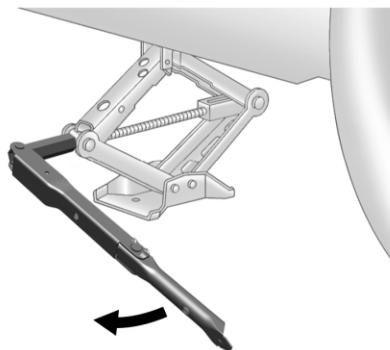
Домкрат басы дұрыс орнатылғанына көз жеткізіңіз, әйтпесе оны зақымдап алуыныз мүмкін. Бұл жағдайда жөндеу кепілдік болып табылмайды.

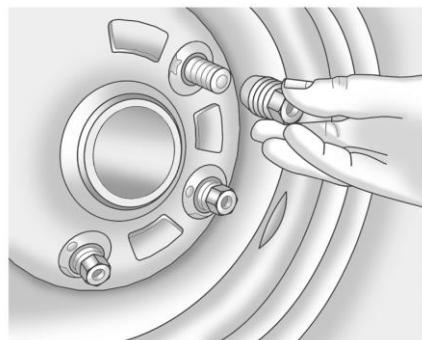
9. Домкраттың табанын жалпақ дәңгелекке жақын орналасқан домкратты орнатуға арналған жерге қойыңыз. Домкратты орнататын орын корпустың төменгі жағында ойықпен белгіленген.

Дократтағы ойықтар шанақ табалдырығындағы ойықпен сәйкес келүі керек. Дократтың басы ішкі жағынан табалдырыққа тірелуі керек.

Домкратты қандай да бір басқа жерлерде орнатуға жол берілмейді.

10. Дократтың тұтқасын сағат тілімен бұрап көлікті көтеріңіз. Доңғалақ жерден көтерілгенше дейін көлікті көтере беріңіз.

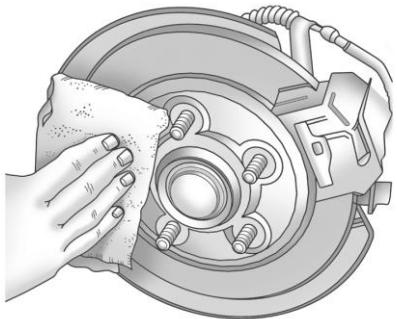

11. Барлық дәңгелек бұрандаларын бұрап шығарыңыз.

12. Шинасы тесілген дәңгелекті шешіңіз.

▲ ЕСКЕРТУ!

Доңғалақтағы немесе оның бекітетін бөліктеріндегі tot немесе кір уақыт өтеде келе доңғалақ сомындарының босап кетуіне әкелуі мүмкін. Доңғалақ жогалуы мүмкін және бұл апатқа әкелуі мүмкін. Дәңгелекті ауыстырган кезде дәңгелекті көлікке бекітетін жерлерден кез келген тottы немесе кірді кетіріңіз. Төтенше жағдайда шүберекti немесе қағаз сұлғліні қолдануға болады; дегенмен, содан кейін барлық tot пен кірді кетіру үшін қырғышты немесе сым щетканы пайдалану керек.

13. Дәңгелекті бүрандамалардан, монтаждау тесіктерінен және қосалқы дәңгелектен кез келген татты немесе кірді кетіріңіз.

14. Қосалқы өлшемді дәңгелек күпшігіне орнатыңыз.

▲ ЕСКЕРТУ!

Бүрандамалар мен сомындарды маймен майлауға тыым салынады, себебі сомындар босап кетуі мүмкін. Сонда дәңгелек шығып кетіп, апатқа алып келуі мүмкін.

15. Доңғалақ сомындарын бұраныз, Доңғалақты құпшекке бекіту үшін әр сомынды қолыңызбен қатайтыңыз.

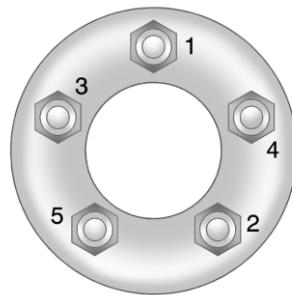
16. Домкрат тұтқасын сағат тіліне қарсы бұрай отырып, автокөлікті түсіріңіз.

▲ ЕСКЕРТУ!

Қате тартылған доңғалақ сомындары доңғалақтың босап кетуіне немесе белініп қалуына әкелуі мүмкін. Дәңгелекті ауыстырынаннан кейін, доңғалақ бүрандаларын сипаттамаға сайкес тиисті тартылу сәтімен доңғалақ кілтімен қатайту керек. Автомобиль сатылғаннан кейін оған қосымша орнатылатын доңғалақтың жасырын сомындарын пайдаланған кезде дайындаушы нұсқаған осы сомындарды тарту моментінің ерекшеліктерін сақтаңыз.

▲ НАЗАР АУДАРЫҢЫЗ!

Дұрыс тартылмаған доңғалақ сомындары тежегіш механизмдердің пульсациясына және тежегіш дискілердің зақымдалуына әкелуі мүмкін. Тежегіш жүйесінің қымбат жөндеу жұмыстарының алдын алу үшін доңғалақ сомындарын бекітпелерді қатайту ерекшеліктеріне сәйкес тиисті түрде қатайтыңыз.

17. Доңғалақ бүрандаларын көрсетілген айқаспалар реттілікпен тартыңыз.

18. Домкратты толығымен түсіріп, автокөліктің астынан шығарыңыз.

19. Доңғалақ сомындарын доңғалақ кілтімен қаттырақ тартыңыз.

Доңғалақ қақпағын немесе ортаңғы қақпақты толық өлшемді доңғалақтағы өз орнына орнатқанда, барлық бес пластмасс қақпақты қолмен қатайтыңыз, содан кейін оларды доңғалаққа арналған кілтпен қосымша ширек айналымға дейін қатайтыңыз.

⚠ НАЗАР АУДАРЫҢЫЗ!

Доңғалақ қалпақтары шағын қосалқы доңғалаққа жарамайды. Егер сіз ықшам қосалқы доңғалаққа доңғалақ қалпағын орнатуға тырыссыңыз, бұл қалпақтың немесе қосалқы доңғалақтың зақымдалуына алып келуі мүмкін.

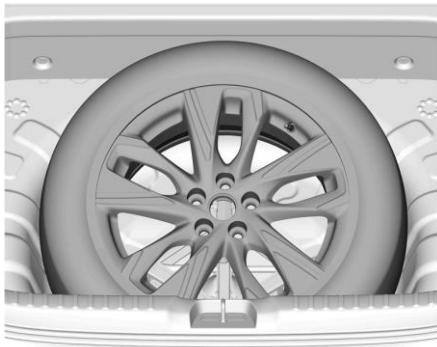
Желі шыққан немесе қосалқы доңғалақтар мен құралдарды сақтау

⚠ ЕСКЕРТУ!

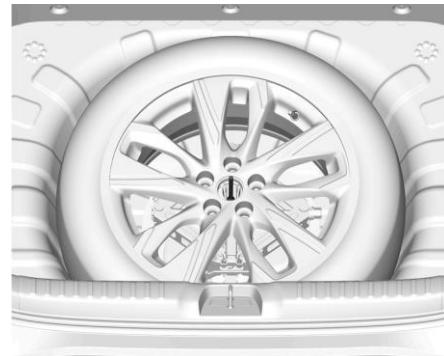
Көліктің жолаушылар салонында домкратты, дәңгелекті немесе басқа жабдықты сақтау адамдардың жарақат алуына әкелуі мүмкін. Көліктің кенеттөн тоқтап қалуы немесе апатқа ұшырауы кезінде бос жабдық біреуеге соққы беруі мүмкін. Барлық жабдықтарды тиісті жерде сақтаңыз.

Шинасы тесілген доңғалақ пен құралдарды орналастыру

1. Домкратты және құралдарды өз орнына қойып, құлақты сомынды бұраныз.

2. Тесілген доңғалақты жүксалғышқа салыңыз. Алдымен тесілген доңғалақтың артқы жағын тауашаға енгізу керек. Содан кейін тесілген доңғалақтың бергі жағын тауашаға түсіру керек.

3. Ұзын бұрандаманы бұрап қойыңыз.
4. Бекіткіш сомынды бұрап бекітіңіз.

Шағын өлшемді қосалқы доңғалақ пен құрал-сайманды орналастыру

Қосалқы доңғалақ пен құралдарды орнына қою үшін оларды алу бойынша қадамдарды кері ретпен орындаңыз.

Шағын өлшемді қосалқы доңғалақ тек уақытша пайдалануға арналған. Ұқшам қосалқы шинаны мүмкіндігінше тәзірек толық өлшемді шинаға ауыстырыңыз.

Шағын қосалқы дөңгелек

▲ ЕСКЕРТУ!

Бірақ уақытта бірге орнатылған екі немесе одан артық қосалқы доңғалақтары бар көлікте журу тәжеудің жоғаруына және басқарудан айырылуға әкелуі мүмкін. Бұл жол апартын әкелуі мүмкін, нәтижесінде жүргізуші немесе басқа адамдар зардап шегін мүмкін. Бір уақытта көлікке тек бір қосалқы доңғалақ орнитуға болады.

Егер автомобиль шағын өлшемді қосалқы доңғалақпен жабдықталған болса, сату алдындағы дайындық кезінде оның ішіндегі қысымы нормага жеткізілді, бірақ уақыт өте келе қысым төмөндеуі мүмкін. Қосалқы доңғалақтарға аяу қысымын үнемі тексеріп отырыңыз.

Мүмкіндігінше тәзірек тоқтаңыз және орнатылған қосалқы доңғалақтарға аяу қысымы қажетті деңгейде екеніне көз жеткізіңіз. Шағын өлшемді қосалқы доңғалақ тек уақытша пайдалануға арналған. Қосалқы доңғалақ орнатылған көлік құралының журу қабілеті және оның тарту және жылдамдық сипаттамалары өзгеретіндіктен, 80 км/сағ аспайтын жылдамдықпен қозғалу үсініләди. Қосалқы доңғалақ протекторын тоздырмау үшін

тұрақты доңғалақтың тесіліп қалған жерін мүмкіндігінше тәзірек жөндөтіңіз немесе зақымдалған шинаны жаңасына ауыстырыңыз және қосалқы доңғалақты орнына қойыңыз.

Егер ұқшам қосалқы доңғалақ пайдаланылса, ABS және тартым күшін басқару жүйесі көлік қосалқы доңғалақтарын орнатылғанын, есіресе тайғақ жолда, анықтамай түрлі іске қосылуы мүмкін. Доңғалақтардың сырғып кетуіне жол бермеу үшін көлік жүргізу тәсілін таңдаңыз.

▲ НАЗАР АУДАРЫҢЫЗ!

Автомобилге шағын қосалқы доңғалақтарға орнату кезінде доңғалақтарға арналған бағыттаушы рельстері бар жуатын орынға кірмеу керек.

Шағын қосалқы доңғалақ рельстерге түрлі қалуы мүмкін, бұл шинаны, доңғалақты немесе автомобильдің басқа бөліктерін зақымдауы мүмкін.

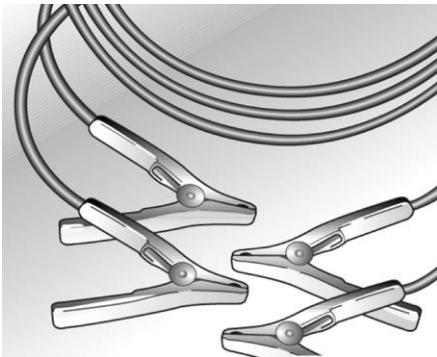
Шағын өлшемді қосалқы доңғалақты басқа автомобильдерге қолдануға болмайды.

Шинаны шағын қосалқы доңғалақтан басқа доңғалаққа және көрісінше алмастыруға болмайды немесе дискині шағын қосалқы доңғалақтан басқа доңғалақ дискиніне ауыстыруға болмайды. Олардың өлшемдері бірдей емес. Қосалқы шинаны қосалқы доңғалақ дискиніне орнатып сақтаңыз.

ҚОСЫМША АКБ-НАН ИСКЕ ҚОСУ

⚠ НАЗАР АУДАРЫҢЫЗ!

Сырғанауға қарсы тізбектер ықшам дәңгелекке сәйкес келмейді. Сырғанауға қарсы шынжырларды пайдалану көлікке және шынжырларға зақым келтіруі мүмкін. Уақытша қосалқы доңғалаққа сырғанауға қарсы шынжырларды салмаңыз.

Егер аккумулятор батареясы (АКБ) таусылған болса, онда қозғалтқышты қосалқы іске қосу сымдары мен басқа автокөліктің батареясы арқылы іске қосуға болады. Мұны тәмендегі нұсқауларды сақтай отырып, барынша сақтықпен жасау керек.

⚠ ҚАУІП!

- Сыртқы көзден іске қосу кезінде өте сақ болыңыз. Тәмендегі ұсыныстардан кез келген ауытқу аккумулятор батареяларының жарылуы нәтижесінде адам жаракытна немесе зардан шегуіне және екі көліктің де электр жабдығының істен шығуына әкелуі мүмкін.
- Көзге, теріге, маталарға және боялған беттерге тиоінен аулақ болыңыз. Бұл сүйкіткыштың құрамында күкірт қышқылы бар, ол тікелей жанасу кезінде жаракат немесе зақым келтіруі мүмкін.

Тізімде көрсетілген ретпен келесі әрекеттерді орындаңыз:

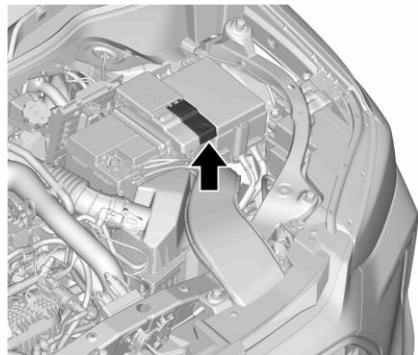
- Сыртқы батареяның кернеуі қозғалтқышты іске қосылатын көліктің аккумуляторының кернеуіне сәйкес келетінің тексеріңіз.

- Іске қосу кезінде аккумулятор батареяларына жақында мауға тырысыңыз.
- Көлігініздің аккумулятор батареясына қосылу жүргізіліп жатқан көлікке тиоіне жол берменіз.
- Қосылатын сымдардағы оқшаулаудың зақымдалмағанына көз жеткізіңіз.
- Жалғастырыш сымдардың бір-біріне немесе автомобильдің металл бөліктеріне түйішталуына жол берменіз.

6. Тұтануды өшіріңіз және қазіргі уақытта пайдаланылмайтын барлық электр тізбектерін ажыратыңыз.

7. Тұрак тежегішін қосыңыз. Қолік механикалық беріліс қорабымен жабдықталған болса, бейтарап беріліске ауыстырыңыз. Қолігіңіз автоматты беріліс қорабымен жабдықталған болса, селектор тұтқасын Р (тұрак) күйіне қойыңыз.

6. Екі аккумулятор батареясының да он (+) және теріс (-) шықпапаларын табыңыз.

Аккумулятор батареясының шығарылған он (+) полюстік шықпасы (қақпақпен жабылған)

9. Жалғастырыш сымдарды келесі ретпен қосыңыз:

- + -ti + -ke: сыртқы аккумулятор батареясының он шықпасын зарядсызданған аккумулятор батареясының он шықпасына қосыңыз.
- - массага: сыртқы аккумулятор батареясының теріс шықпасын батареядан, жылжымалы бөліктерден және жылу көздерінен шамамен 30 см қашықтықта шанақ массасына қосыңыз.

10. Заряды таусылған аккумулятор батареясы бар автокөлік қозғалтышын іске қосыңыз. Бірнеше әрекеттен кейін қозғалтыш іске қосылмаса, оны жөндеу қажет болуы мүмкін.

11. Жалғастырыш сымдарды ажырату кері тәртіпте орындалуы керек.

Ескертпе

- Аккумуляторынан іске қосу жүзеге асрылатын көліктің қозғалтышы сипатталған процедура аяқталғанша жұмыс істеп тұруы керек.
- Радиоқабылдаыш қосулы қалса, ол істен шығуы мүмкін. Бұл жағдайда жөндеу кепілдік болып табылмайды.

▲ ҚАУІП!

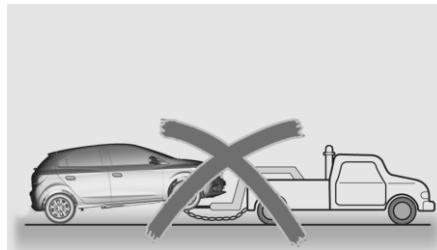
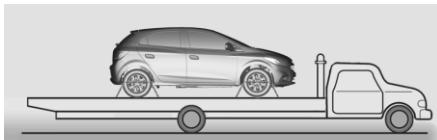
Желдеткіштер мен қозғалтыштың басқа қозғалмалы бөліктері ауыр жарақат келтіруі мүмкін.

Қозғалтыш жұмыс істеп тұрғанда, тіпті іске қосылған сәтте де қолдарыз бер киімізді қозғалатын бөліктерден алшак ұстаңыз.

ТІРКЕП СҮЙРЕУ

Автокөлікті сүйреу

Авариялық көлікті тасымалдау үшін платформасы бар арнайы эвакуаторды пайдаланыңыз.

Екі доңғалағы бар осы көлікті жолда тіркеп сүйреуге рұқсат етілмейді.

Ескертпе

Көлікті платформаға бекіткен кезде абай болыңыз; құбырлар мен сымдарды зақымдамауға тырысыныңыз.

Автокөлікті тіркеп сүйреу кезінде келесі ережелерді сақтау керек:

- Тіркеп сүйрелетін автокөлікте жолаушылар болмауы тиіс.
- Тежегіш шамдар, клаксон және жел әйнегінің шыны тазалағыштары жұмыс істеп тұруы үшін тұтануды қосыңыз.
- Тіркеп сүйрелетін автокөлікте тұрақ тежегіш өшіріп, бейтарап берілісті қосыңыз.
- АhАпattyқ жарық сигнал бергішин қосыңыз.
- Жылдамдық режимін сақтаңыз. Көмек алу үшін Chevrolet сервис орталығына жүргініз.

Басқа автокөлікті тіркеп сүйреу

⚠ ҚАУІП!
Тіркемені тіркеп сүйрету үшін бұл көлікке ТІҚ орнату мүмкіндігі қарастырылмаған.

АВТОКӨЛІКТІ СЫРТҚЫ ТҮРИНЕ КҮТИМ ЖАСАУ

Мұнда сіз автокөлікке мерзімді техникалық қызмет көрсету туралы ақпаратты таба аласыз. Мұнда берілген ұсыныстарды орындау ішкі және сыртқы болу жабындарына кепілдік талаптарын карастырудың қажетті шарты болып табылады. Мұнда берілген ұсыныстар көлігінде қоршаған орта факторларының ықпалымен шартталған зақымданулардан қорғауға көмектеседі.

Сыртқы жағын тазалау

Көлігініздің лак-бояулы қаптамасының сапасын сақтаудың ең жақсы жолы - оны таза ұстau және үнемі жуу.

Жуу

- Көлікті тіkelей күн сәулемесінің астында жууға болмайды.
- Антеннаны шешіп алыныз (бар болса) және шыны тазалағыштардың щеткаларын кетеріңіз.
- Содан кейін шанды кетіру үшін автомобиль корпусын барлық жағынан сүмен жуыңыз.
- Радиатордың өзегін деформацияламау және осылайша салқыннату жүйесінің тиімділігін төмендетпе үшін су ағынын тіkelей радиаторға бағыттамаңыз. Тек аяу ағынын пайдаланыңыз.

- Қаласаңыз, машинаны жұмсақ жуғыш құралмен немесе сусабынмен жууға болады, губкамен немесе жұмсақ шүберекпен ағынды су астында сұртуге болады. Келіп кеплес бұрын жуғыш затты немесе сусабынды толығымен шайыңыз.
- Шынылар майланау үшін оны бөлек щеткамен немесе шүберекпен жуыңыз.
- Шыны тазалағыштардың резенке щеткаларын жұмсақ жуғыш затты қолданып сүмен жуыңыз.
- Майдың, шайырдың және кір іздерін еріткішпен кетіруге болады. Бүкіл шанақты еріткішпен жууға болмайды.
- Жұғаннан кейін жақсылап құрғатыңыз.

Балауызбен өндөу

Жұғаннан кейін лак-бояулы қаптамада ақаулар байқалса, шанақты силикон балауызымен өндөңіз. Пластмасс және шыны бөліктерге балауызды қолданбаңыз, ейткени балауыз олардан нашар кетеді.

Жылтырату

Жылтырату қосылыстарының көпшілігінде абразивті заттар бар, сондықтан жылтыратуды мамандандырылған шеберханаларда жасау керек.

Лак-бояулы қаптамадағы сыйаттар мен бәрге бөлшектер

Еніп кеткен тас бөлшектерін, жоңқаларды және лак-бояулы қаптамадағы терең сыйаттарды дереу Chevrolet дилерінде немесе үкілетті сервис орталығында қалпына келтіру керек, әйтпесе олар үлкен тот басқан дақтарға айналуы мүмкін. Майлы және шайырлы дақтарды, жол белгілерінің дақтарын, ағаш шайырларын, құс саңғырықтарын, өнеркәсіптік тутіннен болатын химиялық ластануды, теңіз тұзын және басқа ластаушы заттарды мүмкіндігінше тез жоу керек. Мазуттың, шайырдың және бояудың іздерін кетіру үшін мұнайлы сүйылтқышты пайдаланыңыз.

Тұби

Тұзды су және басқа да коррозиялық белсенді орталар тот басуды тездетіп, көліктің астында орналасқан бөлшектерді зақымдауы мүмкін - тежегіш құбырларды, шанақ астын, металл панельдерді, газ шығару жүйесін, кронштейндерді, түрақ тежегішінің арқандарын және т.б. Радиатор торындағы шаң, саз және кір шөгінділері ылғалды жинайды. Зақымдануды азайту үшін бұл ластаушы заттарды көліктің астынан мезгіл-мезгіл жуып тұрыңыз.

Маймен бұрку

Көліктің астынғы жағына май шашпаңыз. Май жол шаңын жинап қана қоймайды, сонымен қатар бекіткіштерді, тығыздығыштарды, түтіктерді және т.б. зақымдайды.

Есіктер

1. Құлып өзектерін графит маймен майлаңыз.
2. Есік топсаларын, багаж бөлімінің және капоттың қақпактарын және есік шектегіштені майлаңыз.
3. Есіктердің төмөнгі бөлігіндегі тесіктер жуу кезінде немесе жаңбыр кезінде ішке кірген суды ағызы үшін қолданылады. Оларды тазалау керек, әйтпесе жиналған су тottтануға әкеледі.

Күйма дисктер

Жеңіл балқытылған доңғалақ дискілерінің автомобиль бояуларына ұқсас қорғаныс жабыны бар. Дөңгелектерді химиялық заттармен, жылтырататын заттармен немесе абразивтермен немесе щеткалармен тазалауға тыйым салынады, себебі олар дөңгелектердің қорғаныш жабынына зақым келтіруі мүмкін.

Мотор бөлігі

▲ НАЗАР АУДАРЫҢЫЗ!

Капот асты бөлігін жуу ұсынылмайды, өйткені бұл жекелеген бөлшектер мен тораптардың істен шығуына әкелуі мүмкін, мысалы, генератордың, негізгі тежегіш цилиндр багының, электр және электрондық компоненттердің, электр қосқыштарын, сақтандырылып блогын, радиаторды, т.б. Қозғалтқыш бөлігіндегі белгісі бар компоненттерді жууга болмайды.

Бұл кепілдікке кірмейтін зақымға әкелуі мүмкін.

Қажет болса, қозғалтқышты дымқыл шүберекпен сұртуге болады.

Автокөлік салонының күтімі

Салон қаптамасының элементтеріне тиғен қолға жағатын кремдер, күннен қорғайтын кремдер және жәндіктерге қарсы құралдар (репелленттер) жұмсақ сабынды ерітіндімен деру жойылуы керек, әйтпесе олар қаптаманы зақымдауы мүмкін.

▲ ҚАУІП!

Көптеген тазалау құралдары қауілті немесе тұтанғыш болуы мүмкін немесе адамдар мен көліктерге зиян келтіруі мүмкін. Сондықтан, көліктің салонын тазалау үшін ацетон немесе бояу сұйылтқышы, ағартқыштар немесе қалпына келтіріштер сияқты ұшпа еріткіштерді пайдаланбаңыз. Тазалау үшін бензинді пайдалануға тыйым салынады.

Ескертпе

Дақтарды олар қатып қалмай тұрып, мүмкіндігінше тез кетіруді ұмытпаңыз.

Кілемдер мен тесеніштер

- Кілемдер мен тесеніштерді шаңсорғышпен және щеткамен тазалау ұсынылады.
- Шағын дақтарды және кірді кетіру үшін әлсіз сабынды суға малынған щетканы немесе губканы пайдаланыңыз.
- Кір дақтарды немесе май дақтарын кетіру үшін алдымен негізгі кірді жабықақ таспамен алып тастаңыз. Содан кейін бензинмен суланған шүберекпен сұртіңіз.
- Тым кеп еріткіш қолданбаңыз; ол қалтамаға сіңіп, оны зақымдауы мүмкін.

Есік панельдері, пластмасса және винил бөлшектері

- Тазалау үшін тек дымқыл шуберекті пайдаланыңыз, содан кейін құрғақ шуберекпен сұртіңіз.
- Май дақтарын кетіру үшін жұмсак сабынды суға малынған шуберекпен сұртіңіз, содан кейін таза шуберекпен сұртіңіз.

Консольдегі аудиостырып-қосқыштар
Қосқыштардың айналасындағы аймақты тазалау үшін ешқашан тазалағыш заттарды пайдаланбыңыз. Бұл аймақта шаңсорғыш пен дымқыл шуберекті пайдаланыңыз.

Аспалтар үйлесімі

Тазалау үшін құрғақ матаны пайдаланыңыз, себебі химиялық заттар және тіпті су борттық компьютерді зақымдауы мүмкін.

Қауіпсіздік белдіктері

Оларды кескіш және өткір заттармен жанасудан сақтаңыз. Белдіктерді, тоғаларды және бекіту нұктелерін мезгіл мезгіл тексеріп отырыңыз.

Егер олар кір болса, оларды сабынды жылы сүмен жуыңыз.

Оларды таза және құрғақ күйде ұстаңыз.

Терезелер

- Пластмасса панельдерден темекі түтінін, шанды және бу дақтарын кетіру үшін оларды сабынды суға малынған фланель шуберекпен жүйелі түрде сұртіл тұрыңыз.
- Терезелерді тазалау үшін абразивті тазалағыштарды қолданбаңыз; олар сызаттар қалдырып, терезелерді зақымдауы мүмкін.

Алдыңғы панель

⚠ ҚАУІП!

Ұзақ уақыт күн астында түрғанда, аспалтар панелі мен қолгап қорапшасының үстінгі жағы 100°С-қа дейінгі температурага шейін қызып кетуі мүмкін. Сондықтан жоғары температурада деформациялануы немесе тұтануы мүмкін оттықтарды, таспа кассеталарды, компьютерлік дискілерді, компакт-дискілерді, күннен қорғайтын көзілдіріктерді және басқа заттарды осы жерлерде қалдырмаңыз. Бұл заттардың өзіне де, көлікке де зақым келтіруі мүмкін.

10 ТЕХНИКАЛЫҚ ДЕРЕКТЕР

- ЖАЛПЫ АҚПАРАТ..... 10-2
- АВТОКӨЛІКТІң СӘЙКЕСТЕНДІРУ ДЕРЕКТЕРІ..... 10-3
- ТЕХНИКАЛЫҚ ҚЫЗМЕТ КӨРСЕТУ РЕГЛАМЕНТІ.... 10-4
- ҰСЫНЫЛАТЫН СҰЙЫҚТЫҚТАР, МАЙЛАУ
МАТЕРИАЛДАРЫ ЖӘНЕ ҚОСАЛҚЫ БӨЛШЕКТЕР.. 10-7
- АВТОКӨЛІК ДЕРЕКТЕРІ..... 10-8

ЖАЛПЫ АҚПАРАТ

Арнайы ақпарат

Автокөлікті үнемді әрі қауіпсіз пайдалану үшін және оны жақсы қүйде сақтау үшін автокөлікке белгіленген мерзімділікпен техникалық қызмет көрсету керек.

Растау

Пайдалану жөніндегі нұсқаулыққа енгізілген қызмет туралы тіркеу ақпараты. Күні мен жүрі өткен жолы техникалық қызмет көрсету станциясының мөрімен және Chevrolet дилері өкілінің қолымен расталады.

Қызмет кітапшасының дұрыс толтырылғаның қадағалаңызы, онда міндетті түрде техникалық қызмет көрсету туралы белгілер қойылуы керек. Бұл кепілдік талаптарын ұсынудың міндетті шарты болып табылады.

Қосымша техникалық қызмет көрсету

Ауыр пайдалану шарттары

Ауыр пайдалану жағдайларына мыналар жатады:

- 10 км-ден аз қысқа қашықтыққа жиі жүру.
- Автокөліктің ұзақ уақыт бойы тұруы және/немесе жиі тоқтау режимінде тәмен жылдамдықпен жүрүі.
- Шанды жерде көлікті басқару.

- Тебелі жерлерде және тауларда көлік жүргізу.
- Тіркемені сүйреп тарту
- Қоршаған орта температурасы 32°C немесе одан жоғары болған кезде автомобилді қалалық режимде басқару.
- Көлікті такси немесе жұк тасымалдаушы ретінде пайдалану.
- Қоршаған орта температурасы 0°C-тан тәмен болған кезде қозғалтқышты жиі іске косу.
- Автомобилді тиісті сипаттамалары жоқ, жанаramidsын сапасы нашар және/немесе октан саны тәмен отынмен пайдалану. Пайдалану жөніндегі нұсқаулықтары "ҰСЫНЫЛАТЫН ОТЫН" белгімін қараңыз.
- Төтенше жағдайларда жұмыс істеу кезінде жоспарланған техникалық қызмет көрсету жұмыстары жоспарланғаннан қысқа уақыт аралығында қажет болуы мүмкін.
- Техникалық қызмет көрсетудің қажетті мерзімділігі мен тәртібін анықтау үшін техникалық қаңсашіге жүгініңіз.

Күрделі (экстремалды) пайдалану жағдайларында мыналар қажет

- Жиі техникалық қызмет көрсету
- Қоғамдық көлік, әскери мақсаттағы немесе коммерциялық мақсаттағы автомобилдер, олардың ішінде:
  - Жедел жәрдем, полиция және апattyқ-құтқару қызметтің автомобилдері.
  - Азаматтық мақсаттағы автомобилдер,

мысалы, әскери мақсатта пайдаланылатын аз тонналы жұк автомобилдері, жол талғамайтын көліктер және женіл автомобилдер.

- Техникалық көмек автомобилдері, мысалы, бір автомобилдің тартқыштары мен эвакуаторлары немесе тіркемелерді немесе басқа жүктерді тарту үшін үнемі қолданылатын кез келген автомобилдер.

- Коммерциялық мақсатта қарғынды қолданылатын автомобілтер, мысалы, күрьеңірлік автомобилдер, жеке күзет қызметтерінің автомобилдері немесе тәуілік бойы жұмыс істейтін кез келген басқа автомобилдер.

- Ауда күм мен шаң көп болатын аймақтарда, мысалы, мұнай құбырларында және ұсақ жерлерде үнемі пайдаланылатын кез келген автомобілтер.

• 6 км қашықтыққа дейінгі қысқа сапарлар үшін үнемі қолданылатын автомобілтер.

АВТОКӨЛІКТІҢ СӘЙКЕСТЕНДІРУ ДЕРЕКТЕРІ

Автокөліктің сәйкестендіру нөмірі (VIN)
Көлік құралының ресми сәйкестендіргіші болып табылатын VIN коды жүргізуші жағындағы шанақтың алдыңың бағанының жаңында жел әйнегінің астындағы аспаптар панелінде орналасқан. Оны сырт жақтан жел әйнегі арқылы көруге болады.

Паспорт тақтайшасы

Автокөліктің паспорт тақтайшасы есіктің он жақ саңылауындағы корпус бағанасында орналасқан.

ТЕХНИКАЛЫҚ ҚЫЗМЕТ КӨРСЕТУ РЕГЛАМЕНТИ

Автокөлікке мерзімді техникалық қызмет көрсету және тиісті құжаттама жүргізу жауапкершілігі көлік иесіне жүктеледі. Сізде автокөлік ендірушінің регламентіне сәйкес толық техникалық қызмет көрсетуден уақытылы өткенін раастайтын құжат болуы тиіс.

Қызмет көрсету мерзімділігі автокөліктің жүріп өткен жолымен немесе қызмет ету мерзімімен белгіленеді, қайсысы ертерек болғанына байланысты	Жүріп өткен жол, км (x 1000)	7,5	15	22,5	30	37,5	45	52,5	60	67,5	75	82,5	90	97,5	105
Кызмет ету мерзімі, айлар	6	12	18	24	30	36	42	48	54	60	66	72	78	84	
Генератор жетегінің, аяу балтағыш компрессорының және РБГ сорғының белдігі		I	I	I	I	R	I	I	I	I	R	I	I	I	
Қозғалтқыш майы және май сұзгісі	(1) (2) (12)	Әр 5000 км немесе 6 ай сайын ауыстырыу													
Салқындау, қуаттау, майлау және аяу балтау жүйесінің бітеулігі		I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	
Қозғалтқыштың салқындақтыш сұйықтығы	(2) (3)	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	
Отын құбыры және оның қосылыстары		I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	
Аяу тазартқыштың сұзгілеу элементі (ДЖК аяу сұзгісі)	(5)	I	R	I	R	I	R	I	R	I	R	I	R	I	
Отaldыру билтепері	(4)	I	I	R	I	I	I	R	I	I	I	R	I	I	
EVAP бак (отын буларын ұстау жүйесі) және бу құбырлары		I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	
PCV жүйесі (картер желдеткішін басқару жүйесі)		I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	
Кондиционер жүйесінің жұмысын тексеру.	(*)	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	

Белгіленулер:

I - бақылау және қажет болған жағдайда реттеу, тазалау, тарту, майлау, пайдалану сұйықтықтарын үстеп құю және істен шыққан бөлшектерді ауыстыру;

Ауыстыру және жөндеу қосымша қызметтер болып табылады және бұл жұмыстар көлік иесімен төленеді;

R-ауыстыру;

(1) Егер автокөлік ауыр жағдайда пайдаланылса, жиі техникалық қызмет көрсету қажет: Ауыр пайдалану жағдайларын Сервистік кітапшаның 12-бетінен немесе пайдалану нұсқаулығынан қараңыз;

(2) Қараңыз: Пайдалану нұсқаулығындағы "ҰСЫНЫЛТАЫН СҰЙЫҚТЫҚТАР, ЖАФАРМАЙЛАР ЖӘНЕ ҚОСАЛҚЫ БӨЛШЕКТЕР";

(3) Әрбір 150 000 км немесе 5 жыл сайын ауыстыру;

(4) Ұсынылған сапаға сәйкес келмейтін отынды пайдаланған жағдайда, әр техникалық қызмет көрсету кезінде тексеру және әдептегі ТҚК-ге қарағанда екі есе жиі ауыстыру талап етілу мүмкін. Бұл жұмыстар ТҚК жүргізу кезінде қосымша болып табылады. Отынға қойылатын талаптар пайдалану жөннегі нұсқаулықта жазылған;

(5) Егер автокөлік топырақты жолдарда пайдаланылса, оны әрбір 7500 км немесе 6 ай пайдаланғаннан кейін тексеру керек. Қажет болған жағдайда, жөндеу, тазалау немесе ауыстыру жүргізініз.

(12) Мотор майы өмірінің қалдық ресурсының индикаторы болған кезде пайдалану шарттарына байланысты индикатордың нақты көрсеткіштерін басшылықта алу қажет. Мотор майын ауыстыру мерзімділігі қысқартылуы мүмкін.

(*) Ресивер-кептіріш бес жылда бір рет ауыстырылады.

ТЕХНИКАЛЫҚ ҚЫЗМЕТ КӨРСЕТУ РЕГЛАМЕНТІ (жалғасы)

Автокөлікке мерзімді техникалық қызмет көрсету және тиісті құжаттама жүргізу жауапкершілігі көлік иесіне жүктеледі. Сізде автокөлік ендірушінің регламентіне сәйкес толық техникалық қызмет көрсетуден уақытылы өткенін растигын құжат болуы тиіс.

Қызмет көрсету мерзімділігі автокөліктің жүріп өткен жолымен немесе қызмет ету мерзімімен белгіленеді, қайсысы ертерек болғанына байланысты	Жүріп өткен жол, км (x 1000)	7,5	15	22,5	30	37,5	45	52,5	60	67,5	75	82,5	90	97,5	105
		Қызмет ету мерзімі, айлар	6	12	18	24	30	36	42	48	54	60	66	72	78
Газ тарату механизмінің жетек тізбегі	(6)	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I
Салонның аяу сүзгісі (аяу баптағыш)	(7)	R	I	R	I	R	I	R	I	R	I	R	I	R	I
Пайдаланылған газдарды шығару және оны бекіту жүйесі		I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I
Текеңіш сүйкіткіш (ілінің және текеңіш жүйесі)	(2) (8)	I	I	R	I	I	I	R	I	I	I	R	I	I	I
Алдыңғы текеңіш қалыптар мен дискілер	(9)	I	I	R	I	I	I	R	I	I	I	R	I	I	I
Артқы текеңіш қалыптар мен дискілер немесе барабандар мен қондырмалар	(9)	I	I	I	I	I	I	R	I	I	I	I	I	I	I
Тұрақ текеңіші		I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I
Текеңіш құбырлары, олардың қосылыстары (текеңіш қүшейткішін қоса алғанда)		I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I
Қозғалтқыштың, жүріс бөлігінің, шассидің және шанақтың агрегаттары мен тораптарының бұрандалы қосылыстарының зақымдалуын тексеру және қатаиту		I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I	I

Белгіленулер:

I - бақылау және қажет болған жағдайда реттеу, тазалау, тарту, майлау, пайдалану сүйкіткіштерден үстеп қую және істен шықкан бөлшектерді ауыстыру;

Aуыстыру және жөндеу қосымша қызметтер болып табылады және бұл жұмыстар көлік иесімен төленеді;

R-ауыстыру:

(2) қараңыз. Пайдалану нұсқаулығындағы "ҰСЫНЫЛАТЫН СҮЙКІТКІШТАР, ЖАҒАРМАЙЛАР ЖӘНЕ ҚОСАЛҚЫ БӨЛШЕКТЕР";

(6) Әрбір 240 000 км сайын ауыстыру;

(7) Шанды жерлерде қолданылатын автокөліктер үшін жиі техникалық қызмет көрсету қажет;

(8) Ауыр жағдайларда пайдаланған жағдайда әр 15 000 км сайын немесе жылына 1 рет ауыстыру:

- Кедір-бұдьыр жерлерде жұру;

- Тіркемемен жиі жұру;

(9) Едәүір ауыр жағдайларда жиі техникалық қызмет көрсету қажет: қысқа қашықтықта жұру, кептеліс жағдайында төмен жылдамдықпен жиі жұру, топырақты жолдармен жұру;

ТЕХНИКАЛЫҚ ҚЫЗМЕТ КӨРСЕТУ РЕГЛАМЕНТІ (жалғасы)

Автокөлікке мерзімді техникалық қызмет көрсету және тиісті құжаттама жүргізу жауапкершілігі көлік иесіне жүктеледі. Сізде автокөлік ендірушінің регламентіне сәйкес толық техникалық қызмет көрсетуден уақытылы өткенін растигының құжат болуы тиіс.

Қызмет көрсету мерзімділігі автокөліктің жүріп өткен жолымен немесе қызмет ету мерзімімен белгіленеді. Қайсысы өртерек болғанына байланысты	Жүріп өткен жол, км (x 1000)	Темендегі сілтемені қарандыз (10)												
		7,5	15	22,5	30	37,5	45	52,5	60	67,5	75	82,5	90	97,5
Механикалық беріліс қорабының трансмиссиялық майы	(2)													
Автоматтық беріліс қорабының трансмиссиялық майы	(2)													
Шиналар: ауа қысымын, тозу мен закымдануды тексеру, қажет болған жағдайда ауыстыру. Доңгалаш болттарының тартылу моментін тексеру. Егер нормадан ауытқу байқалса, доңгелектерді орнату бұрыштарын тексеріңіз.	(11)													
Дөңгелектерді орнату бұрыштары		Нормадан ауытқу байқалса, тексеріңіз												
Рөл деңгелегі және рөлдік механизм														
Рөл гидрокүштейткішінің жұмысы сүйықтыны, құбырлар мен құбыршектер	(2)													
Қауіпсіздік белдіктері, тоғалар және белдіктерді шанақа бекіту тораптары														
Құлыптарды, ілмектерді, жұксалғыш, капот ілмектерін майлау, шанақты тексеру														
Автокөлікке диагностика жүргізу, параметрлерді реттеу														
Электр жабдығын, фараларды, тазартқыштарды, жуғыштарды, АКБ тексеру														
Ілініс және тежегіш педальдарының еркін жүрісі														
Отын бағын тексеру және тазарту														
Газ таянышында тозу, жарықтар немесе басқа закымдар бар-жоғын тексеру														

Белгіленулер:

I - бақылау және қажет болған жағдайда реттеу, тазалау, тарту, майлау, пайдалану сүйықтықтарын үстеп қюю және істен шықкан белшектерді ауыстыру;

Ауыстыру және жөндеу қосымша қызметтер болып табылады және бұл жұмыстар көлік иесімен төленеді;

R-ауыстыру;

(2) қарандыз. Пайдалану нұсқаулығындағы "ҰСЫНЫЛАТЫН СҮЙЫҚТАР, ЖАФАРМАЙЛАР ЖӘНЕ ҚОСАЛҚЫ БӨЛШЕКТЕР";

(10) Автоматты беріліс қорабындағы майды ауыстыру жұмыс кезінде қажет:

- қалыпты жағдайда әр 140 000 км сайын;

- ауыр жағдайларда әрбір 70 000 км сайын;

(11) шиналардың тоқтауын қозғалтқыш іске қосылғанға дейін, ал шиналардағы ауа қысымын отын бағынен әрбір қюю кезінде немесе кемінде айна бір рет (манометрді пайдалана отырып) тексеру керек.

ҰСЫНЫЛАТЫН СҮЙЫҚТЫҚТАР, МАЙЛАУ МАТЕРИАЛДАРЫ ЖӘНЕ ҚОСАЛҚЫ БӨЛШЕКТЕР

Ұснылатын сүйықтықтар мен майлау материалдары

	Майлау материалы / сүйықтық
Автоматтық беріліс қорабы	Dexron VI майы
Механикалық беріліс қорабы	SAE 75W85 майы
Мотор майы	Dexos 1 gen 2 сипаттамасына сәйкес сертификатталған SAE қажетті тұтқырлық дәрежесі бар қозғалтқыш майы.
Тежеу жүйесі	Текегіш сүйықтығы DOT 4
Шыны жуғыш сүйықтық	Мұздату температурасы бойынша жергілікті талаптарға жауап беретін көліктің шыны жуғыш сүйықтығы.
Қозғалтқыштың салқындақтыш сүйықтығы	Таза ауыз су мен DEX-COOL жна салқындақтыш сүйықтығының 50/50 қоспасын пайдаланыңыз

АВТОКӨЛІК ДЕРЕКТЕРІ

Отын құю ыдыстары

Мақсаты	Көлемі	
	Метрикалық бірліктер	Британдық бірліктер
салкындау жүйесі белімін қараңыз	8,15 л	8,61 кварт
Сүзгісі бар қозғалтқыш майы	4,5 л	4,75 кварт
Трансмиссиялық май	8,2 л	8,66 кварт
Тәжеліш сұйықтығы	0,576 л	0,60 кварт
Жанармай багы	40 л	10,56 гал

Осы пайдалану жөніндегі нұсқаулықта келтірілген барлық мәліметтер мен иллюстрациялар оны жариялау сәтіндегі қол жетімді ең жаңа ақпаратқа негізделген.

Өндіруші осы пайдалану жөніндегі нұсқаулықта келтірілген ақпарат пен иллюстрацияларға қатысты автомобильдің техникалық сипаттамаларын, функциялары мен конструкцияларын өзгерту құқығын, сондай-ақ пайдалану жөніндегі нұсқаулықтың мазмұнын өзгерту құқығын өзіне қалдырады.